YA KUŞLAR RÜZGÂR GÜLLERİNE ÇARPARSA

Salim KADIBEŞEGİL

ÖNSÖZ

Ağustos 2015

Alaçatı

2011 yılının son aylarına doğru son kitabım Oyun Bitti üzerine çalışıyordum. 35. Versiyon olmuştu ki kod adı "Ya kuşlar rüzgâr güllerine çarparsa" idi… Yenilenebilir enerjinin ana kaynaklarından biri olan rüzgârları enerjiye dönüştüren o devasa kollar artık her taraftaydı. Her bir rüzgâr gülü nedense içime mutluluk tohumları saçıyordu. Yüzümde tarif edilmez bir gülümseme ile selamlıyordum her birini. Hele Alaçatı'da yaşadığımdan gözlerim rüzgâr güllerinin gün ve geceler boyu sarmaş dolaş danslarına dalıp gidiyordu.

İşte o günlerden birinde EKO IQ dergisinde bir haber okudum. Aklıma geldiği halde bir şekli ile akıl altına süpürdüğüm konuyla ilgili bir haber vardı. Bir grup mühendis göçmen kuşların rüzgâr güllerine çarpıp yaşama veda etmemeleri için bir çalışma başlatmışlardı. Bir çeşit sensor rüzgâr güllerine monte edilecek ve kuş sürüleri doğal olarak bundan etkilenerek yön değiştirecekler ve böylece çarpıp ölmeyecekler.

Bu küçücük haber benim için önemliydi; çünkü dünyanın bir enerji sorunu vardı… İklim değişikliğinin baş sorumlusu fosil kaynaklı yakıtların hızla yerini "bir şeylerin" alması gerekiyordu. Bunlar da ancak yenilenebilir ve çevre dostu enerji kaynakları olabilirdi. Rüzgâr seçeneklerin başında idi ve rüştünü ispat etmişti.

Örneğin Danimarka, 2015'li yıllara geldiğimizde ihtiyaç duyduğu tüm enerji gereksinimini rüzgârdan sağlar olmuştu. Bu enerjiyi üreten rüzgâr santralları ise göçmen kuşlar için birer ölüm tuzağı idi. Bir grup mühendis bunu kendilerine dert edinmişler ve ilave bir teknoloji ile kuşlarla rüzgâr güllerinin arkadaş olmalarını sağlamışlardı.

İşte Oyun Bitti kitabımın kod adı olan "Ya kuşlar rüzgâr güllerine çarparsa" adı bu duyarlılıktan geliyordu. Oyun Bitti kitabının içi de insanlık, çevre ve sürdürülebilirlik adına yanlış giden "bir şeyleri" kendine dert edinenler için yazılmıştı!

Aradan çok değil 3 yıl geçti. Ve yine bir EKO IQ dergisi önümde. İçinde ise daha da enteresan bir haber. Artık rüzgâr enerjisi üretmek için o ahtapot kollarına da gereksinim kalmayacak! Yani kuşlar için tehlike tamamen ortadan kalkıyor!

Yani kuşlar ve rüzgâr gülleri arasındaki tehlikeyi artık dert etmeme gerek yok. Ama yaşam boyunca kendime dert edindiğim meseleler var. Bunları paylaşmak için açtığım blog yazılarının bütününe baktığımda enteresan bir yaşam tasarımı görüyorum 60 yılı devirirken.

Belki birilerine göre "boş işlerle" uğraşmışım. Günü yaşarken sorun olan, başımızı ağrıtan onca konu varken "abuk subuk" konuların etrafında dolaşmışım!

Ben bu konuları hep karakterimin ve kimliğimin bir parçası olarak gördüm. Sadece kendim için değil herkes için daha iyi bir yaşam olabileceği ve bunun her şeyi kapsayabileceğini benliğimde yaşattım.

TEŞEKKÜRLER

Ekim 2015 - Alaçatı

Bu kitap için aslında "dünya vatandaşlığına yaptığım yolculuğa" destek olan herkese teşekkür borçluyum. Onların yazılarıma gösterdiği ilgi beni hep düşünmeye sevk etti. Onların bu yazıları sosyal medyada etkin bir şekilde paylaşmaları ve bunun sonucunda gördüğüm ilgi kendimi daha sorumlu hissettirdi. Her geçen gün yaşamın kendi iç çelişkilerinin benim için bir yazı konusu olduğu gerçeği ile buluşturdu. Bu nedenle blog yazılarımı takip edenlere bana yepyeni bir pencere açtıkları için çok ama çok teşekkür ediyorum.

Blog yazıları aslında yerli yerinde duruyor. Ama çok sayıda dostum, arkadaşım, meslektaşım bunların bir arada ve arka arkaya kitap gibi okunacak bir düzenleme ile gelmesinin önemini vurguladı. Bu talebin sayısı her gün biraz daha arttı. Öğrencilerim, meslektaşlarım bu konuda biraz da sıkıştırdılar beni. Onlara da çok şey borçluyum. İyi ki öyle yapmışlar!

Bunun bir e-kitap haline dönüşmesinde tasarım desteği veren, yaratıcılığını çok takdir ettiğim Anadolu Üniversitesi Tasarım Bölümünden Fırat Sosuncu'ya özel bir teşekkür borcum var. Yine Anadolu Üniversitesi'nden İletişim Danışmanı Doç. Dr. Barış Kılınç'a çok teşekkür ediyorum. Onun teşviki, üretkenliğindeki örnek çalışmalar beni doğru bir çalışmanın içine sürükledi. Bu genç arkadaşlarımın motivasyonu olmasaydı her halde bu çalışmayı gerçekleştiremezdim.

İyi okumalar diliyorum...

Salim KADIBEŞEGİL

İÇİNDEKİLER

Önsöz iii

Teşekkürler v

Ya Kuşlar Rüzgâr Güllerine Çarparsa

SİLAHTAN OYUNCAK OLMAZ!

Umutsuzluk İçinde "Umut" 5

Havaalanlarında Utanç Kuyrukları Uzayacak! 8

Umut… Barış… Eylül… 11

Formaları Kirleten Çamur Lekesi Aslında
Bir Su Tabancasından Çıkmıştı! 14

Oyuncak Silahlara "Dur" Demek İçin
Aileden Sorumlu Devlet Bakanına Mektup Yazdım! 17

Oyuncak Silahların Gerçek Silahlara Dönüşmesi Uzun Sürmüyor! ..21

Raflardan Oyuncak Silahları İndirelim! 23

Oyuncakçılar Derneği Başkanından "Haber" Var! 26

Ahmet Bey, Burak Öldü… Henüz 19 Yaşındaydı! 27

Aylin Kotil Oyuncak Silahlara Karşı Yürüyor… 29

OYUN –NEDEN- BİTTİ!

Dolar Sizlere Ömür! Yeni Gelişmişlik Göstergesi Ne Olacak? 37
Hesap Lütfen! 41
Hangi Sivil Toplum Kuruluşunun Yüzde Kaç Pazar Payı Var? 45
Çürük Elmalar… 48
Victor… 50
Orwell…1984…Macintosh…Bilgi Toplumu ve "Düşünce Polisi"… 54
Sivil Toplum Mu, Temiz Toplum Mu? 57
Fukushima'dan Kütahya'ya! 61
Değirmenin "Suyu" Nereden Geliyor? 65
Yeni Anayasa 67
Şike! 71
Üniversitelerin Kalitesi Ya Da Kaliteli Üniversiteler 73
Deprem Sonrası Acı Gerçek: Güvensizlik 76
"%99" Üstü Kalsın Dedi! 79
7…69…148… Hangisinin Peşinden Koşmaya Değer… 82
En Tehlikeli Kitle İmha Silahı Yanı Başımızda 85
Saf Mısınız? Yoksa, Gayri Safi Mutlu Musunuz? 89
Oyun Bitti! 92
Sorumluluklarımızdan "Sorumlu" Olmak! 96
Hollywood Bitiyor! 100
Ekşi Çikolata 102
Yoksa "Doğru" Diye Öğretilenler Yanlış Mıydı? 105
Sürdürülebilirlik bir yaşam tarzı olmadıkça! 109

YAŞAM KALİTESİNİN İSTİNAT DUVARI: İTİBAR!

Repuception! Ya Da Elmanın Yarısı… 117
İtibar Yönetiminden Sonra Ne Olacak? 126
Caz, Türkülerimiz Ve İtibar Yönetimi 130
Thy'de Statüm Değişiyor! 132
Siyasette, Sporda Ve Sekste "İtibar Yönetimi" Olmaz! 135
Sabıkasız Ürünler Ve Markalara Doğru… 139
Güzel Ölebilmeyi Başarmak! 140
İtibar Lekesini Hiç Bir Deterjan Çıkartmıyor! 142
Parayı Nasıl Kazandığınız Sosyal Sorumluluktur! 146
Kurumsal Sosyal Sorumluluk Koca Bir "Yalan" Mı? 151
Sigorta Şirketlerinin İtibarı Kaç Paraya Sigorta Edilir? 152
Marka İtibarı 154
Lekeli Markalar! 163
Suyu Çıkmak Üzere Olan Sosyal Sorumluluk! 171
Stk'lar İçin: 12 Adımda İtibar Nasıl Kaybedilir? 176
Türkiye'nin İtibarı Ve Gezi Raporu! 181
Çalışanı Mutsuz Olan Şirketin "İtibarlı" Olma Şansı Yok! 185
Siyasette Ve Adalette İtibar Arayışı! 189

SİYASETİN SIĞ SULARINDA

Önümüzde üç seçim var… Ve "NO"! 194
Yerel Seçimler, Adaylar Ve "Sim City"… 197
Bir Devlet Başkanı Neden Facebook Merkezine Gider? 199
Gök Kuşağı Renklerinde "Gezi Partisi"… 203
Truman Show! 205
Milli İrade! 207
Adalet! 209
Hayvan Çiftliği 2014 213

Merhaba Yeni Ortaçağ 219
Türkiye'nin "Şeffaflık Sınavı": B-20 223
Demokrasi Yunan Referandumu İle "Ahlâk" Sınavında! 231

DEREDEN TEPEDEN…

Ehliyetle Birlikte " Nezaket" Sınavı! 239
Erkekler İçin Yaşamın Lezzeti 45-55 Yaş Bandında! 244
Birbirimizin Hayatında Hangi Rolü Oynuyoruz? 248
Biz Ne Zaman Yaşayacağız? 251
Bir "Numaradan" İbaret Olacağımız Günler Ne Kadar Uzak? 252
Kedilerin İtibarından Kaliforniya'nın Su Kesintilerine 255
Heykeltraşları Vergi Rekortmeni Olan Bir Ülke Olsa İdik… 258
Başarı… 261
"Sanat bir YAŞAM… Yaşamsa sanıldığı kadar SANAT değil" 265
(Fahrünnisa KADIBEŞEGİL)
Babalar Ve Kızlar… Ama Arkadaştırlar… 271
Nasıl Zengin Olunur? 273
Bugün Çetin Altan Okudunuz Mu? 277
Şu Kariyer Dediğimiz Gizemli Sözcük! 280
60 Yıl İçinde 76 Özel Gün Ve "Sona Doğru"… 284
Bugün Doğum Günüm! 293
İstanbul'a Bir Buruk Veda! 295
Nerede Kalmıştık! 303

SİLAHTAN OYUNCAK OLMAZ!

Oyuncak silahlar meselesi sadece bizim değil dünyadaki tüm toplumların baş belası bir konudur. Aslında denklem gayet basit;

Çocuklarımız… 5-10 yaş arasında oyuncak da olsa silahla tanışır.

Bununla ölür, öldürür.

Daha sonra bilgisayar ortamında hayal gücünün bile uzanamayacağı silahlara ulaşır…

Savaş senaryoları geliştirir… Düşmanlar icar eder ve onları yok ederek "puan" alır…

Bu birikimin beynin kıvrımlarındaki kırıntılarını kendi gündelik gerçek yaşamının her tarafına serpiştirir.

İlerleyen zamanlarda ya fanatik bir taraftar olur, rakip takımın formasını giymiş bir genci öldürür; ya trafik ortamında çeker silahını vurur birini, ya da Amerika Birleşik Devletlerinde olduğu gibi basar bir okulu, tarar otomatik tüfekle, öldürür onlarca masum öğrenciyi…

Ama…

Ölümü, öldürmeyi…

Eline geçen her hangi bir objeyi silah haline dönüştürmeyi…

Şiddeti, pusuyu, racon kesmeyi…

Çocuk yaşta "çocuklarımızın beynine" kim kazıyor?

Sözde;

İyi eğitim görmüş…

Nitelikli çevrelerde yetişmiş, belki uzun yıllarını yurt dışında geçirmiş yetişkinler "biz" değil miyiz?

İş hayatında önemli başarılara imza atmış, çalışmış olduğumuz şirketlerde almış olduğumuz ciddi sorumluluklarımızla

kariyerinde emin adımlarla yürüyen bireyler "biz" değil miyiz" ?

Ve, bu birikimimize ve dünya görüşümüze karşın çocuklarımızı oyuncak da olsa silahla tanıştıranlar yine "biz" değil miyiz?

Tüm bu yetkinliklerimize karşın "onları" silahın kötü bir şey olduğu konusunda ikna edemiyoruz! Silah, şiddet dayatmalı bir toplumun parçası haline kendi ellerimizle iteliyoruz!

UMUTSUZLUK İÇİNDE "UMUT"

26 Eylül 2010

Küçücüktük…

Aklımızın henüz her şeye ermediğinin söylendiği yıllardı. Ama, elimizde bir oyuncak tabanca ile

Birbirimizi öldürmenin keyfini (!) sürdüğümüz çocukluk yıllarımızdı…

Esinlendiğimiz **"kahramanlarımız"** öyle yapardı.

Ellerindeki silahlara **"gıpta"** ile bakar ve avucumuzun içindeki o plastik tabancayı **"arkadaşımız, dostumuz ve belki de kardeşimize"** doğrulturduk.

"Sen öldün"… Yani çık oyundan…

O plastik tabanca,

Gün geldi bir futbol maçında küfür oldu, bıçak oldu, sarhoş bir elin hiç tanımadığı bir insana acımasızca ölüm davetiyesi oldu…

Gün geldi **"maganda"** şapkası ile sevincini başkalarının kursaklarında düğümleten bir kurşun oldu…

Trafikte yol vermediği insana kustuğu ölüm fermanı

Can dostuna sevgisini aşılamak isterken kazara çıkmış kurşun

İçimizdeki sevgiyi, hoşgörüyü, mutluluğu

Kin ve nefrete dönüştürten bir aygıt oldu.

Rütbeli ellerde savaş

Mafyada racon

Havaalanlarında **"silah teslim masası"** kuyruğu oldu!

Annelerimiz, babalarımız, büyüklerimiz

O küçük, basit, hiç bir işe yaramaz gibi görünen plastik tabancanın

Yaşamı bu kadar çekilmez bir hale getirmenin başlangıcı olduğunu söylemediler bize.

Ölümün, öldürmenin bu kadar **ucuz ve basit** olabileceğini anlatmadılar.

Yaşamın içindeki dostluğun, mutluluğun ve barışın üzerine çekilen süngerin aslında o küçük plastik tabanca olduğu gerçeği ile tanıştırmadılar bizi.

Oysa, çocukluk arkadaşını o plastik tabanca ile öldürmeye yeten aklımız

Pekala ölümün ve öldürmenin araçlarını anlamaya da yetiyordu.

Yetmeyen,

Dostluğun, arkadaşlığın, mutluluğun, barışın ve huzurun silahsız da olabileceğinin anlatılmasıydı!

Umut Vakfı, yıllardır bireysel silahlanmaya karşı 28 Eylül'de yürüyor.

Sessiz ayakkabılar ve onların sahipleri ile.

Taksim'de… saat 12.00 de…

Henüz bir **"kör kurşunun"** adresi olmamışken…

Adımız bir sessiz ayakkabıya verilmemişken…

Umutlarımızı henüz yitirmemişken…

Umutsuzluğa karşı bir **"umut"** belki de…

Sizlerin desteğiyle…

HAVAALANLARINDA UTANÇ KUYRUKLARI UZAYACAK!

16 Aralık 2010

Benim **"Nobel Barış Ödülü"** adayım TBMM Ateşli Silahlar Alt Komisyonu Başkanı!

Toplumsal huzura,

Barışa,

Hoşgörüye,

Sevgiye ve bunların hammaddesi olan

Bir yaşama nasıl kavuşabilirizin izini sürerken…

Meclis alt komisyonundan geçti; **yeni ateşli silahlar kanun tasarısı…**

18'indeki herkes silahlanabilecek artık…

Herkes, bir değil, iki değil, üç değil beş silah alabilecek!

Birini değil ikisini birden üzerinde taşıyabilecek…

Tam teşekküllü bir hastane raporuna da gerek yok!

Eski sabıkalılarda özledikleri silahlarına kavuşabilecekler!

Dahası…

Silahçılar **"benim silahımı alın"** diye internette reklam bile yapabilecekler!

Her 10 kişiden birinin,

Ruhsatlı veya ruhsatsız bir ateşli silaha sahip olduğu ülkemizde

Milletin vekilleri bu sayıyı yeterli görmüyorlar!

Daha da silahlanmış bir toplum özlemi içindeler…

Sonra da taş atan, yumurta atan çocuklara kızıyorlar!

Kim, kimden neden korkar?

Bu korkusunu belindeki tabanca ile yenebileceğine nasıl inanır?

Herkesin belindeki silahın bir gün kendisine de doğrultulabileceğini nasıl düşünemez!

Fikir ve bilgi üretemeyen toplumların çaresizliğinin, ezikliğinin simgesi olan beldeki tabancalar yılda ortalama **"günahsız"** 4 bin yurttaşımızın canını alıyor.

Çağdaş dünya, silahsızlanmanın çarelerini ararken, bizler daha nasıl silahlı olabiliriz idiye kanun tasarısı hazırlıyoruz…

Hasretle bu yasanın çıkmasını da bekleyenler var tabii.

Bakın internet ortamlarına **nasıl da iştahla bu kanunun Meclisten geçmesini bekleyenlerin ağzının suyunun aktığını görüyoruz.**

"At, avrat, silah"…

Bu coğrafyanın yazgısı mı?

Bilim, teknoloji ve yaşam kalitesinin karşılığı mı?

Bu tasarıyı hazırlayanlar Yeni Zelanda'da **"oyuncak silah"** isteyen çocukların aileleri ile birlikte polise gidip oyuncak silah ruhsatı almalarının zorunlu olduğu bir dünya gerçeğinin farkındalar mı?

Daha ismini bile web sayfasına doğru dürüst yazmaktan aciz bir de dernekleri var. Bunlara göre *"Silah ; insan hak ve özgürlüklerini, Doğayı ve çevreyi korumanın, Barışı sağlamanın TEMİNATI"* imiş!

Silahlanmış bir toplumun 1970'lerdeki acı bilançosunu vicdanımızda dindirebildik mi? 5 bini aşkın gencimizi ateşli silahların namlularından çıkan kurşunlarla toprağa vermedik mi?

Düğünlerde, şampiyonluk kutlamalarında masum, güzel yüzlü daha çocukluğunu yaşayamamış fidanlar için döktüğümüz göz yaşları dindi mi?

İşte havaalanlarında…

Silah teslim masaları…

ve

Bunların önündeki **utanç kuyrukları …**

Bıyık altı gülümsemelerin eşliğinde teslim edilen silahlar …

Bu silahların

Bilgiden, fikirden üstün olduğu zannı ile

Kendini koruyacak dürtüsünün çaresizliğine sığınmış insanlar …

Kuyruktalar!

Hatta, önünde silahını vermekte olanın

Günün birinde trafikte kendisine yol vermediği için karısının gözleri önünde canını alacağının bilinçsizliği içinde "sırıtmaktalar"…

Kuyruktalar!

Siz de gülün, uzaktan, bıyık altından…

Utanç kuyruğunda sıraya girmiş

Kendini yaşamın kuyruğunda hissettikleri için

Üçer, beşer tabancalarına sarılanlara…

UMUT… BARIŞ… EYLÜL…

1 Eylül 2012

Bugün… **Dünya Barış Günü…**

Ama… Ama… Ama…

Umut henüz 6 yaşındaydı. Bu yıl okula başlayacaktı. Anne babası kaydını bile yaptırdı. Ama küçük Umut, o okula hiç gidemeyecek. Çünkü onu İzmir'de bir magandanın attığı kurşun, kaydıraktan kaydığı sırada vurup öldürdü Umut'u. **"Dünya Barış Gününe" çeyrek kala.**

Tıpkı Şırnak'ta bir ay önce adı **"serseriye"** çıkmış bir kurşunla aramızdan göçen 10 yaşındaki **Gülcan Oğuş** gibi…

Veya, **Ömer Muhtar Erdem** gibi.

Umut gibi daha 6 yaşındaydı.

Bir ay önce düğün kutlamasının sarhoş saçmalarının hedefi oldu.

Yine ay içinde yoldan geçmekten başka bir günahı olmayan fayans ustası **Kamer Kaplıca'** nın maganda kurşunlarının hedefi olması gibi.

At, avrat, silah kültürünün sadece bir yıllık bilançosu 1944 yaralı veya ölü mağdur!

Onlara ait olmayan silahların namlularından çıkan kurşunların hedefi olan;

Gelecek için **"umut"** taşıyan…

Belki de isimleri **"Barış"** olan…

Öylesine çocuklar, insanlar…

Henüz doya doya gülememişlerin öykülerine birer birer ekleniyorlar!

Yaşamlarını, özlemlerini **"Dünya Barış Gününe"** yetiştiremediler!

Eylüllerin sararan yapraklarının aşk, sevgi, barış getireceğini varsaydılar.

Gelecek için belki de yüreklerinde bir başka **"Dünya barış Gününde",** dünyanın her coğrafyasında tüm insanların **"barış"** içinde yaşayabileceklerine dair **"umut"** taşıyorlardı.

Ama olmadı…

Olamadı…

1 Eylül Dünya Barış Gününde, **"Eylül, Barış ve Umut"** bir araya gelemedi!

At, avrat, silah kültürünün yeşerdiği bu topraklarda…

Maganda kurşununun kabarık sicili,

Televizyon haberlerinde artık canlı yayınlanan kadına şiddet,

Atların yerine cipleri dört nala süren trafik magandaları

Barışa uzanan umudu çok görüyor bizlere!

Sıcak savaşların kavurduğu rüzgârlar silah sesleri ile yankı-

lanıyor.

Arasına maganda kurşunları karışıyor!

Nasılsa duyulmaz diye mi ne!

Özgüvenini **"akıl"** yerine **"silahta"** arayanların çağı on yıllar gerisinde kaldı.

Ama, başucu kültüründe kitap değil silah duruyor…

Bilim ve teknoloji insanı var etmek için değil, yok etmek için kullanılıyor…

Eylül, barış ve Umut…

Bir başka bahara kalıyor!

1 EYLÜL dünya BARIŞ gününde UMUT'u da doyamadığı çocukluğuna bir kuşunla yolladık.

Her on kişiden birinin aramızda silahlı dolaştığı bir ülkede **"Dünya Barış Günü"** kutlu olsun!

FORMALARI KİRLETEN ÇAMUR LEKESİ ASLINDA BİR SU TABANCASINDAN ÇIKMIŞTI!

15 Mayıs 2012

Bir futbol ligi daha bitti…

Formalardaki çamur lekeleri biraz daha genişledi.

"Taraftar" kimliği **"düşman"** kimliğine büründükçe…

Takımların renkleri çamur lekesi altında boğulacak!

Takım tutmakla birine düşman olmak ön koşul oldu.

Tuttuğu takımın renklerinin içinden,

Sevgi…

Hoşgörü…

Rakibi takdir…

Yok oldu gitti.

Spor bu. Galip geleni alkışlamanın **"büyüklüğünün"** tuttuğun takımı yücelttiği unutuldu. Statlardaki güvenlik görevlilerinin sayısının her geçen gün artması, ek güvenlik önlemlerine başvurulması, statlara taraftarların polis kordonu korumaları

altında girmesi **"yüzümüzü kızartacağına"**, yüzümüzü **"biber gazının"** kızartmasını tercih eder olduysak bu işte bir yanlış var.

Yanlış **"su tabancasında"!**

Çocukluk yıllarımızda ellerimize tutuşturduk.

Okul saatleri sonrasında su tabancaları ile gülerek, kahkaha atarak ona buna su sıktık…

Annelerimiz, babalarımız seyirci kaldı buna. Su tabancası ile kaç kişiyi öldürdüğümüzden değil sırılsıklam olduğumuzdan azar işittik.

Ölmeyi, öldürmeyi…

Durup dururken birilerine, bir şeylere düşman olmayı öğrendik o su tabancaları şeklindeki oyuncaklar ile.

Başka oyuncak silahlar da vardı tabii… Uzaylıların silahlarını belimize dolar okula giderik. Teneffüslerde **"birilerini"** öldürebilelim diye! Hiç bir şey bulamazsak yere düşmüş bir ağaç dalı alır, silah olduğunu var sayar **"sanal ateşler"** ederdik! Biraz büyüdük. Bilgisayar oyunları oyuncak silahları tahtından indirdi. Öldürerek kazanmak şekil değiştirdi. Kazandıklarımızı sokaklarda bolca harcayacak, "bozuk para" edebilecek ortamlar kendiliğinden yaratılmıştı.

Ruhumuza, aklımızın ermesinden önce hakim oldu silahlar.

Beraberinde kavgalar, düşmanlıklar. Siyasette, sporda kısacası yaşamın her alanında kamplara ayrılabilelim diye! Kin dolu bakışlar **"kim"** olduklarının yerini aldı. 12 yaşındaki bir çocuk veya dört çocuklu bir baba… Hiç farketmiyor. Hala oyuncak su tabancasındaki oyun gibi yaşam! **"Statlarda ölmeye ölmeye geldik"** diye bağırabiliyorsak!

Ve…

Bir haber…

Hem de büyük finalin oynanacağı gün.

Hürriyet İzmir'in manşeti: **"Oyuncak da olsa silaha hayır".**

Adil Özyiğit. Bir zincir mağaza sahibi. 54 mağazasındaki raflardan tüm oyuncak silahları kaldırdı! Personelini, mağazalarda oyuncak silah isteyen ailelere karşı davranış eğitimi aldırdı. Cirosu düştü. Daha da düşecek. Şimdi kampanyası var; oyuncak silah getirenlere top veya kitap hediye ediyor!

Sporda, siyasette ve her yerde insanlık yaşamına "İS" bırakanlara inatla bir **"İZ"** bırakıyor Adil Özyiğit. Yiğitçe, mertçe… Lise, üniversite bitirmiş ama tuttukları takımlarının formalarına çamur sürmekten başka hiç bir işe yaramayanlara belki de hayatlarında bir kez olsun **"işe yarayabilecekleri"** bir fırsat sunuyor. Bakalım o çamurdan insanlar çocuklarına/yakınlarına aldıkları oyuncak silahları Adil Özyiğit'in mağazalarına götürüp kitap alacaklar mı?

OYUNCAK SİLAHLARA "DUR" DEMEK İÇİN AİLEDEN SORUMLU DEVLET BAKANINA MEKTUP YAZDIM!

5 Şubat 2013

Sayın Fatma Şahin

Ailedir toplumun omurgası.

İyi-kötü, doğru-yanlış, güzel-çirkin tüm olgular orada başlar.

Yaşamı anlamlı kılan…

Yaşama kalite aşılayan…

Yaşamı erdemli bir kimliğe dönüştüren her şey ama herş ey aile bireylerinin DNA'sında yeşerir.

13 yaşındaki Tarık Dereli'nin de yakın bir zamana kadar ailesi vardı. Ama akranı olan bir arkadaşının babasına ait av tüfeğini Tarık'a gösterme merakı onu canından etti. Tıpkı bir ay önce oyun bahçesinde kafasına bir maganda kurşunu yedikten sonra bu dünyadan göç eden ama katili hala bulunamayan minik Arif gibi… Daha çocuk yaşlarında can veriyor çocuklarımız.

Ya evlerinde **"birilerine"** ait silahları kurcalamak merakından…

Ya sözde büyümüş olmalarına karşın çocukluklarında oyuncak silahlarla başlayan anlamsız sevdalarını masum insanların canını alan kurşunlara dönüştürmelerinden…

Ya da **"maganda"** statüsünden başka bir sıfatı kendilerine layık görmemelerinden…

Sayın Şahin,

Aileden sorumlu Devlet Bakanımızsınız…

Şiddet, nefret, ölüm, kan, intikam tercih ediliyor yaşamı anlamlı kılmak için on yıllardır.

Çocukluk yıllarında akranları ile oynasın diye alınan su tabancaları ile başlıyor öldürmek arzusu körpecik beyinlerde…

Anneleri, babaları oyuncak silahlar alıyorlar çocuklarına **"oynasın"** pardon

"öldürmeyi öğrensinler" diye…

Büyüklüklerinde şiddet kokan nefeslerinde dehşet saçacakları travmatik davranışlarının provasını yapıyorlar oyuncak silahlarla, çocuklar. 7'li, 8'li, 9'lu, 10'lu yaşlarda…

Baş sorumlusu aileler bir kenarda suç ortağı oldukları çocuklarının ölümle randevularına seyirci kalıyorlar!

Siz Devlet Bakanımızsınız! Hem de "Aileden Sorumlu"…

Düşün önümüze…

Seslenin anne ve babalara…

Her ortamda… Her fırsatta…

Uzak tutsunlar çocuklarını **oyuncak silahlardan.** YASAKLAMASINLAR!. Anlatsınlar oyuncak bile olsa silahın zararlarını… Başlarına neler gelebileceklerini…Başkalarının yaşamlarına nasıl zarar verebileceklerini…

Yeni Zelanda gibi ülkelerde çocukların oyuncak silah almak istemeleri halinde polise gitmek durumunda kaldıklarını anlatın.

Gerekiyorsa, ülkemizde de böyle bir uygulama için yasa çıkartın.

Aileden sorumlu olmak demek geleceğimize umut bağladığımız çocuklarımız değil mi?

Çocuklarımızın umutlarını söndüren, hayallerini yerle bir eden silahlar değil mi?

Sayın Şahin,

Atın bir adım…

Toplumun tüm kesimleri arkanızda yumak olacak. Yumruk olacak!

İki küpür var ekte…

Hürriyet

Oyuncak da olsa

SİLAHA HAYIR

İzmir'de bir mağaza zincirinin sahibi olan Adil Özyiğit, çocukların şiddetle iç içe büyümemelerini amaçlayarak ilginç bir kampanya başlattı.

Biri İzmirli bir oyuncak mağazası.

Oyuncak silah satışına karşı onurlu bir davranış sergiliyor.

Dahası, evinden oyuncak silahlarını getiren çocuklara kitap armağan ediyor…

Diğeri bir mahkeme kararı..

İzmir'de 26. Asliye Mahkemesi Hakimi Yahya Kesim'in Adalet, Milli Eğitim Bakanlıkları ve bazı milletvekillerine gönderdiği yazı. O da oyuncak silahların yasaklanması ile ilgili yasa çıkartılmasını talep ediyor.

Hadi Sayın Şahin…

Düşün önümüze…

Aileden sorumlu olmanın omurgasının çocuklarımızı oyuncak bile olsa silahlardan uzak tutmakla başladığını gösterin bize.

İyi örnekleri ödüllendirin.

Silahları yok edin.

Silahsız da bir yaşam olabileceğini gösterin.

www.change.org/silahlicocuk

Bu bağlantıdan kampanyaya katılabilirsiniz…

OYUNCAK SİLAHLARIN GERÇEK SİLAHLARA DÖNÜŞMESİ UZUN SÜRMÜYOR!

14 Şubat 2013

Bu oyuncak silah meselesine takıntılıyım.

change.org/silahlicocuk da kampanya başladığından bu yana gelen mesajlar bu konuda yalnız olmadığımı da gösteriyor.

Herkes bir yerinden tutup bir katkı sağlamak istiyor.

Bu duyarlılık güzel bir şey. Özellikle gençlerin gösterdiği ilgi beni de cesaretlendiriyor.

Ama şurası da bir gerçek;

Oyuncak silahların gerçek silaha dönüşmesi çok uzun sürmüyor.

Dünyanın dört bir köşesinde yaşları 11-15 arasında binlerce çocuk asker olduğunu biliyoruz.

Çocuk Hakları Sözleşmesine göre;

15 yaşın altındaki çocukları faal savaş durumlarında askere almak ya da asker olarak kullanmak bir savaş suçudur.

Dinleyen kim…

İşte Afrika'da Mali'de çocuk yaşlarında binlercesi ellerine tutuşturulan silahlarla insan öldürüyorlar!

Orta Afrika Cumhuriyeti, Çad, Fildişi Sahili, Kongo Demokratik

Cumhuriyeti, Sri Lanka, Somali ve Yemen'de binlercesi asker elbiseleri içinde savaşmak üzere çocukluk yıllarını rehinci dükkanına bıraktılar!

İşte size El-Kaide kamplarından bir video…

http://www.youtube.com/watch?v=ot2qi-sYijU

Çocuk-Silah-Öldürmek!

Asla yan yana gelmemesi gereken sözcükler yüreğimizi burkuyor.

Almayın, aldırmayın…

Çocuklarımızı silahla daha çocukluk yıllarında tanıştırmayın.

Bu kampanyaya imza vermeye, verdirmeye devam edin!

www.change.org/silahlicocuk

RAFLARDAN OYUNCAK SİLAHLARI İNDİRELİM!

9 Mayıs 2013

Oyuncak silahlar konusu hala gündemimde…

Aileden ve kadından sorumlu Devlet Bakanı Fatma Şahin'in masasına kadar gitti mektubumuz. Bu ilk aşama idi…

2 bine yakın imza verildi bu mektuba…

Niye yalan söyleyeyim, imza sayısını azımsadım.

Geleceğimizin kararmasının baş sorumlusu olan oyuncak silahlara karşı daha duyarlı bir duruş bekliyor idim… Olsun… Belki bu yazıyla başlayacak kampanyaya gösterilecek ilgi öncekini bastırır.

Sıra geldi, **işi kaynağında kurutmaya!**

En önemli noktaya; yani oyuncak mağazalarının raflardan oyuncak silahları indirmelerine…

Ki, çocuklar raflarda bile göremesinler!

"Neden yok?" diye sorduklarında onlara **"Oyuncakçılar Derneği" (OYDER)** tarafından bastırılmış, onların anlayabi-

leceği ve algılayabileceği bir uslup ve tasarımla bastırılmış bir kitap vermelerine…

Çocuklarımızın içinde, ruhsal dünyalarında **"şiddet tohumlarının yeşermesine neden olan"** oyuncak silahlara karşı hepimizden önce bunları satan mağazaların duyarlılık göstermiyor. Tıpkı, **Hayal Dünyası** isimli oyuncak mağazaları zinciri sahibi Adil beyin gösterdiği türden bir duyarlılık. Onunki çok güzel ama yetmez…

OYDER Başkanı Ahmet Alioğlu'nu bu duyarlılığa davet ediyorum.

Başta üyelerinin temsil ettiği mağazalar olmak üzere tüm oyuncak mağazalarından **"oyuncak silahlar"** kaldırılsın.

OYDER, anne ve babalar için uzmanların görüşlerinden derlenerek "oyuncak silahların çocuklar için zararları" konusunda bir kitap yayımlatsın.

OYDER, raflarda oyuncak silah çocuklara "Neden bunları satmadıklarına" dair bir kitapçık bastırsın ve dağıtsın.

OYDER, ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapsın ve anne-babaların çocuklarını oyuncak silahlardan uzak tutmaları konusunda bir web sitesi hazırlatsın.

OYDER, üye kuruluşların mağazalarına **"Geleceğimizi emanet etiğimiz çocuklarımızın şiddet, baskı ve kavgadan uzak; barış ve huzur dolu bir yaşama kucak açmalarına katkıda bulunmak için burada oyuncak silahlar satılmamaktadır"** afişleri yaptırsın ve astırsın.

Ve sizler…

Anneler, babalar, yakın gelecekte anne ve baba olacaklar…

Oyuncak silahların çocuklarımızın ruh sağlığını etkilediğini düşünenler…

Raflarında oyuncak silah satan mağazalardan alışveriş yapmayın…

Mağaza sahiplerini bu konuda uyarın…

Çocuklarımızın oyuncak silahlara karşı duyarlılığını yükseltin.

Barışa, huzura, yaşam kalitesi yüksek bir toplum özlemine giden yolun çocukluk yaşlarda; "ölmek, öldürmek, can almak, can vermek" gibi duygulardan arınma ile mümkün olabileceğini çevrenize anlatın. ve bu kampanyaya imza vererek OYDER'in sorumluluklarını hatırlatın.

www.change.org/silahlicocuk

OYUNCAKÇILAR DERNEĞİ BAŞKANINDAN "HABER" VAR!

10 Mayıs 2013

Dostlar, Oyuncakçılar Derneği, OYDER Başkanı Ahmet Alioğlu'ndan başlattığımız kampanyaya destek veren bir cevap aldım.

büyük bir memnuniyetle mesajını paylaşıyorum.

Merhaba Salim Bey,

Başlatmış olduğunuz oyuncak silahlarla ilgili kampanyaya Oyuncakçılar Derneği Başkanı olarak tam destek veriyorum. Konuyla ilgili yönetim kurulumuzu en kısa zamanda toplayıp önerilerinizi de ortaya koyup, neler yapabileceğimizle ilgili sizi ve kampanyaya destek verenleri bilgilendireceğiz.

Saygılar

Ahmet ALİOĞLU

Ahmet Alioğlu

OYDER Başkanı

info@oyder.org.tr

AHMET BEY, BURAK ÖLDÜ… HENÜZ 19 YAŞINDAYDI!

14 Mayıs 2013

Ahmet bey, futbol maçlarına gidiyor musunuz? (*)

Çocuklarınızı gönderiyor musunuz?

Maça gittiklerinde eve sağ olarak geri döneceklerine dair bir endişe taşıyor musunuz?

Burak öldü…

Bir futbol cinayetine kurban gitti.

Henüz 19 yaşındaydı. Bizim çocuğumuz da olabilirdi! Ailesinin acısını paylaşmanın bir yolu belki vardır ancak neden öldürüldüğünü kim nasıl izah edecek?

İzmir'de Göztepe küme düştü diye vandalizmi marifet sayanları **"taraftar"** kimliğinde değerlendirmek olası mı?

Futbol sahalarından sokaklarımıza yansıyan şiddetin ana aktörlerinin çocukluk yaşlarında ellerindeki oyuncak silahlarla bugünlerin antrenmanlarını yaptığını bilmiyor muyuz? Burak'ın kalbini bıçaklayanlar 10'lu yaşlarında da onlarca Burak katletmişlerdi zaten.

(*) Ahmet Alioğlu; Oyuncakçılar Derneği Başkanı (OYDER)

Ellerindeki oyuncak silahlarla!

Ahmet bey,

Bir "light" Galatasaraylı olarak…

Şampiyonluk boğazımda düğümlendi…

Bir sezon boyu içimde sakladığım kutlama hevesi kursağımda kaldı…

Futboldaki şiddet nedeniyle, aynı gerekçeyle statlara gitmeyenlerden biri olarak ligin son haftalarında hemen yanı başımızda hortlayan saldırganlık, öldürmek iştahına varan beyinsizlik ve tarif edilemeyecek acılarla gazete ve tv haberleri ile önümüze gelen haberler eminim bizler gibi sizlerin de yaşamın tadını tuzunu yok ediyordur.

Oyuncak silahların önüne geçilmesine yönelik kampanyamıza eksik olmayın tam destek verdiniz.

Hadi artık somut aksiyonlara geçelim. En kısa zamanda sizin duyarlılıklarınızla tv'lerde, internet ortamında yayımlanacak bir kamu spotunu hazırlatalım. İçimizdeki derin acının kaynağında oyuncak silahlara olan duyarsızlığımızı gösterelim. Anne ve babaları göreve çağıralım. Oyuncak mağazalarına gelen anne ve babaların kampanyamıza imza vermelerini sağlayalım. En azından Burak ve ailesine karşı sorumluluklarımızın bilincinde olduğumuzu hatırlatıp acılarına ortak olalım.

AYLİN KOTİL OYUNCAK SİLAHLARA KARŞI YÜRÜYOR…

25 Temmuz 2013

Aylin Kotil Ankara'ya yürüyor…

Demokrasimizin utanç vesikası **"barajın kaldırılması"** için…

Zorlu yürüyüşünün adımlarına haksızlıklar, adaletsizlikler, anti-demokratik uygulamalar serpiştiriyor…

Gezi eylemleri sırasında yaşamlarını yitiren yürekli gençlerin katillerinin bulunmasını istiyor. Daha çocukluklarını bile yaşayamayan çocuk gelinlerin dramını anımsatıyor.

Kadına kalkan elleri kınıyor. Hak, hukuk, adalet, çağdaşlık adına tüm yoksunluklarımızı beyninde, yüreğinde Ankara'ya taşıyor. Bugün de **"oyuncak silahlara karşı"** yürüyor.

Daha çocuk yaşta, ölmek, öldürmek meselesini yaşamın odağı haline getirmeye yarayan oyuncak silahlara karşı anne ve babaların dikkatini çekiyor.

Üzerimize düşen sorumlulukları anımsatıyor.

Ayakların dert görmesin Aylin.

Yüreğin burkulmasın Aylin.

Sen bu toprakların aydınlık yüzüsün…

Oyuncakçılar Derneğinden ses çıkmadı!

Oyuncak silahlara karşı yürütmekte olduğum kampanyamın bir başka durağı Oyuncakçılar Derneği idi. Onlardan da destek istemiştim. Raflardan oyuncak silahları indirsinler. Oyuncak silahların kötü olduğuna dair yayınlar yapsınlar, oyuncak silah almaya gelen çocuklara bunları versinler, pedagoglarla işbirliği yapıp anne ve babalara bu konuda yardımcı olsunlar diye. Haftalar, aylar geçti… Dernek başkanı *"tüm kalbimle destekliyorum çağrınızı en kısa zamanda yönetim kurulunu toplayacağım ve gereken desteği vereceğiz"* dedi ama **"çıt"** yok!

İyi haberler de var

Merkezi İzmir'de olan ve Türkiye çapında 54 mağazası olan **"Hayal Dünyası"**, İzmir Valiliğinin desteği, Yeni Asır Gazetesinin sponsorluğu ve Türkiye Genç İşadamlarının öncülüğünde **"Oyuncak silahı getir, kitabı götür"** kampanyasını başarı ile sürdürüyor.

Susurluk Belediyesi de oyuncak silahlara karşı kampanya başlattı. Belediye oyuncak silahlarını getiren çocuklara çeşitli hediyeler veriyor.

Anne ve babalar bunu okuyun lütfen

Aile danışmanı ve sosyolog Hüseyin Bozan'ın bir yazısını buldum internet ortamında. Çok yönlendirici…

Çocuğa zarar veren şey, oyuncak silahın kendisi değil, çocuğun o silahla bütünleştirdiği film kahramanının davranışları-

dır. Çocukların silahlara ilgi duyması silahın kendisinden değil, silahı kullanan kahramanın "çok kuvvetli" , " Çok becerikli", " Cesaretli " olmasından kaynaklanır. Oyuncak silaha ruh verecek bir kahraman yoksa oyuncak silah, çocuk açısından bir şey ifade etmez.

ŞİDDET İÇERİKLİ (ÇİZGİ) FİLMLERDEN UZAK TUTMALI

Çocukların asıl ilgi duyduğu silahlar, günümüzde bir kahramanı olan silahlardır. Çizgi filmler ya da normal filmlerin kahramanları çocuklar için rol model olurlar.

ÇOCUK AİLE İÇİNDE ÖRSELENMEMELİ, İHMAL EDİLİP EZİLMEMELİ

Silah kullanan kişilerin silahtan cesaret alması, silahın karşı taraftaki kişileri korkutması çocuk için çok önemlidir. "Eziklik" , " önemsenmeme " , "hakarete uğrama " gibi durumlara maruz kalmış bir çocuk için imdat simidi gibidir, oyuncak silahlar.

AİLE İÇİ ŞİDDETE ÇOCUK HATIRINA SON VERİLMELİ

Silah ne kadar büyük ve korkunç olursa çocuk kendi dünyasındaki kötülere karşı o kadar güçlü olacağını düşünür. Oynadığı oyundaki kötü insanları öldürmenin hazzını yaşar. Aile içi şiddete maruz kalan çocuk intikamını bu yollarla almaya çalışır.

MAHALLE ARKADAŞLARI ŞİDDET VE SİLAH MERAKLISI OLMAMALI

Arkadaşlarının sürekli silahla oynadığını gören çocuğa silahsız oyunu öğretmek elbette zor olacaktır.

SİLAHLI OYUNLAR YERİNE SOSYAL OYUNLAR TEŞVİK EDİLMELİ.

Çocuğunuz zihinsel ve sosyal gelişimi için birçok oyuncak olduğunu aklınızdan çıkarmayın. Alternatif oyuncaklarla ruhsal sağlığına ve zekâ gelişimine yardımcı olabilirsiniz.

ÇOCUĞUN DÜNYASINDAN SİLAHA RUH VEREN KAHRAMAN ÇIKARILMALI.

Çocuğun dünyasından oyuncak silahın çıkmasının koşulu o silaha ruh veren kahramanın çıkması gerekir. Elinde oyuncak silahla gezen bir çocuğun, anormal davranışları, büyük ihtimalle, bir yerlerden kopyalamış taklit davranışlardır. Bu davranışların kahramanı çocuğun hayalinden çıkmadan sonuç almanız imkânsızdır.

HÜSEYİN BOZAN / AİLE DANIŞMANI – SOSYOLOG

OYUN –NEDEN- BİTTİ!

2008 Wall Street küresel finansal krizi ile 130 yıl civarında oynanan bir oyun resmen bitti.

Çünkü;

Ülkelerin "nasıl" kalkınacağı ile ilgili;

Yanlış teşhis…

Yanlış reçete…

Yanlış tedavi…

Ve sonucunda bir yüz yılı devirirken, sadece insanlığın değil yer yüzündeki tüm doğal sistemin sonunu getirebilecek bir iklim değişikliği felaketi…

İçilebilir nitelikteki su kaynaklarında görülen dramatik azalma…

Milyonlarca insanın yapacak başka bir şeyleri kalmadığı için adı gelişmiş olan ülkelere sonu gelmeyen göçleri…

Dünya nüfusunun sadece % 1'inin toplam gelirlerin % 55'ine sahip olduğu adaletsiz bir gelir dağılımının neden olduğu sosyal çalkantılar…

Başta AIDS olmak üzere salgın hastalıklarla yaşamdan kopup giden milyonlarca insanın sayısındaki dramatik artış…

Bir yönetim sistemi olarak demokrasinin iflas etmiş olma-

sı…

Ve daha sayılabilecek onlarca neden oynanan oyunun çirkin yüzünü çok net bir şekilde açığa çıkardı.

Çok değil yüz yıl önce toplam dünya nüfusu 1,2 milyar idi. 2020 lere gelirken bu rakam 7 milyarı geçti. Ne yapacağımızı bilemediğimiz çaresizlik her gün bir tarafımızı kemiriyor ve toplum içindeki pozisyonumuz ne olursa olsun biz bu gerçeği görmezden geliyoruz.

Oyun Bitti!...

Ya da;

Oyun yeniden başlıyor!

Ama önemli olan; bu oyunun kurallarını kim koyacak?

DOLAR SİZLERE ÖMÜR!
YENİ GELİŞMİŞLİK GÖSTERGESİ NE OLACAK?

25 Ekim 2010

1500'lü yıllarda ülkelerin gelişmişlik düzeyini nasıl bir birimle ölçerlerdi, bilmiyorum. Çevremde sorduklarımdan da tatminkâr bir yanıt alamadım. Büyüklük ve **"güç"** konusunda savaşma yetkinlikleri içinde bir takım göstergeler var ama bunlar refah düzeyinin karşılığı değil.

20. yüzyılda ise gelişmişliğin, refahın, sözde yaşam kalitesinin karşılığı önümüze **"dolar"** olarak kondu!

Gayri Safi Milli hasıla…

Bölü, ülkede yaşayan insan sayısı…

Kişi başına **"dolar"** ile ne kadarlık bir refah ülkesi olduğunun belgesi ülkelerin gelişmişlik "ligi" oldu!

G-8'ler, G-20'ler bu cetvele göre belirlendi. Türkiye dünyanın en büyük 16. ekonomisi! **Bir zamanlar tarım üretimi ile kendi kendine yeten yedi ülkeden biri olmaktan daha önemli oldu dünyanın en büyük 16. ekonomisi olmak!**

2008 Eylül'üne kadar İzlanda kişi başına 47 bin dolarlık gerliri ile Avrupa'nın en **"kalkınmış"** ülkesi idi. **"İflas etti"**! Borç para arıyor ama veren yok!

Yunanistan, İspanya, Macaristan, Polonya, Bulgaristan, Romanya… Yani 1963'den beri rüyamız olan Avrupa Birliği ülkeleri bir bir iflas ettiler… Ya da iflasın eşiğindeler. Refah toplumu Avrupa kendini kurtarabilmek için bir trilyon lira para icat etti! Dünyanın süper gücü Amerika Birleşik Devletleri'nin karşılıksız bastığı 20 trilyon dolar bile iki milyonu aşkın, her biri üniversite mezunu, bir çoğu yüksek lisans yapmış kalifiye insan gücünü işsizlikten kurtaramadı.

Yani…

Yanlış hesap Bağdat'tan döndü!

Herkes birbirine soruyor: **"Nerede hata yaptık?"**

Aslında çok basit…

Paraya (Dolara) odaklı refah, yaşam kalitesi ve gelişmişlik göstergeleri, insanoğlunun sahip olması gereken temel ve evrensel değerlerin tamamının yok olmasına neden oldu.

Bu yüzden, insan hakları diye bir sorunumuz var 1789'da gündeme girmiş olmasına karşın. Bu yüzden ozon delindi…

Çaresiz bakıyoruz olan bitene; iklim değişikliğine neden olan çevre kirlenmesinin önüne geçecek önlemlere kaynak ayırmak yerine paranın para kazanacağı alanlar tercih edildiği için. Her yedi kişiden biri açlık sınırında!

Macaristan'dan Tuna'ya karışan tonlarca sülfürik asidin adım adım Karadeniz üzerinden soframıza yaklaşıyor olması bile henüz birinci sayfa haberi olarak kıymetlendirilemedi! Yeryüzünde bir milyarı aşkın insan henüz telefonda **"alo"** sesini duymadı. Çünkü telefonla tanışmadı!

Ve insanoğlu son virajda…

Yeni bir **"gelişmişlik"** göstergesi arayışında…

Öyle bir "cetvel" olsun ki…

Son 150 yıldır canına okuduğumuz gezegenin ve bunun misafirleri arasındaki bizlerin yarası birazcık olsun sarılsın.

İnsanoğlu, uygarlık tarihi içinde ilk kez bu dönemde **"borcunu"** ödemedi! Borcuna sadık kalmadı.

Üretmek, nakletmek ve tüketmek adına bu gezegenden yani doğadan aldığı borcu iade etmedi. Etmeyi aklına bile getirmedi. Ta ki, biri Berlin'de, diğeri Wall Street'te iki duvarın çatlamasına kadar!

Bu yüzyılın gelişmişlik göstergesi **"doları"** tahtından edecek.

Bu belli.

İnsanlığın ve yaşamın sürdürülebilirliği açısından başka bir şans yok!

Belki de kod adı **"NAR"** gibi bir şey olacak yeni gelişmişlik göstergesinin.

Enflasyon sepetine benzer… Bir bohça…

Hesaplamak için;

İçine bir tutam **"etik"** atılacak…

Bir tutam **"kadın ve çocuk hakları"…**

Tabii ki, **adaletin ne kadar hızlı ve hakkaniyetle** işlediği.

Bebeklerin ölüm oranı…

Bir kaç avuç **"organik tarım üretimi"** konulacak içine… Bir kaç demet de **organik meyve, sebze…**

Bir kaç bardak **su kaynaklarının** korunabilirliği,

Bir kaç metreküp **yeşil enerji,**

Bir kaç demet **sanatsal üretim**,

Ve tabii ki çağdaş normlarda **eğitilmiş insan gücü.**

Atıkların yenilenebilirliği,

Uyuşturucu ile ne kadar ve nasıl **mücadele** edildiği,

Hayvanlara nasıl davranıldığı,

Ormanların **yenilenebilirliği,**

Yine **NAR'**ın hesaplanmasında gelişmişliğe katsayı verecek başlıklar arasında…

Var tabii hesaba dahil edilecek başka başlıklarda. Ama şurası kesin ki, bankadaki para, şirketlerin üç aylık bilançoları, kredi kartlarının harcama limiti bundan böyle **"gelişmişlik"** göstergesi olmayacak. Büyüklük ya da güç anlamında hiç olamayacak!

Doların **"bir nar satın alabilme gücü"** ise hiç olamayacak!

HESAP LÜTFEN!

31 Ağustos 2015

Sürdürülebilirlik yeni değerler arasında sayılıyor derken **"eskimeye"** başladığını hatta dürüstlük, müşteri memnuniyeti gibi 1990'ların başlarında gündemimizi işgal eden değerler gibi **"hijyen"** bir konuya dönüştüğünü görüyoruz. Bizden sonraki kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakmanın güncel sorumluluğu olarak değerlendirdiğimiz sürdürülebilirlik meselesi özellikle iş dünyasını yakından ilgilendiriyor. Çünkü mesele; özellikle son 130 yıldır sorumsuzluklarımızın bedeli olarak karşımıza çıkmış olan sorunlar yumağının içinden nasıl çıkabileceğimiz ile ilgili.

Sanayi devrimi ile birlikte insani gelişim olarak iki temel olgu inceden inceye altımızı oydu; bunlardan biri petrole dayalı bir gelişim güzergâhını tercih etmemiz, diğeri ise **"paranın"**, insana ait her şeyden çok daha değerli olması meseleleriydi.

İlki, başta çevre ve doğal yaşamla ilgili tüm dengeleri alt üst etti ve bizi solunum cihazları ile yaşamak zorunda olduğumuz bir dünyanın eşiğine getirdi, diğeri ise; insanı insan yapan te-

mel girdiler olan ahlâkı, erdemi, dürüstlüğü ve insanca yaşamın omurgasını oluşturan her şeyi yok etti. Hatta para uğruna savaş icat etmek bir iş modeli oldu!

Şimdi sürdürülebilirlik şemsiyesi altında tamir ve onarım sürecinden geçiyoruz ama bugünlere gelmemize neden olan iki temel virüsü ortadan kaldırmadan **"aspirinle"** geçiştiriyormuşuz gibi geliyor, uzaktan bakıldığında.

Açıklık, şeffaflık, sorumluluk ve hesap verilebilirlik ilkeleri sürdürülebilirliğin ana göstergeleri olsa bile beklentilerimizi karşılamaktan uzak kalıyor. Bu nedenle, kavramsal olarak sürdürülebilirliğin hijyen bir faktör olduğu ancak onun içindeki kavramlardan biri olan **"hesap verilebilirliğin"** çok yakın bir zamanda tek başına temel değerler arasında tanımlanacağına doğru bir gidişat var.

Hesap verilebilirlik kavramı, içinde birden fazla davranış kodu barındırıyor. Yani **"ben yaptım oldu"** diye eski normalin güç ve iktidar uzantılı anlayışı yerini **"neden böyle yaptın?"** sorusunun cevabını aradığımız bir dönemdeyiz. Kamuoyu; ikna olmalı, onaylamalı ve hatta desteklemelidir. Bu davranışların karşısında bir **"çıkar"** olacaksa bu ancak **"toplumsal çıkar"** olabilmelidir.

Hesap verilebilirliğin neden diğer sürdürülebilirlik değerleri arasından sıyrılıp daha ön planda iş dünyasını meşgul edeceğine şu örnekler içinde bakabiliriz;

Finansal ve sosyal raporlamalara şirketler neden başarısız ve "kötü performans" gösterdikleri konuları açıklık ve şeffaflık değerlerinin bir yansıması olarak yer vermiyorlar?

Şirketler kârlılıkları ile ilgili bazı bilgileri neden "gri" alanda bırakıyorlar? Neden bu gri alanları tanımlamıyorlar?

Anonim şirketler kavramsal olarak topluma ait tüzel kişiliklerdir. Topluma ait bu şirketler faaliyetlerinde neden toplumun temel değerlerine uygun hareket etmiyorlar?

İnsan hakları, kadın hakları, engelliler, çocuklar, hayvanlar gibi konularda neden sadece kanunların sınırları içinde kalınıyor? Toplumun beklentilerine neden uzanılmıyor?

Üretim için, hammadde için, işletmek için ve aklımıza gelecek yüzlerce neden için sadece **"bir tane"** olan dünyamızın doğal kaynaklarından on yıllardır borç alıyoruz. Neden borcumuzu geri ödemek konusunda bu kadar umarsız davranıyoruz?

Hesap verilebilirlik meselesinin önümüzdeki yıllarda hepimizi çok daha fazla meşgul edeceğinin en güzel örneklerinden birini bugünlerde yaşıyoruz. Türkiye'de yapılmasına karar verilen üç nükleer santraldan bir tanesini Japon konsorsiyumu kuruyor. Fukushima nükleer felaketinden sonra ülkedeki tüm nükleer santrallarını hiçbir elektrik kesintisi programı uygulamadan kapatan ve enerji açığını denizler üzerine kurduğu güneş santrallarından kapatmaya karar veren Japonlara neden nükleer santral yaptırıyoruz da güneşi bol ülkemizde daha avantajlı olan güneş tarlaları yaptırmıyoruz?

Almanya gibi sanayi üretimi ve ihracatını ekonominin omurgası yapmış gelişmiş ülkeler bile tüm nükleer santrallarını kapatıp yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmişken neden biz ısrar ve inatla, birinci derecede deprem kuşağı olan ülkemizde nükleer santral yapmak gibi tutkunun esiri oluyoruz?

Fukushima'nın işletmecisi TEPCO borsada hisseleri işlem gören bir şirket olmasına karşın günlerce sadece kendi toplumundan değil dünya kamuoyundan radyasyon sızıntılarını gizlemeyi tercih etti. Onlar, borsada işlem yapan yatırımcıların reaksiyonundan korkup hisse fiyatlarından düşeceğinden endişe etmiş olabilirler. Hisse değeri ve insan sağlığı arasındaki tercihleri yüzbinlerce kişinin yerinden yurdundan olması, can güvenliklerinin gelmemek üzere gitmiş olmasına neden olduysa bu noktadan sonra "hesap verseler ne olur, vermeseler ne olur?". İşler bu noktalara geldiyse zaten kanunlar önünde hesap verilecektir.

Ama bizim ortaya koyduğumuz hesap verilebilirlik böyle bir şey değil! Bir değer olarak yaşamın içinde dokunabildiğimiz, koklayabildiğimiz, günün akışı içinde bir davranış olarak sergileyebildiğimiz hesap verilebilirlikten söz ediyoruz. O zaman işler yasalar önünde hesap vermenin çok öncesinde kendi akışında çözüm odaklı bir yaşama bizi sürükleyecektir. Hem de arkasına toplumun desteğini alarak. Güven inşâ ederek. İtibarımızı koruyarak!

İşte "hesap lütfen" dediğimizde gelen adisyonu incelediğimizde "ikna" olabilmeliyiz. Bunun yolu da hesap verilebilirliğin yükselen bir değer olarak birinci sıraya çıkarılmasından geçiyor. Çünkü, doğal olarak hesap vermeyi sevmiyoruz. Hesap sorulacak sorulardan kaçıyoruz. İşi yaparken nasıl sonuçlanacağına odaklanıyoruz, nasıl hesap vereceğimize değil!

HANGİ SİVİL TOPLUM KURULUŞUNUN YÜZDE KAÇ PAZAR PAYI VAR?

23 Kasım 2010

Bugünlerde birçok sivil toplum kuruluşu harıl harıl sosyal sorumluluk sevdalısı şirketlerin kapısını aşındırıyor. Tek beklentileri **"dünyaya yeni gelen bir bebek"** gibi özen gösterdikleri sosyal projeleri için kaynak bulmak…

Uzunca bir süredir **"sosyal sorumluluk rüzgarı"** esiyor.

Vicdanlarımızı **"aklamakla" "fırsatçılık"** arasında gidip gelen bir tonlaması var esen rüzgarın.

Özellikle geride bıraktığımız yüzyılda daha iyi bir yaşam adına;

İnsan haklarını **"yok"** saydık!

Doğadan ödünç aldıklarımızı geri vermemeyi marifet bildik…

Açlık ve yoksulluğa terkedilişi **"kaderleştirdik"**!

Salgın hastalıkları Tanrı'nın gazabı diye geçiştirdik…

Rüşveti **"bahşiş",**

Suistimali **"süreç",**

Yolsuzluğu **"oyunun kuralı"** belledik!

Biri Berlin'de diğeri Wall Street'te iki duvara çarpınca

"başarının" ve **"zenginliğin"** parayla ilişkili olamayacağı gerçeği ile yüzleştik! *(Daha değil ama "eli kulağında")*

Tam **"tıkandık" ,"tükendik"** derken…

Belki de **"engelli bir gezegenin"** son yardım çağrılarından esinlendik ve **"sosyal sorumluluğu"** icat ettik!

Yani, 150 yıldır süren **"sorumsuzluklarımızın"** üzerine örtmek istediğimiz bir **"battaniyeyi"…** Bunun da "suyunu çıkartmak" üzereyiz. **"Sorumluluk"** adına, **"sorumsuzlukların"** daha ön plana çıkmakta olduğu bir dünyanın kapısından içeri giriverdik!

Öyle bir noktaya geldik ki…

Sanki şirket yöneticileri ellerinde sepetleri STK pazarında alışverişteler…

Raflardan proje seçiyorlar. Tüketici gözünde hangi proje ile daha fazla puan alırlar ve dolayısıyla satış yaparlar!

Durum böyle olunca bazı STK'ların sağladığı kaynaklar diğer STK'ların olası kaynaklarının köküne kibrit suyu damlatıyor. Yani STK'lar arasında bir pazar payı kavgası görünümü var.

Geçmişinden ders çıkartmayan iş dünyası, sosyal sorumluluğu **"iş"** gibi yönetmek istiyor. Satın alma süreçlerini geçerli kılıyor! STK'ları neredeyse birbirine kırdıracak! Rekabeti olabildiğince körüklüyor!

Oysaki sosyal sorumluluk **samimiyettir**.

Çünkü sosyal sorumluluk önce **"bireysel sorumluluktur"!**

Bireyleri yeterli sorumluluk bilincine ulaşmış şirketlerin yönetim kademelerinde kendilerini bu bilinçle donatmış yöneticiler oturur. O zaman koltuklarının altında dolaştırdıkları dosya **"kurumsal sosyal sorumluluk"** olabilir!

Ancak o zaman bu yöneticiler STK'ları birbirine kırdırmak ve bunlar arasında **"konkur"** yapmak yerine, **toplumdan ödünç aldıklarını yine topluma iade edecek** işbirliği zeminlerini uzun dönemli oluşturabilirler.

Unutmayalım…

Bu yüzyıl **"bireylerin küreselleştiği"** bir yüzyıl olacak.

Bireylerin küreselleşmesinin izdüşümü sivil toplum kuruluşları olacak. Yani bir anlamda sivil toplumun yüzyılı olacak.

Kendilerini ve projelerini adı sanı **"büyük"** şirketlerin gündemlerinde bozuk para etmek istemeyen sivil toplum kuruluşları bilmelidirler ki;

Çalışanlarının en az yarısının bir sivil toplum kuruluşunun üyesi olmayan şirketlerden bir hayır gelmez…

Çalışanlarının en az yarısının şirketin gönüllülük projelerinde aktif olarak görev almadıkları kuruluşlardan bir hayır gelmez.

Genel müdürlerinin sade, basit giysiler içinde ve yeri geldiğinde ayakkabıları çamurun içinde sosyal projelerin içinde çalışanlarına örnek olmayan şirketlerden bir hayır gelmez.

Gelse gelse, sivil toplum kuruluşlarının proje önerilerine **"hayır"** cevabı gelir!

ÇÜRÜK ELMALAR…

6 Şubat 2011

Yaşamın aydınlık yüzünün düşmanıdır çürük elmalar…

Hele hele; hak, hukuk, adalet, güvenlik dağıtan kurumların içindelerse, kendileri ile birlikte toplumu da çürütüverirler farkında olmadan…

Sevgiyi, hoşgörüyü çok görürler insanoğluna. Sahip olduklarını zannettikleri güç aslında, yetersizliğin, çaresizliğin, kimliksizliğin sembolü olarak yansır güneşin ısıttığı sıcacık ama yaralı yüreklere.

Kimi zaman bayramlık "rüşvet" giysileri içinde, yeşil dolarlarda…

Kimi zaman maganda cüppesinin altından sıyrılan silahın adres bilmez kurşununda,

Kimi zaman "iş bitirmek" uğruna "işini bilen memurda",

Ama en acısı, adaletin simgesi teraziyi tutan ellerde…

Ya da özgür bir ülkede yaşadığı zannı ile,

Sokaklara çıktığında

Kafalara acımasızca inen cop darbelerinde

Çürümüşlüğün imzası vardır, çürük elmalar tarafından "bıyık altı gülümsemeyle" atılan…

Ve,

Bir kaç "çürük elmadır" görmezden gelinmesi istenen

Aslında gerçekten "bir kaçtır" toplumun yüreğini ait oldukları kurumla birlikte yaralayan

Ve yine "bir kaçtır" alt alta koyduğunuzda

Kime güvenebileceğiniz veya kapısını çalabileceğiniz kurumları toptan yok eden!

Bir arada barış içinde yaşamanın temellerini dinamitleyen

Hak, hukuk, adalet dağıtalım derken

Bindiğimiz dalı kökünden yok eden…

Belki de "çürük elma" söylemidir, elmaları çürüten

Cesaretlendiren…

Çürük bir elma olmanın kıvancını "O" na yaşatan!

Sevgiden, hoşgörüden, insana insan gibi yaklaşmaktan korkan bir toplumun toprağında can bulurlar, palazlanırlar ama sonuçta çürüktürler. Kendileri gibi, yaşamları da çürüktür! En kötüsü, başkalarının yaşamlarını da kendilerinin ki gibi çürük zannederler.

Ama, hayatın gerçeği işte; çürükler erken gider … Geriye "çürümemişler" kalır!

VİCTOR...

3 Mart 2011

Yaşı daha 40 bile olmamıştı... Yaşamımı anlamlandıran insanların başında geliyordu. Onun sayesinde, geleceğe, dünyaya, insanlığa umut içinde bakıyor ve vizyonunun bir parçası olabilmek hepimizi mutlu ediyordu. Bu pazar Runtalya'da maraton koşacaktı. Buğday Derneğine destek sağlamak için. Koşma gerekçesini http://www.bugday.org/portal/haber_detay.php?hid=4385 **mektubunda okuyabilirsiniz.**

Victor'u kaybettik. Daha yapacak onca şeyi varken. Ansızın. Hiç beklemediğimiz bir anda! Daha yaşanılası bir dünyanın peşinden koşan herkesin başı sağ olsun.

Anısına, Skylife Business'da 2009 Aralık'da yazdığım bir yazıyı paylaşıyorum.

Victor…

"Dünyanın önde gelen ekolojik ürün fuarlarından biri olan Biofach Amerika'yı düzenleyen New Hope Media tarafından ekolojik yaşam ve tarım alanında dünyada geleceğin beş liderinden biri seçilen kişi."

"Ekşi Sözlük" Victor Ananias ile ilgili bu bilgiyi veriyor. "Dünyada geleceğin beş liderinden biri…"! Küresel ısınmanın, yok olan tarım alanlarının, alarm zilleri çalan su kaynaklarının, domuz gribinin oluşturduğu bir gündemin içinde Victor'la ilgili böyle bir sunuş profilini daha da önemli bir konuma taşıyor.

Wall Street duvarının çatlamasından sonra, ekonomide, siyasette, sivil toplumda hangi liderler bizi özlemini duyduğumuz "yaşam kalitesine" taşıyacak? Hangileri önümüzü görmemizi sağlayacak? Hangileri, gündemin kaotik, karmaşık görüntüsü ve içinden çıkılmaz toz bulutunun ardında gerçekten gelecekte nasıl bir dünyanın bizi beklediğini gösterecek?

"Dünyanın geleceğini etkileyecek 5 liderden biri"

Victor 1971 doğumlu. Babası Şilili. Çocukluğunda ailesiyle Bodrum'da doğal yaşamın izlerini sürmeye başladı. O yıllardan beri; ekolojik mimari, tarım, mutfak kültürü gibi konuların her biri ile ilgili konferanslar verecek düzeyde bilgi donanımına sahip oldu. Sadece ülkemizde değil, bu alanlarda uluslararası düzeyde "bilirkişi" konumunda bir kanaat önderi olarak tanımlanıyor. Ekolojik pazarlardan, ekolojik çiftliklere, organik tarım yasasından, tohumculuk çalışmalarına kadar ekolojik hayatın her yerinde Victor'un ve bir avuç Buğday gönüllüsünün izine rastlamak mümkün.

New Hope Media tarafından ekolojik yaşam ve tarım alanında dünyada geleceğin beş liderinden biri gösterilen Victor Ananias'ı yazı konumuz yapmamın nedeni, bu yüzyıla yön verecek liderler için bir ipucu yakalamış olmamızdan kaynaklanı-

yor. Çünkü, dünyamızın her konuda ihtiyaç duyduğu liderler, bu gezegenin ve insanlığın ortak değerlerini simgeleyen konulara odaklanmış, kendilerini bilgi ve birikim ile donatmış, paylaşıma açık, en sert rüzgarlarda bile eğilmeden, bükülmeden yürüyebilmiş, toplumun çıkarlarını her daim gözetmiş kişiler olarak tanımlanıyor. Victor gibi.. Victorlar gibi…

1984 Ocak ayında Apple Macintosh'un George Orwell'in 1984 isimli romanından esinlenerek uyarladığı reklam filmi enformasyon çağının başlama vuruşu oldu. 1989'da Berlin duvarının yıkılması ile 20. yüzyıla damgasını vuran sistemler domino taşları gibi devrilmeye başladı. 2009 Wall Street duvarlarının çatlaması ile 20. yüzyılın tüm değerler sistemi çöpe atıldı.

Siyasette, ekonomide, sivil toplumun düzeninde oyunun kurallarının yeniden belirlendiği bir dönemden geçiyoruz artık. "Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" yaklaşımı bir anda gerçek oldu. Birleşmiş Milletler, IMF, Dünya Bankası gibi 1950'lerin gereksinimlerini karşılamak üzere oluşturulmuş kurumsal yapıların raf ömürleri çoktan doldu. Yani her şey "sil baştan"!

Bu yeni dönem doğal olarak kendi liderlerini toplumla tanıştıracak. Siyasette Obama, bir siyahın ABD Başkanı olabileceği gerçeği ile buluşturdu bizleri. Ekonomide asırlık şirketlerin yerinde yeller eserken, 20'li yaşlardaki girişimcilerin birkaç yıl içinde geliştirdikleri iş modellerinin dünyanın en büyük şirketlerinin değerlerini fazlasıyla solladığını görüyoruz.

Bir yanda bunlar olurken, diğer yanda "sivil toplumun" etki gücü yükseliyor. Hatta "oyunun kurallarını onların belirlediği" gerçeği ile karşılaşıyoruz. Yeri geldiğine yükselen sesleri ile yüz milyonlarca ve hatta milyarlarca dolarlık yatırım projelerini durdurabildiklerine tanık olmaktayız. Eğer "bizler" sivil toplumun bir parçası isek, bu değişimin de mimarları arasında sayılıyoruz. Değilsek, değişimin rüzgarında bir köşeye acımasızca savruluveriyoruz.

Enformasyon teknolojilerindeki gelişme ve yaygınlık ile

dünyanın hangi coğrafyasında olursa olsun insanoğlu; hakkaniyet, şeffaflık, hesap verebilirlik ve yaşadığı toplum ile tüm gezegene karşı sorumlu davranmanın arkasında birleşti. İnsanlık, ırk, din, dil cinsiyet ve kimlik ayrımı gözetmeksizin "aynı dili" konuşur oldu. Kültürel yok olmanın eşiğinden dönüldü. Bunu sivil toplum başardı. Şimdi, siyasette ve iş dünyasında Victor'lar lazım. Daha yaşanılası bir dünya için.

ORWELL…1984…MACİNTOSH…BİLGİ TOPLUMU VE "DÜŞÜNCE POLİSİ"…

27 Mart 2011

1984 yılının benim açımdan bir özelliği var…

"Bilgi Toplumunun" başlangıcı olarak görüyorum.

Yani, devletler, markalar ve şirketlerden sonra **"bireylerin"** küreselleşmesinin önünü açan bir yıl olarak tanımlıyorum 1984'ü…

Çünkü 6 Ocak 1984 tarihinde **Macintosh** masaüstü bilgisayarın tanıtımı yapıldı. Yani, o güne kadar, sadece bilgisayar eğitimi almış sınırlı sayıda kişinin el sürebildiği, günümüzde bir dizüstü bilgisayarın sahip olduğu teknik özellikleri yerine getirebilmek için bir kapalı spor salonu büyüklüğünde mekanlara gereksinim duyulduğu yılları yaşarken, karşımıza Macintosh çıkıverdi.

Herkesin masasında bir bilgisayar olacaktı…

Herkes bu bilgisayardan dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir bilgiye saniyeler içinde ulaşabilecekti…

Zaman kısıtlaması olmaksızın…

Özel bir eğitim almaya gerek olmadan…

Masa üstü bilgisayarlarının simgesi **Macintosh'un tanıtımı için gösterilen reklam filminin adı 1984'dü…**

http://www.youtube.com/watch?v=OYecfV3ubP8

Amerika Birleşik Devletlerinin en pahalı reklam kuşağı olan ve milyonlarca Amerikalının ekrana kitlendiği **"süper bowl'un"** devre arasında gösterildi…

60 saniyelik bir film…

Bir kere gösterilebildi…

Çünkü üretici Apple'in parası ancak bir gösterime yetiyordu…

Reklam filmi, İngiliz romancı George Orwell'in 1940'larda yazdığı 1984 isimli romanından esinlenilmişti…

Hani geleceğin dünyasında **"big brother"**in yasamın tüm alanlarını kontrol ettiği, insan iradesinin değil, totaliter baskıcı ve yasamın gerçeklerini kendine göre uyarlandığı insanların robot haline dönüştürüldüğü **"okyanusya"**nın Macintosh'la yıkılışını anlatıyordu film.

Kitapların, evlerde tuğlalar arkasındaki özel bölmelerde saklandığı, **"düşünce polislerinin"** tüm düşünceleri **"big brother"** ın beklentilerine uyarlamakla görev yaptığı…

Aşkın bile yasak olduğu…

Düşünce yasaklı bir toplum yapısı…

Film, Macintosh'un toplum hayatının bir parçası olması ile **"Neden 1984'ün artık 1984 olamayacağı"** sloganı ile bitiyordu.

Bir anda…

7 den 70 e herkes… Bilgisayar sahibi olmaya başladı. Kartlar bir anda açıldı …

Kapalı kapıların arkasındaki gizemli İlişkiler birer birer ortaya çıkmaya başladı…

Bir zamanların düşünce polisleri işsiz kaldılar…

Gladyolar, Berlin ve Wall Street duvarları yıkıldı ….

Kirli çamaşırlar birer birer çamaşır sepetlerine değil çöpe atılmaya başlandı…

Masasındaki bilgisayarın başındaki insanın gücü, kapalı kapılar arkasında iş çevirmekte olanlara galip gelmişti.

İnsanoğlu, 20. Yüzyılda kaybettiği, halının altına süpürdüğü değerlerin arayışına girmişti.

Ve…

Tüm bunların hepsi 10-15 yıl içinde oldu…

Ne oldu da 1984 Macintosh filmini anımsadım acaba?

SİVİL TOPLUM MU, TEMİZ TOPLUM MU?

10 Mayıs 2011

Sonunda **"bunun"** da suyunu çıkartmayı başardık.

Sivil toplum kavramının içini boşalttık. Sivil toplumun doğasındaki topluma ait çıkarları, bir şirketin, bir sektörün ya da özel çıkarları amaçları doğrultusunda örgütlenmiş ama **"sivil toplum"** şemsiyesi altında faaliyet gösteren kurumların inisiyatifine terk ettik!

Dernekler, vakıflar, meslek kuruluşları, sendikalar, kâr amacı gütmeyen organizasyonların kavramsal olarak buluştuğu sivil toplum neden bu kadar önemli hale geldi de **"özel çıkarları olanlar"** birden kapısına üşüştü?

20 yüzyıla girerken kaybettiğimiz değerleri arıyoruz…

İnsan hakları, etik, toplumsal yaşamın temel ahlâki davranışları, doğayla uyumlu yaşam vb…

Bu arayışın arkasındaki kitleler her türlü yöneten ve özellikle hükümetler üzerinde büyük baskı oluşturdular ve oluşturmaya

da devam ediyorlar…

Kanunlar, yönetmelikler, uygulamalar hep sivil toplumun dayatması ile yaşamımıza girmeye başladı. Sivil toplum güçlendi, palazlandı, serpildi, boy verdi!

Buraya kadar güzel! Olması gerekene doğru bir gidişti zaten bu…

Ama alışkanlıklarından vazgeçmek istemeyenler, kurulu düzenlerinin bozulmasını istemeyenler var tabii. Ve baktılar söz geçiremiyorlar, eskisi gibi dudaklarındaki düdüğü üfledikleriyle oyunun kurallarını artık kendileri belirleyemiyorlar, **"formalarını"** değiştirdiler.

Dernekler kurdular…

Vakıflar kurdular…

Meslek kuruluşları adı altında bir araya geldiler.

Küresel çapta çok üst düzeydeki ilişkilerini, maddi olanaklarını bunların kullanımına verdiler…

Bir yanda maddi olanaksızlıklar ile ofis bile tutamayan, gönüllü çalışanların katkısı ile ayakta durmak için çırpınan ve misyonlarına uygun bilgi ve eylem üretimi çabalaması içindeki **"temiz toplum kuruluşları"**, diğer yanda ise, bunların sahip oldukları olanaklarla kıyas kabul etmeyecek maddi ve manevi donanıma sahip, bir telefonla hükümetlere bile ulaşabilecek monopolist şirketlerin desteklediği **"sözde"** sivil toplum kuruluşları!

Haksız rekabet yani!

Bu gezegenin temel sorunları arasında yer alan; küresel ısınma, genetiği değiştirilmiş organizmalar, nükleer enerji, yağmur ormanları gibi konuların içinde bir dolaşın. Her birinin içinde, bu alanlarda geleceklerinin tehdit altında olduğunu gören ancak küresel güçleri nedeniyle son derece etkin olan monopolist şirketlerin bir takım dernek, vakıf ve meslek kuruluşlarının şemsiyesi altında bir araya geldiklerini göreceksiniz. Sahip oldukları

güçle **"temiz toplumun"** sesini kısmaya ve hatta yok etmeye yönelik faaliyetlerine tanık olacaksınız. Bu kurumların arkasında üyelik, sponsorluk, bağışçılık kanallarının ne amaçla, nasıl işletildiğine tanık olmak insanı ürkütüyor.

Acımasız…

Gerçekleri çarpıtıcı…

Rakipleri olan "temiz toplum kuruluşlarını" "yok" etmek üzerine odaklı…

"doğuştan engelli" bir zihniyet….

Şimdi karşımıza, dernek, vakıf vb kurumsal isimlerle çıkabiliyor.

Sokaktaki vatandaşın kafasının karışmasına neden olabiliyor. Politika ve stratejilerin değiştirilmesinde etken olabiliyor.

Dahası, görüşlerinin arkasına büyük maddi imkanlar sunarak sipariş ettikleri "bilimsel" verilerle yaşamın gerçeklerini **"altüst"** edebiliyorlar.

Bu aslında yeni bir model değil.

Geçen yüzyılda sigara üreticilerinin oyunu idi!

Özellikle 1960'lar sonrasında **"sigaranın sağlığa zararlı olmadığı"** tezini savunan ve bu anlamda kamuoyu oluşturma gayretleri içinde olan dernek ve vakıfların arkasındaki şirketlerin kim olduklarına bakmak yeterli!

Bu modeli şimdi; et, süt, tohum, nükleer enerji, termik santraller, genetiği değiştirilmiş organizmalar, ilaç gibi insan yaşamının temel noktalarında faaliyet gösteren ve bir çoğu ABD kökenli küresel şirketler uyguluyorlar.

Bizi esenliğe **"temiz toplum kuruluşları"** taşıyacak!

Toplumsal çıkarları kendi öz çıkarlarının önünde tutan;

Bunun için bilgi üreten…

Gönüllülük esasına dayalı…

Parasının pulunun nereden geldiğinin ve nereye gittiği-

nin hesabını her daim herkese göğsünü gere gere verebilen…

Toplumun bütün kesimlerini temsil edenlerin bir araya gelebildiği…

Sarı formaları içindeki sözde sivil toplum kuruluşlarının söz ve diş geçiremediği…

FUKUSHİMA'DAN KÜTAHYA'YA!

26 Mayıs 2011

Tarih Fukushima'yı nasıl yazacak?

Hani, güneş, rüzgar ve suyun dışında enerji üretimine ihtiyaç duyulmayacak dönemlerde insan neslinin varlığını tehdit eden **"insanların"**, teknoloji ve ihtiyaç diye iteledikleri Fukushima'ları tarih küresel ahlâkın neresinde sorgulayacak?

Peki, Kütahya'da altın ve gümüş madenlerinde yapılan çalışmalar nedeniyle kullanılan siyanürün depolandığı havuzun çökmesi nedeniyle zehirin yeraltı sularına, oradan meyve ve sebze bahçeleri ile doğaya ve içme sularına karışması karşısında;

Öngörülen ama umursanmayan…

Kontrol altında denilen ama kontrol altında olmadığı anlaşılan…

Yaşanan gerçeğe rağmen üzeri örtülmeye çalışılan…

İnsan eli yapımı aymazlık hangi "suçlar" kategorisinde yargılanacak? Çok güvenliydi Çernobiller, Three Mile Island'lar,

Fukushimalar… Kütahyalar, Ovacıklar, Efem çukurlarına altın sortisi yapılan siyanür havuzları.

Hep **"bir şey"**neden oldu güvenlik duvarlarının sarsılmasına…

"Bir şey olmaz" diye radyasyonlu çay içen bakanlarımız Kazım Koyuncu'ların ölümüne seyirci kaldılar!

Şimdi radyasyonlu **"su"** içiyor Fukushima yöneticileri… Tedirgin, çaresiz bakışlar eşliğinde içlerindeki endişeyi yudumluyorlar!

Radyasyon sızıntısını önlemekten çok Fukushima'nın sahibi TEPCO hisselerin değer kaybetmemesi daha önemli oldu onlar için… İnsan yaşamına neden olduğu **"tehdit"** den değil, TEPCO hisselerindeki **düşüşten** ve bilançodaki zarardan **"istifa"** etti TEPCO'nun başındaki yönetici!

Bir nükleer santral!

9.0 büyüklüğünde bir deprem…

Ve Japon ekonomisi çöktü!

Onarımın on yıllar sürebileceği tahmin ediliyor. Japon halkı **"ne yiyeceğini, ne içeceğini"** bilemez halde…

Sadece Japonlar mı çaresizlik içinde?

Başta komşu ülkeler olmak üzere, dünyada herkes hala durdurulamayan radyasyon sızıntısının her gün artan miktarından tüm yaşam alanlarının doğrudan etkilendiğini biliyor. Denizler, göller, karadaki ve okyanuslardaki tüm hayvanlar! Tarım alanları, yerleşim merkezleri…

Herkes… Her yer…

Radyasyon sızıntısı **"yokmuş"**, **"siyanür suya karışmamış"** gibi yaşamak…

Ama ensemizde rüzgarlarını hissettiğimiz ama yok saydığımız bir duyguyu taşımak…

1986'da patlayan Çernobil'in üzerinden bu kadar zaman geçmesine karşın hala radyasyon sızıntısı yapmakta olduğu gerçeği ile buluşmak…

Etkilerinin yüzlerce yıl devam edeceğini bilimsel yayınlarda okumak!

Ve Fukusima!

Hiroşima… Nagazaki…

İnsanoğlunun oyuncakçı dükkanında atomun neden olduğu ölümlerle sevişmesi… Ve ardından refah adına, şimdi nasıl kurtulacaklarını bilmedikleri nükleer santraller. Milliyeti, cinsiyeti , kimliği, bulunduğu yöreye aidiyeti olmayan "ucube" tasarımlar!

Atom parçacıklarının oyun bahçeleri.

Komşularımız; Ermenistan ve Bulgaristan'da teknolojik olarak raf ömrü dolmuş olanları bize tebessüm ediyor.

Ve içlerinden "nükleer santralın coğrafyası , ülkesi, milliyeti" olmaz diye geçiriyorlar!

Oysa yapımları sırasında "en ileri teknoloji" idiler!

Fukushima'daki Santralın çevresindeki yerleşim birimlerinden kaçanları oteller almıyor. Haftalardır karantinalarda tutuluyorlar!

Ve hemen içimizdeki "siyanür" dehşeti.

Traş sonrası yüzümüze serptiğimiz losyonun ferahlığı muamelesi yaptığımız siyanürün toprak altından çıkarılacak "altın" karşılığı insanlığın ödediği bir bedel olduğu gerçeği Simav'daki sarsıntı anımsatmadı mı?

Yüzbinlerce insanın yaşamını, geleceğini tehdit eden Fukushimalar, Kütahyalar, doğanın mı, insanoğlunun mu eseri?

Küresel ahlâkın hangi duruşmasında yargı önüne çıkacaklar?

DEĞİRMENİN "SUYU" NEREDEN GELİYOR?

25 Mart 2013

Dünyada **bir milyardan** fazla insanın içme suyuna ulaşamıyor…

Bir o kadar insanın ayrıca sağlık ve kullanım için elverişli suya erişimi yok…

Yeraltı sularının yüzeydeki tarım ürünleri ilaçlamalarından kullanılamaz hale gelmesi her yıl beş kat artıyor!

Ve… "SU" gününü kutladık…

Ama **"havadan sudan"** konuştuk, insanoğlu için bu kadar yaşamsal önem taşıyan bir konunun gerçekleri karşısında!

Su olmadığı için insanlar ölüyor…

Hasta oluyorlar…

Salgın hastalıklara dönüşüyor, milyonları tehdit ediyor suya hasret toplumların çaresiz-

liği…

Su olmadığı için tarım alanları ekilemiyor, ürün alınamıyor…

Çölleşiyor her geçen gün o bildiğimiz ve bir zamanlar tahıllarını, meyvelerini yediğimiz tarım alanları…

Su olmadığı için çıkıyor savaşlar! Silahlanıyor insanlar… Çocuk askerler bekliyor su başlarında… Ölümüne bir **"su"** kavgası, dünyanın dört bir tarafında…

Araştırmalara göre çok değil 2030'lu yıllarda dünya nüfusunun yarısına yakını içilebilir nitelikte suya erişemeyecek…

Hor gördük… Kirlettik… Yok ettik… Su akarken **"testiyi"** doldurmanın dayanılmaz hafifliği yaşamın ana girdisi suyu bulandırdı! Hani deyim yerindeyse **"su testisini su yolunda kırdık"**!

Suya hasret bir döneme giriyor dünya…

Dünya su gününü kutluyoruz!

Akarsuların, göllerin, denizlerin can çekiştiği…

Deniz canlılarının yok olmaya başladığı bir dönemim içindeyiz.

Ne kadar farkındayız?

Sudaki ayak izimiz **"çamura"** dönüşmüş…

"Taşıma suyla değirmen döndürmekte" olduğumuzu görebiliyor muyuz?

Değirmenin suyu tabiat ananın bir güzelliği, yaşam sevinci, mutluluk kaynağı…

Yok oluyor…

Taşıma suyla da dönmeyecek günün birinde…

Taşıyacak su kalmayacak.

Farkına vardığımızda **"üstüne bir bardak soğuk su içeceğiz"** ama bulabilirsek tabii…

YENİ ANAYASA

23 Haziran 2011

2008 yılında Türkiye Kurumsal Yönetin Derneği'nin yayın organına yazdığım bir makalenin başlığı; "**Küresel ilkeler sözleşmesi Türkiye'nin Anayasası olsa…"** idi.

Genel seçimler bitti.. (mi?)

Ekim'de yeni TBMM açılacak…

İlk ele alınacak konuların biri, seçim döneminde tüm partilerin bir şekli ile gündeme getirdikleri yeni **"Anayasa"** konusu olacak.

"Nasıl bir Anayasa istiyoruz?" ile **"Bu şekilde bir Anayasayı uygun görüyoruz"** çatışmalarının sinyalleri bugünlerde etrafta dolaşmaya başladı bile!

2008 yılında yazmış olduğum yazıda şöyle bir bölüm var:

> *1999 yılında, o zamanki Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Anan tarafından açıklanan "Küresel İlkeler Sözleşmesi" günümüzde dünyada olduğu gibi Türkiye'nin de*

gündeminde yer alan bir konu başlığıdır. Küresel ilkeler sözleşmesi, **"iş dünyası ile insanın"** *buluşma biçimini tarif etmektedir. Dünyanın hangi coğrafyasında yaşarsak yaşayalım, yeryüzünün kısıtlı kaynaklarının sürdürülebilirlik ilkeleri ile yönetilmesi ve böylece gelecek kuşaklara yaşanabilir bir dünya bırakmayı hedef almaktadır.*

Küresel İlkeler Sözleşmesi 10 ana maddeden oluşmakta ve yüzbinlerce insanı istidam eden, trilyonlarca dolarlık iş hacmine sahip 15000'den fazla iş paydaşı ile yer yüzündeki en kapsamlı sivil toplum hareketi olarak tanımlanmaktadır. İnsan hakları, iş gücü, çevre ve yolsuzlukla mücadele üst başlıkları ile tanımlanan bu ilkeler daha kaliteli bir yaşamın özlemini duyan tüm insanlık için geliştirilmiş olmakla birlikte gönüllülük esasına dayalı bir katılımı tarif etmektedir.

Şimdi düşünelim; eğer Küresel İlkeler sözleşmesi iş dünyası için değil de devlet yönetmekle ilgili bir kaç terimsel düzeltme ile Türkiye'nin Anayasası olsa idi…

Yani, Türkiye'yi yönetenler Birleşmiş Milletler tarafından ilan edilen Küresel İlkeler Sözleşmesinin altına imza atıp bunu ülkenin Anayasası olarak benimselerdi…

Türkiye'de bu ilkeleri destekleyen yasalar nasıl bir içeriğe dönüştürülürdü?

Hak, hukuk, adaleti; açlık, yoksulluk, gelir dağılımındaki adaletsizliği; eğitim, sağlık, gıda alanlarındaki temel yapılanmaları çözebileceğimiz doğru bir cetvele sahip olur muyduk?

Bu ilkeleri **"Anayasa"** olarak benimsemiş Türkiye'nin dünya ülkeleri arasındaki itibarı ne olurdu?

Bunların cevapları, Küresel İlkeler Sözleşmesinin satır aralarında mevcut.

Okuyalım…

KÜRESEL İLKELER SÖZLEŞMESİ

İNSAN HAKLARI

İlke 1: İş dünyası ilan edilmiş insan haklarını desteklemeli ve bu haklara saygı duymalıdır.

İlke 2: İş dünyası, insan hakları ihlallerinin suç ortağı olmamalıdır.

ÇALIŞMA KOŞULLARI

İlke 3: İş dünyası çalışanların sendikalaşma ve toplu müzakere özgürlüğünü desteklemelidir.

İlke 4: Her türlü zorla ve zorunlu çalıştırmaya son verilmelidir.

Çalışanlar emeklerini kendi isteği ile yapmalıdırlar. Kanunlara uygun şekilde çalışmalı ve istifa edebilmelidirler. İşyerlerinde zorlamalara ve şiddete maruz kalmamalıdırlar. Ücretleri nakdi olarak ödenmelidir.

İlke 5: Her türlü çocuk işçiliğe son verilmelidir.

İlke 6: İşe alma ve çalışma süreçlerinde ayrımcılığa son verilmelidir.

ÇEVRE

İlke 7: İş dünyası çevre sorunlarına karşı ihtiyati yaklaşımları desteklemelidir.

İlke 8: İş dünyası çevreye yönelik sorumluluğu arttıracak her türlü faaliyete ve oluşuma destek vermelidir.

İlke 9: Çevre dostu teknolojilerin gelişmesi ve yaygınlaştırılması özendirilmelidir.

YOLSUZLUKLA MÜCADELE

İlke 10: İş dünyası rüşvet ve haraç dahil her türlü yolsuzlukla mücadele etmelidir.

İş dünyasının kapsama alanına giren bu konular **"Devletin performans"**hedeflerine dönüştürülmesi ile acaba neler kotarılabilirdi?

Yani sonuçta, böyle bir Anayasayı benimsemiş Türkiye **"farklılaşmış", "kendi halkı için yaşam kalitesini artırmış" ve "itibarlı" bir ülke konumuna gelebilir miydi?**

ŞİKE!

6 Temmuz 2011

Birden sarsıldık. Yer sanki yerinden oynadı. 7.7 miydi?

Belki daha da büyük.

Tsunami dalgalarını bekliyoruz. Hangi fay hatlarının kırıldığını şimdilik bilmiyoruz. Kaç kilometre derinliklerde olduğu konusunda da bir fikrimiz yok. Artçı sarsıntılar art arda geliyor.

Adını **"şimdilik"** şike koydular!

Futbolla yatıp futbolla kalktığımız bir dünyada,

Yaşamı futboldan ibaret saydığımız için midir nedir;

Şike ile sarsıldık.

7'den 70'e herkesi girdabına çekti.

Nasıl da unutmuştuk aslında yaşamın "şike" olduğunu. Nasıl bir iç kandırmacaydı şikenin sadece **"futbol"**un tekelinde olduğu!

Nasıl bir körlük, duymazlık içindeydik **"şike"**nin siyasetten,

spora, ekonomiden, tarıma yaşamın her alanında kolumuzda, cebimizde hatta ayakkabımızın içinde konuşlandığını!

Kitle imha silahları şikesiyle ülkeler işgal edilebilir…

İsviçre banka hesapları şike köprüsüyle diktatörlere kendi halklarını yoksullaştırma izni

verilir, kendi halkına silah çektirilir…

Temiz enerji şikesiyle nükleer santrallar dayatılır, atıklarını gelecek kuşakların yemek masalarına meze yapması istenir…

Genetiği değiştirilmiş organizmalar (GDO) şikesi ile tarım katledilir…

Wall Street şikesiyle yatırımcılar batırılır…

Amerikan doları şikesiyle karşılığı olmayan trilyonlarca dolar basılır…

"Delege" şikeleriyle demokrasi yönetilir…

Terörün kökünün kazınması şikesiyle binlerce faili meçhul cinayet dosyası adliye raflarına dizilir…

İmar şikeleri ile kentler dönüştürülür…

İhale şikeleri ile ticaret yönetilir…

Altın çıkaracağız şikesi ile siyanürlü su içirilir…

Baraj şikesi ile dereler, ırmaklar suya muhtaç edilir…

İnsan hakları şikesi ile insan haksızlıkları destanları yazılır…

Kurumsal Sosyal sorumluluk şikesi ile sorumsuzlukların üzerine battaniye örtülür…

Şike, şikesi ile şikelenmiş yaşamlar oluşturulur…

Yaşam, "şaka" mı, "şike" mi kafamız karıştırılır!

Sanki sadece futbolun tekelindeymiş gibi algılatılır…

ÜNİVERSİTELERİN KALİTESİ YA DA KALİTELİ ÜNİVERSİTELER

22 Eylül 2011

Yeni bir öğrenim yılı daha başlıyor üniversitelerimizde. Bir sınav maratonun sonrasında üniversitelerimiz **"iyi puan"** almış öğrenci avındalar. Buzdolabı çamaşır makinası, margarin veya deterjan promosyonlarında olduğu gibi;

Kendilerini seçkin öğrencilere beğendirebilmek için;

Aylardır kılı kırk yaran kampanya programlarını hayata geçirdiler!

Kimisi diz üstü bilgisayar veriyor, kimisi i-pad!

Burslar zaten veriliyordu, cep harçlıkları yarışı bir kaç yıl önce başlamıştı…

Ailelere parasal yardımlara geçen yıl tanık olduk.

Herhalde odun, kömür yardımları sırada!

Üniversitelerimiz **"Vakıfların"** ya da devletin.

Fark etmez…

Hepsi bu rekabetin içinde öğrenci alıyor!

Öğrenciler **"bilimle"** tanışacaklar…

İlk tanışmaların çerçevesi fakültelerin merdivenlerinde bu yukarıda saydıklarımızla…

Ortada bir yarış var.

Anlamı, içeriği, kapsamı tartışılır bir yarış!

Yarışın **"kazananı"** yok. Kaybedeni ise **"çok"…**

Daha da tuhafı, tüm üniversitelerin ortak şikayeti olmasına karşın **sorunun çözümüne yanaşan yok!**

"Bu yarış üniversitelerimizi kaliteli yapar mı?" diye soran yok!

Her yıl en yüksek puanı alan bin öğrenciden kaçının kaydını yaptıklarına dayalı bir yarışın **"bilimselliği"** olur mu?

Üniversitelerimizin kalitesini böyle bir kriter belirleyebilir mi?

Bilim üreten kurumlar kendilerine böyle bir yarışı yakıştırabilirler mi?

Bilim üretmenin önceliği bilimi öğretecek kadrolara yatırım yapmaktır. Bu kadroların yapacağı bilimsel çalışmalar, üretecekleri bilimsel makaleler ve diğer uluslararası platformlarda geçerli olan üretimler üniversitelerin kalitesi ile iç içedir. Üniversitelerin itibarı, uluslararası kabul ve saygı gören markalaşmış nitelikli öğretim kadroları ve bunların bilimsel üretimleridir. Bu özelliği olan üniversitelerde okuyan öğrencilerin yaşamla ilgili kazançları da bu nitelikli kadroların yanı başında ders yapmaları değil midir?

Elbette bir **"yarış"** olmalı…

Elbette bu yarışın kazananları ve kaybedenleri olmalı.

Ama hepsinden önemlisi **" yarışın bir anlamı"** olmalı!

Topluma, dünyaya, insanlığa katkısı olmalı…

Şöyle bir ölçek ile değerlendiriyor olsaydık üniversitelerimizin kalitesi ile ilgili daha mı farklı bir gündemimiz olurdu acaba?

• Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı

• Öğretim üyesinin bir öğrenim dönemi boyunca her bir öğrencisine ayırdığı zaman

• Öğretim üyelerinin/görevlilerinin kendi branşlarında yurt dışındaki gelişmeleri izlemesi ile ilgili verilen maddi destek

• Öğretim üyelerinin/görevlilerinin aldığı mukayeseli yıllık ücret

• Öğretim üyelerinin/görevlilerinin kişisel gelişimleri için ayrılan bütçe

• Öğrenci memnuniyet endeksi

• Öğrenci şikayetlerinin çözüm/tatmin oranı

• Mezun ettiği öğrencilerdeki nitelikli istihdam oranı

• Ne oranda kurumsallaştıkları

• Sahip oldukları özerklik (!)

• Öğretim üyelerine ve öğrencilerine sağladığı uygun çağdaş, fiziksel koşullar

• Öğrenim dönemi boyunca öğretim üyeleri ve öğrencilere derslerden bağımsız sağlanan "nitelikli" sosyal ve kültürel ortamlar

• Mezunlar derneğinin üniversitenin kalitesi için yaptığı çalışmalarla ilgili performansı

• Bu saydıklarımız ve benzer kriterlerle değerlendirilen dünya üniversiteleri arasında kaçıncı olunduğu

Herkes için iyi bir öğretim yılı olsun…

DEPREM SONRASI ACI GERÇEK: GÜVENSİZLİK

18 Kasım 2011

Van depremi ile bir kez daha gördük. Toplumsal yaşamın tüm kılcal damarlarında **"güven"** sorunumuz var!

İçinde yaşadığımız binalara güvenmiyoruz. Müteahhitler malzemeden çalmış olabilir. Başımıza her an göçebilir.

Hasarlı bina tespitlerine güvenmiyoruz.

Okullarımıza, hastanelerimize güvenerek gidemiyoruz. Hasar durumları ortada.

Yardımlar topluyoruz, kime vereceğimiz konusunda kuşkularımız var. Sivil toplum

Kuruluşlarını bir bir itibar sınavından geçiriyoruz.

Çünkü güvenmiyoruz!

Yardım dağıtım organizasyonlarındaki görüntüler kamu görevlilerin becerilerinin sorgulanmasına neden oluyor. Güvensizlik doğuyor.

Depremzedelere güvenmiyoruz!

Gönderilen yardımları satanlar gazete manşetlerinde!

Bir depremle toplumun röntgenini çekmek mümkün. Depreme karşı önlem almayı, enkaz başında umutlu bekleyişlere yeğ tutuyoruz!

Oysa deprem gerçeği ile bir yaşam kurgulamak da mümkün.

Kaderci toplumların alın yazısı deprem gerçeği ile yüzleşmemize engel oluyor.

Depremle baş etmek ise bir kaç kişinin kişisel becerisine kalıyor.

Oysa Van depremi sonrasında da tanık olduğumuz gibi insanımız yaraların sarılmasında tek yürek olmak ve acıları paylaşmak konusunda iç duygularını fazlasıyla harekete geçirebiliyor.

Ama önemli olan, 7,4'den önce, deprem gerçeği karşısındaki sorumluluk bilincini yaşamın tüm alanlarında egemen kılmak.

Son Van depremi anımsattı ki, depreme **"kafa tutmakla" "Deprem gerçeği ile yaşamak"** arasında ince bir çizgi vardır.

Deprem yönetmeliklerinin bile raf ömrü bir sonraki depremin büyüklüğüne kadar geçerlidir.

Doğa kendi yasaları ile her zaman insanı yönetti ve almak istediğini aldı.

Doğayı yönetebileceğini hatta alt edebileceğini düşünen insan ise bu yenilgilerden bir türlü öğrenemedi!

Kaderci toplumların alın yazısında matematik ve bilim bakkal raflarındaki bisküviler kadar ilgi görmez.

Daha beş yaşına gelmeden önlenebilir sağlık sorunlarından dolayı yaşama veda eden her beş çocuktan birinin kaderci toplumların içinde olduğunu akıl defterimize yazalım. Yoksulluk, açlık, çaresizlik kaderci toplumların sofraya servis edilen akşam yemeğidir. Ve tabii bir de doğal afetlerle yıkılan tüm umutlar…

Umutları yaşama katık etmenin yolu **"güven"** den geçiyor.

Ailemize, yaşadığımız toplumun bireylerine, bizi yönetenlere…

Herkese ve her şeye…

Ortada güven sorunu varsa dışarı bakmanın bir anlamı yok.

Doğa da bize güvenmek istiyor ama güvenemiyor işte!

"%99" ÜSTÜ KALSIN DEDİ!

21 Kasım 2011

"% 99" hesabı istedi…

"Üstü kalsın" dedi Wall Street'i işgal etti!

15 Ekim 2011'de 82 ülkede 951 kentte binlerce kişi görülecek hesap için yürüdü…

Yüz yıl sonra tarihçilerin dünyanın gidişatını değerlendirirken ıskalamayacakları bir gündem oluştu.: **"OWS"**. Yani, **"Wall Street'i işgal et"…**

Neden?

Kim bunlar?

Ne istiyorlar?

Amaçları ne?

Onlar **işsizler**. Hem de üniversite mezunu olmalarına ve ellerinden iş geliyor olmasına karşın.

Onlar yüksek okul **öğrencisi**. Üniversiteyi bitirmek için al-

dıkları banka kredisini emekli olana kadar ödeyemeyecekler…

Onlar **anne-baba…** Bu ekonomik belirsizlikte çocuklarının gelecekleri için kaygı duyuyorlar.

Onlar, **emekli**. Sağlık sorunları nedeniyle ödeyemedikleri sağlık giderlerinin çaresizliği içinde ölüm randevularını erteletme telaşı içindeler.

Onlar **savaş karşıtı**. Savaş giderlerinin % 10'u ile halkın temel sorunların çözümünde büyük iyileştirmeler olacağını söylüyorlar.

Onlar **aç ve açıkta!** Yıllardır aylık taksitlerini ödedikleri evleri ellerinden alınmış. Konu komşuya sığınmacı olmuşlar!

Onlar kredi kartı sarmalında **yaşamları kararmış insanlar**. Yaptıkları kredi kartı borçlarının çoluk çocuklarına kalacağı gerçeği ile geceleri gözlerine uyku girmiyor.

Onlar, merkez bankası matbaalarının gece gündüz aralıksız **hiç bir karşılığı olmayan** yeşil dolarlar basmakta olduğunu biliyorlar. Bunun sonuçlarına katlanacakların yine kendileri olduğunu görüyorlar.

Onlar devletin verdiği **"gıda kuponları"** ile karınlarını doyurmak zorundalar.

Onlar **sokaktaki vatandaş;** çaresizlikten, işsizlikten, sağlık sorunlarından, evsizlikten kıvranırken batırdıkları bankaları devletin kucağına atarak milyon dolarlık tazminatlarını banka hesaplarına geçirmekte vicdani sorumluluk taşımayanlara isyan ediyor.

Onlar, en zengin % 1'le, geriye kalan %99'un arasındaki gelir uçurumunun **"hayra işaret olmadığını"** söylüyorlar! Bunun

"demokrasi" ile ilişkilendirilemeyeceğini söylüyorlar!

Onlar bir yüzyıl boyunca **"uyutuldular"…**

"Büyük Amerikan Rüyasına" inandırıldılar…

"Paraya tapınmanın" yaşamın tek koşulu olduğuna koşullandılar.

Olmayan **"hisselerin"** olmayan **"değerleri"** ile monopoli oynadılar…

Tahrir meydanında gözlerini araladılar.

Ardından, **Para Tanrısı Wall Street sunağına %1'i adak adadılar.**

İnsanlık tarihine bir not düştüler:

Bu işlerin böyle gitmesinin mümkün olmadığını söylediler!

Din, dil, ırk, cinsiyet, kadın, çocuk, engelli ayrımı gözetmeksizin tüm insanların **"eşit"** olduklarını,

Gelişmişlik göstergesini **"parayla ifade etmenin"**

Her şeyi alt üst ettiğini

Bu yüzden

İnsanoğlunun yaşadığı gezegene bile ihanet ettiğini

2111 yılı 15 Ekim'ine

Kaydedilmesini istediler!

Onlar ABD'de değil

Tüm dünyada %99'dular…

Sadece hesabı istediler.

%99'unu ödediler.

%1 için

"üstü kalsın" dediler!

7…69…148… HANGİSİNİN PEŞİNDEN KOŞMAYA DEĞER…

29 Ocak 2012

Türkiye dünyanın en büyük 17. Ekonomisi…

İlk 10'a girmeyi hedefliyor!

Küresel rekabetin ana belirleyicisi olan inovasyonda ise 69. Sırada.

Ama bir de 148. Sırada olduğu bir konu var.

Basın özgürlüğünde 148. Sırada!

Bu listede, Jamaika ilk 20'de… Kosta Rika 19, Namibia 21, Surinam 23, Mali 25, Nijer 29. sırada…

Tanzanya 34, Papua Yeni Gine 35, El Salvador 37, Gana 41 de. Haritada yerini bulmakta zorlanacağımız Komoros 45, Samoa 56, Burkina Faso 69. sırada.

Türkiye'nin karşısında **"148"** yazıyor…

Hemen arkasından Meksika ve Afganistan geliyor.

Etopya, Ürdün ve Bangladeş 127, 128 ve 129. sıraları payla-

şıyorlar.

Sınırlar Ötesi Gazeteciler örgütünün dünya basın özgürlüğü sıralaması. İngiltere'nin 28, Fransa'nın 38, Amerika Birleşik Devlerinin ise 57. Sırada olması bir **"teselli"** olabilir mi?

Birinci sırada ise Finlandiya var!

Yaşamın kalitesi ve gelişmesi için öncelikle **"neyin"** peşinden koşmaya değer? Hani derler ya; **"bir atımlık barutun varsa nereye atacaksın?"**

Ekonomi, inovasyon ve özgürlükler arasında bir seçim yapmak zorunda kalacaksak hangisi tercihimiz olmalı?

15 Kasım'da kutlanan dünya hapisteki yazarlar gününe Türkiye **"ancak"** hapisteki 71 gazeteci ile katkıda bulunabiliyor!

Gözümüze ilişen bir başka haber:

"Bağımsız İletişim Ağı (BİA) Medya Gözlem Masası'nın 2011 Ocak-Şubat-Mart

Medya Gözlem Raporu, 62'si gazeteci toplam 103 kişinin düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirilebilecek davalardan yargılandığını ortaya koyuyor"

Ey Özgürlük!

Sincaplardan, kunduzlardan, Platon'un bir gün kolunda bara bile girdiği söylenen ornitorenklerden bile esirgenmeyen özgürlük aklı, mantığı ve sağduyusu olduğu iddia edilen insanlardan alıkonuluyor!

Bir tek devekuşları memnun hayatından!

Türkiye 148. sırada basın özgürlüğü liginde. Halkın oylarıyla parlamentoya gönderdiğini sandıkları gazeteci milletvekili de Mecliste değil hapishane hücresinde!

Ey özgürlük!

Zülfü Livaneli'nin notalarında genzimizi yakan sözcüklerin dudaklarımıza döküldüğü Paul Eluard'ın şiiri… Nazi işgali sırasındaki Fransız direnişçilerinin ortak söylemi idi.

Livaneli'nin notalarında

Okulda defterime, sırama ağaçlara, yazarım adını
Okunmuş yapraklara, bembeyaz sayfalara yazarım adını
Yaldızlı imgelere, toplara tüfeklere, kralların tacına
En güzel gecelere, günün ak ekmeğine, yazarım adını
Tarlalara ve ufka, kuşların kanadına,
Gölgede değirmene yazarım.
Uyanmış patikaya, serilip giden yola,
Hınca hınç meydanlara adını ey Özgürlük

diye başlıyordu…

Hukukun özgürlükleri "özgürleştirdiği" toplumlar var…

Bir de özgürlüklerin hukuku "hukuklaştırdığı" toplumlar var.

Hak, hukuk, adalet …

Tabii ki…

Ama önce özgürlük…

Düşünmeden edemiyor insan;

Tarih boyunca, ressamların, şairlerin, yazarların, düşünürlerin, heykeltıraşların ve diğer toplum bireylerinin kendilerini, sanatlarını, yaşamlarını özgürce ifade edemedikleri yüzyıllardan bu yana geliyor olsaydık…

EN TEHLİKELİ KİTLE İMHA SİLAHI YANI BAŞIMIZDA

8 Mart 2014

ABD Dışişleri Bakanı John Kerry geçtiğimiz günlerde Endonezya'da öğrencilere yaptığı konuşmada **"küresel ısınmanın"** insanlığın geleceğini tehdit eden en tehlikeli kitle imha silahı olduğunu söyledi…

Bugün insanlığın karşı karşıya kaldığı en ciddi sorun olan küresel ısınmanın baş mimarı olan bir ülkenin dışişleri bakanı tarafından böyle bir açıklama gelmesi oldukça şaşırttı bir çoğumuzu…

Aklıma Uruguay'ın eski devlet başkanı ve mütevazi hayatı ile dünya liderlerine örnek olan **Jose Mujica'nın** ünlü yorumu geldi:

"Ekonomik büyümeyi bir tutku haline getirmiş olan liderler tüketim odaklı bir toplum yaratarak sadece dünyanın sonunu getirebilirler!"

Jose Mujica

Urugay eski Devlet Başkanı

1800'lerin sonunda bir **"ölçek"** olarak kabul edilen kişi başına şu kadarlık ABD Doları cinsinden gelirle dünyamızın gelişmişliğinin ölçümlenmesi sistemi bugün kucağımıza iki temel sorun bıraktı;

Küresel ısınma ve onun neden olduğu doğa dengesinin bozulması ve kontrolsüz nüfus artışı…

Kyoto sözleşmesini imzalamamak için bin dereden su getiren ABD bugün Dışişleri Bakanı aracılığıyla küresel ısınmayı insanlığın geleceğini tehdit eden en tehlikeli kitle imha silahına benzetiyor!

Geçtiğimiz hafta üniversitede öğrencilerimle **"küresel bireyler"** kavramını tartışıyorduk.

Günümüzde anlamını yitiren siyasal coğrafyalar karşısında yükselen değer;

Evrensel değerler üzerinde uzlaşan, bu değerlerle sarmaş olmuş…

Din, dil, ırk, kimlik, coğrafya, cinsiyet ayrımı gözetmeksizin…

Daha yaşanılabilir bir dünya için çabalayan insanlar var…

ve

Bunlar enformasyon teknolojilerinin kendilerine sağladıkları olanaklarla;

Yazı yazıyorlar…

Resim yapıyorlar…

Müzik besteliyorlar…

Haksızlıklara karşı meydanlara iniyorlar…

İnsan hakları, hayvanların, çocukların, engellilerin, kadınların, doğanın hakları için…

Seslerini yankılatıyorlar dünyanın dört bir tarafında…

Yeri geliyor,

"Bir kişi" olarak…

Yeri geliyor binlercesi…

Bir değişimin simgesi olarak sivil toplumun sesi oluyorlar…

Hükümetlere, liderlere **"ayar"** veriyorlar…

Avrupa Birliği'nde olduğu gibi yasa yapıcılarını etkiliyorlar.

ABD'de olduğu gibi %99 olup paranın mabedi Wall Street'i işgal ediyorlar.

Artık bu işleri 20. yüzyıl reçetesi ile yönetilemeyeceği gerçeğini haykırıyorlar!

Severn Cullis-Suzuki

1992'de…

Rio'da…

Birleşmiş Milletler'e üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanlarının toplantısında…

0 zamanlar 9 yaşında olan Severn Cullis-Suzuki'nin delegelere yaptığı konuşmayı izleyin.

Bir kişi, hem de 9 yaşında, hem de 1992 yılında Birleşmiş Milletler toplantısında zaten söylüyordu küresel ısınmanın insanlığın geleceğini tehdir eden en tehlikeli kitle imha silahı olduğunu…

Bu tehlikenin baş sorumlularından ABD'nın 22 yıl sonra jetonu düştü!

Tehlikenin ne boyutlarda olduğunu anlamak için çok uzaklara gitmeye gerek yok. Yaşadığımız coğrafyaya, ülkemize bakın… Küresel ısınmanın Türkiye'de halen varolan ancak çok derinde hisstmediğimiz hangi sorunları tetikleyecek?

Susuzluk tehlikesi baş gösterecek.

Orman yangınları artacak.

Erozyon nedeniyle tarımsal üretkenlikte değişiklikler yaşanacak.

Sıcak dalgalarına bağlı ölümler ve hastalıklarda artış görülecek.

Gıda zehirlenmesi artacak.

Deniz su seviyesi yükselmesi yerleşim bölgelerini tehdit edecek.

Cilt kanseri vakalarında artış görülecek

Deniz suyu kirliliği ve balık ölümleri artacak

(HABERTURK-20.7.2010)

İnsanoğlu sanal bir refah için…

Sanayi devriminden bu yana doğadan aldığı borcu ödemeyi hiç aklına getirmedi. Üretmek ve tüketmek arasında kaynaklarını kullanmak zorunda olduğumuz doğanın dengelerini altüst ettik. Ara sıra ihbarnameler geldi umursamadık…

Galiba haciz dönemi başladı!

SAF MISINIZ? YOKSA, GAYRİ SAFİ MUTLU MUSUNUZ?

4 Nisan 2012

Satır aralarında kayboldu haber.

"Mutluluk" bir gelişmişlik göstergesi oldu.

Birleşmiş Milletler kararı ile…

Karar bir anda 66 ülkeden destek gördü.

Gayri Safi Mutluluğu yıllardır uygulayan tek ülke Butan şimdi daha da **"mutlu"…**

Belki onlar gibi yaşamda mutluluğu **"hasılaya"** tercih edenler olabileceği ümidiyle…

20.yy'da insanoğlu para peşinde koşmaktan mutluluğa vakit ayıramadı. Gayri Safi Milli Hasılanın içinde belki mutluluk da vardı ama insanoğlu savaşmaktan, kirletmekten, didişmekten, gezegeni yaşanmaz bir mekana dönüştürmekten bulamadı bunu bir türlü.

Mutlu olmayı öteledik.

Hasıla için…

Mutlu olmayı hak edemedik.

Hatta mutluluğu unuttuk, sanal mutluluklarla avuttuk dünyamızı!

Hasıla için…

Hasıla için; kendi kendimize yarattığımızı sandığımız mutluluklar başka yerlerdeki insanların mutsuzluğunun nedeni oldu.

Hasıla için; tanımlanan çıkarlar, içlerinde mutluluğu barındırmadı. Barındıramazdı! Çünkü mutluluğu bir **"çıkar"** olarak tanımlamadık. Mutluluğu mutluluk yapan şeyleri para ile ölçmeye kalktık!

Ama Butan…

Küçücük bir krallık…

Yıllardır 70 kriterle insanlarının mutluluğunu gelişmişlik göstergesi yapmış olmanın **"mutluluğu"** içindeler!

Dünyanın ilk ve **"tek"** mutlu ülkesi!

Birleşmiş Milletler'e bu öneriyi götüren Butan Büyükelçisine sormuşlar, kısa bir süre içinde bu öneriye nasıl bu kadar destek alabildiğini… Büyükelçi, ***"onlara akşamları aileleri ile birlikte olmalarının onları mutlu edeceğini"*** söyledim diyor!

Bir tarafta **"hasıla"…**

Diğer tarafta mutluluk!

Kadir Has üniversitesinin Türkiye'nin sosyal ve siyasal eğilimler araştırması…

Toplumun yarısından fazlasının yargı ile güven sorunu var. Yargının siyasallaştığını düşünenler görüşme yapılan her iki kişiden biri.

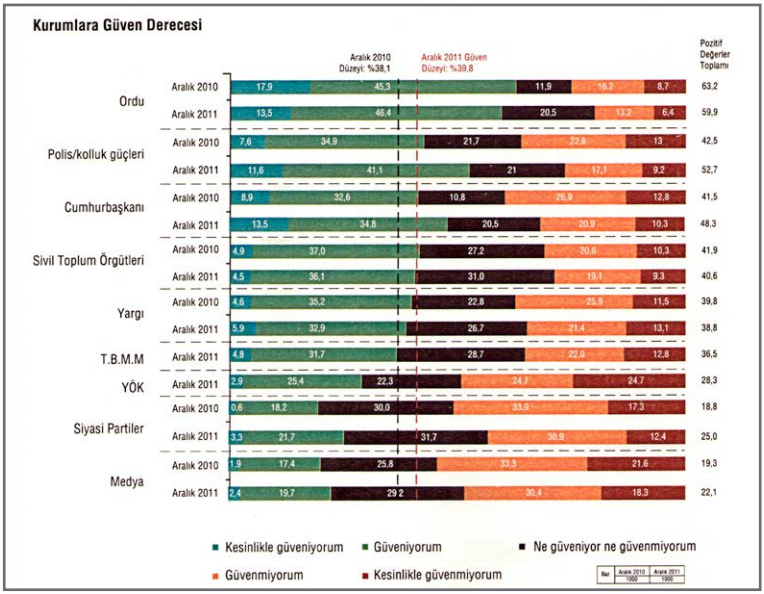

Tabloyu Detaylı İncelemek İçin **Tıklayınız**

Toplumun yarısından fazlasının polise/emniyet güçlerine karşı güveni yok!

Ülkeyi **"mutluluğa"** taşıması beklenen parlamentoya güven sorunu olanların oranı %63,5

Tutunacak dalımız olan sivil toplum kuruluşları ile de ciddi bir güven sorunumuz var!

Toplumun refahı için siyaset üretmesi gereken kurumlar olan partilere sadece toplumun %25'i güveniyor!

YÖK, medya, Cumhurbaşkanı güvenle ilgili toplumun duygularından nasibini alan diğer kurumlar bu araştırmada.

Toplumun sadece %42'si düşünce özgürlüğünün olduğuna inanıyor. Sadece % 50'si demokratik bir ülke olduğumuzu düşünüyor!

Hasıla için geldiğimiz yer burası!

George Orwell'in **"Hayvan Çiftliğini"** yeniden okumanın tam sırası.

OYUN BİTTİ!

3 Şubat 2012

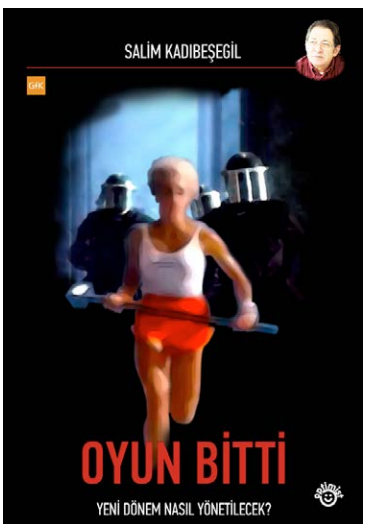

"BİR ŞİRKETİN GENEL MÜDÜRÜ ya da üst düzey yöneticilerinden biri olabilirsiniz. Ya da bir reklamcı, halkla ilişkilerci ya da pazarlama yöneticisi… Fabrikalar, tesisler, baraj hesaplamaları yapan bir mühendis veya konut tasarımı yapan bir mimar… Tesisatçı, tornacı, marangoz, hatta "son ütücü"! Finans uzmanı, kimyager, doktor, laborant, kurumsal iletişim ya da insan kaynakları uzmanı veya henüz daha adını bile duymadığımız binlerce meslekten biri içinde kariyerinize "anlam" katacak bir yolculuk yapıyor olabilirsiniz.

Yolculuğunuz gerçekten **"anlamlı"** mı? Bir yandan yaptığınız kariyer, diğer yandan yaşamın içinde durduğunuz yer "anlamlı" mı"

Yeni kitap nihayet çıktı…

Adını **"OYUN BİTTİ"** koyduk.

Yukarıdaki paragraf da önsözün girişinden…

Çünkü 1900'lerle birlikte dünyaya dayatılan Amerikan Doları ve yeraltındaki fosil kaynaklardan üretilen petrole dayalı sistem iflas etti!

Bu oyunu kurallarını belirleyenler Wall Street duvarlarında yıkılan taşların altında kaldılar.

Yeni oyunun kuralları üzerinde çalışılıyor. İflas etmiş sisteme "pansuman" yapmak isteyenler ile %99' söyleminin mimarları bu yüzyılı biçimlendirecek kuralları belirlemek konusunda kapışmış durumdalar.

Yaşam, siyaset, toplum yeniden biçimleniyor.

Ekonomi, ticaret, sosyal yaşam renk, kimlik, biçim değiştirecek.

Bir yandan yitirilen insani değerler yeniden keşfedilmeye çalışılırken diğer yandan bunların üzerine ısrarla battaniye örtmek isteyenler olacak.

Kitabı birinci gruptaki yaşamın simgesi **"dünya vatandaşı Victor Ananias'a"** ithaf ettik.

Telif gelirini, O'nun kurduğu **"Buğday"** Derneğine yönlendirdik.

Ali Kamil Uzun'un çizgi anlatımları temel sorunlarımızı çok net anlatıyor.

Ve kitaptan bazı başlıklar;

Sosyal sorumluluğun suyunu çıkarttık!

Sorumluluk "bireyseldir", "kurumsal" değil! Sosyal "hiç" değil!

Parayı nasıl kazandığınız "sosyal sorumluluktur"

parayla nasıl itibar satın alırsınız?

Sosyal sorumluluk iş hayatının kenar süsü değildir!

Sosyal sorumluluk raporları ve endeksleri yoksa bir "kandırmaca" mı?

İşi "sorumluluk anlayışı" ile yönetmek ne demek?

İşi yönetmeyi "parayı yönetmek" sanıyoruz!

Yalan dünya yaşıyoruz…

Güneş artık içimizi değil endişelerimizi ısıtıyor!

Para" saadet getirdi mi?

Kredi derecelendirme kuruluşlarının "itibarı"

En tercih edilen deterjan" İsviçre!

Yalnız "adaların" sıkıntısını offshore hesaplar gideriyor!

Bir ülkenin sokaklarında kan varsa satın alma zamanı gelmiştir!

Plastik kartlarla "kırmızı başlıklı kız öyküsü" yeniden yazıldı

Hisse değeri: olmayan değerin masalı

Ya 1,5 milyar Çinli araba sahibi olursa!

Bireyler nasıl küreselleşti?

Bugün kaç "kilo" mutlusunuz?

Yaşamın şablonları değişiyor

Teknoloji mi insanları yönetecek, insanlar mı teknolojiyi yönetecek?

Biri bizi gözetliyor "mu"!

Etik karnınızın ağrımasıyla ilgili bir meseledir

Çalışanlarına "iş" arayan işveren!

Yönetim kurulu başkanının gece uykusu kaçınca…

Ne etiktir, ne değildir?

Bireyler kadar ürünler ve kurumlar da "ahlaklı" olmalıdır!

Yeni gündem; "sabıkasız ürünlere" doğru…

Sivil toplum değil temiz toplum

Sosyal girişimcilik ruhu dünyayı kurtarır mı?

İyi şirket, iyi hükümetten önce iyi birer insan" olabilmek

Yeni OYUN… Yeni KURALLAR…

Belki sizin oyununuz olacak belki de…

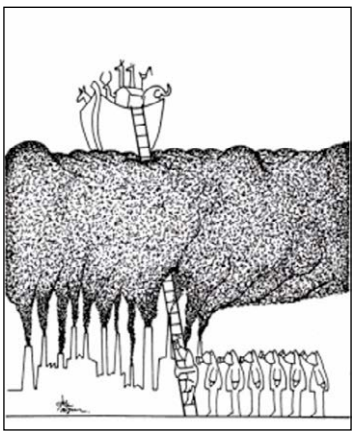

SORUMLULUKLARIMIZDAN "SORUMLU" OLMAK!

24 Mart 2012

"Birey tek başına mı ya da sevdikleri kişilerle birlikte mi yaşamını güvence altına almayı istiyor, yoksa tanıdığı tanımadığı tüm insanlıkla, tüm varlıklarla birlikte mi?

Doğanın dengesi geri dönülemeyecek şekilde insan müdahalesiyle bozulduğunda, insanın ürettiği bilim, dünya nüfusunun ne kadarına ve hangi koşullarda ihtiyaçlarını sunabilecek kapasitede?

Bireylerin tek bir seçim hakkı olsa ve bir tarafta kendi keyfi, kendi yaşam süresini uzatmak, diğer tarafta ise gelecek nesillerin refahı olsa hangisi seçilirdi acaba?"

Victor Ananias'ın **"Tüketmeden yaşamak"** başlıklı bir yazısından alıntı idi… Doğan Kitap'tan geçen ay çıkan **"Yaşam Dönüşümdür"** isimli yayında yer alan onlarca yazısından biri.

Bugün Şişli %100 Ekolojik Pazar'daydık. Oyun Bitti kitabının tanıtımı için bir araya geldik.

Bu pazar Victor'un yaşamında çok emek verdiği, uğruna karış karış tüm Türkiye'yi gezdiği ve 6 yıldır her cumartesi günü ekolojik dönüşüme gönül vermiş üreticilerin ve tüketicilerin buluşma mekanı.

Victor'a ithaf ettiğimiz Oyun Bitti' nin tanıtımı için tereddütsüz yaptığımız bu seçimin ne kadar isabetli olduğunu bizi yalnız bırakmayan dostlarımızın yoğun ilgisi ile görmüş olduk.

Haluk Gürgen hocamız ile kısa bir söyleşi yaptık. Haluk hoca Oyun Bitti' nin içindeki vurguyu iki sözcükle özetledi: **"sorumluluk duygusu"…**

Sorumluluk pusulamızda bir şaşma olmuştu uzun yıllardır. İnsana, kaynaklarını ödünç kullandığımız doğaya ve gelecekte bu kaynakları kullanarak yaşamı idame ettirecek olanlara karşı sorumlu olacağımıza;

Üzerinden yıllar geçtikten sonra farkına vardığımız sorumsuzluk hamurunu karmaya devam ettiğimizi gördük…

Bu yüzden her gün önlenebilir hastalıklar yüzünden dünyaya veda eden ve henüz beş yaşına gelmemiş 20 bini aşkın bebeği, çocuğu kaybediyoruz…

On yıl sonra yeryüzünde 3 milyardan fazla insan içilebilir suya ulaşamayacak…

Gıda ürünlerinde krizin kapıya dayanması an meselesi. Çünkü ekilebilir toprakların miktarı o kadar hızla azalıyor ki…

Çaresizlikten bulundukları topraklardan, yurtlarından göç edenlerin sayısı milyar sınırına dayanmış noktada. Bunların neden olduğu sosyal patlamalar ve çalkantıları her gün gazetelerde okuyoruz, televizyonlarda izliyoruz.

Kısacası, yaşam kalitesi adına **"yaşanılamaz bir dünyaya"** kendimizi hapsettik.

Gelişmiş dediğimiz ülkeler küresel borç batağının sarmalında…

Bazılarımız sosyal sorumluluk adına **"tamirat, onarım işlerindeler"…**

Geldiğimiz noktaya baktığımızda bütün bunların olabileceğini biliyor olmamıza karşın insanoğlunun yaşamı bu kadar içinden çıkılmaz hale sokabilmesi için kör olması gerekirdi diyesimiz geliyor. Victor'da yazısında aynen böyle diyor:

> *"Bugün bu körlüğün bir sebebi insanın doğal bir duygusu yine; doğadaki üstün varlık olma, her şeye, tüm yaşama hükmetme kabiliyeti yanılgısına ve iştahına kapılma…"*

Evet… Tükettik! Sahip olmak adına, asıl sahip olduğumuz mutluluğumuzu tükettik.

Yaşamın canlı renklerini kendi ellerimizle pastele dönüştürdük.

Sadece kendimizin değil, çocuklarımızın renklerini de çaldık.

Ama hala bir fırsat var avucumuzun içinde;

Sorumluluklarımızdan "sorumlu" olmak!

Önce kendimize, içinde yaşadığımız topluma, üzerinde konuk olduğumuz gezegene karşı…

Sorumlulukların merkezine **"paranın"** yerine **"insanı"** koy-

mak kadar basit bir çözüm var önümüzde!

Sevgiyi, hoşgörüyü, saygıyı yaşam önceliklerimizin pusulası yaparak,

İnsanı; kılığı, kıyafeti, kimliği, milliyeti, cinsiyeti, dini, yaşı ve renginden arındırarak,

Yaşamı bir bütün olarak doğanın verdikleriyle kucaklayarak,

Yaşayabilenler olduğuna göre…

"sorumluluklarımızdan sorumlu olmak" o kadar da zor değil!

HOLLYWOOD BİTİYOR!

8 Şubat 2012

İnsanoğlu 20.yüzyıl için özel bir plato kurdu.
1900'lü yılların belgeseli bu platoda çekildi.
2100 yılında gösterilmek üzere…

Oyun Bitti kitabından bir bölüm:

Son yıllarda izlediğim en güzel filmlerden biri Woody Allen'in hem yazdığı, hem yönettiği ve hem de oynadığı "Hollywood Bitiyor" idi. Kısaca; bir zamanlar büyük filmlere imzasını atmış ancak kariyerinin doruklarında iken işleri ters gitmiş ve "çöküş" yaşamakta olan bir yönetmeni anlatır bu film.

Eski eşinin girişimleri sonucu karşısına gelen 60 milyon dolarlık yeni bir yapımın iştahlandırdığı yönetmen çekimlerin başlamasından bir gün önce yaşadığı stresle "kör" olur. Hiçbir şey görememektedir ve ertesi gün çekimler başlayacaktır. Bu yapıma olan şiddetli gereksinimi nedeniyle de menajeri dışında kimselere "göremediğini", kör olduğunu söyleyemez.

Ve çekimler başlar… Gözleri görmeyen bir yönetmen bir "film" çeker! Tahmin edileceği gibi "saçma sapan" bir yapım çıkar ortaya. 60 milyon dolar çöpe gitmiştir! Film bittikten sonra gözleri normale dönen yönetmenin kendisi bile çektiği filmi seyredemez.

Hayal kırıklığının ve sert eleştirilerin doruğunda iken filmin sonunda bir Fransız gazetesinde çıkan bir eleştiri yazısı tükenmiş umutları yeşertir. Filmi izleyen Fransızlar görmeyen yönetmenin gözleri görmeden çektiği filmi "çok beğenmişler ve takdir etmişlerdir!"

Galiba son 150 yıldır gözleri görmeyen yönetmenlerin "iş başında" olduğu saçma sapan bir filmin oyuncuları olduk ve saçma sapan bir film senaryosu gibi bir hayat yaşamak zorunda kaldık. Daha kötüsü tüm olan bitenlere "Fransız" kaldık!

EKŞİ ÇİKOLATA

13 Temmuz 2012

Yaşamımızın dört bir yanını sarmış olan çikolataların ne kadar **"ekşi"** olduğunun farkında mıyız?

O güzelim ambalajlarda keyfimizle harmanlanmayı bekleyen sonsuz çeşitteki çikolatalı ürünlerin damak tadımızda aslında ne kadar **"ekşi"** bir tat bıraktığını biliyor muydunuz?

Aşkların, sevdaların simgesi olması gerekirken…

Yaşamı güzelleştiren hazların damaktaki tadı olacakken…

Her bir parçasında anılara olan yolculukları simgeleyecekken…

Dostlukların, kardeşliklerin, sevgililiklerin buluşma noktası olacakken…

"Tatlı yiyelim tatlı konuşalımın" anlatımı olacakken…

Ekşimiş çikolata ile baş başayız.

Çünkü her bir parçasının arkasında yürek burkan öykülerle geliyor o çikolatalar önümüze.

Aslında çocuklar çikolatayı çok severler. Çikolata da çocukları… Ama ekşimiş çikolataların öyküsü bilindiğinde çocuklar pek de sevmeyecekler kendilerini çok seven çikolatayı!

Çünkü, kakao tarlalarındaki çocukların **"esaretini"** anlatıyor çikolatalar.

Daha 8-10 yaşlarında ailelerinden kopartılan; dilini, kültürünü hiç bilmedikleri ülkelere gönderilen çocukların **"yok paralara"** günde 16-18 çalıştırıldıklarını anlatıyor o cicili ambalajlar…

Bir çoğu ailelerinden **"satın"** alınıyor! Komik paralara…

Batı Afrika kıyılarındaki kakao tarlalarında böyle çalışmak zorunda kalan 400 bin çocuktan ve onların yorgunluktan uyuyamadıkları gecelerden geliyor bu **"ekşi"** esintiler…

Kakao tarlalarında çalışıyor olmalarına karşın hiçbir zaman bir çikolata tatmak onlara nasip olmayacak! Hiçbir zaman bir okula gidemeyecekleri gibi…

Kendi istekleri ile yaşları ilerlese de **"ayrılma şanslarının"** aba altından sopa gösterilerek bastırıldığı bu tarlalarda kendi boylarından büyük kakao çuvallarını gün boyu çekip çekiştirerek depolara nakleden çocukların öyküleri var ekşimiş çikolatalarda.

Büyük üreticilerin **"valla her şeyi düzgün yapmaya söz veriyoruz"** dedikleri halde altına imza attıkları uluslararası sözleşmelere on yıldan fazladır uymadıkları gerçeği var birbirimize hediye ettiğimiz çikolataların tadında…

Kakao üretiminin ana gelir kaynağı olan ülkelerdeki yönetimlerin büyük çikolata üreticileri tarafından **"susturulmuşlukları"** çınlıyor kulaklarda… Görmezden gelinen çocuk ticareti, kuralsızlık, işgüzarlık… Hükümet yetkililerine göre o çocuklar **"güya"** tatillerini geçirmek için gelmişler ülkelerine!

Bu üreticilerin arasında hiç mi düzgünü yok? Kakao tarlalarını insana yakışır bir üretim anlayışı ile yöneten yok mu? Üreticiye büyük şirket mantığının getirdiği para ile zulüm etmeyen onlara hakkını veren, çalışma koşullarını iyileştiren, üretimi doğaya saygılı hale dönüştüren, kakao tarlalarında çalışan ailelerin çocuklarına eğitim ve kişisel gelişim fırsatları verenler yok mu?

Var tabii. Örneğin **Green&Black!**

1994'de **"adil ticaret"** sertifikası alan şirket sadece çikolata endüstrisine değil tüm gıda endüstrisine vizyonu ile örnek olmayı başarmışların arasında ilk sırada. O çok adını sanını duyduklarınız, market raflarında en sık karşılaştıklarınız bu sıralamalar içinde değil.

Ambalajlarının üzerinde **"adil ticaret"** logosu olması lazım ki siz de bilesiniz o çikolatalar **"ekşi"** değil.

Gelgelelim **"adil ticaret"** büyük oyuncular için küresel rekabet ve parasal hırs karşısında çikolatanın tadını bozuyor!

Sonuçta, her bir **"ısırıkta"** damağımıza acı bir öykü yapışıyor. Adı gibi: **"bitter"**. Ama **"ekşisinden"…**

YOKSA "DOĞRU" DİYE ÖĞRETİLENLER YANLIŞ MIYDI?

27 Mart 2012

*"Bildiğimiz bütün **'doğruların'** aslında **'yanlış'** olduğu gerçeği ile tanışmak nasıl bir duygu? İşte öyle bir dönemden geçiyoruz. Doğru bildiğini zannedip peşine düştüğümüz ve bu gezegenin herhangi bir yerinde inşa ettiğimiz yaşamlar bugün hepimizi içinden çıkamadığımız, sorunlarına çözüm üretemediğimiz, basiretimizin bağlandığı bir dünya ile baş başa bıraktı bizi!"*

Bu alıntı da **Şimdi Stratejik İletişim Zamanı** isimli kitabımızın yeni baskısının önsözünden… Yaklaşık bir yılı aşkın bir süredir yoktu yayınevlerinde, kitapçılarda. Fotokopi ile çoğaltılıp okunması yaygınlaşınca 2. baskısı yapıldı!

Hayata küsmekten söz ediyor bu baskının önsözü.

"Küresel ısınma ve iklim değişikliği başta olmak üzere, kontrol edilemeyen nüfus artışı, açlık, yoksulluk, salgın hastalıklar… Bunlar yetmiyormuş gibi, rüşvet, yolsuzluk, suistimal… Üstüne üstlük insan hak-

ları ihlalleri, ayrımcılık ve sayabileceğimiz diğer sorunlar; ülke, din, dil, coğrafya ayrımı gözetmeksizin bu gezegende yaşayan herkesi bir şekli ile olumsuz etkiliyor. Hayata küstürebiliyor. Hayatın insana küsmesine neden olabiliyor."

Neden hayata küselim ki?

Özellikle sanayileşmenin başladığı 1800'lü yıllardan bu yana…

"Hiç bir şey olmayacakmış, kaynaklar hiç tükenmeyecekmiş" gibi kurgulandı yaşam.

Geldiğimiz noktada tıkandı.

Sorunlar, çözülmek bir yana bir biri üstüne binerek yumak olmuş durumda…

20. yüzyılın kendi "özel" gündemi nedeniyle değerlerimiz kayboldu!

Sorunlarımızın çözüm anahtarı,

insanı insan yapan değerler aslında zaten "içimizde" varlığını sürdürüyor!

Yaşama karışmasına izin vermiyoruz.

Yok da etmiyoruz.

Ahlakı, erdemi, dayanışmayı, sevgiyi kitap sayfalarında, film karelerinde seviyoruz!

İşimize, gücümüze, sosyal hayatımıza, yaşamın tüm odacıklarına yayılmasına engel olmak için siyah kalın perdeler çekiyoruz etrafına!

"Aslında son 30 yıla baktığımızda, bu kötü gidişatın karşısında belki umutlanabilmemiz için, çok şeye tanık olduk ama 3 kilometre taşı, sanki tüm yazgıyı değiştirecek nitelikte günümüzde farklı bir gündemle buluşmamızı sağladı.

Bunlardan ilki, 1984 yılında Apple Macintosh'un lansmanıydı. Belki bazılarına göre sıradan bir bilgisayar lansmanı idi 16 Ocak 1984'de ABD'de Super Bowl'un devre arasındaki 60 saniyelik reklam filmi. Ama, gerçekte, bireylerin küreselleşmesinin simgesel kilometre taşı idi. Çünkü,

*o lansmanın arkasındaki vizyon, **'günün birinde herkesin masasında bir bilgisayar olacağını ve herkesin bu bilgisayar ile dünyanın her hangi bir yerindeki bir bilgiye zaman kısıtlaması olmaksızın ulaşabileceğini'** söylüyordu.*

Bu iddianın ortaya atıldığı günlerde, bilgisayarlar, iş yerlerinde büyük metrekarelerdeki odalardaki onlarca makinanın olduğu ve sadece bilgisayar eğitimi almış kişilerin dokunabildiği, çalışabildiği görüntüler vardı. Çok değil, bu lansmanı takip eden on yıl içinde, belki de ışık hızıyla, dünyanın her yerinde her yaştan insan bilgisayarla tanışıp, oynaşmaya başladı!"

Steve Jobs ve arkadaşlarının bu öngörüsünün günümüzde ise geldiği nokta malum!

"Bu arada 1992 yılında önemli bir gelişme daha oldu. Birleşmiş Milletler tüm üye ülkelerin devlet ya da hükümet başkanları ile Rio'da toplandı. Bu toplantı ile 'sürdürülebilir insanı gelişim' kavramı ortaya atıldı. Böylece, tarihte ilk kez, insan neslinin devamı ile ilgili tehlikelere resmi olarak dikkat çekildi ve üye ülkelerden konuyla ilgili somut adımlar atılması talep edildi! Başta, çevre, sağlık, yoksulluk, açlık gibi konularda somut adımlar atılmazsa bizi ne kadar karamsar bir dünyanın beklediğine dair somut rakamlar katılımcılarla paylaşıldı."

Günümüzde artık günlük hayatın bir parçası olan **"sürdürülebilirlik"** kavramının özüne inmek için Rio toplantısına göz atmak gerekiyor.

*"Üçüncü adım yine Birleşmiş Milletlerden geldi. 1999 yılında **'Küresel İlkeler Sözleşmesi'** ile iş dünyasının **'sürdürülebilir insani gelişim'** içindeki rolüne dikkat çekildi. Birleşmiş Milletler iş dünyasından **'iş modelini'** değiştirmesini talep ediyordu! Bu talep, kendini finansal iş sonuçlarına şartlamış ve tüm politika ve stratejilerini buna odaklamış iş dünyası için kolay kabul edilebilir bir şey değildi. Nitekim, az sayıdaki küresel şirketin dışında konuya ilgi gösteren de olmadı."*

Ancak, önemli bir konu atlanmıştı!

Macintosh'un 1984'deki lansmanı ile 2000'lere gelindiğinde…

7'den 70'e neredeyse herkes bilgisayarla tanıştı…

İnternet dalgaları üzerinde bilgi ile kuş uçuşu yapan bir değişimi tamamlamak üzere…

Dahası;

Özgürce her şeyin paylaşıldığı bu ortamda,

İnsanoğlu kaybettiği değerlerin peşine düştü…

Ahlak, erdem, dürüstlük herkesin katılımı ile yeniden sorgulanır oldu.

Maskeler teker teker düşmeye başladı!

"Ak koyun kara koyun" ortaya çıktı…

"Bu değerlerin etrafında buluşmak isteyen ve dünyanın farklı coğrafyalarında yaşayan insanlar ellerindeki teknoloji ile şirketler, hükümetler ve devletler üzerinde büyük bir baskı oluşturmaya başladılar.

Yani küreselleşme kabuk değiştiriyordu. Markalardan ve şirketlerden bireylere geçiyordu."

"…Bu büyük değişim doğal olarak iletişim yönetimini de etkiledi. Kavramsal olarak şirketlerin iletişim diye bildikleri ve belki de bir çoğu için ***'kenar süsü'*** *olarak algılanan kavram kendi içinde; kurumsal iletişim, çalışan markası, sürdürülebilirlik yönetimi, itibar yönetimi, kurumsal sorumluluk, sivil toplum katılımcılığı, sanal medya yönetimi gibi on yıl önce pek de sözü edilmeyen ancak her biri ayrı uzmanlık alanı olabilecek dallarda yolculuk yapmaya başladı."*

İşte bu yüzden "Şimdi Stratejik İletişim Zamanı"… Yarın belki de çok geç olacak ve çok pahalıya mal olacak.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK BİR YAŞAM TARZI OLMADIKÇA!

16 Mart 2015

Sevgili Serra Titiz'in bir projesi olan ve gönüllülerin katkısı ile başarılı bir şekilde yönetilen Gelecek Daha Net blog sayfası için sürdürülebilirlik meselesini ele aldım. Son zamanlarda kafaları epey karıştıran bu kavramla ilgili bugün geldiğimiz yeri özetlemeye çalıştım.

Son 20 yıldır **"sürdürülebilirliği"** öğrenmeye çalışıyoruz. Ekonomik, sosyal ve çevresel etkileri ile yaşanabilir bir yeryüzü meselesini gündemde tutmak ve **"bir ucundan tutmak"** için çabalıyoruz. Bir arpa boyu yol gittik mi gitmedik mi bilinmez. 1992 Birleşmiş Milletler Rio Konferansının teması olan "Sürdürülebilir İnsani Gelişim" ile uzaklarda, dağ başında bir yerlerde bir ateş yakıldı. O ateş belki içimizi ısıtmaya yetmedi ama çocuklarımız ve onların çocukları ve daha arkalarından gelecekler için "umut" olmaya devam ediyor. O konferansta henüz 9 yaşında olan Severin Suzuki Birleşmiş Milletler delegelerine

yönelik konuştu. Bizi nelerin beklemekte olduğunu açık ve net bir şekilde aktardı.

Sanayi devriminin 1800'lü yıllarda kılı kırk yararak hesap ettiği ve geliştirdi makineler; icatların birbirini takip ettiği; adına **"yaşam kalitesi"** dediğimiz elektrik, otomobil, çamaşır makinesi, çok katlı gökdelenlerle bizi buluşturduğu gelişmelerin arka planında olmayan "sürdürülebilirliğin"bizi dört tarafı yüksek duvarlarla çevrili Metris cezaevinin havalandırma avlusu gibi köhne bir yaşama hapsedebileceğini yüz yıl sonra görebildik!

Tarım alanlarının, içilebilir su kaynaklarının gözümüzün önündeki tükenişine tanık oldukça henüz "ayılamadığımız" da ortada.

Peki ya yüz yıl sonrası?

Bugünden yüz yıl öncesine dönüp baktığımızda nelerin yanlış yapıldığını görebiliyoruz. Bugünün yanlışlarını bugünden görebiliyor muz? Yoksa yüz yıl mı beklememiz gerekecek?

Alışılagelmiş siyasetin ve devlet politikalarının bu meselenin üzerinden gelemeyeceği çok net. Yoksulluğun ulaştığı boyut, salgın hastalıklar ve bunların neden olduğu savaşlar, sıcak çatışmalar, kitlesel göçler bir yandan; diğer yandan uzatmaları oynamakta olan kapitalizmin kendine format atarak girdiği bitkisel hayattan çıkma uğraşısı; teknolojinin yanlış ellerde, yanlış kullanımları ile ortaya çıkan güven bunalımı ve diğer sıkıntılar zaten yaşanmaz hale getirdiğimiz dünyamızın bırakın sorunlarını azaltmayı, işleri daha da içinden çıkılmaz bir hale getirmiyor mu?

Bugün, sürdürülebilirlik adına birazcık nefes alabiliyorsak bunu sivil toplum kuruluşlarına borçlu değil miyiz?

Ama uyanıklar bunu da keşfetti! Ellerindeki güçlü mali kaynaklar ile, akademisyenleri, bilimi ve regülatörlerin satır aralarındaki açıkları okuyup eski hamam eski tas düzeni devlet politikaları içinde geçerli kılacak sivil toplum gücünü kullanıyorlar

yıllardır. Bu nedenle sivil toplumun adını da kirlettiler. Ben bu yüzden ortaklaşa paylaştığımız misyona sahip çıkanlara "temiz toplum kuruluşları" diyorum. Çünkü onların tek beklentisi **"yaşanabilir"** bir dünyanın içinde **"oyuncu"** olmak!

Yüz yıl sonrasına yönelik beklentim işte bu **"temiz toplum kuruluşlarından"…**

Çünkü onlar her birimizin ortak dili olan söylemlere sahipler.

Onlar, **"ne yaptıklarını"** biliyorlar.

Doğadan aldıkları **"borcu"** geri ödemekte tereddüt etmiyorlar.

Yaşamın ortak değerlerinde buluşabiliyorlar.

Din, dil, ırk, yaş, cinsiyet ayrımcılıklarından uzak; barışı, sevgiyi, hoşgörüyü yaşama katık edebiliyorlar.

En önemlisi **"bunları"** başarabiliyorlar.

Geriye umudumuzu canlı tutacak iki stratejik kurgu kalıyor;

Sürdürülebilirliği kendi yaşam tarzımız haline dönüştürürken çevremizde yeri geldiğinde **"öğretmen"** yeri geldiğinde **"öğrenci"** olabilmek…

Ama daha önemlisi sürdürülebilirlikle ilgili çözümleri **"yerinde"** ve o yerin **"amaçları için"** üretmek.

Temiz toplum kuruluşları, yaşam tarzı ve yerinde çözüm…

Sürdürülebilirlik meselesi iş dünyasında gündeme geldiğinde uzun zaman gündemin üst sıralarına tırmanamadı. Çünkü şirketler yıl sonu bilançolarını bunun nasıl etkileyeceğini somut olarak görememişlerdi.

Şirketlerin bunu **"görebilmesi"** için sokaklar için siyaset üretenlerin markaları boykot etmeleri gerekiyordu. Ancak bu rüzgârda ıslık çalmak kadar bile etkili olamadı. Ama şirket çalışanları, çalıştıkları şirketin doğal kaynakları sorumsuzca kullanması; içinde yaşadığı toplumun sosyal beklentilerine duyarsız

kalması karşısında sessiz kalmadılar. Bunları yüksek sesle dile getirmeye başladılar. Sosyal çalışmaların içinde gönüllü oldular. Şirket yöneticilerinin de bu konularda kurumsal politikalar geliştirmelerini talep ettiler. Hatta ilgi alanlarına giren **"temiz toplum kuruluşları"** ile şirketlerinin işbirliği alanlarını teşvik ettiler.

Yani, çalışanların yaşam tarzına dönüştürdüğü sürdürülebilirlik meselelerine yerinde ürettikleri çözümlere temiz toplum kuruluşları ile el attılar. Bu modelin stratejik olarak yaygınlaşması, desteklenmesi, sahaya çıkması ister istemez siyaset ve regülatörlerin yasalar ve yönetmeliklerle takip edecekleri bir alana dönüşecektir.

YAŞAM KALİTESİNİN İSTİNAT DUVARI:
İTİBAR!

İtibar yönetimi benim kariyerimin üçüncü fazı. Gazetecilik, halkla ilişkiler ve itibar yönetimi… 1990'ların ortalarında halkla ilişkilerin derin sularında gezinirken hep bir şeylerin eksik olduğu içimi tırmalıyordu. Aslında alan memnun satan memnun durumu vardı. Türkiye'de halkla ilişkiler sektörünün birinci liginde yine birinci lig oyuncusu olan şirketlerle çalışıyorduk.

Ama…

Başta "etik" olmak üzere kendimizi sorguladığımız anlarda adını koyamadığımız bir disipline ihtiyaç duyuyorduk.

Dünya bu konuda ne yapıyor diye baktığımızda aslında bizden farklı bir şeyler yapmadıklarını da gözlemliyorduk. Yine de özellikle gazetecilerle olan ilişkilerimiz içinde iletişim endüstrisinde **"duvarın bu tarafında oyunu oynadığımızı, duvarın öyle tarafında ise ne olduğunu bilmediğimiz gerçeği"** ile yüzleşiyorduk.

Merak tutkum beni günün birinde Londra'da ICCO'ya götürdü. Uluslararası İletişim Danışmanları Birliği… Türkiye'nin bu birliğe üye olması ve dolayısıyla oyunu uluslararası geçerliliği olan kurallarla oynamamız gerektiği konusunda meslektaşlarımı ikna etmeye çalıştım. Çoğu olmasa da beş danışmanlık şirketi ile taşın altına elimizi koymaya karar verdik.

Bu sektör adına önemli bir karardı!

Bir kere artık bakkal dükkanı değil uluslararası denetçilerin standartları denetlediği şirketler olarak çalışmak zorunda kalacaktık.

İkincisi, o güne kadar halkla ilişkilerin etkililiğini gazetelerde çıkmış haberlerin sütun/santim reklam değeri üzerinden ölçümlenmesi işi sona eriyor yerine 300'e yakın parametre ile ölçümleme ve değerlendirme raporlarının üretildiği bir sistematik başlıyordu.

Sonuncusu ve belki de en önemlisi, sektörün çok ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynakları konusunda uluslararası geçerliliği olan bir sertifika programı başlatılıyordu.

Sektörde uzun yıllardır beklenen bu lig atlama çabası kısa

bir süre sonrasını meyvelerini vermeye başladı. Halkla ilişkiler danışmanlığı almak isteyen şirketlerin koşullarından biri olarak "ICCO" üyesi olmak şartı diğer sektör oyuncularını da ister istemez çalışma şartlarında bu standartları benimsemeye zorladı. Diğer yandan, hem ajanslar tarafında hem de kurumsal tarafta insan kaynakları için aranan şartlardan bir tanesi de ICCO sertifika programından geçmiş olmak şeklinde yaygınlaştı.

İşte o yıllarda Türkiye'yi yönetim kurlunda benim temsil ettiğim ICCO İsviçre'nin Lucern şehrinde 3 yılda bir düzenlenmesini kararlaştırdığı uluslararası kongrelerine başladı. 1999 yılındaki ilk kongrenin konuşmacılarından biri de "Fame & Fortune" kitabının yazarı Prof. Charles Fombrun'du. New York Stern üniversitesi mensubu Fombrun "İtibar sermayesi" adını verdiği bir kavramdan söz ediyor ve çok ilgi gören sunumunu bu kavramın iş sonuçlarına etkisinin nasıl hesaplanacağı ile ilgili matematiksel bir formülle aktarıyordu.

Sanıyorum neyin eksik olduğunu bulmuştuk; itibar yönetimi!

Ertesi yıl Prof. Fombrun'u İstanbul'a davet ettik ve iş dünyası ile iletişim camiasının önde gelen isimlerinin davetli olduğu bir konferansta konuşturduk.

Fombrun ile bir sonraki yıl başkanlığını yaptığı Reputation Institute'un yıllık toplantısında bir araya geldik ve benim Türkiye temsilcisi olmamı istedi. Prof. Fombrun'la on yılı resmi ve 15 yılı aşan dostluğumuz böylece başlamış oldu.

Birkaç yıl öncesine kadar içimizi kemiren duygu böyle bir yolculuğa çıkardı beni.

Dahası, itibar yönetimi, halkla ilişkilerle masada yan yana değil karşılıklı oturan disiplinlerdi.

Yani iletişim yönetiminde eski alışkanlıklarımı terk edeceğim, bunların yerine daha büyük resmin stratejisini oluşturmakla ilgili araştırmalara dayalı bir felsefenin oyuncusu olmuştum!

Blogumda yer yer itibar yönetimi ile ilgili konulara da yer verdim. İşte bazıları…

REPUCEPTİON! YA DA ELMANIN YARISI…

17 Mart 2015

Repuception! Benim uydurduğum bir kavram. 1990'lı yıllarda halkla ilişkilerin tükenmişliği ile sıkıntılar yaşarken bir Londra seyahatim sırasında **"Reputation"** ile **"Perception"** ı evlendirmek gelmişti aklıma. İletişim yönetiminde gelinebilecek en üst nokta idi benim için.

Çünkü hem itibar hem de sırtını itibara dayamış algı doruklarda olabilirdi… O dönemde özellikle uluslararası PR network'leri arasında kıran kırana bir savaş vardı. Özellikle top

10 dediğimiz büyük networkler; **"Reputation"** ve **"Perception"** üzerinden birbirlerine bel altı vuruşlar yapıyorlardı. Biri için diğeri **"tu kaka"** anlamında bir yorumla aktarılıyordu müşterilere. **"Management"**da uzlaşmışlardı da başında **"Reputation"** mı olacak **"Perception"** mı orası kaotik bir ortamdı. Dolayısıyla müşterilerin de kafası karışmıştı. **"Reputation"** mı yaptıracaklardı, **"Perception"** mı?

Bense bu kavgaya bir anlam veremiyordum. Özellikle kurumsal markaların meselesi hiçbir zaman **"Perception"** olamazdı ama sonuçta ilgili paydaşlarda **"nasıl algılandıkları"** stratejik bir açılıma muhtaçtı. Yani, işin içinde algının yönetimi zaten olmalıydı. Ama izdüşümü itibar olduğu sürece bu algı bir işe yarıyordu. Bir diğer ifade ile, altında itibarın dinamikleri olmayan bir algı pek bir işe yaramıyor, kalıcı olamıyor dahası beraberinde tadilat ve onarıma ihtiyaç duyulan bir kurumsal kimlik sorunu yaratıyordu.

Bakınız; BP Meksika körfezi krizi, Wall Mart çalışanların grevi, Mattel'in Barbie bebeklerle ilgili üretim sıkıntıları, Toyota'nın ABD Hükümetinin talebiyle 10 milyondan fazla aracı geri çağırmak zorunda kalması… 20 BP meksika körfez krizi, Mattel, Barbie, firestone, Ford, 00'lerin başında ABD'de Bridgestone/Firestone ve Ford arasında yaşanan ve sonrasında iki dünya devi arasında husumete dönen olay da tam bir krize dönüşmüştü. Çünkü taraflar **"Perception"** üzerinden iletişimi yönetmeye kalkmışlardı! Biraz markalar dünyasından uzaklaşalım.

Ülkemizde son yıllarda gündeme damgasını vuran olayla-

ra göz ucuyla bakalım. Sonra buradan çıkaracağımız dersleri markalara uyarlayalım. Bugünün siyaset ortamı içinde çok sık duyduğumuz, hatta günlük hayatımızın bir parçası haline gelen **"algı operasyonu"** ifadesi, içi boş, inandırıcılıktan uzak, kısa bir süre sonra ipliği pazara çıkmaya mahkum bir takım **"kısa günün kârı"** işler manzumesidir! Televizyonları açıyorsunuz, **"algı operasyonu"**, gazetelere bakıyorsunuz **"algı operasyonu"**, güncel gelişmelerle ilgili kitaplara bakıyorsunuz **"algı operasyonu"**… **Algıdan mı, itibardan mı söz ediyoruz. Kafalar karışık!** Önce çelişki nereden geliyor, ona bakalım. **"Algılar gerçektir ve hayatı bu algılar yönetir"** diyoruz ki bu doğru bir tespit. Ama hemen yanı başında duran tespiti dikkate aldığımız takdirde bunun bir değeri ve anlamı var. **"Gerçeklerin bir şekli ile ortaya çıkmaları gibi huyları var"**. Yine günümüzün güncel siyasetinden örnek verecek olursak; Balyoz, Ergenekon adı verilen "Siyasal hesaplaşma markaları" bir algı operasyonunun ürünü idi. Yönetildiği dönemde iyi de prim yaptı. Ne var ki aradan geçen zaman bu algının içinde yaşayan gerçeklerin ortaya çıkması ile bu markaları yaratanların enselerine **"çöktü"**!

Yaşanan bu gelişmelerin 2000'lerin başında ABD'de yaşanan **Enron**'dan bir farkı yok! Yarattığı ve yönettiği "algı" ile 37 milyar dolarlık bir şirket ertesi gün 80 sentlik bir şirkete dönüştü. Çünkü gerçeklerin bir şekli ile ortaya çıkma huyları vardı!

Siyaset ortamında yaratılan algılar sonu-

cu yok edilen itibarların iade edilmeye çalışılması ile ilgili bir **"alışkanlık"** var. Aynen, 1960 ihtilali ile darağacına gönderilen ve o dönemde **"tu kaka"** olan siyasetçilerin adlarının ilerki yıllarda ülkemizdeki önemli tesislere verilerek **"itibarlarının iade edilmesine"** çalışılmasında olduğu gibi; Ya da tersi; 1980 darbesi liderlerinin o dönemde isimlerinin verildiği eğitim-öğrenim kurumlarının adlarının bugün başka isimlerle değiştirilmesinde olduğu gibi. Markalar dünyasında ise böyle bir seçenek yok. **Enron'un itibarının iadesi yapılsa ne olur yapılmasa ne olur**. Ama markalar dünyası için buradan çıkartacağımız önemli bir ders var: ***algı ve itibar meselesi borsa gibidir. Algıya yatırım yapar ve etkili bir şekilde yönetirken borsa da prim yapar, değer yükselir. Ama bu algı –her ne kadar algılar gerçektir diyorsak da- gerçekten "gerçeklerin" üzerine inşa edilmiş bir algı değilse Enron'un başına geldiği gibi borsa da buna gerekli tepkiyi verir ve bir anda "üç kuruşluk" şirkete dönüşülür.***

Aslında kritik soru şu; yatırımcılar kurumsal markaların **"algısına mı itibarlarına mı"** yatırım yaparlar?

Benim de o yıllarda takıldığım yer işte burası idi. Daha Google'ın, Twitter'ın, Facebook'un olmadığı yıllarda algı ve itibar arasındaki çözümlemeyi Repuception gibi **"uydurma"** bir kavrama havale etmek de bir çözüm değildi. İşte algı yerine itibar araştırmalarının yıldızının parladığı nokta o yıllarda burası oldu. Ne var ki bunu araştırmacılar değil iletişimciler gördü! Kurumsal markalara algı değil itibar araştırmaları yaptırmalarının gerekçesi ise çok basitti; hangi paydaşta nasıl algılandığını **"algı araştırmaları"** ile elde edilebilirdi. Ancak bu sahip olunan algı markanın gerçekleri ile ilişkilendirildiğinde **"paha biçemediğimiz kurum itibarına"** bir katkı yapıyor mu yapmıyor mu?

Esas mesele de bu! **Veya soruyu tersinden sormak gerekirse itibarın hangi dinamikleri o algının o şekilde oluşmasına neden olmuş? Bu iyi mi, kötü mü? Yeterli mi yetersiz mi? İş sonuçları penceresinden baktığımızda anlamlı mı?** Peki ra-

kiplerde durum nasıl o zaman? gibi soruların cevapları algı araştırmalarının değil itibar araştırmalarının içinde yer alıyor. Uydurma da olsa Repuception uluslararası camiada farklı bir tartışma başlattı. Brezilya ve Hindistan'daki akademik çevrelerde **"ciddiye"** bile alındı.

Bana az da olsa içerik ve yansıma olarak anlamlı e-postalar geldi. 2001 yılında Boston'da Reputation Institute tarafından düzenlenen İtibar Yönetimi konferansında 42 paydaşla yapılmış bir araştırmaya dayalı olarak bu tezimi tartışmaya açtım. Her bir paydaştaki farklı algının hangi itibar dinamiklerini etkilediği ve bunların da hangi iş sonuçları üzerinde etkili olduğunu görmek çok ilgi çekmişti.

Şimdi meselenin özüne bakalım; itibar **"değerler"** üzerine

inşa edilen bir kavramdır. **Algının neyin üzerine inşa edildiği ise tartışmalıdır.** Cihangir'de gök kuşağı renklerine boyanan merdivenleri anımsayın. Algı ve itibar yönetimi arasındaki ilişkinin güncel ve güzel bir yansıması olan haberi bir okuyalım. *"Fındıklı'dan Cihangir'e çıkan merdivenler LBGT hareketinin sembolü olan gökkuşağı bayrağının renklerine boyandı. Boyama işinin kim tarafından ve neden yapıldığı merak konusu oldu… bigumigu.com adlı sitede yer alan bilgilere göre projenin fikir babası Hüseyin Çelikel. Hüseyin Çelikel çokça kullanılan bu merdivenlerin bakımsız ve kötü görünmesinden rahatsız olup onları gök kuşağı renklerinde boyama kararı alan bir Salı Pazarı esnafı, bir kafe işletmecisi. Cihangir sakinleri ve esnaf merdivenlerin daha iyi bir görünüme kavuşması ve düzeltilmesi için belediyeye baskı yaparken Hüseyin Bey'in aksiyon almasının üzerine 3 arkadaş İsmail, Melodi ve Semih de yardıma başlıyor. 4 günde toplam 200 basamak boyanıyor ve sosyal medyada da, gelen geçen tara-*

fından da herkesten çok fazla ilgi görüyor. Sonrasında mahalleli de destek vermiş elbette, Hüseyin Bey'in masraflarını kendisi karşılayarak hayata geçirdiği bir proje olması ve alışılageldiklerin aksine bir sokak sanatçısı tarafından hazırlanmış olmamasıyla bile, çok dikkat çekici bir hikaye. Merdivenler boyanırken hiç destek veremeyenler boyayanlara bakkala giderek yiyecek-içecek getirme desteği dahi vermiş. Bu projenin naif amacı da insanları bir araya getirerek güzel bir şeyler yaratmasını sağlamak ve belediyeye bakın biz bunu yaptık, siz de daha güzelini yapın diyebilmek."

Toplumu bir anda saran, Türkiye'nin dört bir tarafında merdivenlerin gökkuşağı renklerine boyanmasına neden olan bu girişim aslında uzun zamandır özlemini duyduğumuz **"değerlerimizle"** ilgili… Bir anda ülkenin dört bir tarafında taraftar bulması, gökkuşağı renklerinin son yıllarda o renklerin asıl sahibi olan LBTG hareketinin sınırlarını aşmış olması ile ilgili. Veya, Hüseyin Çelikel'in bu gri merdivenler daha güzel görünsün meselesinin ötesine taşıyor. Yani o renkler artık barış, özgürlük, insan haklarının simgesi. Ve toplumda bu kavramlara yönelik susamışlık Cihangir'deki merdivenlerde kendini ifade ediyor. Algı bu renklerde oluşuyor. Algının taşıdığı anlam ise saydığımız **"değerler"**…

Aynı merdivenler 1970'lerde boyansaydı böyle bir ilgi görür müydü, tartışılır. Günümüzde itibar yönetimi belki değerlerle harmanlanmış bir çok parametre ile ilişkilendiriliyor olsa da, yaşamdaki karşılığı **"yönetim kalitesine"** dönüşmüş durumda.

Yani çok basit bir anlatımla; **"Siz 'nasıl' bir şirketsiniz/markasınız/kurumsunuz?"** sorusuna verilecek cevapta seçilecek

olan sözcükler **"yönetim kalitesinin"** ne durumda olduğunu yansıtıyor. O da **"itibarı"** tabii… Bir zamanlar Kanada'da **"İyi Şirket"** (Good Company) araştırmaları yapılıyordu. Canadian Business for Social Responsibility (CBSR) tarafından yaptırılan bu araştırmalar aslında **"Repuception"** ın ta kendisiydi. Bir yandan başta ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik, diğer yandan etik, şeffaflık, sorumluluk ve hesap verilebilirlik gibi yükselen değerlerde nasıl **"iyi bir şirket"** olunabileceğinin alt yapısı sorgulanıyordu. Yani, iş dünyasını temsil eden şirketler itibarlarının dinamikleri olan bu kavramlarla kendilerini öyle bir yönetsinler ki toplumdaki yansıması (algısı) da bunların çıktısı olsun! **Repuception** gibi uydurma bir kavram aslında internet ortamının sağladığı enformasyon teknolojilerindeki gelişim de dikkate alındığında içinde bulunduğumuz yüz yılın **"sorunsal"** olarak tanımlayabileceğimiz bir meşguliyete bizi taşıyor. Çünkü asıl mesele **"güven"**! Kime neden ve ne kadar güveneceğiz? Bu güvene, algı ile mi itibar ile mi yoksa her ikisinin ortak performansı ile mi ulaşacağız? İtibar ve algı işleri ile bu kadar meşgul olmamızın altında yatan olgu **"birilerinin"** güvenini elde etmek. Aslında bu sosyal paydaş işi ortaya çıkmasaydı **"hedef kitle"** ile bunu çözmek kolaydı. Nitekim 1990'lara kadar da pazarlama ve satış odaklı stratejiler böyle yönetildi. Ama görüldü ki hedef kitle olarak tanımlanan **"tüketici"** segmentinin güvenini elde etmek bugün ürün kalitesi ve fiyatı arasındaki dengenin boyutlarını oldukça aşıyor. Nitekim günümüzde, büyük marketlerde satın almayı düşündüğü bir ürünün etiket yazılarını okuyan tüketici bu ürünün arkasındaki üreticiye olan **"güvenini"** sorguluyor. Çünkü bir zamanların **"tek şapkalı tüketicisi"** yani **"hedef kitlesi"** şimdi bir çok şapka ile dolaşıyor pazarın içinde. Dış görünüşü ile tüketici ama beraberinde; çalışan, yatırımcı, sivil toplum aktivisti, fikir önderi, blog yazarı… **Topu topu belki bir kişi ama o markanın itibarını ve algısını yönetiyor**. Bizim kariyerimizde palazlanmaya çalıştığımız yıllarda markalar, onların üreticisi olan şirketlerdeki profesyoneller tarafından yöne-

tilirdi.

Oysa durumlar şimdi değişti. Şimdi sokaklardaki, marketlerdeki sade vatandaşlar yönetiyor markaları! Bu hesap edilmemişti. 2000'li yıllara kadar iş dünyası epey bir direndi. Markalarını sokaklarda/pazarlardaki **"ne idüğü belirsiz insanlara"** teslim etmek istemiyorlardı.

Ama işin içine **"itibar"** girdi. Görüldü ki **"itibardan yoksun markalar"** uzun vadede yok olmaya mahkûm. Belki bu konuda verilebilecek en güzel örnek 2001 yılında Unilever'in, ABD'li dondurma üreticisi Ben & Jerry'yi satın almasıdır. Bir tarafta dünyanın ilk sosyal raporlamasını 1989'da yapmış ve sürdürülebilirlik ilkeleri ile şirket yönetiminin ilk örnekleri arasında yer alan, markaya adlarını veren Ben ve Jerry'nin sıkı birer sosyal aktivist olmaları; diğer yanda ise o yıllarda bu işlere oldukça uzak dev bir transatlantik! Bu satın alma sonrasındaki her iki şirketin birbirine kültürel adaptasyonu aslında itibar-algı-güven üçgeni içinde söylenebilecek her şeyi özetliyor.

Bir yanda küresel pazarlara ulaşma hedefleri içinde olanakları kısıtlı/sınırlı Ben & Jerry, diğer yanda ise sürdürülebilirlik trenine rakibi P & G 1999'da Birleşmiş Milletler'in Küresel İlkeler Sözleşmesinin altına imza koyarak binmişken o treni kaçırmış ve bir sonrakine mutlaka binmek için biletini almış Unilever! Etik ticaret sertifikası, organik ham madde tedarikçileri, çevre dostu ambalaj malzemeleri, süt alımında primli ücret ödeme sistemleri, ineklere hormonlu besin verilmesine karşı politikalar, yatırımların özellikle az gelişmiş yörelerde yapılmasına gösterilen özen, vergi öncesi gelirin % 7,5 nun sosyal amaçlı bağışlara aktarılması o dönemlerde Unilever'in oldukça yabancı olduğu ancak Ben & Jerry'nin dondurma pazarının en itibarlı ve lider

markası olmasının girdileriydi.

Öte yandan Ben & Jerry'de de olmayan ama Unilever'de uzun yılların birikimi olan şey ise yatırımcıların beklentilerini fazlasıyla karşılıyordu; etkili bir mali yönetim, farklı pazar dinamiklerine uyum sağlayabilecek insan kaynakları yapılanması ve küresel bir şirket olmanın getirdiği diğer avantajlar. Bana göre günümüzde Unilever'in hem şirket olarak hem de şemsiyesi altındaki markaları ile sürdürülebilirlik ilkeleri ne uyumlu başarılı bir performans gösteriyor olmalarının arkasında 2000'lerin başında yapılan bu satın alma operasyonu yatıyor.

Unilever, küresel ölçekte toplumda değişmekte olan değerlerin **"sürdürülebilirlik"** meselesi etrafında yoğunlaştığını görmüş ve bu satın alma ile stratejisini buna uyumlu hale getirmiştir. Bunun aynı zamanda bir itibar ve algı yönetimi boyutu olduğunu arka plana atmamış tam tersine tüm paydaşlarını kapsayacak derinlikte geliştirdiği politikalar ile bu stratejisini desteklemiştir. Yani **"Repuception"** yapmıştır!

İTİBAR YÖNETİMİNDEN SONRA NE OLACAK?

27 Mart 2012

2005 yılının sonlarında yayımladığımız "İtibar Yönetimi" kitabı uzunca bir süredir raflarda yoktu. geçtiğimiz günlerde 6. baskısını yaptı. Bu baskının önsözünü aşağıda paylaşıyoruz.

İtibar Yönetimi artık günlük hayatımızın **"zorunlu"** bir parçası. Hani derler ya: **"yağmurlu havada su bile vermiyorlar"** diye. İtibar konusu için de durum böyle. İtibarınız yoksa, zedelenmişse, sorunlar yumağının girdabında boğuluyorsa ne işimizi yönetebiliriz ne de yaşamımızı!

Kitabın ilk baskısının yapıldığı 2005 yılından bu yana konuyla ilgili daha da önemli değişimler oldu. Şirketlerde kartvizitlerinde **"Kurum İtibarı Yöneticisi"** yazan kadrolar oluşturuldu. Yeni iş modeli sürdürülebilirlik itibar yönetiminin omurgası haline geldi. Şirketler kurumsal değerlerini duvarlara asılı güzel çerçevelerden aşağı indirip bunları yeniden sorgulamaya başladılar.

Sosyal medya aldı başını gitti ama en fazla itibarla ilgili alan dikkat çekti. Her an sosyal medya da şahsınız veya şirketinizle ilgili bir bilgi günün akışını kökten değiştirme potansiyeline sahip.

On line itibar yönetimi diye bir uzmanlık alanı gelişti. Facebook, twitter gibi ortamlarda şirketler itibar yönetimi stratejileri geliştirmeye başladılar.

Kurum itibarı, kurumsal iletişim yöneticilerinin performans skorlarından genel müdürlerin, direktörlerin, tüm şirket yöneticilerinin skorlarına taşındı.

Tüm bu gelişmelerin arkasında şu anahtar sözcükler hayatımıza girdi:

İtibar yönetimi şirket içinde başlar!

Yönetilmeyen itibarı rakipler yönetir!

İtibarımızı yönetmekten daha önemli bir işimiz var mı?

Sadece sektörümüzde değil tüm sektörlerin içinde itibarlı olmak durumundayız!

Kurumsal sosyal sorumluluk itibar yönetimi değildir.

İtibarı yönetmenin temel koşulu "samimiyettir"!

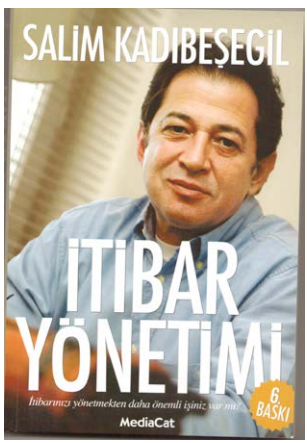

İş dünyası liderleri bu mesajları çok net aldılar. Belki sistematik olarak organizasyonlarında bütünsel ele alınmıyor olabilir. Belki, konuyla ilgili yeterli bir entelektüel birikimin yönetim kademelerinde oluştuğunu söyleyemeyiz. Ancak en azından itibar yönetiminin **"önemli"** olduğu ve **"işlerinin bir parçası"** olduğu konusunda mutabıkız.

Bu zaten yolun yarısı ediyor. Kalan yarısı ise şimdilik **"itibarın hasar gördüğü, onarıma gereksinim olduğu"** alanlarda giderilmeye çalışılıyor.

Sadece iş dünyası değil tüm coğrafyalarda toplumun tüm kesimleri 2008 Wall Street finansal krizinden çok şey öğrendi. Ortalığı kasırga gibi savuran sert rüzgarlar hala başta ABD olmak üzere adını G-20 olarak telaffuz ettiğimiz tüm ülkelerde durulmuş değil.

Bir yandan geçmiş yüzyılla ilgili günah çıkartıyoruz diğer yandan raf ömrü çoktan dolmuş Amerikan Dolarına dayalı gelişmişlik sisteminin yerini bu yüzyılda ne alacağını araştırıyoruz. Öyle görünüyor ki bu arayış yüzyılın ilk çeyreğinden önce ortaya çıkmayacak.

Wall Street'i işgal edenlerin ellerinde taşıdıkları **" Biz %99'uz"** pankartları **"sosyal markalar"** arasında yerini aldı. Arkasında çok önemli mesajlar taşıyor. Bu işgallerin balonunun söndüğünü düşünenler yanılıyor. Wall Street duvarlarına tırmananlar buzdağının sadece su yüzünden görünen kısmı. Suyun altında ise tüm insanlığın ve gezegenin karşı karşıya olduğu acı bir tablo var. Bu tablonun iyileştirilmesine yönelik tartışmalar, konuşmalar, öneriler, adına ne dersek diyelim faturanın %1'e değil yine %99'a çıkarılması üzerine.

Tüm bunların itibar yönetimi ile ne ilişkisi var?

İtibar **"değerler"** üzerine yönetilen bir kavramdır. Değerler ise liderlere, hükümetlere, şirketlere ve onları yönetenlerin tercihleri değil toplumun tanımladığı kavramlardır! Başta insan haklarının genel kavramları olmak üzere, çalışanlara ve

tüketicilere karşı sorumluluk, ırk, din, dil, cinsiyet ayrımcılığı, dünyanın her köşesindeki yoksulluk, açlık ve salgın hastalıklar, çevrenin tahribatı, çocuklarımız, hayvanlarımız ve yaşam kalitemiz için kaçınılmaz olan her şeye bakışımız **"değerlerimizi"** simgeliyor.

Bunlara karşı nerede ve nasıl durduğumuz; etik, şeffaflık, açıklık ve hesap verebilirlik kavramları ile gündemimize giriyor. İşte Wall Street gibi dünyada binden fazla kentte benzer eylemleri üstlenenlerin ellerinde taşıdıkları %99 yazılarının altında bu sorunlara karşı nerede ve nasıl durmamız gerektiği yazıyor! Yani değerleri simgeliyor. Yani itibar yönetiminin hammaddesi olarak tanımlanıyor. Her kim ki bu konularda toplumun geneline karşı **"yanlış"** yerde duruyor orada bir **"itibar tahribatı"** oluyor!

Bu kitabın ilk çalışmaları 2000'li yılların başında yapılmıştı. 2005'de ilk baskısını yaptı İçeriğindeki görüşler aynen yazıldığı günkü gibi tazeliğini ve geçerliliğini koruyor. Yararlanmak isteyenlere yol gösteriyor.

Ancak önümüzdeki yıllarda gündem hızla değişecek. Enformasyon teknolojilerindeki gelişmeler bir yandan **"sosyal sanal toplumu"** sözünü ettiğimiz değerler etrafında birleştirirken, diğer yandan aynı teknolojileri kamu otoritelerinin toplumu **"biri bizi gözetliyor evine"** dönüştüreceği bir sosyo-kültürel çatışma ortamı ortaya çıkacak! Özellikle gelişmiş ülkelerde şimdiden ayak sesleri duyulan bu çatışma ortamı (İngiltere'deki tele kulak skandalları vb.) hangi değerlerden ne oranda taviz verilmesi gibi bir soruyu da gündeme taşıyacak.

Yani itibar yönetimi her ne kadar **"değerler"** üzerinden yolculuğuna devam edecek olsa bile, değerler tek başına **"itibarlı"** olmaya yetmeyecek. ***Bu değerleri samimiyetle, kişisel ve kurumsal çıkarlardan arındırmış, toplumun her kesimi ile her an kucaklaşmaya hazır "liderlik" itibar yönetimine yeni bir pencere açmaya aday.***

CAZ, TÜRKÜLERİMİZ VE İTİBAR YÖNETİMİ

24 Nisan 2012

Caz müziğinin tılsımlı bir dokunuşu var insana.

Belki siyah renkli insanların pamuk tarlalarında "biat" kültürü duvarlarında gezdirdikleri tırnaklarının çıtırdısı ile başlamış olabilir…

Ya da sözcüklerin tanımlamaya yetmediği büyük aşkların ve hemen peşinden gelen acıların notalardaki ifadesi de olabilir.

Ama şu bir gerçek ki; caz yaşamın ta kendisidir.

Tıpkı **türkülerimiz** gibi…

Notalarında …

Aşık atışmalarında…

Gazellerde, uzun havalarda…

Havasına girip oyun havalarında birbirine kenetlediğimiz ellerimizde

Yaşattığımız türkülerimiz yaşamın ta kendisidir.

Aşık Veysel'in ölümünden bir kaç saat önce söylediği…

"Gelmez yola gidiyorum" u bulursunuz içinde…

Her biri bir öyküdür.

Yaşamın ta kendisidir!

Türküler gibi caz da ritimdir!

El çırparız, parmak şaklatırız, ayaklarımız farkına varmadan tempo tutar. Yaşamın ritmini beyine, yüreğe taşır. Bir duygu selidir, akar gider. Her birimizi başka alemlere sürükler.

Din, dil, ırk, yaş, cinsiyet farkları müziğin ve ritmin notalarında ortak bir erime noktasında buluşurlar.

Caz sanatçıları ve caz severlerin caz notalarındaki buluşmalarının içinde;

Tebessüm vardır…

Dostluk kokar ortam.

Şefkatli bakışlar

Havada uçuşan sıcak notaları yakalar.

Tevazu doruktadır.

Hiyerarşi kapıların sokağa bakan kısmında kalmıştır.

Belki notalara eşlik eden sözler can yakar, iç acıtır…

Ama

Sevgiyi, aşkı, umudu yeşertir.

Tıpkı **türkülerimiz** gibi…

THY'DE STATÜM DEĞİŞİYOR!

2 Temmuz 2012

"Statü endişesi"…

Son yıllarda okuduğum en iyi kitaplardan biriydi.

Alain de Botton'un nefis betimlemeleri ile yaşam boyu peşinden koştuğumuz **"statünün"** aslında ne kadar **"boş"** bir uğraş olduğu gerçeği ile karşılaşmak…

Bu gerçek ile egomuzu çarpıştırmak…

Statü diye bildiklerimizden vazgeçmeyi bir **"an"** düşünebilmek…

Para ve gücün temsil ettiği statünün yerine insan ve ekoloji odaklı bir fotoğraf koyabilmek.

Ve sonra, statü sahibi diye bildiklerimize statüleri nedeniyle **"kuşku"** ile bakabilmek!

THY'dan bir mesaj aldım. 16 bin küsur **"statü milim"** varmış. Ağustos sonuna kadar 18 bin mil daha gerçekleştiremezsem **"statüm"** bir alt seviyeye değiştirilecekmiş…

Alaçatı'da yaşıyorum.

İstanbul'da çalışıyorum.

Uçakla gidip geliyorum…

Bilinçli olarak 2006'dan bu yana her hafta sonu yaptığım gidiş-gelişleri ayda ikiye indirdim. Her yıl ortalama 20 civarındaki yurt dışı uçuşlarımı da 2-3'le sınırladım.

Mecbur kalmadıkça uçağa binmiyorum.

Düzenli olarak **"karbon ayak izimi"** hesaplıyorum.

Yani, küresel ısınmaya neden olan yaşam tarzımızın ve alışkanlıklarımızın neresinden nasıl tasarruf edebilirim diye ölçüp biçiyorum.

Örneğin her bir uçak yolculuğumun Bangladeş'teki bir vatandaşın yıllık karbon salınımına eşit olduğunu biliyorum! Ama yine de dikkat ediyorum. Evimde, işimde, toplumsal yaşamda…

Buna rağmen, dünyadaki herkes benim gibi yaşasa 3,5 tane daha gezegene gereksinim olduğu gerçeği suratıma çarpıyor!

Dünyada seferde bulunan 16 bin uçak, atmosfere yılda 600 milyon ton Co2 üretiyor. Bu miktar Afrika kıtasında yaşayan insanların yıllık toplam karbon emisyonuna eşit. Uçakların bugün iklim değişikliğine etkisi yüzde 3 ila 5 civarında. Bu oranın önümüzdeki 20 yıl içinde yüzde 15'e ulaşacağı ileri sürülüyor. AB ülkeleri, bu sebeple çok yakıt tüketen eski nesil uçakları 2012'den itibaren havaalanlarına sokmayacak.

İyi haberlerden biri şu: Lufthansa, bio yakıt kullanarak Frankfurt ile Hamburg arasında yaklaşık bin 200 sefer gerçekleştirdi. Şirketin kendi verilerine göre bu seferlerde Lufthansa toplam bin 500 ton zararlı karbondioksit emisyonu tasarruf etmiş oldu. KLM'de uçaklarında bio yakıt kullanıyor. Ancak yeterli miktarda temin edemediklerinden bu çalışmalar şimdilik askıya alındı.

Ama şu bir gerçek: Her bir uçak yolculuğu **"gezegene karşı**

işlenmiş suçlar arasında üst sıralarda"!

Gelelim THY'na… Benim statümü değiştirmekle ilgili duruma.

Diğer yolculardan **"statüsü"** farklı hizmet alabilmek için dağıtılan plastik kartların **"suyunun çıkacağı"** zaten belliydi. Bu kart sahipleri için hazırlanmış özel yolcu salonlarında sabahları, hafta sonları metrekareye düşen kişi sayısı İstiklal caddesinin kalabalığı ile yarışır durumda…

Bir takım yolcuları **"statülerine göre muamele"** ayrıcalıklarına kafa patlatacaklarına temsil ettikleri endüstrinin doğaya ve insana verdiği zararın azaltılmasına yönelik önlemlere kafa patlatsalardı en azından yolcular nezdindeki **"statülerini"** bir nebze iyileştirme şansları olurdu.

THY' nın statüsü;

Ağır çalışma koşulları altındaki çalışanları ise…

Sudan gerekçelerle daha bir ay önce sokağa atılan 300'ü aşkın nitelikli/eğitimli çalışan ise…

Ortalama 2 saat gecikme ile kalkan uçaklar ise…

Ben **"statümden"** memnunum. En azından gönlümde THY'nın bana verdikleri karttaki kadar bile statü değeri yok!

SİYASETTE, SPORDA VE SEKSTE "İTİBAR YÖNETİMİ" OLMAZ!

25 Ağustos 2012

İtibar yönetimi benim profesyonel alanım. Uzun yıllardır dünyada ve Türkiye'de bu alanda yapılan çalışmaları izliyorum. Deneyimlerim ve birikimlerim ile yapılan çalışmalara katkı vermeye çalışıyorum. Danışmanlık hizmetlerimin dışında, konferans, kongre ve panellerde düşüncelerimi aktarıyorum. Yayınlarım, üniversitelerdeki derslerim ile birikimimi paylaşma çabası içindeyim. 20 yılı aşkın deneyimlerimin ışığında söyleyebilirim ki **"siyasette, sporda ve sekste"** itibar yönetimi olmaz! Olamaz!

Bu üç alanın doğası, mayası ve dinamikleri itibar yönetimi adını verdiğimiz saygınlığın inşa edilmesine engeldir.

Toplumun tüm kesimleri tarafından takdir edilmek için bu üç alan kendi iç çelişkilerini aşamaz.

Belki istisnaları vardır. Ancak bu temel döngü tarih boyunca da böyle olmuştur!

Çünkü itibar yönetiminin özünde **"etik"** olmak vardır.

Adil olmak bir yaşam felsefesidir. Yasaların, yönetmeliklerin bittiği yerde başlayan toplum yararına vicdani bir **"duruş"** sergilemek vardır.

Açıklık, dürüstlük ve şeffaflık vardır.

Sorumluluklarını **"halk, toplum yararına"** dengelemek, **"ikircikli"** konularda toplum çıkarlarından yana tavır almak vardır.

Belki de en önemlisi, **"hesap verebilirlik"** gibi çağdaş ve herkesin beklentilerini tatmin edecek bir anlayış vardır.

Siyasetin hamurunda bu saydıklarımızın hiç birini göremeyiz.

Sporda ve özellikle futbolda kıyısında, köşesinde bile yoktur.

Seksi tanımlayabileceğiniz tüm alanlar ise birilerinin itibarını yerle bir etmek amaçlı kurgulanmış işporta tezgâhlarıdır!

Siyasetin aktörleri dokunulmazlık zırhının içinden çıkmaya yanaşmazlar.

Bu yüzden hesap verebilirlikleri yoktur!

Kendi fikirlerine aykırı da olsa partilerinin grup kararlarına uygun el kaldırmak zorundadırlar. 1 Mart tezkeresi oylamasında **"hayır"** oyu kullanan iktidar partisine mensup milletvekillerinin siyaset kariyerleri bu yüzden bitti!

Oy kaygısı veya çıkarları nedeniyle **"kayırmacılık veya partizancılık"** siyasetin hammaddesidir. Bunu çekip çıkarttığınızda siyaset yapılamaz. Bu yüzen siyasette **"adil"** olunamaz!

Hiçbir siyasi partinin gelirinin tam olarak ne olduğu, kimlerin maddi destek sağladığı, gelirlerini nereye harcadığı bilinmez. Şeffaflık, yoktur.

Kusuru ortaya çıkan makam sahibi siyasetçiler makamlarını terk etmeye yanaşmazlar.

Kamuoyunun duyarlılığı onlar için kısa bir süre sonra dinecek olan meltem rüzgarından farksızdır.

Siyaset, toplumsal yaşam kalitesini artırma iddiasına bir uğraş olması gerekirken **"köşe dönme"** kültürünün egemen olduğu bir uğraş alanına dönüştüğünden **"sorumluluk"** tanımı anlam değiştirmiştir!

Siyasette itibar yönetimi adı altında yapılmaya çalışılan olsa olsa **"vitrin süsleme"** sanatıdır!

Renkleri, yaratıcılığı, cazibesi ile al benisi öne çıkarılan…

Ancak dükkândan içeri girdiğinizde her şeyi tel tel dökülen…

Coşkunun yerini hayal kırıklığına bıraktığı…

Bir **"cilalı imaj"** vitrininden başka bir şey değildir siyasette itibar yönetimi!

Ne Olof Palme, ne Nelson Mandela ne de Willy Brandt'ın dünyadaki tüm siyasetçilere örnek olan itibarı, diğer siyasetçilerin itibarını yönetemez!

Sporda, ya da özellikle futbolda durum farklı mı?

İtibarlı olabilmenin kilidini açacak saydığımız hangi itibar anahtarı sporun hangi alanında yönetiliyor ki!

Şike kültürünün mahkeme kararlarına geçtiği…

Fanatizmin ayakta durabilmenin tek geçerli akçe olduğu…

"ölmeye geldik" kültürünün sporun tüm kılcal damarlarına yaygınlaştığı bir ortamda hangi itibardan söz edebiliriz ki?

Kurumların vergi rekortmeni olması ve bunu göğüslerini gere gere kamuoyuna yansıtmaları bir **"itibar"** göstergelerinden biri sayılabilir.

Yıllar önce genelev patroniçesi Matild Makunyan da vergi kraliçesi olmuştu!

Bıyık altı gülümsemeler ile karşılamıştı kamuoyu bu rekortmenliği.

İtibar yönetimi danışmanlığı alan bir genelev işletmecisi var mıdır dünyada …

Varsa ,**"şeffaflık"** adına müşterilerinin ismini web sayfasında yayımlıyor mudur?

Sözün kısası; siyasette, sporda ve sekste itibar yönetimi olmaz! Olsa olsa patlak bir topla orta saha top dolaştırma olur!

SABIKASIZ ÜRÜNLER

VE

MARKALARA DOĞRU…

26 Ağustos 2012

Yeni bir dönemin içine giriyoruz.

Tüketici artık kullandığı ürünlerin ve yaşam tarzı ile ilişkilendirdiği markaların

"sabıkasını" sorguluyor!

Ne demek şimdi bu?

Ne güzel pazarlamanın 5P'si ile yönetmeye alışmıştık her şeyi…

Bir ürünün veya markanın dolayısıyla onu üreten şirketin sabıkası ne ola ki?

Para karşısında kaybettiğimiz değerleri…

Ürünler ve markalar üzerinden yeniden kazanmanın formülü gibi görünüyor.

Tüketicinin **"kalbinde"** yer tutmanın bir başka deyişi.

Ya da, sabıkası olanlara karşı bir **"dışlama"** vurgusu!

GÜZEL ÖLEBİLMEYİ BAŞARMAK!

30 Eylül 2012

Ölümün neresi güzel?

Güzel ölüm olabilir mi ki?

Bu dünyadan Neşet Ertaş gibi göçebiliyorsan güzel hatta kıskanılacak derecede güzel bir ölüm olabilir!

Neşet Ertaş

Yüreğinde sazı, türküleri, insan sevgisinden başka bir şey götürmedi.

Ama beraberinde bir başka şey daha götürdü;

Sevgisini, gözyaşlarını, duygularını ve onun yüce insanlığını O'na, türkülerine ve yaşamına katık etmiş yüzbinlerce insanın karşılıksız duygusunu yanına aldı.

Bir üniversite gibi gitti Neşet Ertaş…

İnsanı insan yapan değerlerden örnekler verdi yaşamı boyunca…

İnsanca yaşamak için alçak gönüllülüğün değerini aşıladı…

Bu topraklarda binlerce yıl kök salmış kültürlerin nasıl barış sofrasında buluştuğunu anlattı…

"Garip" olabilmenin erdemini sundu…

Çocuklarını okutabilmek ve her kim olursa olsun karşısındakine saygı duymaktan başka bir derdi yoktu!

Yoklukları, yoksulluğu, zorlukları, hastalıkları, okuyamamış olmanın ezikliğini sevgi ile, barış ile üstesinden gelinebileceğini öğretti bizlere… Yaşamın kurgusunu bilmeden "güzel ölebilmeye" kurdu!

Ve güzel bir ölümle tanıştırdı hepimizi. Ölüme giderken bile öğretti…

Yaşamda "is" değil "iz" bırakanlar safında yer tuttu Neşet Ertaş.

Selam olsun **"bozkırların tezenesine"…**

İTİBAR LEKESİNİ HİÇ BİR DETERJAN ÇIKARTMIYOR!

2 Kasım 2012

Son zamanlarda çeşitli dergilerde yer alan yazılarıma çok geç ulaştıklarını belirten ya da kaçırdıklarını söyleyen dostlarım var. Bunların sayısının az olmadığını da biliyorum. Bu nedenle, blogdaki bir kaç yazımı bunlara ilgi duyan dostlarım için kullanacağım. İlk yazım Mediacat dergisinin Kasım 2012 sayısının ekinde yer alan PR PLUS'ta **"itibar lekesini hiç bir deterjan çıkartamaz"** başlıklı yazım.

İtibar yönetiminin iş dünyası ile buluşması 1980'ler sonunda başladı. Bunda tabii ki Fortune dergisinin "en büyük şirketler" araştırmasının yanı sıra "en beğenilen şirketler" çalışmasını da başlatmış olmasının önemli bir payı var. Tabii ki "itibar" daha önce de önemliydi. Ancak yönetim disiplinin içinde bu kadar gündem işgal etmiyordu. Bir dönem geldi şirketler, Fortune araştırmasının en büyükler sıralaması yerine en beğenilenler listesinde yer almanın yatırımcılar açısından daha önemli bir girdi olduğunu gördüler ve "beğenilmenin" yollarını aramaya

başladılar. Bu arayış uzun yıllar teknik bir iş süreci gibi yönetildi. (Hala daha bir çok şirket tarafından bu şekilde yönetilmekte olduğunu da görüyoruz.)

Yani, finans, satın alma, insan kaynakları, üretim nasıl yönetiliyorsa itibarı da bir takım süreçler tanımlayarak yönetilebileceği yanılgısı içine girdiler. Hatta kaliteli üretimin itibar için yeterli olabileceği algısı çok uzun yıllar rekabette hakim bir görüş idi.

İtibar kayıpları yaşayan şirketler büyük bedeller ödedikten ve hatta iş dünyası tarihinden çekilmek zorunda kaldıktan sonra kavramın doğasındaki anlamını idrak edebildiler. İtibar yönetimi bir süreç değil bir "felsefe" idi. Bu felsefenin dokusu, kokusu ve rüzgarı şirketin DNA'sına bulaşmışsa orada itibar yönetiminden söz edilebilir değilse "artistik hareketlerden" başka bir anlam taşıması mümkün olmuyordu!

İtibar yönetimini bir felsefe haline dönüştüren itici güç ise bu kavramın ancak "değerler" üzerine inşâ edilebileceği gerçeği idi. Evrensel ölçekte ahlâki değerler toplumsal duyarlılıklarının omurgasını oluştururken, başta etik olmak üzere, davranışlara ve kararlara yön veren değerler zaman içinde değişkenlik gösterebiliyordu.

Bunları niçin belirtmek ihtiyacı duydum? İtibarları zarar gören şirketler üzerine yapışan "leke" o şirketin tarihinden hatta o şirket iş dünyasından silinse bile çıkmıyor. Hiçbir deterjan, leke sökücü bu lekeyi o şirketin logosundan atamıyor. O itibar lekesinin neden oluştuğuna baktığımızda, yukarıda sözünü ettiğim değerlere uygun olmayan kararlar ve davranışlar sonucu olduğunu görüyoruz. Bunun nedeni de şirketin DNA'sına itibar yönetiminin bir felsefe olarak girmemiş olmasından kaynaklanıyor.

Örneğin, günümüzde, itibar yönetiminin kıyaslama yapılabilecek düzeyde en güzel örneklerini vermekte olan Nike, BP, Starbucks, McDonalds gibi şirketler bu başarılı çalışmalarının

üzerinde bir zamanlar markalarına yapışan itibar lekeleri ile birlikte yaşamak zorundalar. Nike, çocuk işçiler, Starbucks çalışan hakları, McDonalds obezite konularını bir zamanlar iyi yönetemedikleri için "kamburlu şirketler" ligindeler! Var oldukları sürece bir zamanlar toplumun ilgili konularda yükselen değerlerini görmezlikten gelmenin bedelini ödemekteler.

İade-i itibar belki iş sonuçları üzerinde, itibar kaybında olduğu gibi kendini doğrudan hissettirmeyecektir ama markanın üzerinde bir "gölge" var olmaya devam edecektir.

Çikolata endüstrisi, belki günün birinde şemsiyesi altında itibarlı şirketleri barındıracak ancak hiçbir zaman ailelerinden 10 yaşlarında kopartılan ve başka ülkelere kaçırılarak kakao bahçelerinde günde 16-18 saat yok paraya çalıştırılan çocukların gölgesini üzerinden atamayacaktır.

Enerji, tütün, silah ya da savunma sanayii gibi endüstrilerdeki şirketlerin hiçbir zaman **"itibarlı olabilme"** şansları yok. Eğer bazı araştırmalarda" itibarlı ya da beğenilen ya da saygın" şirketler arasında boy gösteriyorlarsa bu sadece araştırma metodolojilerinin "güdüklüğünden " kaynaklanmaktadır. İtibar kavramını bir felsefe olarak betimlemeden salt numerik sonuçlara odaklanmanın çıktısı olarak karşımıza gelmektedir bu sonuçlar. Nitekim dünyadaki sürdürülebilirlik endekslerine baktığımız zaman söz konusu endüstrilerin ya kategorik olarak dışlandığını ya da enerjide olduğu gibi ilgili şirketlerin doğal gaz, güneş, rüzgar alanına yoğunlaşmaları nedeniyle bir ayrıcalık tanındığı görebilmekteyiz.

Şirketler bir sonraki "itibar" kaybına kadar küresel rekabetin gerektirdiği koşulları zorlayacaklardır. Ancak itibar yönetiminin felsefesinde risklerin ve paydaşların beklentilerini yönetmek yer alıyor. Bu da değerler adını verdiğimiz, satın almak, tüketmek, çalışmak, hisse senedi almak gibi davranışlarımızı şekillendiren **"takdir"** ve **"kanaat"** boyutumuzu oluşturuyor. Bilgi toplumu haline dönüştükçe, değerlerimize aykırı davranan, ka-

rarlar alan şirketlerle ilgili "takdir ve kanaatlerimiz" hızla olumlu ya da olumsuz değişebiliyor.

Olumsuz olanlar bir leke oluşturuyor ve şirketlere/markalara yapışıyor.

Bunlar, itibar yönetimi ile ilgili güncel yansımalar olmakla birlikte asıl değerlendirmemiz gereken konu şu; sanayi devriminin başlaması ve tüketim toplumuna yöneliş insanlık tarihinde bir travma yarattı.

İnsan-Doğa şeklinde kurgulanması gereken yaşam kalitesi ve iş modeli "petrol-para" olarak yaşama uyarlandı. Daha bunu tetiklemek için savaşlar icat edildi ki finans çarkları dönsün. Bu modelin hiçbir yerinde "itibar" olamaz.

Günümüzde, "petrol-para" modeli nedeniyle yok ettiğimiz dünyayı onarmak için sosyal sorumluluk kavramına yapışmış durumdayız ama kimsenin aklına gelmiyor; bu kavram "sorumsuzluklarımızın" bir bedeli olarak gündemimizde var! Onarımının sonuçlarını çocuklarımızın görüp göremeyeceğinden bile emin değiliz.

PARAYI NASIL KAZANDIĞINIZ SOSYAL SORUMLULUKTUR!

13 Kasım 2012

"Parayı nasıl kazandığınız sosyal sorumluluktur" ifadesi Global Reporting Initiative Başkanı Mervyn E. King'e ait. (*) 2009 yılında başkanlığını yapacağı bir konferans nedeniyle geldiği Istanbul'da baş başa yemek yerken kullanmıştı bu ifadeyi. Aslında bu ifade içinde bulunduğumuz yüzyıla yol gösterecek ve yön verecek bir anlamı taşıyordu benim için.

Çünkü sanayileşme ile birlikte çehresini değiştirdiğimiz iş dünyası 20. Yüzyılı oldukça kabarık bir sabıka dosyası ile geride bırakmıştı. Bırakın parayı nasıl kazandığımızın hesabını vermeyi, kazandığımız paranın nasıl kazanıldığının üstünün örtülmesine yönelik öyle modeller, formüller geliştirildi ki bugün bile bunları terk etmeye zorlanıyoruz!

İşte bu yüzden sosyal sorumluluğu günümüzün gündemi haline getiren olgunun "sorumsuzluklarımız" olduğu gerçeği ile yüzleşmek işimize gelmiyor. Nükleerden, silahlanma yarışına, kaybolan bitki örtüsünden, kimyasal atıklardan kirlenen

göller, akarsulara, çölleşen tarım arazilerine, yangınlarla yok olup giden ormanlara ama en temelinde "insan haklarını" yok saymamıza kadar varan bir dizi sorumsuzluğumuzun sicilimizi kabarttığı geçmişin yaralarına "sosyal sorumluluk" ile pansuman yapma gayreti içindeyiz!

Fosil yakıtların cazibesi ve büyüsü uğruna terk edilen insanın insan gibi yaşayabileceği bir toplum düzeni bir yandan bölgesel ve küresel savaşların gerekçesi olurken diğer yandan bu büyülü kaynak insan neslinin kendini kurutması ve hatta yok etmesine yönelik ürünlerle yaşamın dört bir yanını bir ahtapot gibi kollarının arasına aldı. Ahlaki ve moral değerler, çalışanların hakları, ırk ve cinsiyet ayrımcılığı, doğanın tükenişi petrol bazlı türev ürünlerin bir çıktısı olarak gündemimize geldi oturdu. Ne yazık ki aynı senaryo şu anda nükleer üzerine yazılmakta!

İş dünyası tarihinde ilk kez bir teknoloji şirketinin (Apple) pazar değeri dünyanın en büyük şirketi unvanını uzun yıllardır elinden bırakmayan (Exxon-Mobil) enerji şirketini bu yıl geride bıraktı. Bunu nasıl okumamız gerekiyor?

Teknoloji ve inovasyonun 1984 yılında Apple Macintosh lansmanı ile sıradan bir insanın kullanabileceği düzeye indirgenmesi uyuyan gözleri aralamaya başladı. Çünkü bu teknolojiyi kullanmaya başlayan bireyler dünyanın dört bir tarafında eriştikleri bilgiler ile gerçek dünyanın hiç de resmi söylemlerde kendilerine anlatıldığı gibi olmadığını görmeye başladılar. Sosyal ağlarda kendilerine "cemaatler" yaratan bu bireyler farkında olmadan "küresel bireyler" haline dönüştüler. Yani sanayi devriminden bu yana devam eden ve tüketim toplumunu körükleyen şirketlerin ve markaların küreselleşme dinamiklerinin karşısına insani değerleri ve toplumsal dinamikleri ön planda tutan bir anlayışın kafa tutmaya başladığı yıllar başladı.

Küresel güçleri nedeniyle "Bize bir şey olmaz" duygusu içindeki küresel şirketler 1990'larla birlikte dünya kamuoyunun boykot tehditleriyle kendilerine çeki düzen vermek zorunda

hissettiler. 2000'lere kadar orta sahada top dolaştıran bu küresel markalar işin ciddiyetine ilk kez "kendi çalışanlarının da birer küresel birey oldukları teşhisi" ile vakıf oldular.

Yani, bu küresel şirketlerde çalışan beyaz ve mavi yaka çalışanları, adlarını , coğrafyalarını, dillerini, dinlerini, ırklarını, yaşlarını bilmedikleri dünyanın farklı yerlerindeki insanlarla aynı **"değerleri"** paylaşıyorlardı. Dahası, kendi şirket yönetimlerinden de bu değerleri paylaşması ve uygulamasını bekliyorlardı. İşte 2000'li yıllarda dünyanın önde gelen şirketlerini "sürdürülebilir kalkınma" tabanlı iş modellerini benimsemeye zorlayan ana gösterge buradan kaynaklanıyordu.

Enron sonrasında ise bu gündem yatırımcılara da yansıdı. Artık, finansal göstergelerdeki başarı bir şirketin geleceğinin güvence altında olduğunun garantisi olmuyordu. Nitekim 135 milyar dolarlık Enron bir gecede 80 cent'lik şirket olmuştu!

2000'li yıllar iş dünyasındaki bazı tepe yöneticilerinin masalarının üzerinde Paul Hawken'in 1994 yılında yazdığı **"Ekolojinin Ticareti"** (The Ecology of commerce) sık görüldüğü yıllardır.

Kitaptan 1990'ların başında çok etkilenen ve Interface halı şirketinin yönetim kurulu başkanı olan Ray Anderson Hawken'den çok etkilenmiş ve şirketini "2020'de sıfır karbon" sloganı ile dönüştürmeyi başarmıştır. Yatırımcılar şirketlerin bir yandan para kazanabilecekleri ama aynı zamanda ekolojik ve sosyal duyarlılık ile işlerini yönetebileceklerine dair seslerini yükselttiklerinde de farklı borsalarda "Sürdürülebilirlik Endekslerinin" kurulmaya başlandığına tanık olduk.

2008 küresel finansal kriz ise tam bir dönüşüm ve değişim noktası olarak tarihe geçti. Kapitalizmin kendine özgü tüm kurallarının Wall Street'te durumu protesto eden onbinlerin ayaklarının altına kaldığı günlerde küresel bireyler dünya kamuoyunun karşısına farklı bir sloganla çıktılar: **"%99"** Yani, üreten, tüketen ve insanca yaşamak isteyen kesim % 99 ancak var olan

zenginlikleri parasal oyunlarla kendi kasalarına taşıyan ve bu güç sayesinde hükümetlere baskı yapabilen, istediği kanun ve yönetmelikleri çıkartmakta hiç zorlanmayan ve kendi küçük şatolarında mutlu bir hayat süren "% 1"!

Bunlar yakın geçmişte yaşanmış ve gelecek için umut veren gelişmeler olarak dip not düşülecek hususlar.

Ancak yakın gelecek oldukça sert ve köşeli gündemlerin yönetileceği bir dönem olacak gibi. Toplumsal dönüşüm ve değişim oldukça sancılı bir süreç gerektiriyor.

Öncelikle, dünya para piyasalarının yeniden imarı için gerekli olan kaynakların oluşturulmasında, bu kaynakları yönetenlerin 200 yıldır alışkın oldukları **"sıcak savaşları"** tetiklemesi ve bunun sonucunda silah endüstrilerinin her zamanki gibi diğer sektörlere amiral gemisi rolünü oynamasından endişe ediliyor! Bunun provalarının özellikle orta doğuda yapılmakta olduğuna zaten tanık oluyoruz.

Ekolojik stratejilerde bu yüzyılın en önemli göstergesi **"tohumlar"…**Tohum çeşidi ve zenginliği bu yüzyıldan itibaren toplumların "gelişmiş/gelişmemiş" ayrımını yapmakta kullanılabilecek en önemli gösterge olacak ki bunun küresel çapta kavgası son yirmi yıldır zaten gündemimizde. Tohum tröstleri bu meydanı kimseye kaptırmamak için ellerindeki tüm siyasi baskıları sonuna kadar kullanıyorlar.

Üçüncü bir gösterge **"su"…** 2030'lu yıllarda dünya nüfusunun neredeyse yarısının içilebilir nitelikte suya erişiminin olamayacağına dair bilimsel veriler ürkütücü ve uykularımızı kaçırıcı nitelikte. Su hasreti çeken toplumların suyu olan yerlere kitlesel göçlerinin yoğun yaşanacağı bir gündem çok uzak değil. Su sorunu nedeniyle tarım alanlarında yaşanabilecek kuraklık neticesinde oluşabilecek gıda krizleri içinde bulunduğumuz yıllarda ara sıra "prova" yapıyor! "su kavgaları" yani sıcak çatışmalar gündemdeki bir diğer konu.

Ve yine nitelikli suyun olmamasından kaynaklanacak salgın

hastalıklar, kıtlık, açlık ve benzeri kitlesel felaketler geçtiğimiz yüzyıldaki sorumsuzluklarımızın bize bir armağanı olarak geri dönüyor.

Başka göstergelere bakmaya gerek bile yok. Ama sosyal sorumluluklar penceresinden baktığımızda üç temel konu bize sürekli sorumluluklarımızı anımsatıyor olacak;

Sıfır atık; evimizden ve günlük yaşamımızdan başlayarak sıfır atık merkezli bir zihniyetle yaşam döngüsü kurmak zorundayız.

Yenilenebilir enerji; başta, güneş, su olmak üzere temiz enerji kaynaklarının **"acilen"** fosil bazlı kaynakların önüne geçmesini yine evimizden başlatmalıyız.

Hesap verebilirlik; bu yüzyılın yükselen değeri hesap verebilirlik olacak. Önce kendimize, sonra içinde bulunduğumuz topluma sürekli hesap verebilirlik bilinci içinde akşamları rahat uyuyabileceğimiz bir ortam yaratmalıyız.

Sözün kısası; **"sorumluluklarımızdan sorumlu"** olacağımız bir döneme girdik.

En azından **"küresel bireyler"** bunun farkında. İçimizi birazcık olsun ferahlatıyor ve gelecek için umutlandırıyor.

(*)Prof. Mervyn E. King *Global Reporting Initiative Başkanı ve Kurumsal Yönetim konusunda en yaygın uygulama alanı olan KingI, King II, King III raporlarının yazarı*

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK KOCA BİR "YALAN" MI?

11 Eylül 2014

Üzerinden epey zaman geçti ancak 2011 yılında Ekim ayında **Brand Finance** tarafından Londra'da düzenlenen **"Brand Finance Yıllık Forum Toplantısının"** açılış sunumunu yapmak üzere davet edilmiştim. Toplantının ana konusu **"İtibar Yönetimi"** idi ve Brand Finance dünyanın farklı köşelerinden 200'den fazla üst düzey davetliyi Londra'da **Royal Otomobil Club'da** bir araya getirmeyi başarmıştı. Bu Forumun açılışında yapmış olduğum konuşmanın ardından izlenimlerimi ülkeye dönünce **Marketing Türkiye Tv** ile paylaşmıştım. İzlenimlerim çok doğal olarak sosyal sorumluluk meselesine de odaklandı. Son günlerde yaşanmakta olan tartışmaların ışığında Marketing Türkiye Tv'deki konuşmamı paylaşmak istedim.

Buradan(*) izleyebilirsiniz.

(*) http://www.dailymotion.com/video/xobvmz_kurumsal-sosyal-sorumlulukluk-koca-bir-yalan-mi_shortfilms

SİGORTA ŞİRKETLERİNİN İTİBARI KAÇ PARAYA SİGORTA EDİLİR?

9 Şubat 2013

Ben sana güvenmiyorum!

Ben de sana güvenmiyorum!

Aslında ona da güvenmiyorum…

Biz de güvenmiyoruz. Olsun yine de iş yapabiliriz!

20 milyar liranın üzerinde paranın döndüğü sigorta sektöründe durum bu!

Gelecekte olabilecek ya da olmayacak bir durumun satışından elde edilen devasa gelir "güvensizlik" ortamı içinde gayet başarılı bir şekilde yönetiliyor. İşin garip olan tarafı şu; primi ödeyenler, yani bizler, bu durumu biliyor olmamıza rağmen paramızı kuzu kuzu ödüyoruz!

Onların deyimiyle;

Bir **"hasar"** olduğunda…

Ne tesadüftür ki

"poliçemiz" bunu kapsamıyormuş!

"Keşke" üç kuruş daha fazla prim ödeyip dahil ettirseymişiz!

Brandage dergisinde sigorta sektörünün itibarı ile araştırma sonuçları yayınlandı Ekim ayında.

12 sektör arasında itibarı yerlerde sürünen ve sonuncu sırada yer alan sektör hangisi?

Bildiniz…

Sigorta sektörü…

Sigortalı sigorta şirketine güvenmiyor ama parasını yine ödüyor.

Sigorta şirketi sigortalıya güvenmiyor ama onsuz yapamıyor.

Eksper hem sigorta şirketine hem sigortalıya güvenmiyor ama varlık nedeni bunlar…

Sigorta şirketi ekspere güvenmiyor ama onun raporları ile süreci çalıştırıyor.

Ama ortada 20 milyar lira para var!

Arkasında itibarı olmayan…

Saygınlığı yerlerde sürünen…

Güven bunalımı içinde…

Marifetmiş gibi yaşanmamış olayları ve hayalleri üzerinden 20 milyar parayı toplamayı **"başarı"** olarak tanımlayan **"ucube"** bir şey işte!

MARKA İTİBARI

15 Haziran 2013

Gezi direnişi ile birlikte bazı markalar toplumun tepkilerini üzerlerine çektiler… Toplumun duyarlılık ve değerlerine uyumlu olmadıkları için tepki alanların başında medya kuruluşları, bazı zincir mağazalar, bankalar geliyordu. Bazıları ise -Divan Oteli gibi- toplumun karnesine en yüksek notu aldılar…

Markaların itibarı nasıl gelir, nasıl gider?

Henüz ortada Gezi direnişi yok iken kaleme alınmış, Brandage dergisinin Haziran 2013 sayısında yer alan yazımı paylaşıyorum. Biraz uzun ama neden 4P'den 3P'ye geçmemiz gerektiğini Gezi direnişi ile daha iyi algıladık. Bir kenarda dursun…

İnternet ortamına göz attığımızda 100'den fazla markanın boykot edilmekte olduğuna tanık olabiliriz. Söz konusu markaların hemen hepsi uluslararası pazarlarda rekabet ediyorlar. Her birinin insan kaynakları nitelikleri incelense dünyanın en iyi üniversitelerinden seçme kişiler olduğunu görebiliriz.

Siyasi ve dini gerekçelerle uygulanmakta olan boykotları bir an için başka bir tartışmanın konu başlığı olarak düşünürsek yüzlerce markanın toplumun farklı kesimleri tarafından boykot edilmesinin ana gerekçeleri "değerler" olarak tanımladığımız davranış biçimleri çerçevesinde beklentileri karşılamamasının yer aldığını görmekteyiz.

Örneğin; bugün marka yöneten herkesin küçük kızlarımızın rüyalarını süsleyen Barbie'nin başına gelenleri okuması, incelemesi ve kendi yönettiği markalarla ilgili dersler çıkartması gerekir. Ürettiği bebeklerin ambalajlarını temin ettiği Endonezyalı şirket APP'nin yağmur ormanlarını katlediyor olması boykotun çıkış nedeni. Barbie'nin üreticisi Mattel'in hisselerin borsalarda tepetaklak olmasının nedeni markayı yönetenlerin zamanında gelen uyarıları küçümsemesi ve dikkate almaması. (Bu Mattel'in ilk sabıkası değil tabii.)

Günümüzde, "En sorumsuz markalar" gibi başlıklarla ifade edilebilecek onlarca liste dolaşıyor internette. Doğal olarak bunlar günümüzün en yaygın etkileşim ortamı olan sosyal medyada gayet güzel köpürüyor! Hepsi, günlük hayatımızın içinde bizimle beraber yaşayan markalar. Hepsi için birer tüketiciyiz. Ama bu boykotlarda tüketici kimliğimizin hemen yanı başında beliriveriyorlar.

Aslında markaların doğrudan itibarını etkileyen bu boykot nedenlerini incelediğimizde "değerler" olarak tanımlanan boykotun hemen bir "yandaşı" olma olasılığımız da yüksek!

Örneğin, genetiği ile oynanmış ürünlere karşı her gün kalabalıklaşan bir uyanış var toplumda. Bir tüketici olarak aldığınız ürünün üzerinde o ürünün hammaddelerinde genetiği ile oynanmış bir şeyler var mı öğrenmek istiyorsunuz. Bu talebiniz

dikkate alınmadığında tepkisel bir davranış sergilemek geçiyor içinizden.

İnsan hakları ile ilgili duyarlılıklar yüzyılımızın temel duyarlılığı. Yudumladığınız kahvenin tadında, henüz 10 yaşında iken Mali'de ailesinden kaçırılan, sınır ticareti ile kakao cenneti Afrika ülkelerine satılan çocukların günde 18 saat yok paraya zorla çalıştırıldıklarına dair bir lezzet gelirse o kahve markasına karşı duruşunuz değişebilir.

İçilecek suyumuz her geçen gün azalıyor! Yer altı sularının çok yoğun kirlenmesine neden olan tarım alanların ilaçlanmasına yönelik markaları üreten üreticilerin pek umurunda olmayan böyle bir konu sizin çok fazla umurunda olabilir.

Bir zamanlar "istihdam bayrağı" olarak göndere çekilen fabrika bacaları neden oldukları karbon emisyonları nedeniyle boyunları eğik geziniyor aramızda.

Nerede yanıldık?

Günümüze kadar gelen temel pazarlama anlayışının kökenleri 1950'lere kadar gidiyor. Ancak küreselleşmenin tetiklendiği 1980'ler ile "4P" yi bilmeyenin pazarlama saflarına katılamadığı bir dünya çıktı karşımıza. Product, Price, Promotion ve Price'ın açılımı olan 4P markaların kıran kırana rekabet ettiği pazarlarda sonuca giden ana formül idi. Özellikle hızlı tüketim gru-

bundaki markalar 4P odaklı pazarlama yaklaşımları ile tüketiciyi şaşkına çevirdiler.

4P'ye, 5'inci, 6'ıncı ve 7'inci "P" ler eklemek aklımıza geldiğinde ise "atı alan Üsküdar'ı geçmişti". (People, Physical evidence, Process) Marka vaadini bu "P" lerin içine yedirdik ve pazarlama yaptık.

Aslında olması gereken bugün markaların hem karlılıkları hem itibarları için kendilerini dönüştürmeye çalıştıkları People, Planet ve Profit'ten oluşan 3P idi ama yanlış P'ler "birileri" tarafından önümüze itelendi. Altını kurcalamak da kimsenin işine gelmedi!

Evet ortada yeteri kadar "P" vardı ancak "V" yoktu. "V" yani "values" yani değerler. Teoride ürün ve hizmetlerin bir ihtiyacı karşılaması gerekiyordu. Tüketim toplumunun ana dinamikleri bu ihtiyaçları bir anda "arzulara" dönüştürmekte geri kalmadı. Markalar sadece ihtiyacı karşılamayacaklar aynı zamanda hayallerimizin de gerçekleşmesine olanak yaratacaklardı!

Kaliteli bir yaşam adına arabalar, konutlar, yüzme havuzları, içkiler, sigaralar, tekstil, tatiller, dayanıklı tüketim ürünleri, kozmetikle elde edilen mucizevi sonuçları "arzu" ediyorduk. Markalar da ihtiyaçların karşılanması yerine çok daha kolay ve kârlı olan "arzular pazarına" girmiş oldular. Pazarlama stratejilerinin odak noktasını "arzular" oluşturdu!

Markalar, "bir şeyleri kendimize yakıştırmak ve arzu etmek" için reklam endüstrisinin hızlı sonuç alan etkili yöntemlerine cömertçe kaynak ayırdılar. Sonuçta ortaya "ihtiyaçlarımızı karşılamak" konusunda birbirinden çok da farklı olmayan ancak "neleri arzu etmekte olduğumuz" konusunda farklılaşma becerisi gösteren binlerce markanın rekabetine tanık olduğumuz bir dünyaya girdik!

4P kitabına uygun hayatımızın tam içindeydi ama markalar bir çıkmaz sokak içinde olduklarını itibarları onarılması güç hasarlar aldığında anlamaya başladılar.

DDT bir marka idi!

1960'larda Türkiye'de tarım arazilerinde zararlıların kökünü kurutmak için ABD'nin dayatması ile kullanılan DDT 1980 yılında tüm dünyada resmen yasaklanana kadar ülkemizde çok yoğun kullanıldı. DDT ile ilaçlanmış tarım alanlarından elde edilen ürünler binlerce markaya hammadde olarak girdi. Toplum olarak bunlarla beslendik! Şimdi hastane köşelerinde sağlık arıyoruz!

1980'ler Michal Jackson'lu kola savaşlarına sahne olduğunda Roger Enrico Pepsi Cola'nın başkanıydı. Kendi notlarından kaleme aldığı "Kola savaşı nasıl kazanıldı?" kitabı bir çok marka yöneticisinin başucu kitabı olmuştur. Her ne kadar kitap dişli rakipler Coca Cola ile Pepsi Cola'nın kıyasıya pazar mücadelesini aktarıyorsa da henüz light ve diet ürünlerin yeni palazlanmakta olduğu dönemde savaşın "aspertam" üzerine odaklanıldığını unutmamak gerekir. Günümüzde tıbben ve bilimsel olarak " insan sağlığı için en tehlikeli tatlandırıcı" olarak tanımlanan aspertam iki kola üreticisinin elde etmek için kıyasıya savaştıkları bir gündem idi. Kolaların yanı sıra 6 binden fazla gıda ürününde de yaygın olarak kullanılmıştı!

Perde arkasındaki gelişmelere göz atıldığında ise 1997'de resmen yasaklanana kadar ürünlerinde aspertam kullanmış markaların yüzlerinin kızardığına tanık olabiliriz. Markalarının itibarları ile oynamışlardı!

1980'ler 4P ile birlikte "konumlandırma" kavramının hayatımıza girdiği yıllar oldu. Böylece markaların rekabet ortamında farklılaşmaları beynimizle ilişkilendirildi! Aslında ilişkilendirilen yine "belki de hiçbir zaman bize ait olmayan, hatta olma ihtimali bile olmayan arzular" oldu. Ama pazarlama dilinde bu

"konumlandırma" ile tanımlandı!

1980'ler bu konumlandırma sevdasına düşen markaların arka arkaya milyonlarca dolara mal olan konumlandırma yanlışlıklarının eserleri ile doludur. Ama sonuçlar itibariyle baktığımızda "hayat devam ediyor" markalar tüketicileri ile buluşma noktalarında sevdalarını yaşıyorlar!

PanAm, Sabena, Swiss Air gibi havayolu markalarından, Eastman Kodak, sosyetenin gözdesi Hummer jip, bir Amerikan klasiği Oldsmobil, Amiga, Commodore bilgisayar, Atari bilgisayar oyunları, Woolworth, Diners Club Card gibi markalar için de geçerliydi. Ama "onlar" artık yoklar!

Puro-Fay-Pop hatırlayanlar var mıdır acaba? Anadol'u… Çiti, Alo, Mintax deterjanlarını… Jill çoraplarını… Turbo-Tipitip sakızlarını… Radyolin krem… Elvan-Ankara gazozlarını… Aga radyo… Jenerik marka Gırgır… Akif çamaşır suyu… Ya Ses dergisini? Zaza traş bıçağını… Vita margarin… Vezüv soba… Pinokyo bisiklet… Escort bilgisayar… Ericcson cep telefonu… Oralet… İxir internet… Lee Cooper… İlk Türk blue jean'i Kot, pazarlamasına milyonlarca dolar harcanan ama ne işe yaradığını bile anlatamayan SHUBUO …

2001 krizi ile yok olan bankaları saymayalım burada! Elbette vardır bu markaları hatırlayanlar! Bu markalarla iç içeydik. Hatta çok sadık tüketicileri olduğumuzu bile iddia edebiliriz.

Ama bu markalar artık hayatımızda değiller!

Markalar her şeyi yaptılar ama borçlarını ödemeyi unuttular!

20.yy bir tüketim toplumu idi. Her şey ama her şey "tüketmek" üzerine modellendi! Kapitalizmin temel kurgusu marka gibi sihirli bir kavram ile evlendirilince ortaya bugün çok şikayet ettiğimiz "vahşi kapitalizm" olgusu çıktı. 2008 Wall Street finansal krizi bu döngünün son durağı oldu ama ABD'de doğan

her bebek dünyaya 198 USD borçla gözlerini açar oldu!

Markalar, gelecekleri borçlandırılmış tüketiciler ile yarınlarını "ipotek" altına aldılar Ürün ve ihtiyaçların karşılanmasından kimi daha fazla borçlandırabiliriz ekonomisine geçildi! . Markalar bunun farkında mı çok emin değiliz.

Ama emin olduğumuz bir gerçek var; markaların kıyasıya savaşı sürerken o markaları üretmek için doğadan aldıkları su, hava, yer altı ve yer üstü hammadde kaynakları için doğaya borçlanıldı ama bu borcu ödemek kimsenin aklına gelmedi! Hatta bu borcu "ödememek" marifet sayıldı! Oysa hava, su ve doğa yeryüzündeki tüm insanlığa aitti. Yani değerlerin başında geliyordu. Marka savaşları uğruna tüketilen bir gezegenin yorgun, umutsuz tüketicileri konumuna düştük. Hem de nasıl ödeyeceğimizi bilemediğimiz faturalarla geleceğe borçlandırılmış kimlikler edinerek!

Türkiye'de kredi kartı veya konut kredisi borcu olan 40 milyon insandan söz ediliyor! Bunların yarısından fazlasının borcunu ödeyemediği ya da yakın zamanda ödemelerini aksatacağı ileri sürülüyor. Bu insanlar markalar tarafından sunulan "arzularını" satın aldılar, almaya da devam ediyorlar! Geleceklerini bugünden ambargolu yaşıyorlar!

Bir de itibarlı markalar ligi var!

Bütün bunlar pazarlama dünyasının genelinde olup biterken 1990'lar ile birlikte bir de "itibarlı markalar ligi" oluşmaya başladı… Ben & Jerry, Green & Black, Body Shop, Cadburry, Hipp, Interface, Walt Disney, Patagonia bu ligin oyun kurucuları. 25 yıldan fazla bir süredir dimdik ayakta ve geleceklerine güvence içinde bakıyorlar. Hem iyi para kazanıyorlar, hem de itibarlılar! Ürünleri rakiplerinden daha pahalı olsa bile tercih nedeni olabiliyor. Tüketicilerinin sadakati hayranlık uyandırıcı. Diğer tüketim markaları gibi çok yoğun televizyon reklamları da yok bunların. Ama etki alanları çok geniş. Pazar payları güven ve-

rici. Finansal raporları yatırımcılardan sürekli geçer not alıyor!

Marka ve itibar bir araya geldiğinde bu nedenle "değerlere" bakmamız gerekiyor. Bu ligin oyun kurucularını incelediğinizde sizi değerlerine ortak edebiliyor. Sizin gibi düşünüyor. Sizin sorunlarınızı kendine dert ediniyor. Dünyaya aynı pencereden baktığınızı hissediyorsunuz!

Kimi insan haklarına, kimi ekolojik çevreye, kimi organik tarıma, kimi savurganlığa bilinçsiz tüketime olan yaklaşımından yakalıyor sizi. Su, karbon emisyonu, doğal afetler, çocuk işçiler, engelliler, kadın, yoksulluk, açlık, salgın hastalıklar onların da "meselesi" haline dönüşmüş. Daha da ötesi, "iş modeli" olmuş.

Patagonia son zamanların en çarpıcı kampanyası ile çıkıyor karşımıza. Reklamlarında " Bu ceketi satın almayın" diyor! Doğaya, çevreye uyumu kendi değerleri arasında görüp bunu bir iş modeline dönüştüren Patagonia bu kampanyasında tüketicilerini ortaklaşa paylaştıkları duyarlılıklara karşı birlikte hareket etmeye davet ediyor.

Green & Black kakao ve çikolata endüstrisinde ilk "adil ticaret" sertifikasını alarak yeni bir kategori yarattı! Şimdi havaalanlarında tüketiciler yakınlarına hediye olarak götürecekleri çikolata ambalajlarını inceliyorlar; adil ticaret sertifikası var mı diye!

Ben&Jerry iş dünyasının ilk sorumluluk raporunu 1989 yılında üretti. Günümüzde Fortune 1000 şirketlerinin neredeyse tamamının gönüllü olarak ürettikleri bu raporların "fikir babası" Ben & Jerry küresel ısınmadan, Somali'daki açlık sorununa kadar dünyada sorun olan her şeyi kendine dert ediniyor.

Hipp'i organik tarımda dünyada enden know how'a sahip bir marka olarak tanıyoruz. Bebek besinleri üreticisi Hipp bu özgüvenini patron Claus Hipp'li iletişim materyali ile annelere ulaştırıyor. Organik meyve ve sebzeyi anlatıyor. Sadece bebekler için değil annelerin sağlığının öneminin altını çiziyor.

Interface; halı üreticisi. Ama 1990'larda koyduğu vizyonu 2020'de "sıfır karbon emisyonlu" şirket olmak. 2020 henüz gelmedi ama Interface hedeflerine çok yakın.

Body Shop'ı, ürün geliştirme süreçlerini hayvanlar üzerinde test etmeyi reddetmesinden biliyoruz.

Daha bir çok marka, pazarlama stratejilerini itibarlarının getirilerini dikkate alarak uzun vadeli inşâ ediyor.

Ne yazık ki, bu vizyon ve yaklaşımların hiç biri pazarlama ve marka derslerinde okutulmadı. Pazarlama stratejilerinin odak noktası olamadı. Bu duyarlılıkları gündeme getirmek isteyenler aşağılandı, dışlandı. Binlerce dolar vererek konferanslarımızda ağırladığımız "gurular" başka bir reçete tutuşturdular elimize.

Belki de 1950'lerden itibaren arzular yerine değerler pazarlansaydı bugün çok farklı bir dünyada çok farklı markalarla birlikte yaşıyor olacaktık. Hem de o markalara itibar ederek!

LEKELİ MARKALAR!

28 Ağustos 2015

"Yuvarlak topun köşeli skandalı". Başlık Ertuğrul Özkök'e ait. Hürriyet gazetesinde kendi köşesinden bağımsız FİFA'da olup bitenleri masaya yatırdı. Chuck Blazer'den söz ediyor Özkök.[1] Parayı nasıl kazandığından çok nasıl harcadığı ile tanınan ve bir zamanlar Türkiye adına Amerikan Kongresinde lobi faaliyetlerinde bulunan bir isim olarak hatırlanıyor.

Hani musalla taşında sorarlar ya; "Nasıl bilirdiniz?" diye. "New York'ta Trump Tower'da aylığı 18 bin dolara iki dairesi olan ama birini kedilerinin konforu için kullanan adam" cevabı verilesi bir isim Chuck Blazer! FBI ajanlarının birkaç yıl önce FİFA'da yaptıkları-ettikleri ile ilgili kendisini köşeye sıkıştırması ile "itirafçılığı kabul eden" Blazer'ın verdiği bilgilerin ışığında yürütülen soruşturma FİFA'ya arka arkaya 5. kez başkan seçilen Sepp Blatter'ın kapısına dayanmış durumda. Baskılara direnemeyen Blatter, daha koltuğunu ısıtamadan istifa kararını almak zorunda kaldı.

FİFA' da olup bitenler yeni değil. Washington Post, 27 Mayıs 2015 tarihli sayısında başyazılar bölümünde yer verdiği gelişmeleri aslında başlığı ile çok net anlatıyor; "Güzel oyunun

[1] http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/ertugrul-ozkok_10/ya-isbirligi-yaparsin-ya-kelepceyi-takariz_29159452?__hrp__

üzerindeki çirkin FİFA lekesi!" Sepp Blatter'in 5. Dönem başkan seçilmesinin içinde yaşanan gelişmelerde 14 FİFA üst düzey yöneticisi tutuklandı. Buzdağının görünen tarafında 150 milyon dolarlık rüşvet suçlamaları görünüyor. Blatter'den bir önceki başkan Havalange'ın da bizzat bulaştığı rüşvet, yolsuzluk ve sahtekârlık işleri nedeniyle pek de "itibarlı" bir marka değil. Belki de bu yüzden son gelişmelerin ışığında Financial Times'ın attığı başlık; " FİFA; kirlenmiş marka" şeklinde oldu.

FİFA'nın kendi içindeki etik komitesinin olan bitenlere ip ucu olacak raporunu "hasır altı" etmesi belki de bardağı taşıran son damla oldu. Raporu hazırlayan Michael Garcia'nun FİFA yönetiminin bu akıl almaz davranışı karşısında protesto istifası zaten tüm ışıkları milyar dolarlarla oynayan "ne idüğü belirsiz" bu kuruma çevrilmesine neden olmuştu. Ne idüğü belirsiz, çünkü; kamu kurumu değil, özel şirket değil, sivil toplum kuruluşu değil, meslek kuruluşu değil, yaptığı sportif yatırımlar nedeniyle "melek yatırımcı" değil ama hepsinden bir parça!

Bizi işin hukuki boyutu ve teknik süreçleri ilgilendirmiyor. Uluslararası bir kurumun böylesine suçlamalar karşısında kalmasına karşın bu markanın yüzü olan en tepedeki yöneticisinin etik davranış sergileyip "istifa etmemek" konusundaki direnci ilgilendiriyor. Sonuçta istifa etti ama bu "etik" gerekçeli bir isti-

fa olmadı! Konumuz etik ise, mercek altındaki Sepp Blatter son sözü güzel söylemiş; "Kimseye etik davranacaksın diye talimat veremezsiniz!". Buna kendisi dahil!

Başta FİFA'yı ayakta tutan sponsorların bu gelişmeler karşısında nasıl bir tutum izleyecekleri ayrı bir konu. Coca Cola, McDonalds, Adidas, Hyundai, Anheuser-Busch gibi sponsorlar başlangıçta gelişmeleri yakın takip ettiklerini bildiren açıklamalar yaptılar. Ama, FİFA'nın içinde bulunduğu kriz, sponsorların bir kenara çekilip gelişmeleri gözlemlemeleri ile yetinecekleri kadar basit değil. Çünkü pro-aktif davranmazlarsa bir çamur lekesi bu küresel markaların üzerine de sıçrayabilir; "ya onlar da bu işin içindelerse!" Nitekim Adidas ve Nike'ın üzerinde karabulutlar dolaşmıyor değil!

Üç tiyatro bileti için etik sorgulama

Aslında satır aralarında kaybolan ve bence FİFA'dan daha önemli bir gazete haberi Danimarka'da polis müdürlerine gönderilen tiyatro davetiyeleri idi. Haberlere göre Danimarka'da bedava tiyatro ve konser biletlerini kabul eden üç emniyet müdürü hakkında Adalet Bakanlığınca soruşturma açıldı![2] Konu ile ilgili bilgisine başvurulan Kopenhag Ticaret Fakültesinden Prof. Claus Haagen Jansen, emniyet müdürlerinin ücretsiz tiyatro biletlerini kabul etmekle "bağımsızlıklarını" yitirdiklerini söyledi. Buna benzer bir başka olay, on yıl kadar önce İsveç'te yaşanmıştı. Telia Sonera kurumsal kampanyaları kapsamında bayilerini eşleri ile davet ettikleri bir tiyatro programına Stokholm emniyet müdürü ve eşini de davet etmişti. Davetten memnun olan emniyet müdürü eşi ile birlikte katıldığı bu etkinlik sonrasında hakkında Adalet Bakanlığınca soruşturma açıldığını öğrendi. Haftalarca İsveç'i meşgul eden bu konu "etik fonlar " adı altında yatırımcıların paralarını "etik kuralları ciddiye alan şirketlere yatıran" hissedarlar cephesine kadar uzamıştı. Etik fonlar çeşitli borsalara Telia Sonera'nın bu davranışını şikayet etmişlerdi!

Sonuçta, tiyatro biletinden söz ediyoruz!

[2] http://sosyal.hurriyet.com.tr/yazar/ertugrul-ozkok_10/ya-isbirligi-yaparsin-ya-kelepceyi-takariz_29159452?__hrp__

Sorumsuz şirketler, sorumsuz markalar!

Mayıs 2015'de Amsterdam'da bir uluslararası toplantıdaydım. Toplantının genel başlığı "Marka ve İtibar" idi. Katılımcılar küresel piyasaların önde gelen şirketlerinden sayıca az ama üst düzeyde yönetici topluluğu idi. Genel hatları ile marka ve itibarın çerçevesi güzel çizildi ama bu tür toplantılarda ya zaman darlığından ya da "nezaketten" asıl girilmesi gereken konulara girilemiyor!

Örneğin marka ve itibarın tartışıldığı bu tür toplantılarda hep; "en beğenilen, en itibarlı, en gözde, en sürdürülebilir, en sosyal sorumlu, en… en… en…" şirketlerin yöneticileri çıkarlar ve kendilerine göre "başarılarını" anlatırlar. Bu başarılar hep tartışmalıdır. Çünkü başarıların "arka planlarında" etikle ilgili bazı temel sıkıntılar olduğunu hepimiz biliriz.

Örneğin FİFA'dan söz ettik. Başkan Sepp Blatter bir milyar dolarlık FİFA'yı altı milyar dolarlık hale getirmiş. Aslında bu bir başarı değil mi? Ama arka planında, rüşvetler, yolsuzluklar varsa bu nasıl başarı olarak sunulabiliyor!

Dünyanın en güzel, en sevimli, hayatımızın bir parçası markalarından biri olan Lego, geçtiğimiz yıl tüketicilerin ciddi bir boykotuna maruz kaldı. Üstüne üstlük iyi de yönetemediler ve sonuçta toparladılar ama marka ve tabii ki itibarı bundan çok zarar gördü.

Olay şu; içinde bulunduğu sektörde oyun oynayamayan ve tüketiciye "sevimli" görünemeyen Shell akıllıca bir teklifle Lego oyuncaklarının içine benzin istasyonları yerleştirmeye kalktı![3] Kuzey kutbundaki çevresel tahribatın baş sorumlusu gösterilen Shell'in böylesi bir girişimini tüketiciden gelebilecek tepkiyi dikkate almadan kabul eden Lego, aslında Shell'in oyununun içindeki oyununa gelmiş oldu!

Şimdi, hem Lego açısından hem Shell açısından bu kampanya bir "başarı" mı? Sonuçta, geç kalınmış bir karar olsa da Lego , Shell ile 50 yılı aşan işbirliğini tüketicilerden toplanan bir mil-

[3] http://www.greenpeace.org.uk/media/press-releases/lego-ends-50-year-link-shell-after-one-million-people-respond-save-arctic-campaign-20141009

yon imza karşısında terk etmek zorunda kaldı!

Böyle bir toplantıda, mesela, bu işbirliğinin altı üstü tartışılsın isterdim açıkçası.

Bazı konferans, kongre gibi ortamlarda görüyorum; Nestle ürünleri ile ilgili markanın başarı öyküleri anlatılıyor. Peki nasıl oluyor da pazarlama tarihinde hem tüketiciler, hem sivil toplum kuruluşları, hem yatırımcılar tarafından en fazla boykot edilen marka Nestle oluveriyor![4] Başta Nestle yöneticileri ve onları boykot edenlerin aynı platformda bu işleri tartışmalarının herkesin yararına olacağını düşünüyorum ama bugüne kadar tanık olmadım.

www.huffingtonpost.com

Bazı sivil toplum kuruluşları bazı şirketleri "en sorumsuz şirketler/markalar"[5] başlığı altında kamuoyuna duyuruyorlar. Dünya kamuoyuna yaptıkları duyurular ile başta yerel tüketici dernekleri olmak üzere, regülatörleri, yatırım fonlarını ve Avrupa Birliği gibi siyasal kurumları etkileyebiliyorlar. Markanın ve itibarın ne kadar "başarılı" ve "etkili" yönetildiği –ciddi olsun ya da olmasın- bu tür oluşumlarla nasıl baş edebildikleri ile de ilintili değil mi?

Genellikle, markalar, itibarlarını yönetirken "biz yasalara uygun hareket ediyoruz ve bu konuda çok ciddi süreçlerimiz var" şemsiyesinin altına sığınıyorlar. Ama bizim etik dediğimiz şey de yasaların, yönetmeliklerin bittiği yerde başlıyor. Yasalara uymak zaten marifet değil! Uymazsan ne olacağı belli.

Ancak, "vicdanla cüzdan arasında kalma noktasında kimin çıkarına hangi kararın verildiği" bir ütopya olmaktan çoktan çıktı. Şirketin çıkarları mı kamunun çıkarları mı?

Türkiye'deki HES projelerinin görmezden geldiği temel sorun bu oldu. Ve bu proje sahiplerine çok paraya mal oldu. Hem zamanlama açısından, hem maliyetler ama daha önemlisi top-

[4] http://www.ethicalconsumer.org/boycotts/boycottslist/nestleboycottprofile.aspx
[5] http://dailycaller.com/2015/01/24/public-eye-list-chevron-as-the-most-irresponsible-company/

lum tepkisinin oluşturduğu marka lekesi açısından! Yani hem vicdandan oldular hem cüzdandan! Çünkü projeyi, yerel halkın beklentileri, doğanın sürdürülebilirliği ve ekonomik verimliliğin ömrü yerine sadece bir baraj inşaatından elde edilecek devlet sübvansiyonlu elektrik üretimi geliri olarak gördüler! Yani baraj inşaatının temeline "etik harcı" karmayı unuttular!

Bankalar üniversite gençliğinin geleceğini mi çalıyor?

Yine güncel ve tartışılması gereken teknik bir soru; bankalar üniversite öğrencilerine yüksek öğrenim giderlerini karşılamaları için kredi vermeliler mi?

Bankalar, doğaları gereği kredi almak/vermek üzere bir sistemin üzerine oturmuş ticari girişimler değil midir? Bu nedenle sorunun doğal cevabı tabii ki; "ne var bunda tabii ki verebilirler" olabilir.

Peki…

Arkasındaki soru şöyle; "Bankaların üniversite öğrencilerine yüksek öğrenim giderlerini karşılamaları için kredi vermeleri etik mi?"

"Etiktir" cevabını verenlerin Amerika Birleşik Devletlerindeki güncel duruma bakmalarını salık veririm. Üniversiteyi bitirdikleri gün yaşamları boyunca hiçbir şekilde geri ödeyemeyecekleri yüzbinlerce dolar borçla hayata atılan gençlerin toplumsal yaşam içinde neden olabilecekleri sorunların sorumlusu acaba kim olacaktır?

The Economist'in haberine göre 2014 yılında öğrencilere kullandırılan kredi tutarı 1,2 trilyon doları aşmış bulunuyor. Bu kredileri kullananlar arasında 7 milyon kişinin krediyi ödeyemeyeceklerini beyan ettikleri belirtiliyor. Yani dünyanın herhangi bir yerinde, kapımızın önünde, içinde bulunduğu borç sarmalının çaresizliği içinde "her şeyi" yapmaya hazır "şimdilik" 7 milyon gencin size dokunmayacağının garantisi var mı?

Aynı şekilde gelir düzeyine bakılmaksızın insanlara cadde

ortalarına koydukları plastik stantlardaki görevlileri aracılığıyla kredi kartı dağıtan bankalarımız aslında kendi ayaklarına ateş etmiş olmadılar mı? Kredi kartı borcunu başka bir kredi kartından aldığı borçla ödemeye kalkanların çareyi intiharda bulduğu 3. Sayfa haberleri karşısında acaba bu kartları verenler ne düşündüler?

Türkiye'de 2014 Haziranında yapılan bir tespite göre son üç yıl içinde geri ödenemeyen konut kredileri 1,2 milyar liraya ulaşmışsa bunun arka planında olup bitenler için bir etik sorgulama yapılmayacak mı?

Filmi başa sarmaya gerek yok! Dünyanın içinde bulunduğu ekonomik sistem, etik gibi içinde hem duygusallık barındıran hem de şefkatle bağrına bastığı dekoratif süs objelerine yer vermiyor! Etik yerine "parayı" bir "değer" olarak algılıyor. Başarıyı da "para" ölçekli bir sistem içinde yönetiyor. Çok etik davranıyorsak ve akşam yastığa başımızı huzur içinde koyuyorsak bile bu "dekoratif bir hoşlaşmanın" ötesinde anlam kazanamıyor! "Para", giysili tanımı ile "hisse değeri", "Etik" ile flört etmeye bile yanaşmıyor! Sistem başka bir noktada sarmalına çekiveriyor hepimizi.

Aslında, 2008 küresel finansal krizi sonrasında yerinden oynayan taşlar hala yerine konmadı. Merkez bankalarının bastığı karşılıksız paralar ile ekonomiler bir şekli ile "tay tay" da olsa ayakta duruyorlar. Ama bu işlerin içinden mevcut; şeffaflık, sorumluluk, adillik ve hesap verebilirlik" olarak tanımladığımız değerler arasından bir tanesinin daha uzun boylu olmaya başladığını görüyoruz: hesap verilebilirlik!

reclaimthesea.org

George Monbiot

Guardian yazarı George Mon-

biot'u takip ediyorsanız, hesap verilebilirliğin nasıl bir şey olduğunu gözlemlemişinizdir.[6] Tutarlı bir hesap verebilirlik şeffaflık ilkesi üzerinden anlam kazanıyor. Monbiot da bu ilke üzerinden okurlarına yılın 365 günü hesap veriyor. Yıllık gelirinin hangi kaynaklardan nasıl oluştuğundan, yapılan ikram, seyahat ve ağırlama giderlerine kadar her şeyi web sayfasında bulmak mümkün. Tabii, şeffaflığını da ilkeler üzerine kurgulamış. Yani tutup da değeri onbinlerce pound olan hediyeyi veremezsiniz ona!

"Kamu hizmeti içinde olan herkesin kimin tarafında olduğunu, kimin adına söylemde bulunduğunu çok açık ve net bir şekilde gösterme zorunluluğu olduğuna inanıyorum" diyor George Monbiot. Şöyle devam ediyor; " Onlara kim ne ödüyor ve ne kadar ödüyor? Gazeteciler, milletvekilleri gibi meslekleri icra edenler bu uygulamanın zorunlu taraflarıdır. Diğer gazetecileri bu konuda cesaretlendirtmek için gönüllü olarak bu uygulamayı kendim için yapıyorum."

George Monbiot'un "Registry Interests" bölümünde kendisine hediye edilen kitabın kimden geldiği ve kaç para değeri olduğuna kadar varacak detayda bilgi bulmanız mümkün!

Önümüzdeki yıllar içinde etik sorgulamanın yoğunluğunu oluşturacağı bir "hesap verilebilirlik" meselesini daha ön plana çıkartmaya gebe görünüyor. ABD'de yapılan bir araştırmada iş dünyasının en önemli 10 riski sıralamasında itibar birinci sırayı aldığına göre; bu riski yönetmenin öncelikli adımı sosyal paydaşlar nezdinde hesap verilebilirlikten geçer not almış olmak gibi yorumlanabilir.[7]

İtibar böyle bir hamurun içinden gelecek sanki.

[6] http://www.monbiot.com/registry-of-interests/
[7] http://www.reputationxchange.com/reputation-needs-to-be-strong-and-stronger/

SUYU ÇIKMAK ÜZERE OLAN SOSYAL SORUMLULUK!

24 Mart 2015

Capital Dergisi on yıldır **"kurumsal sosyal sorumluluk"** ile ilgili bir dosya çalışması yapıyor. GfK'nın konuyla ilgili araştırmasının sonuçlarını yayımlıyor. Bu yıl da, derginin Mart sayısında Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanında **"başarılı"** şirketleri, **"projeleri"** ve **"liderleri"** görebiliriz.

Her 9 kişiden birinin **"belinde silahla"** dolaştığı bir ülkede kurumsal sosyal sorumluluktan ne kadar söz edilebilir bilmiyorum ama işin felsefesi ile ilgili dergi benden de görüş talep etmişti. Görüşlerimin kısmen yayınlandığı dergide, anlam bütünlüğünün bozulmaması için konuyla ilgili düşüncelerimi aşağıda paylaşıyorum.

Tabii ki bu konuda söylenecek çok söz var ve tabii ki bunları söylemeye devam edeceğiz.

KSS'nin sorumsuzluklarımızın bedeli olduğunu kabul ediyor muyuz?

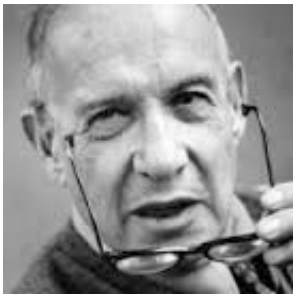

Eğer iş dünyası KSS konusunda 1950'li yıllardaki Peter Drucker'ın görüşlerini dinlemiş olsaydı…

Kurumsal Sosyal Sorumlulukla ilgili mesele iş dünyasının gündemine 1940'li yıllarda yönetim gurusu Peter Drucker tarafından getirildi. Drucker, iş dünyasının sadece **"paraya yani kâra"** odaklı olmasının ileride kendisi ile ilgili tehlikeli sonuçlar doğurabileceğini örnekleri ile makalelerinde anlatırdı.

1970'lerde yazdığı kitaplarda da sosyal sorumluluk meselesine kapsamlı vurgu yapan Drucker'a kimse kulak asmadı. Onun yerine "İş dünyasının sosyal sorumluluğu kâr etmektir diyen" Nobel ödüllü (!) iktisatçı Milton Friedman'ın yaklaşımı daha cazip geliyordu. Sonuçta bu duyarsızlık içinde yaşadığımız dünyanın duvara toslamasına **"beş kala"** bizleri sosyal sorumluluk kavramıyla tanıştırdı.

Nobel iktisat ödülü sahibi Milton Friedman; iş dünyasının sosyal sorumluluğu daha fazla kâr etmektir!

Öncelikle, sosyal sorumluluğun, yüz yılı aşkın bir süredir insana, doğaya, yaşam kalitesine karşı "sorumsuzluklarımızın" bir bedeli olduğu gerçeği ile yüzleşmemiz gerekiyor. Bu gerçekle yüzleşmeyen ve konuyla ilgili stratejisinin altını bu gerçekle donatmayan hiçbir çalışmanın amacına ulaşamayacağını bilmemiz gerekiyor! Tarım alanlarına, içilebilir su kaynaklarına, göllere, denizlere, akarsulara, bitki çeşitliliğine, çocuklara, kadınlara, engellilere karşı o kadar hoyrat, duyarsız ve savsaklamacı bir yaklaşım içinde geçen bir yüzyılı geride bıraktık. Şimdi, başta iklim değişikliği, kontrol altına alınamayan dengesiz nüfus artışı, yoksulluk ve açlığın neden olduğu temel sorunlar, salgın hastalıklar, kitlesel göçler gibi sorunlar artık kapımızın önünde duruyor. Bırakın sosyal sorumluluk projeleri ile bu sorunlarla mücadele etmeyi, en etkili kaynaklarla donatılmış sosyal projeler bile bu sorunlara pansuman olamaz.

Bu noktalardan hareket ettiğimiz zaman, çalışmaları kapsamında kurumsal sosyal sorumluluk projelerine kaynak ayıran şirketlerin öncelikle yapması gereken; bugün neden kurumsal sosyal sorumluluk kavramının ortaya çıktığı, sorunlardan nerelerden kaynaklandığı ve kendi faaliyetlerini dikkate aldıklarında bu sorunlara ne oranda "olumsuz" katkılarının olduğu ile ilgili bütünsel bir hesaplaşmadır.

İkinci konu ise, sorumluluğun öncelikle "bireysel" daha sonra "kurumsal" olduğu noktasıdır. Yani bir şirkette çalışanların tamamı bireysel olarak yaşamın tüm alanlarına karşı günlük yaşamında bir sorumluluk hissetmiyorsa o şirket kurumsal kaynakları ile sorumluluk projeleri yapsa ne olur, yapmasa ne olur!

Üçüncü husus, şirketin genel müdürünün/CEO'sunun bir "rol model" olabilme performansı ile ilgilidir. Gerçekten (Richard Branson, Ray Anderson gibi) sorumluluk konusunda rol model olan şirketler fark yaratabiliyorlar, örnek olabiliyorlar.

Eğer bu hususlarda gerekli çalışmalar yapılmışsa şirketlerin KSS alanında etkili olabilecek çalışmaların içine girebilecekle-

rini söyleyebilirim. Bu aşamada dikkat çekmek istediğim birkaç husus var.

Bunlardan ilki "çalışanların gönüllülük" faaliyetlerinin kurumsal olarak desteklenmesi; kaynakların yoğunlaştırılacağı alanlarla ilgili sivil toplum kuruluşları ve akademisyenlerle işbirliği yapmaları, projelendirmeleri tanımlanan performansı kolay ölçümlenebilecek küçük adımlarla yapmaları ancak zamanlama olarak uzun vadeye yaymaları.

Ray Anderson; gerçek bir sosyal sorumluluk lideri idi

Kendimizi sosyal medya gerçeği ile donattığımız günümüz dünyasında şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk ile ilgili performansları 7*24 toplum tarafından gözlemlenebilir oldu. Bu alan şirketler için bir "itibar riski" olarak tanımlanıyorsa da, tutarlı politikalar ile bu konuyu yöneten şirketler tüm paydaşları nezdinde paha biçilemeyen "itibar ligine" girmiş oluyorlar.

Tabii ki, kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını toplumun "ayıplayabileceği" konuların üzerine battaniye çekmek amaçlı kullanmak isteyen zihniyetler var. Bunlarla ilgili bir yorum yapmak gereksiz, Çünkü özellikle enformasyon teknolojilerinin bu denli yaygınlaştığı dünyada bu niyetle KSS çalışmaları yapmakta olan şirketler itibarlarını kolay kolay toparlayamayacak risklere sokmaktadırlar.

Virgin Group CEO'su Richard Branson; hala bir rol model…

Kurumsal sosyal sorumluluk, "iyi bir şirket" olma duygusunun yeşermesinin yanı sıra; o şirket çalışanlarının bağlılıklarını ve hatta "mutluluklarını" tetikleyen, tüketicilerin ürün ve hizmet tercihlerinde rol oynayan, yatırımcıların uzun vade de "güvenilir ve itibarlı bir şirket" tanımlamalarını yapmalarını sağlayan somut, ölçümlenebilir iş sonuçları ile doğrudan ilişkilidir.

STK'LAR İÇİN: 12 ADIMDA İTİBAR NASIL KAYBEDİLİR?

21 Temmuz 2013

Uluslararası Kaynak Geliştirme Danışmanı Güneş Yıldırım geçtiğimiz haftalarda Kadir Has ve Harvard Üniversitelerinin ortak ev sahipliğinde düzenlenen bir panelde değindiğim hususları değerlendirmiş. Sivil Toplum Kuruluşlarının bir **"marka"** olması ve **"itibarlarını"** yönetmesi noktasında bir reçete vermiş ve STK'ların itibarlarının risk altında olduğu 12 maddeyi sıralamıştım.

Sevgili Güneş Yıldırım, kendi yorum ve örnekleriyle bu 12 maddeyi herkesin yararlanabileceği şekilde değerlendirmiş. ilgi ile okuyacağınıza eminim.

İşte bir Sivil Toplum Kuruluşu'nun İtibar Kaybına sebep olabilecek 12 neden:

1-Gerçek dışı beklentiler yaratmak

2-Liderlik Hataları (hesap verebilirlik, şeffaflık, yönetim hataları vb.)

3-Yanlış kurum ve kuruluşlarla işbirlikleri

4-Çalışmalarını ölçümlememek / Uygun raporlama sistemleri oluşturmamak

5-Bilimsel verileri göz ardı etmek

6-İş süreçlerini profesyonel bir şekilde ele almamak

7-İletişim kazaları

8-Başka STK'ların çalışmalarına saygı göstermemek

9-Gönüllü gücünün yanlış kullanımı

10-Gündemi geriden takip etmek

11-Kendi ana konusuna odaklanmamak

12-Bağışçılarına – Paydaşlarına teşekkür etmemek

…….

1-Gerçek dışı beklentiler yaratmak

Sivil toplum kuruluşları çok kısıtlı kaynaklarla çalışmalarını sürdürüyor. Bir sorunu tamamen ortadan kaldırmak bir STK'nın çoğu zaman boyunu aşıyor ama STKlar söylemlerinde bazen gerçek dışı hedefler koyarak hem hedeflerine ulaşamıyor, hem o büyük hedef içerisinde kayboluyor, hem de onu destekleyenlerin umudunu yitirmesine sebep olabiliyor.

Küçük, ölçülebilir, ulaşabilir hedeflerle adım adım ana hedefe ulaşmaya yönelmek daha doğru bir yaklaşım olabilir. Küçük ya da büyük kazanımlar kamuoyunun desteğini almamızın, tekrar umudu yeşertmenin en iyi yolu.

2-Liderlik Hataları (hesap verebilirlik, şeffaflık, yönetim hataları vb.)

Özellikle Türkiye'de STK liderlerinin çoğunluğu özel sektör ya da akademi dünyası tabanlı… Bu yöneticiler alanlarında çok başarılı insanlar olsalar bile, kendi alanlarından getirdikleri deneyimler/yaklaşımları STK dünyasına adapte etmekte, kendileri adapte olmakta zorlanabiliyorlar. Elbette çok büyük başarı kazanmış lider örnekleri de var.

Sektör içerisinden yetişmiş çok az sayıda yönetici var. Son 10-15 yılda STK'larda gönüllülükten yetişmiş, STK'larda farklı rollerde/kademlerde görev almış yeni bir nesil geliyor. Önümüzdeki yıllarda STK dünyasında daha fazla kendini gençlik yıllarından itibaren sivil topluma adamış, bu alanda kendini yetiştirmiş yöneticileri görmeye başlayacağız. Bu kişilerin yöneticilik yaklaşımlarını hep birlikte göreceğiz.

Hesap verebilirlik, Şeffaflık gibi kavramlara önem vermek, bu konularda proaktif bir yaklaşım izlemek de son derece önemli. Örneğin bağışçı talep etmeden, bazı önemli bilgilerin web sitesinde kamuoyu ile düzenli olarak paylaşılıyor olması gibi…

3-Yanlış kurum ve kuruluşlarla işbirlikleri

Bu risk maalesef STK'lar tarafından fazlasıyla göz ardı ediliyor, çoğunlukla kısıtlı kaynaklar sebebiyle kendi misyonu ile ters düşebilecek kurum ve kuruluşlarla işbirliklerini yapılabildiğini görüyoruz. Sektörün zaman içerisinde düzeltmesi gereken bir konu. Her kurumun kendi içerisinde bir kurumsal işbirlikleri stratejisi mutlaka olmalı, kişilerin subjektif değerlendirmelerine açık olmamalı.

4-Çalışmalarını ölçümlememek / Uygun raporlama sistemleri oluşturmamak

STK dünyasında büyük eksikliklerimizden biri de ölçümleme. KPI diye bilinen Key Performance Indicators yani Temel Performans Göstergeleri koyarak yapılan çalışmaların ölçümlenmesi önemli. Bu veriler olmadan yapılan tüm değerlendirmeler subjektiftir ve doğru tespitlerin ve doğru stratejinin oluşturulmasını zorlaştırır.

5-Bilimsel verileri göz ardı etmek

Bilimsel tabanlı olmayan bir çok varsayım ortaya atılabiliyor ve savunulabiliyor. Bu yaklaşımlar bilgi kirliliğine ve güven kaybına yol açıyor.

6-İş süreçlerini profesyonel bir şekilde ele almamak

İş dünyasında detaylı bir şekilde ele alınan iş süreçleri STK dünyasında daha yeni yeni konuşulmaya başlandı. Oysa ki daha az insan kaynağı ile daha çok işi başarmaya

çalışan STK dünyasında en küçük verimlilik artışı sağlamak bile büyük bir önem taşıyor.

7-İletişim kazaları

Çoğu STK iletişim stratejisinden yoksun. Liderlerinin spontane konuşmaları bazen kurumları zor duruma sokabiliyor.

8-Başka STK'ların çalışmalarına saygı göstermemek

Kendi yaptığı işi göklere çıkarıp aynı/benzer alanda çalışan diğer STK'ları yermek yaklaşımı oldukça hakimdi Türkiye'de. Ama görüyorum ki bu konuda ciddi bir ilerleme içerisindeyiz. Özellikle çevre kuruluşlarının son yıllarda ciddi şekilde yakınlaştığını ve birbirinin alanına saygı göstererek, birbirine destek verdiğini görmek umut verici bir gelişme…

9-Gönüllü gücünün yanlış kullanımı

Gönüllü yönetimi gerçek bir uzmanlık alanı ve gönüllüye bir bedava işgücü algısıyla bakılması, gönüllü yönetimine yatırım yapılmaması yapılan büyük hatalardan… Bir yandan gönüllü yönetimini çok iyi yürüten kurumların da olduğunu görmek umut veriyor:)

10-Gündemi geriden takip etmek

Konu medyanın, kamuoyunun gündeminden düştükten sonra harekete geçmek çoğu zaman, zaman kaybından başka bir şey değil. Gündem yaratabilmekse apayrı bir strateji konusu.

11-Kendi ana konusuna odaklanmamak

Kendi ana konusuna odaklanmamak bir çok sivil toplum kuruluşunun yaptığı çok büyük bir hata. STK'ların ya da STK'lara liderlik eden kişilerin kendi çalışma alanının dışına çıkarak çoğu zaman toplumsal olaylarda bir taraf, sözcü olarak davranma eğilimi var. Bu da zaman zaman itibar kayıplarının sebebi olabiliyor.

12-Bağışçılarına – Paydaşlarına teşekkür etmemek

Sayın Kadıbeşegil'in sıraladığı maddelere benden de bir katkı . Teşekkür etmek… Bağışçılarımıza, paydaşlarımıza teşekkür etmeyi atlıyoruz çoğu zaman. İster 100.000TL ister 10 TL bağış yapsın, her bağışçımız kıymetlidir.

Özetle bütün bunları alt alta bir araya topladığımızda aslında kurumsallaşma eksikliğini görüyoruz. Ve bu da dönüp dolaşıp kaynak sıkıntısına bağlanıyor.

TÜRKİYE'NİN İTİBARI VE GEZİ RAPORU!

7 Ekim 2013

Geçtiğimiz günlerde Finlandiya'dan bir konuğumu ağırladım.

Hoş, beş sohbet arasında…

Gezi Parkı eylemleri ile ilgili Uluslararası Af Örgütü raporunu sordu…

enisden.wordpress.com

Henüz okumamıştım…

İçeriğinde neler olduğunu kısmen ondan dinledim.

Uluslararası Af Örgütü dünya çapında 150'den fazla ülkede faaliyet gösteriyor.

Üç milyon üyesi, destekçisi ve aktivisti var.

Yer yüzünde insan hakları ihlallerine karşı kampanya yürüten küresel bir hareket.

Tanırız, tanımayız…

Severiz, sevmeyiz…

Dikkate alırız ya da almayız…

Ama; Uluslararası Af Örgütü bir gerçektir ve çağdaş demokrasilerde de **"kımıl zararlısı muamelesi"** görmemektedir!

Brüksel'de…

Strasburg'da…

Washington'da…

Londra'da…

Berlin'de…

Paris'te…

Yani dünya siyaset gündemlerine ve politikalarına yön veren adreslerde…

Avrupa Birliği'nde…

Birleşmiş Milletler'de…

Uluslararası sendika hareketlerinde…

Uluslararası Af Örgütü raporları bir ülkenin nasıl yönetilmekte olduğu ile ilgili

kanaatlerin oluşumunda dikkate alınan belgeler arasında gösterilmektedir.

Uluslararası ilişkileri şekillendiren…

Dinamiklere yön veren…

Temel karar süreçlerin belirlenmesinde etkili olduğu bilinmektedir…

Hatta yatırımcılar dünyasının finansal analizlerine **"katık"** ettiği bilgilerin başında bu örgütün raporları gelmektedir.

Neden?

Güvenilirlikleri…

Şeffaflığı…

Kamuoyu oluşturma konusundaki etkililikleri…

Diğer sivil toplum kuruluşları üzerinde politika oluşturucu yönlendirmeleri…

Bağımsızlıklarını koruma konusundaki hassasiyetleri…

Bu örgütün itibarını oluşturan temel özellikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Geçtiğimiz haftalarda açıklanan **"GEZİ PARKI EYLEMLERİ** TÜRKİYE'DE TOPLANMA ÖZGÜRLÜĞÜ HAKKI ŞİDDET KULLANILARAK ENGELLENİYOR" başlıklı rapor dünya siyaset gündeminde…

Yok sayılacak…

Görmezden gelinecek…

Sümen altı edilecek…

Unutturulacak bir içerik değil.

Çünkü bu rapor, kendi bağımsız kaynaklarından topladığı bilgilerle Türkiye'de adalet sisteminin ve demokrasinin nasıl işlediğini anlatıyor!

Adalet bir sınavdır…

Bu sınav…

Aynı zamanda…

Bir itibar sınavıdır…

Bütünlemesi…

Çoklu cevap tercihi bulunmamaktadır…

Bu raporun yansıttığı ülkemizdeki adalet gerçeği…

Türkiye'nin itibarının sınavı olarak algılanmaktadır.

Ne olimpiyat, ne metro ağları, ne de kişi başına on bin dolara çıktığı söylenen milli gelir bu gerçeğin üstünü örtememektedir.

Dünyada binlerce basın mensubu, siyasetçi, sivil toplum kuruluşu, uluslararası kurum yöneticisi, akademisyenin bir **"tık"** uzaklığındaki bu rapor TV ekranlarında **"Penguen belgeseli"** yayımlanarak geçiştirilemiyor!

Bu raporun dış dünyada nasıl bir etkisi olacağını bir kenara bırakalım.

Bizler,

Bu coğrafyada…

Bu topraklarda…

Bu ülkede yaşayanlar için

Bu rapor ne anlam taşımaktadır?

Bize göre adaletin, Türkiye'nin itibarı ne durumdadır?

Raporu (*) okuyun ve karar verin.

http://t24.com.tr/haber/iste-abnin-turkiye-ilerleme-raporunun-genis-turkce-ozeti,242100

[*] http://t24.com.tr/haber/iste-abnin-turkiye-ilerleme-raporunun-genis-turkce-ozeti,242100

ÇALIŞANI MUTSUZ OLAN ŞİRKETİN "İTİBARLI" OLMA ŞANSI YOK!

17 Şubat 2015

6 Mart 2015 tarihinde gerçekleştireceğimiz RepMan İtibar Yönetimi 2015 forumu ile ilgili olarak Hürriyet İK'da Forum ve itibar yönetimi ile ilgili görüşlerimiz yayınlandı. Zeynep Mengi Öztel'in derlediği haberi burada paylaşıyorum.

İtibar, şirketler için 10 yıl öncesine oranla daha önemli bir konuma geldi. Bu konuda araştırma yaptıran şirketlerin sayısı arttı. İş Dünyası Temsilcilerinin Gözünden Türkiye'de İtibar Yönetimi Araştırması'na göre, katılımcıların büyük bir kısmı, itibar konusunun şirketin yönetim kurulunda öncelikli konuların başında geldiğini ve itibar yönetiminin şirketin finansal değerlerine önemli ölçüde etki ettiğini belirtiyor.

6 Mart'ta Barbaros Point Oteli İstanbul'da düzenlenecek olan RepMan (Reputation Management) Forum 2015'te şirketlerin marka değeri ve itibar riskleri tartışılacak. RepMan İtibar Araştırmaları Merkezi tarafından düzenlenen ve bu yıl dördüncüsü yapılan foruma merkezin danışma kurulu üyelerinden Nuran Aksu, Prof. Markus Renner, Prof. Pekka Aula ve Jouni Heinonen ve Allianz Kurumsal İletişim Başkanı Fatmanur Er-

doğan konuşmacı olarak katılacak. Forum başkanlığını Rep-Man İtibar Araştırmaları Merkezi kurucusu Salim Kadıbeşegil yapacak. Foruma katılım ücretsiz. Ancak kayıt yaptırmak için bir sivil toplum kuruluşuna katkı yapmak gerekiyor. Forum öncesi Salim Kadıbeşegil ve GfK Türkiye Genel Müdürü Fulya Durmuş ile şirketlerde itibar konusunu konuştuk. 7 kriterleri var 10 yıl önce itibar araştırması yaptıran şirketlerin sayısının 5-6 olduğunu, bugün 100'den fazla şirketin itibar araştırması yaptırdığını belirten Kadıbeşegil, "Şirketler itibarın önemini, para kazanmaktan ve buna benzer finansal sonuçlardan çok daha önemli olduğunu gördüler. İtibarı önemsemezlerse gelecekte yok olacaklarını anladılar" diyor. İtibarı 'bugüne kadar oluşturulan kuruma olan güven' diye yorumlayan Durmuş ise, şirketlere yaptıkları itibar araştırmasında tanınma, yönetim kalitesi, ürün-hizmet kalitesi, çalışan markası, finansal sağlamlık, kurumsal (sosyal) sorumluluk ve duygusal bağlılığı kapsayan 7 kriter üzerinden geliştirdikleri modelle ölçtüklerini ve itibar endeksi oluşturduklarını söylüyor. Sonuncusu Eylül - Kasım 2014 arasında 320 orta ve üst düzey iş dünyası temsilcisi ile yapılan İş Dünyası Temsilcilerinin Gözünden Türkiye'de İtibar Yönetimi Araştırması'na üretim, inşaat, perakende, hizmet, finans, gıda alanlarındaki şirketler katıldı. Araştırmada "Şirketinizin CEO ve yönetim kurulu seviyesinde itibar yönetimi öncelikli konuların başında gelmektedir" ifadesine tamamen katılıyorum diyenlerin oranı yüzde 45 iken, "Önümüzdeki 2-3 sene içerisinde şirketinizin CEO ve yönetim kurulu seviyesinde itibar yönetimi konusunun bugün ile karşılaştırdığınızda ne derece önem kazanacağını düşünüyorsunuz?" sorusuna daha öncelikli olacak diyenlerin oranı yüzde 51 oldu. "İtibar yönetimi, şirketlerin finansal değerlerine önemli ölçüde etki eder" ifadesine katılım seviyesi ise tamamen katılıyorum yüzde 47, katılıyorum yüzde 42 şeklinde oldu.

İlk 5 dakika önemli

İtibar çok zor kazanılan ama kolay kaybedilen bir şey. Yıllarca zar zor inşa edilen itibar, küçük bir krizde yok olabiliyor. Sosyal medyanın da bunda etkisi var. "Eskiden krizlerde ilk 24 saatin çok önemli olduğunu söylerdim" diyen Kadıbeşegil, şimdi bu sürenin 5 dakikaya düştüğünü belirtiyor: "İtibarın 3 kavramla ilişkisi vardır, biri kendisi olmakla birlikte, saygı ve güven. Sosyal medyada yaşanan krizlerde ilk 5-10 dakikada bir şey yaptın, yaptın. Yapamadın, itibar gider. Bu nedenle daha ortada kriz yokken buna hazırlanılmalı. Kriz yönetiminin değişmeyen kuralı, açık olacaksın şeffaf olacaksın ve sorumluluğu üstüne alacaksın, konu ne olursa olsun. İlk yapılması gereken şey, süreci olabildiğince şeffaf bir şekilde aktarmaktır. Hesap verilebilir olunmalı. İşin kritik kısmı da budur, genelde bu kısımda sınıfta kalınır. İlk aşamada sorumluluk üstlenmezler, şeffaf olmamışlardır böyle olunca da kimse hesap vermek istemez. Ayrıca zamanında müşterilerini, hedef kitleni doğru bilgilendirmek, güven kurmak da önemli. Bunu yap ki sosyal medyada hakkında asılsız bir iddia olduğunda senin cevap vermene gerek kalmadan sana sahip çıkan bir kitlen oluşsun." Türk şirketlerinin sosyal medya konusunda kafasının karışık olduğunu düşünen Kadıbeşegil, hâlâ Facebook'a girmenin, tweet atmanın yasak olduğu şirketlerden bahsediyor: "Bu kültür, şirketin başındaki insanla alakalı. Facebook'a, Twitter'a, Linkedin'e girmeyen yöneticiler var. Buralarda olmazlarsa, bu konular konuşulduğunda neden bahsedildiğini nasıl anlayacaklar? Kaç yöneticinin şahsi blogu var? Kendine ait bir blogu olsa, şirket çalışanlarıyla resmi iletişimin dışında iletişim kurabileceği bir alan olur. Ne kadar açık, şeffaf olursa o kadar itibarlı olur." İtibar içeride başlar Şirketlerle ilgili sosyal medyada konuşulan şeylerin takip analizlerine bakıldığında eskiden çok detaylı araştırma yapılmadığını belirten Durmuş, daha verimli bir takip için içeriğin iyi analiz edilmesi gerekiyor. Bununla ilgili ölçümleme modelleri geliştirilmeye başlanmış. Burada araştırmacıların rolü önemli oluyor.

Teknik ölçmenin yanı sıra içerik ve gündem nedir konularına yönelim başlıyor. Bununla birlikte de sosyal medya takibi daha gelişecek. İtibarlı bir kurum olmak için marka veya ürünün iyi olmasının yetmediğini belirten Kadıbeşegil, "İçinde bulunduğun ortamın değerlerine saygılı değilsen, istediğin kadar sosyal sorumluluk faaliyetinde bulun, çalışanlarına yüksek ücret öde yine de itibar kazanamazsın. Çalışanı mutlu olmayan şirketin itibarlı olma şansı yok. İtibar değerler üzerine inşa edilir diyoruz ama o değerler de çalışanlar için. Dolayısıyla itibar içeride başlar" diyor.

SİYASETTE VE ADALETTE İTİBAR ARAYIŞI!

20 Aralık 2013

Siyaset ve adalet kurumları **"itibar yönetimi"** yapıyor olsalardı hayatımız acaba ne kadar farklı olurdu?

Yani itibar yönetiminin ana girdileri olan; adil olmak, açıklık, şeffaflık, sorumluluk ve hesap verebilirlikle işler yönetilebilseydi!

Rüşvet, yolsuzluk bataklığına saplanmış bir ülke konumunda oluşumuz sadece bugüne özgün bir gündem değil.

Uluslararası Şeffaflık Örgütü yolsuzlukla mücadelede İskandinav ülkelerinin 89 puanla listenin üst sıralarında olduğunu açıklarken Türkiye 177 ülke arasında 53. sırada yer alıyor.

Gelişmiş ülkeler "nasıl daha şeffaf oluruz" sorusuna cevap ararken…

Türkiye Sayıştay raporlarının nasıl arkasından dolanırızla uğraşıyor…

Veya Google'dan Devletin işine gelmeyen içeriklerin çıkartılması için "ricacı" oluyor!

Adalete yani hak ve hukuk dağıtan kurumların itibarı ise kendi uygulamalarından kaynaklanıyor.

Bir itibar sorunları olduğunu düşünüyorlarsa…

Dışarılarda aramasınlar bu sorunun kaynağını.

Baklava çaldıkları için yedi yıl hapis yatan çocuklardır vicdanlarda yer eden!

Gezi olayları sırasında yitirilen 20'li yaşlardaki gencecik fidanların faillerinin vicdanlardan kaçırılma uygulamalarıdır adaletin itibarına gölge düşüren!

Hele bir de toplumla olması gerektiği zamanda, olması gereken sözcülerle, olması gereken ve tatminkar içerikle iletişim kurmuyorlarsa…

Yapılan araştırmalar bu kurumlara olan güvenin yüzde 55'lere gerilediğini gösteriyor. Doğal olarak her iki kişiden neredeyse biri…

Güvenmiyor adaleti temsil eden kurumlara…

Bu memlekette yargıçlar var diyemiyor göğsünü gere gere…

Böyle olunca da;

Güvenini kaybetmiş bir kurumun itibarı olmuyor, olamıyor…

Olamadığı için de demokrasinin çarkı gereği gibi dönmüyor!

Başta siyaset ve adalet kurumları nasıl daha **"itibarlı"** olabilirizi gündem yapmak yerine, birilerini **"itibarsızlaştırma"** nın kendi **"başarı"** hanelerine sayı yazacağını düşündüklerinde;

Yolsuzluklar da olur…

Ayakkabı kutuları rüşvet paraları ile doldurulur…

Bakanların oğulları da bu işlere alet olur…

Bankaların Genel Müdürleri de bu işlerden rol çalar…

Ülkemiz de dünyanın **"maskarası"** olur!

SİYASETİN SIĞ SULARINDA

Blogumda günlük siyaset ile ilgili yazılar yazmıyorum. Ancak içinde felsefi bir derinlik olabileceğini düşündüğüm konulara uygun güncel örneklerle değinmeyi tercih ediyorum.

Böyle bir tercihim olmasının belli başlı nedenleri var tabii…

Öncelikle siyaset sahnesinin yaşamın gerçek sahnesi, oyuncularının da siyasetin gerçek oyuncuları olmadığını tarih bize öğretti. Durum böyle olunca, günlük siyaset bilgisayar ortamında Angry Birds oynamaktan farksız bir hale geliyor.

Siyasetin zemini kaygan, aldatıcı ve kişileri "figüran" olmaktan öte bir yere taşımayan bir sahne tasarımı. Böyle bir sahnede oynanacak oyunlar doğal olarak senaristlerin ve yönetmenlerin uzun vadeli "gişe hasılatına" yönelik rekabetini ortaya çıkartıyor. O zaman günlük siyaset ve bunu temsil edenler zaten çok anlamlı gelmiyor.

Siyaset eski Roma ve Yunan'dan bu yana tartışıla geldiği gibi "hak, hukuk, adalet" dağıtmakla ilgili bir meseleyi toplumsal yaşamın omurgası olarak benimsediği sürece anlamlı bir uğraş olabiliyor. Oysaki tarih ve uygulamalar bize göstermiştir ki bu kavramlar hiçbir zaman siyasetçilerin gerçek önceliği olmamıştır.

Bir başka konu siyasetin kimin çıkarları için yapıldığı meselesidir. Bu da bizi, siyaset sahnesinin arkasındaki oyuncuların kimliğine taşımaktadır ki zaten kim olduklarını öğrenmek bile istemeyiz!

Yine de bloğumda yer alan siyasetin sığ sularından alınmış birkaç yazı paylaşayım…

ÖNÜMÜZDE ÜÇ SEÇİM VAR… VE "NO"!

20 Ağustos 2013

Önümüzdeki üç yıl içinde kendimizi üç seçim içinde bulacağız. Şu anda 15 yaşını doldurmuş olanlar ilk kez sandık başlarına gidecekler. Yani kaba bir hesapla bir sonraki milletvekili seçimlerinde 10 milyon yeni seçmen siyaseten sandıkta olacak! **Başka bir bakış açısı ile 35 yaş altında 25 milyon seçmen olacak.** Ellerinden cep telefonlarını düşürmeden, i-pad'lerini yaşamın ayrılmaz parçası haline getirmiş, aynı anda beş-altı işi kıvrak bir zeka ile yöneten; önceki nesillerin değerlerinden oldukça farklı bir yaşam algısı sergileyen bir kitle…

Önce yerel yöneticilerimizi seçeceğiz. Mart 2014'de…

Sonra Cumhurbaşkanlığı seçimi olacak. Eskisinden farklı Cumhurbaşkanını "halk" seçecek"…

Sonra da 2015'de milletvekili genel seçimleri…

Ama ben başka bir şey yazmak istiyorum.

Bir kaç gün önce izlediğim bir film: **"NO"**…

1988 yılından, bir Güney Amerika ülkesi olan Şili'den bir kesit.

Ülkesini bir askeri darbe ile 1973 yılında ele geçiren diktatör Augusto Pinochet'in uluslararası baskılara daha fazla dayanamadığı için gittiği referandumu anlatan bir film.

Binlerce faili meçhul cinayet, izi "bir türlü" bulunamayan kayıplar, medyaya, şirketlere ve sivil topluma baskının ve sansürün en acımasız bir şekilde uygulandığı 15 yıllık Pinochet rejimi bu referandum ile halktan 8 yıl daha ülkeyi yönetme izni istiyor.

Referandumdan **"hayır"** oyları daha fazla çıkarsa iktidarı devredecek!

Film, hayır oylarını temsil eden toplumsal muhalefetin başarılı bir reklam yaratıcısı ve yönetmeninin **"NO"** kampanyasını aktarıyor. Gerçek olaylardan yola çıkılarak hazırlanan film, kampanya süresince iktidarın alışkın olduğu baskı, yıldırma ve sindirme yöntemlerine karşı **"aklın ve zekanın"** bunların üstesinden nasıl gelebildiğine dair örneklerle dolu.

"NO" kampanyasının temasını Şili halkının mutluluğa giden yoldaki reçetesi oluşturuyor.

Pinochet'in kampanyası ise, diktatör döneminde ekonomide nasıl başarılar elde edildiği, eğitimde, sağlıkta, güvenlikte ne kadar önemli işler yapıldığını anlatıyor.

Filmi izlerken **"Gezi"** süreci içinde yazdığım bir blog yazısını anımsadım. Gökkuşağı renkleri altında bir araya gelen insanların özlemine değinmiştim.

"NO" kampanyasının da simgesinin gökkuşağı olması bir tesadüf mü?

YEREL SEÇİMLER, ADAYLAR VE "SİM CİTY"…

14 Kasım 2013

Yerel seçimler geliyor…

Bizi mutsuzluk üreten kentlerde yaşamak zorunda bırakan…

İşaret parmağının aşağı yukarı sallayan ve **"benim istediğim gibi yaşayacaksın"** diyen…

İnsan ve çevre odaklı matematikten yoksun…

Kentli olma bilincini, AVM, kule binalar, estetikten uzak yapılaşmanın hücrelerine hapseden bir anlayışa **"yine"** teslim olacağımız bir gündem var önümüzde!

Aday adayları, adaylar ve "başkanlar"…

Proje üzerine proje yarıştırıyorlar!

Tükenmiş, nefes almakta zorlanan kentlere suni solunum cihazlarını andıran projeleri ile er meydanına çıkıyorlar…

Sosyal ve ekonomik öngörüsüzlük 1960'larda köyden kente göçü başlattı…

Göç sadece insanı taşımadı; onlarca yıllık kültürü, aile düzenini, yaşam biçimini ve sosyal ilişkileri beraberinde kent mobilyalarına dönüştürdü!

Başını sokacak bir **"ev"**, ekonomik girdi olarak kabul edile-

bilecek bir **"iş"**, kentli olmanın sosyo-kültürel gereklerinin hep önünde oldu.

Bu yüzden, sinema, tiyatro, opera, sahne sanatları, heykel, resim, edebiyat konularında hep 1900'ün başlarında yapılanlarla yetinildi. Dereyatağına mahalle kurmak ve bir gün çoluk çocuğu sel sularında kaybedip bu dünyadan göç etmek "kader" oldu! Buna izin verenler, göz yumanlar, oya tahvil edenler başka göçlerin neden olduğu sel sularında nemalanmayı "hep" tercih ettiler.

Aynen şimdilerde olduğu gibi…

Yolu, trafiği, kanalizasyonu, alt yapısı yetmeyeceği bilindiği halde…

Kentlerin göbeğine AVM'lerin yapımına izin verenler aslında dere yataklarına mahalle kurdurulmasının altına imza attılar, atıyorlar!

Mutsuzluk üretiyorlar bu kararlarla… Yaşam her baktığımız açıdan "çirkinleşiyor"…

Kent dokusu hoşgörüyü rafa kaldırıyor!

Sevgiyi, barış içinde birbirine **"merhaba"** demek isteyen insanları yabancılaştırıyor.

Hücrelerimize bir **"çip"** takılmış gibi kentler **"seni ben yönetiyorum"** diyor. Kentte yaşama özgürlüğümüzü kalbimizden çalıyor!

Sim City oynardık bir zamanlar…

Bir kent nasıl kurulur ve hangi önceliklerle, nasıl yönetilir…

Bir sınavdı bu oyun…

Arkasında bir matematik vardı.

Önemli olan her şeyin yerli yerinde yapılması ve yönetilmesi idi. Kaynakların akılcıl kullanımı ve bir kent öngörüsü gerekiyordu başarılı olmak için.

Vergilerin oranı, kentin nüfusu, yerleşim birimlerinin arasındaki denge insan ve doğa uyumlu bir matematiğin çıktısı…

Bu kadar aday adayı, sonra adaylar sonra başkanlar…Var mı aralarında bugüne kadar en az bir kez **"sim city"** oynamış olan!

BİR DEVLET BAŞKANI NEDEN FACEBOOK MERKEZİNE GİDER?

7 Şubat 2015

Biri 320 milyonluk nüfusu ile dünyanın en gelişmiş ülkesinin başkanı…

Diğeri 1,5 milyarlık bir nüfusu simgeleyen sosyal medya imparatorluğunun kurucusu ve Başkanı…

Birinin 240 yıllık bir geçmişi var diğerinin topu topu on yıl!

Ama o ne idüğü belirsiz eşyalarla dolu garajlardan yükseldi bu milyar dolarlık şirketler.

20'li yaşlardaki **"çocuklar"** geleneksel **"dokunulmaz"** olan dev üreticileri tahtlarından indirdiler o garajlarda geliştirdikleri **"şey"**lerle!

ABD Başkanı Obama, Kaliforniya Palo Alto'daki Facebook merkezine gidiyor. Eminim sizler de izlemişinizdir.

Facebook çalışanlarınca ağırlanıyor.

Bir saatlik toplantıda sadece o salondaki değil ABD'nin ve Kanada'nın dört bir tarafındaki Facebook çalışanları ABD Başkanı Barack Obama'ya istedikleri soruyu, ***istedikleri sözcükler ve cümleler ile soruyorlar.***

Obama, sorulara cevap verirken **"topu taça atmamaya"** özen gösteriyor.

20 Nisan 2011 tarihindeki bu toplantıdaki konuşmaların ingilizce metni burada yer alıyor.

Obama, Mark Zuckerberg'le daha önce bir kere de akşam yemeği yediklerini hatırlatıyor konuşmasının başında.

ABD Başkanının bir tembel Harvard Üniversitesi öğrencisi Mark Zuckerberg'in 0n yılda 80 Milyar dolarlık değere taşıdığı Facebook merkezine gitmesi çok mu önemli?

Bilmem…

Ama bazı bilgilere ulaştım bunları yazarken.

Örneğin;

ABD'de internet kullanıcılarının % 70'i Facebook kullanıcısı.

Kullanıcıların %70'i ABD dışında.

Her 20 dakikada 1 milyon bağlantı paylaşılıyor.

Her 20 dakikada 10 milyondan fazla yorum giriliyor.

Ortalama bir kullanıcının 130 arkadaşı var.

Ve daha neler.

Öte yandan…

Trilyonlarca dolar borç batağında bir ekonomi…

Son zamanlarda biraz iyileşme gösterse de ciddi bir işsizlik sorununu alt etmiş değiller.

Sağlık reformlarındaki büyük vaatlere karşın yaşanan hayal kırıklığı…

Göçmenlerle yaşanan ciddi sorunlar.

Bitmek tükenmek bitmeyen bölgesel sıcak savaşlar yüzünden savunma harcamalarındaki tasarrufların başka baharlara kalıyor olması…

Ve daha sayılabilecek bir çok **"sıkıntılı"** konu!

Ama gündem de **"twitter"** ın yasaklanması…

İnternet yasaklarının genişletilmesi…

Sosyal medyanın ne kadar zararlı olduğu…

Bu işlerle uğraşan devlet kurumlarının **"yasak icat etmekle"** ilgili çalışma alanlarının genişletilmesi…

gibi konular yok!

Çünkü Obama orada diyor ki; *"iyi bir politik ortam ve sağlıklı bir demokrasinin ön koşullarından biri yurttaşları bilgilendirmek ve onların katılımcılığını sağlamaktır. Ve Facebook bize tek yönlü değil iki yönlü iletişim kurma olanağını vermektedir. Yani ben size hitap ediyorum, siz bana konuşuyorsunuz… Yani bir diyalog içindeyiz! Bize bu olanağı tanıyan bu tür toplantıları işte bu yüzden çok seviyorum."*

Dahası, 21. yüzyılda rekabet güçlerini koruyabilmek için şartlar ne olursa olsun;

eğitime

bilime

araştırma ve geliştirmeye (inovasyon) ve

bunların alt yapısına dayalı alanlara **-matematik, bilim ve inovasyon derslerine-** daha fazla yatırım yapmaya devam edeceklerini vurguluyor. **Özellikle vurguladığı hususların başında da bir sonraki jenerasyon geniş bant ve internet yatırımları geliyor!**

Bunları gerçekleştirirken demokrasinin ve siyasetin de daha iyi olmasını sağlayacak fikirleri de tartışmak istediğini söylüyor. *"Çünkü eğer birlikte çalışır, çözüm üretirsek sağlıklı bir demokratik işleyiş konusunda da bir sorun olacağını sanmıyorum"* diyor.

Konuşmayı izledikten sonra arkama yaslandım.

Uzaklara daldım.

Sesini kıstığım müziği açtım.

Aklımda kalanları gelişi güzel notlara döktüm.

Zaman zaman gülümsedim.

Bir **"hoşluk"** kapladı içimi.

Neden acaba?

GÖK KUŞAĞI RENKLERİNDE "GEZİ PARTİSİ"…

6 Haziran 2013

Ben galiba bir sonraki seçimlerde kime oy vereceğimi buldum!

Gezi Partisi…

Gökkuşağı renklerinde "şemsiyeli" amblemi var!

31 Mayısın ruhunu parlamentoya taşıyor.

Buram buram insan hakları, doğa ve barış kokuyor.

Mis gibi…

Çiçeği burnunda "yeni" siyasetçiler..

Hani neredeyse 35 yaşından yukarı kimse yok gibi…

Yaşamı "para ve zenginlik" değil ,"insan ve çevre odaklı" inşa eden söylemleri ile sokakların sesini taşıyorlar parlamentoya.

Belki dünyanın en büyük 10 ekonomisinden biri yapmayacaklar Türkiye'yi, ama…

Mutluluk Endeksine göre yönetecekler bu ülkeyi. (Happy Planet Index)… Hani geçen yıl Kosta Rika'nın ilk, ABD'nin ise 133. sırada yer aldığı endeks…

Zaten son 20 yıldır seçim sandıklarına ayakları geri geri giden…

Seçimlere "kararsızlar" saflarında katılıp bir siyasi partiye oy veren %35 burada…

Bir de kendi siyasi partilerinden duydukları memnuniyetsizliği yaşayanlar var ya…

İşte onların da katılımıyla birlikte 21. yüzyılın değerlerinin bu topraklarda gerçekleşmesi…

Hiç de boş bir hayal değil!

Tıpkı 31 Mayıs'ın gerçekleşmesi gibi…

TRUMAN SHOW!

23 Aralık 2013

Son dönemde yaşanmakta olan olayların ışığında birden, **-nedense-,** Truman Show isimli filmi anımsadım!

The Truman Show Andrew Niccol tarafından yazılan ve Peter Weir'ın yönettiği 1998 yapımı bir filmdir. Filmde Jim Carrey, Laura Linney, Ed Harris ve Natascha McElhone gibi yıldızlar yer almıştır.

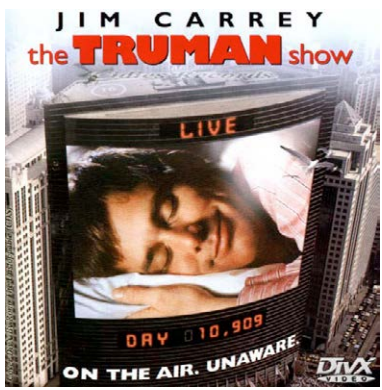

Vikipedia'da filmle ilgili kısaca şöyle bir bilgi var ki sanki filmin sonu 31 Mayıs 2013 Gezi Parkı!

"Truman Burbank, kartpostalları aratmayacak güzellikte bir adada yaşamaktadır. Bir işi, evi ve çok sevdiği karısı vardır. Ancak Truman dışında herkes bunun bir oyun olduğunu bilir. Truman'ın yaşamı gerçek sandığı bu stüdyolarda tam otuz yıldır, aralıksız olarak ve reklam vermeden bu yaşamı 24 saat boyunca canlı olarak televizyonda yayınlanmaktadır.

Truman'ın annesi, babası ve eşi kısacası tüm ailesi de sahtedir. Çocukluğunda bile dış dünyanın olmadığı Truman'a ikna edilmeye çalışılmıştır. Okullarında kaşiflik gibi dış dünyanın görülmesine sebep olacak meslekleri özenmesine izin verilmemiştir. Bir gün sudan korkutulmaya çalıştırılmak için ve sahte babasının bu sahte hayatı sürdüremeyeceğini söylediği için kayıkta babasının denizin dibinde boğulma sahnesini yaratılmıştır.

Lise yıllarında karşılaştığı bir kıza aşık olmuştur, ama bütün oyuncular tarafından bu kızdan ayrılmasını istemiştir. Kızın sahte adı Lauren'dir ama kızın sahte babası tarafından söylenti Fiji adalarına kaçıp diziden alındığında gerçek adının Sylvia ve bütün bunların bir düzmece olduğunu anlatmıştır.

Truman bu ana kadar hiç şüphelenmemiştir, ta ki babasını caddeden geçen insanlar arasında görünceye kadar… Zaten sahte eşinin evlilik fotoğrafında bir yalan işareti yaptığını da gördüğünde tüm gerçekleri öğrenmeye başlamıştır. O zaman 30 yaşına girdiği bölümde dizinin yönetmenine direnmiş ve sonunda gerçek dünyaya ulaşmıştır"

Yoksa, yoksa yaşadığımız hayat bir Truman Show'dan mı ibaretti ve Gezi ile perde aralandı?

MİLLİ İRADE!

27 Aralık 2013

Demokrasinin omurgası milli irade.

Seçme ve seçilme ehliyetine sahipsen sandık son sözü söyler.

Doğru. Bu milli iradenin **"tecellisi"** olarak tanımlanıyor. Ancak milli irade sınavını geçtikten sonra uyulması gereken kurallar var; aynen **"sürücü ehliyeti"** almak gibi…

Yaşın tutuyorsa…

Araç kullanmakla ilgili gerekli eğitimleri tamamladıysan…

Sürücü ehliyeti sahibi olmakla ilgili yasaların öngördüğü kural ve koşulları yerine getirirsen…

Giresin sınava. Sürücü ehliyetini alırsın.

Bu ehliyete sahip olmanın sorumluluğu da bu noktadan itibaren başlar.

Hız sınırını aşarsan, cezayı yersin.

Yasak yere park edersen silecek camında bir makbuz bulursun.

Alkollü araç kullanırsan aracına ve ehliyetine el konulmasına kadar varan yaptırımlarla karşılaşırsın.

Kısacası, milli irade **pardon** sürücü ehliyeti sınavını geçtikten sonra başlıyor sorumluluk!

O ehliyeti hak ediyor musun, etmiyor musun?

Kısacası;

Ehliyeti almak bir başlangıç…

Kurallara ne kadar bağlı kaldığın,

İnsana, topluma ne kadar saygılı davrandığın,

Trafik güvenliğini ne kadar önemsediğin

Bir **"duvara"** toslama olasılığının ne oranda olduğunu belirliyor!

Seçim sandığı ile ayakkabı kutusu arasındaki fark bu noktada başlıyor!

ADALET!

10 Ocak 2014

Gündemimiz **"adalet"**!

Ya da **"adaletsizlik"**!

Benim de gündemim **"adalet"**… Ancak şaşkınlıkla izlemekte olduğumuz mevcut Türkiye gündeminden biraz farklı.

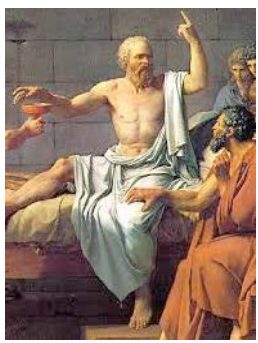

Önce bir arka plan paylaşayım; ben maalesef lise ve üniversitede iyi bir eğitim almadım. Örneğin, felesefe, sosyoloji, psikoloji, sanat tarihi gibi iyi bir **"yaşam tasarımının"** omurgası sayılabilecek temel donanımlardan yoksun tamamladım yüksek öğrenimimi! Hatta 50'li yaşlarıma geldiğimde nasıl oluyor da bu temel donanımlardan yoksun bir şekilde **"halkla ilişkiler mesleği"** gibi bir alanda kariyer yaptığımı çok sorguladım!

Benim de **"gündemim adalet"…**

Yaşamın oldukça ilerlemiş yıllarında **Serra Titiz**'le tanıştım. Sanki geç kalmışlığın oluşturduğu farkı kapatmak istercesine çok yoğun görüşmeye başladık. Yaşam tasarımlarımız birbirine benziyor, dahası ikimiz de çok yoğun bir şekilde kurumları **"sürdürülebilirlik stratejilerine"** yönlendirmeye çalışıyoruz. Ama bundan daha da önemlisi kendisinin bu yıl Ashoka Fellow seçilmesine neden olan www.gelecekdaha.net projesi…

14-30 yaş aralığındaki gençler…

İnternet ortamında, kariyerinde zirveye yükselmiş, yaşamlarında başarıyı yakalamış yöneticilerle buluşuyorlar.

Gençlerin hayatlarıyla ilgili bilinçli kararlar almalarını sağlamak için kurulmuş; bilgi ve tecrübeyi eşit ve yer ve zaman kısıtı olmadan paylaştıran bir platform.

Randevulu…

Gençler ilgi alanlarına göre seçtikleri 300'den fazla mentora bu görüşmelerde diledikleri her şeyi sorabiliyorlar. İstedikleri kadar buluşma gerçekleştirebiliyorlar.

Nasıl bir kariyer yolu izlemeliler?

Başarılı olmak için nereden başlamalılar?

Donanımlarını nasıl zenginleştirebilirler?

Ve dahası…

Onlarcası…

Sorular… Sorular… ve cevaplar…

Yüzlerce genç. Haftanın her günü… Her saati… Bilgisayar başında.

Gelecek Daha Net'in mentorlar toplantısına katıldım bu hafta. Ve orada paylaşılan bilgiler arasında meslekler dağılımı vardı. Uluslararası standartlara uygun Türkiye İş Kurumu'nun çizelgeleri içinde bir meslek çok dikkatimi çekti: **"ADALET ÖĞRETMENİ"**! Görevleri arasında özellikle şu satırlar dikkat çekici;

** Kendisine ayrılan ders saatlerinde çalışma planını uygulayarak öğrencilere adalet alanı ile ilgili bilgi ve beceriler kazandırmak*

** Alanı ile ilgili gelişmeleri izlemek, ihtiyaçları saptamak, bunların öğretim programlarına yansıtılması için ilgililere önerilerde bulunmak,*

** Öğrencilerin gelişimlerine katkıda bulunacak eğitim-öğretim yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak,*

**Mesleği alanındaki gelişmeleri takip etmek ve uygulamak*

Bizim eğitim sistemimiz içinde **"Adalet Öğretmenliği"** var mı, sordum, soruşturdum, internet ortamında araştırdım, bir şey bulamadım. Ama eğer varsa, bugünün **"adalet gündemi ve gelişmeleri"** kapsamında acaba öğrencilere ne öğretiyordur, ne ödevler veriyordur ve öğrencilerin ödevlerini hangi ölçütlere göre değerlendiriyordur?

Öte yandan, Serra geçen ay bana bir kitap hediye etti:

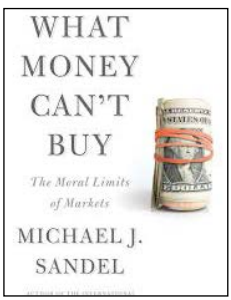

"What Money Can't Buy?" (Para neyi satın alamaz)

Çok uzun zamandır kafamın içinde uçuşup duran bir çok sorunun cevabını bulduğum bir kitap.

Yazarı Michael Sandel. Harvard Üniversitesi profesörlerinden. Böyle bir insanın varlığını bugüne kadar keşfetmemenin pişmanlığını yaşarken Serra'ya bir kez daha teşekkür ettim. **Pazar ekonomisinden pazar toplumuna** geçen küresel dünyada **"paranın ahlâki değerlerimizi nasıl erozyona uğrattığını"** canlı canlı örneklerle anlatan bir kitap.

Ama Michael Sandel'in bir başka özelliği var:

Harvard Üniversitesinde lisans öğrencilerine verdiği dersin adı **"ADALET"**…

Her dersini 1.500 öğrenci izliyor!

Harvard mezunlarının % 45'inin Michael Sandel'in dersini alarak mezun oldukları belirlenmiş… **"Çünkü mezuniyet sonrasında işe alınmada avantaj olduğu"** tespit edilmiş!

Ve Harvard Üniversitesi tarihinde ilk kez bir ders ücretsiz olarak youtube'a yüklendi. 12 bölümlük dersleri soluksuz izlemeye, not almaya başladım.

Eğitim sistemimizin beni **"eksikli"** bırakan bilgilerinin ucundan tutmaya çalışıyorum. Anlamaya, öğrenmeye çalışıyorum. Yaşam tasarımının nerelerine dokunduğunu belirlemeye çalışıyorum.

Dahası, sadece **"insanlar ve toplum için değil, doğa, gökyüzü, hayvanlar ve yaşamı oluşturan her şey için"** adaleti Michael Sandel'in derslerinde kavrama gayreti içerisindeyim.

Adaletin **"saray"** olduğu bir ülkede **"saray entrikalarının"** uzağında Socrates'in adaleti ile buluşmaya çalışıyorum!

HAYVAN ÇİFTLİĞİ 2014

01 Şubat 2014

George Orwell… İngiliz romancı. Onu en çok 1949'da yazdığı "1984" ve 1945'de yazdığı **"Hayvan Çiftliği"** romanlarından tanıyoruz. Benim üniversite yıllarımdaki (1970'ler) baş ucu kitaplarım arasında yer alan bu romana esas olan konular nedense hiç değişmiyor. Hele yazıldığı yıllar olan 1940'ları dikkate alırsak…

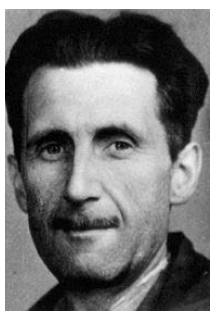

George Orwell
1903-1950

Hayvan Çiftliğini Türkçemize kazandıran Halide Edip Adıvar. Yıl, 1954…

Bugünkü blog yazımda -**nedense**- internet ortamında tesadüfen bulduğum Hayvan Çiftliği'nin özetini paylaşmak istedim. Belki kaçırmış olanlar alıp okumak isterler. Okumuş olanlar da 1940'lardan bu yana **"siyaset-iktidar-toplum"** ilişkilerinde pek de bir şey değişmediğini anımsarlar!

Roman bir çiftlikte yaşayan hayvanların bir gün bir domuz tarafından kışkırtılmasıyla beraber yaşamları pahasına ortaya koydukları özgürlük mücadelesi ve bu hakka sahip olduktan sonra da aralarında ne gibi entrikaların döndüğü anlatmaktadır.

Süreç içerisinde iki domuz öne çıkar: Napolyon ve Snowball. Napolyon iri yarı, iyi ve etkili konuşan, otorite sahibi; Snowball ise parlak zekaya sahip biridir.

İkisi birlikte Koca Reis'in fikirlerinden yola çıkarak "animalizm" adında bir öğreti ortaya koyarlar. Ardından da kamçıları, gemleri, burun halkalarını, zincirleri yok ederler ve aynı gün **"Yedi Emir"**i yazıp ahırın kapısına asarlar.

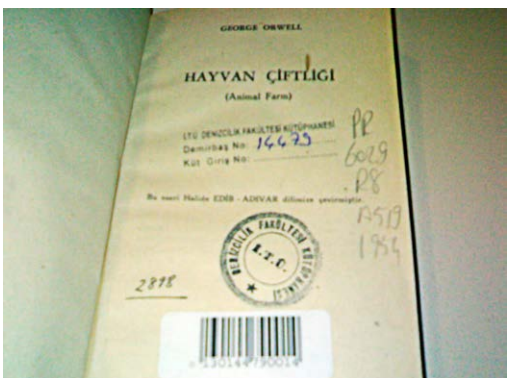

Halide Edip Adıvar çevirisi

Yedi Emir şöyledir;

1. iki bacaklı canlılar bizim düşmanımızdır
2. dört bacaklı canlılar dost ve müttefikimizdir.
3. hayvanlar asla giyinmeyeceklerdir.
4. hayvanlar asla yatakta yatmayacaklardır.
5. hayvanlar asla içki içmeyeceklerdir.
6. hayvanlar asla hayvanları öldürmeyeceklerdir.
7. bütün hayvanlar eşittir

Ancak zamanla Napolyon ve Snowball birbirini çekememeye başlayıp, ikisi de yeni düzenin tek adamı olmak istemektedir.

Hayvanlar yönetimi ele geçirdikten sonra Napolyon ve Snowball arasında görüş ayrılıkları baş göstermeye başlar. Örneğin; Snowball çiftlikte elektrik üretimi için bir yel değirmeni yapılması gerektiğini söylediğinde Napolyon'un köpekleri tarafından çiftlikten sürülür. Ama buna rağmen yel değirmeni çalışmalarına başlanır.

Napolyon ve korumaları

Günler ilerledikçe, devrimin amaçlarından da hızla uzaklaşılmaktadır; başlarda vaat edilen çalışma saatlerinin azalacağı yiyeceklerin artacağı yönündeki sözler gitmiş aksine çalışma saatleri artmış, verilen yiyecekler azalmıştır.

Bu arada domuzlar da hızla şişmanlamaktadırlar. Hatta yatakta yatmakta, içki içmektedirler.

Hayvanların eşitliği ilkesine uymayan bu davranışlar zamanla duvardan değiştirilerek domuzlar tarafından kendilerine uygun hale getirilir.

Örneğin domuzların yatakta yatmaları ve içki içmeleri konusunda **"Hiç bir hayvan yatakta yatmayacaktır"** ilkesini hatırlayıp hayrete kapılıyorlar.

Hep beraber duvarın yanına gidiyorlar, ancak duvarda: **"Hiç bir hayvan çarşaflı yatakta yatmayacaktır"** yazısını görüyorlar, h**epsi, bu ilkeyi yanlış hatırladıklarını düşünüyor, bu ilkenin sonradan değiştirilmiş olduğunu anlayamıyorlar bile.** Tüm hayvanların eşitliği ilkesi Koca Reisle birlikte toprağa gömülmüştür kısacası.

Kış aylarında çiftlikte kıtlık baş gösteriyor, buğday azalıyor, patatesler soğuktan donuyor ve yenilemeyecek hale geliyor. Açlıktan dolayı ölümler baş gösteriyor. Büyük domuz, bu haberlerin çiftlik dışında yayılmasını önlemek için önlemler alıyor, çiftliğe gelen ziyaretçilere, erzak depolarının dolu olduğunu söylüyor ve onlara, üzerini buğday ve yiyecekle örttürdüğü kum yığınlarını erzak diye gösteriyor…

Büyük domuz, aldığı bir kararla, tavukların yumurtalarının çiftlik dışında satılacağını, tavukların kuluçkaya yatmalarını yasakladığını ilan ediyor, buna karşı çıkan tavukları, yetiştirdiği köpeklere öldürtüyor… Bunun üzerine hayvanlar; **"hiçbir hayvan diğer bir hayvanı öldürmeyecektir"** ilkesini hatırlıyorlar. Hemen bu ilkelerin yazılı bulunduğu duvarın yanına gidiyorlar. Ancak duvarda: **"Hiç bir hayvan diğer bir hayvanı bir sebep olmadan öldürmeyecektir"** yazıldığını görüyorlar. Bu ilkeyi de yanlış ezberlemiş olduklarını düşünüyorlar!.

Büyük domuz, çiftlik içerisindeki hayvanlar arasında: **"liderimiz", "Hayvanlar babası", "Koyunlar hâmisi", "Yavru hayvanların dostu"** gibi üstün sıfatlarla anılıyor ve her türlü güzellikler ona atfedilmeye başlanıyor; mesela: genellikle tavuklar, **"liderimiz sayesinde altı günde beş yumurta yumurtladım"** ,

havuzdan su içen inekler: **"liderimiz sayesinde bu suyun tadı ne kadar güzelmiş"** diyorlar…

Bir gün çiftliğe dışarıdan saldırılar oluyor… Yabancı hayvanlar çiftliğe giriyor, iki sene gibi uzun bir zaman içerisinde bütün hayvanların büyük gayretleri sonucu yaptıkları ve büyük domuzun adının verildiği Yel Değirmenini yıkıp harap ediyorlar. Çiftlikteki bütün hayvanlar yaralanıyor, bazıları ölüyor… Bir müddet sonra bir tüfek sesi duyuluyor. Ağır yaralı bir hayvan yanındaki bir domuza: "Neden tüfek atılıyor" diye soruyor. Domuz: "Zaferimizi kutlamak için" cevabını veriyor. Yaralı hayvan; "Hangi zafer" diye hayret ediyor. Domuz; "Ne demek hangi zafer, düşmanı topraklarımızdan kovmadık mı" diyor. "Ama iki yıl uğraştığımız değirmeni yok ettiler" karşılığını veriyor…

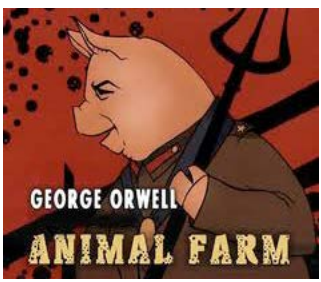

Domuz: **"Ne önemi var, bir değirmen daha yaparız, istersek daha fazla yaparız, yapmış olduğumuz muazzam işleri takdir etmiyorsun, şimdi şu bastığın topraklar düşman işgalindeydi, ama liderimiz sayesinde her karışını geri aldık"** diyor…

Biraz sonra Büyük Domuz, kendisine taktığı bir kaç madalya ve nişanla çıkıp bütün hayvanları, elde ettikleri zaferden dolayı kutluyor, tebrik ediyor…

Hayvanların hepsi büyük zafer kazandıklarına böylece inanmış oluyorlar…

Bir gece çiftlikte bir gürültü oluyor, hayvanlar ahırdan fırlayıp koşuyorlar… Çiftlik ilkelerinin yazılı olduğu duvarın dibinde kırılıp parçalanmış bir merdiven görüyorlar, domuzlardan birinin orada sersem sersem dolaştığını, yanında bir fener, bir boya kutusu ve bir de fırça olduğunu fark ediyorlar. Hayvanlar duvara baktıklarında, duvardaki ilkelerden birinin daha kendi ezberledikleri gibi olmadığını fark ediyorlar!..

Büyük Domuz, aldığı son kararla; arpaların bundan sonra sadece domuzlara tahsis edileceğini ve gazdan tasarruf etmek için ahırlardaki fenerlerin kaldırılacağını, hiç bir domuzun çiftlikteki işlerle uğraşmayıp, sadece yönetimle ilgileneceğini, domuzlardan başka, hiç bir hayvanın yönetim işlerine karışamayacağını, domuzların dışındaki bütün hayvanların Ağustos ayında pazar günleri dahi çalışacağını, çalışmayanın yiyeceğinin yarıya ineceğini ilan ediyor.

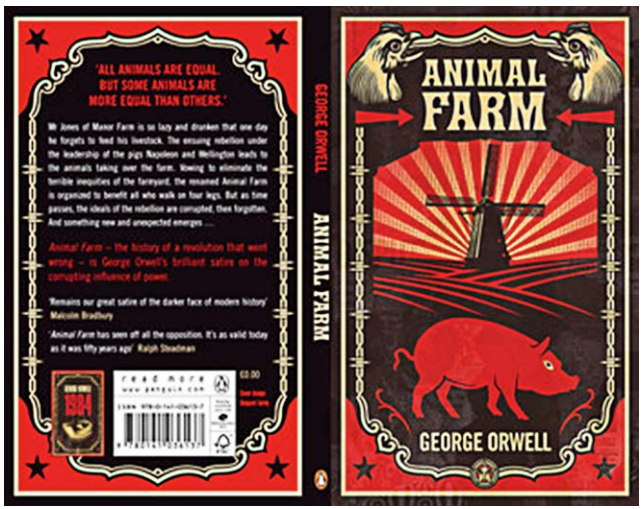

Hayvanlar, **"Bütün hayvanlar eşittir"** ilkesini hatırlayıp, **"bu nasıl eşitlik"** diye kendi kendilerine söylenmeye başlıyorlar. Hemen, ilkelerin yazılı olduğu duvarın yanına gidiyorlar, duvardaki yazıların değiştirilmiş olduğunu, ilk defa, fark ediyorlar, duvardaki bütün yazılar silinmiş, sadece şöyle yazıyor:

"Bütün hayvanlar eşittir FAKAT Bazı hayvanlar ötekilerden daha fazla eşittir."

Yani; Aklını kullanmayan hiçbir varlık için **özgürlüğün değeri yoktur.**

MERHABA YENİ ORTAÇAĞ

2 Şubat 2014

Yeni bir **"Ortaçağın"** habercisi olan internet yasa tasarısını kim hazırladı? Bu konuda Serhat Ayan'dan (tknlj.com) bir alıntı yapalım: *"Asıl işi PR. Halkla ilişkiler konusunda lisanstan doktoraya kadar ne var ne yoksa almış. Sosyoloji biliyor, görsel tasarım biliyor. 69 doğumlu, alımlı, 2002 yılında dünyanın en genç kadın parlamenteri unvanını almış, kürtaj karşıtı bir kadın.*

İnternet için yapılması istenen değişikliklerin altında onun imzası var. Hangi şapkasıyla internet konusunda görüş bildiriyor bilmek çok zor. Bir PR'cı olarak mı, sosyolog olarak mı? Eski rektör yardımcılığına binaen mi? Zira imzasını koyduğu maddeler bayağı bildiğiniz hukuk kitap işi, bu işi yalayıp yutmuş insanların işi."

Gütenberg

Bu topraklar matbaayı 250 yıl ıskaladı. Avrupa karanlık Ortaçağı matbaanın bilgiyi yayma ve paylaşma cesareti ile aşabildi.

Yazmak, çizmek **"düşünmek"** ister…

Yazanlar, çizenler düşündüklerini **"özgürce"** ifade etmek ister! Bilinir ki paylaşılan düşünce insanı insan yapan en önemli değerdir!

Bin yılı aşkın bir süre bu topraklarda yaşayan filozoflar böyle yapıyorlardı.

Düşünce üretiyorlardı.

İnsandan, hayvana…

Bilimden, uzaya…

Tarımdan teknolojiye…

Dinden, örf, adet, gelenekler ve kültüre kadar…

Yaşamın her alanında düşünce üretiyorlardı.

Filozof dedik onlara…

Onlardan ilham alan başka filozoflarda yüzyıllar boyu düşünce ürettiler.

Ürettiklerini paylaştılar. Onların interneti Agoralardı! Pazar yerleriydi. Kimse oraları **"düşünce paylaşıyorlar"** diye yasaklamadı!

Çünkü, paylaştıkça; insan için; doğa için; bu gezegen için; ne doğru/yanlış, ne iyi/kötü, ne güzel/çirkin tartışmalarından bir yaşam kalitesi peşinde koştu insanoğlu.

Zaman içinde bazen paylaşılan düşünceler **"birilerinin"**

işine gelmedi. Bu düşüncelerin sahiplerine işkence edildi. Eziyet edildi. Hatta öldürüldüler. Ama hep düşünce üretenler haklı çıktı.

Düşünce üretimi bu toprakların altındaki antik kentlerde başladı. 2 bin yılı aşkın bir süredir bir pusula gibi dünyanın dört bir köşesinde başkalarının düşünce üretimlerinin mayası oldu.

Ama sonraları…

Bu toprakların sahipleri değişti. Başka alışkanlıkları olan kavimler, toplumlar bu topraklarda yaşamaya başladı.

Ve zaman içinde **"düşünmek"** günlük yaşamın bir parçası olmaktan çıktı. **Başkaları bizim adımıza düşünüyordu artık!**

Bizim düşünmemize gerek yoktu!

Bugünlere kadar devam ettiği gibi onlar bizim için her zaman "en iyisini" düşünürlerdi!

Yazmak ve çizmekle ilgili bir gündemi olmadı buralarda yaşayan insanların. Bir kaç istisnası dışında…

Sanki DNA'lardan çıkarılmıştı **"bir şeyler düşünmeye"** olan ihtiyaç! Bir şeyler düşünenleri az olan bir toplum olduğumuzdan "paylaşacak bir şeyler de" doğal olarak yok denecek kadar azdı! Dünyada kişi başına en az kitap okuyan toplumlar arasında olmak bile bizi rahatsız etmedi.

Onun yerine düşünenleri, yazanları, çizenleri hapishane hücrelerine göndermek daha kolay bir yol oldu!

İşte bu yüzden Gütenberg'in neyi keşfettiği ve neyin peşinde olduğu bu toprakların pek umurunda olmadı!

Bu uzaktan bakış tam 250 yıl sürdü…

Okumak, yazmak, düşünmek ve bunları paylaşmakla ilgili o **"ıskaladığımız"** 250 yıllık bir boşluktur bugün içinden çıkmakta zorlandığımız ve bir türlü anlam veremediğimiz gelişmeler!

Belki **"halkevleri"** ve **"köy enstitüleri"** bu acımıza merhem

olur diye düşünmüştük.

Ama onları da **"yok etmeyi"** becerdik!

Çünkü, düşünmek ve düşündüklerimizi üretmekten daha önemli işlerimiz vardı! **Düşünceleri ve düşünenleri kontrol altında tutmak!**

Neden son 30 yılın en önemli enformasyon teknolojileri ile ilgili gelişmeler özellikle ABD kökenli?

Apple, Google, Amazon gibi değerleri milyarlarca dolar eden markalar bugün tüm dünyanın sosyal, ekonomik ve siyasi gelişimine yön verebiliyor. Bu teknolojileri 48 saat hayatımızdan çıkardığımızı düşünün; tam bir kaos olmaz mı?

Bugün cep telefonlarına kadar giren sayısız teknolojiyi hangi **"kültürel iklimde"** geliştirdi bu insanlar?

Neyi, ne kadar düşünebilecekleri ve bunun sonunda ne geliştirebileceklerini tanımlayan yasalar mı vardı oralarda?

Neden bu iklim bu topraklarda oluşmadı?

TÜRKİYE'NİN "ŞEFFAFLIK SINAVI": B-20

16 Mart 2015

Türkiye Etik ve İtibar Derneği'nin (TEİD) yeni yayınlanmaya başlayan "IN magazine" için bu yıl G-20 toplantısına paralel ülkemizde toplanacak olan B-20 toplantısı ile ilgili bir yazı yazdım. Aslında her daim var olan ama özellikle 2000'li yılların başından bu yana zirve yapmış olan yolsuzluk, rüşvet, suistimal gündeminin gölgesinde "rüşvet, yolsuzluk ve suistimal" gündemiyle toplanacak olan B-20'nin nasıl bir şekli ile "hayırlara vesile" olacağının merakı içindeyim. Yazı Aralık 2014 içinde kaleme alınmıştır.

Her birimizin toplum içinde farklı şapkaları var; kimimiz yatırımcı, iş adamı, sivil toplum veya meslek kuruluşu üyesi, kimimiz akademisyen, mavi-beyaz-altın yakalı çalışan, ziraatçı, sanatçı ya da sadece sokakta yürüyen sade vatandaş. Veya bunların bir kaçına birden sahip bir toplum bireyi.

Hangi kimliğimizle ilgili olursa olsun ortak yaşamın harcı ve öncelikli beklenti "adalet ve hakkaniyet" duygusunun hakim olduğu bir topluma ait olabilmenin duygusu ile güne başlayabilmektir.

Ancak, 20. Yüzyıl "adalet, hakkaniyet" erozyonunun en yoğun yaşandığı bir dönem olarak tarihe geçti. Belki bir çok uygulama buna neden oldu ama hiç biri "yolsuzluk, dolandırıcılık, sahtecilik, rüşvet ve suistimal" gibi konuların önüne geçemedi. Bunlar, sanki geçtiğimiz yüzyıla damgasını vuran serbest piyasa ekonomisinin kuralları gibi algılandı! Rakipleri yok etmek için yeri geldiğinde başvurulacak silahlar arasında gösterildi. Hatta yapanların ödüllendirildiğine bile tanık olundu.

Ve geldiğimiz noktada; bugün, önümüzü göremiyoruz. Nereye gittiğimizi hatta gideceğimizi bile bilemiyoruz!

Gezegenimizin kutupları; sosyal, ekonomik ve çevresel kaosa teslim olmuşlardır.

Başta salgın hastalıklar olmak üzere, yoksulluk, kitlesel göçler, yok olan tarım alanları ve bunun sonucu kapımızdaki gıda krizleri, içilebilir su kaynaklarının tükenişi, denizlerin-göllerin ve akarsuların kimyasal atıklar nedeniyle canlıların yok olduğu mezbahaya dönüşmüş olması…

Silahlanmanın artık ülkeler boyutunda değil, kabileler düzeyinde geçerli hale gelmesi…

İnsanı insan yapan temel değerlerin yerini; para, yok etme, sahip olma, açgözlülük/doymazlık duygularının almış olması…

Ve yine dini motiflere dayalı olan ve olmayan terör olgusunun "adalet ve hakkaniyet" arayışı iddiasıyla küresel ölçekte yanı başımızda duruyor olmasının tek nedeni; adaletsiz kalkınma ve büyüme açgözlülüğü ile donanmış para kazanma zihniyetinin faturasını ödemek durumunda kalmamız olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçtiğimiz yüzyıldan bize kalan bu dur!

Adaletsiz kalkınmanın ve büyümenin ana girdisini de rüşvet-yolsuzluk ve suistimal gibi "adalet ve hakkaniyet" kavramını bir "kımıl zararlısı" gibi kemiren uygulamalar oluşturmaktadır.

Ve işte tam bu karmaşanın hüküm sürdüğü bir ortamda B-20 Türkiye'de toplanıyor. Bu toplantının saymış olduğumuz hususlarla ilgili üç temel ilişkisi var.

Öncelikle OECD tespitlerine göre eğer rüşvet, suistimal bir endüstri dalı olsaydı bu dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olacaktı. Çünkü bu rakam küresel ölçekte %5 GDP ediyor. Birinci sırada savunma –yani silah-, ikinci sırada petrol, doğal gaz kaynaklarının da aralarında bulunduğu enerji sektörünün temsil ettiğini dikkate alırsak –tespit edilebilen kısmı- 3 trilyon dolarlık rüşvet ve yolsuzluk olan kaynağın bir ve iki numaradaki endüstrilerle olan ilişkisi galiba kendiliğinden ortaya çıkıyor!

Bu büyük endüstrilerdeki ilişki bicimi şüphesiz diğer endüstri dalları örnek aldı ve büyümenin bayrağı yaptılar! Rüşvet-yolsuzluk ve suistimal küresel anlamda "geçer akçe" oldu. Yoldan çıkarak "iş yapmak" daha doğrusu "iş bitirmek" bir başka açıdan "rekabet" oldu! Ve işin en korkutucu yanı; küresel rekabette her şeye ayar veren dünyanın önde gelen şirketlerinin bu işlerin içinde adlarının anılır olması… Yani "örnek" gösterilir olmaları." O yapıyor ben neden yapmayayım" vurgusu belki üniversitelerde ders olarak okutulmadı ama toplantı masalarının gündemi buydu.

"Kısa günün kârını elde etmek için" yan yollara sapan bu şirketler ve kişiler sadece kendilerine zarar vermediler; toplumun iş dünyasına olan güvenini yok ettiler. Yani, kurunun yanında "yaş" da yandı. İşini düzgün yapan, rüşvet, yolsuzluk gibi toplumun gözünde "ayıplı mal" olan konularla ilişkisi olmayan şirketlerin de toplumla olan güven bağları zedelendi.

İşin enteresan tarafı; iş dünyası en azından toplumu ve yatırımcıları böyle dalavereli işlerden korumak adına bir dizi sistemler geliştirdi. Bağımsız denetimler, iç denetimler, iç kontroller, uyum kuralları gibi başlıklarla günümüze gelen bu uygulamalar da çare olmadı "hokkabazlıklara"! Dahası, bu denetim kurallarına harfiyen uyan, raporlama yapan şirketler bu "ahlâki erozyonun" başını çektiler. Bir kısmı 2008'de tarih sahnesine gömüldü ama tamamının yok olduğunu kimse düşünmesin… "Aramızdalar"!

İkinci önemli husus ise bizzat B-20'nin içinden geliyor; Seul'daki B-20 toplantısının en önemli çıktısı, katılımcıların şu yaklaşımda hem fikir olmalarıydı; "rüşvet, yolsuzluk, suistimal, sahtecilik gibi konularda yaşanabilecek bir başarısızlık G-20 'nin tüm gündemini olumsuz etkileyecektir."

G-20 gündemini desteklemek amacıyla iş dünyası tarafında oluşturulan B-20'nin öncelikleri arasında; finansal büyüme, insan sermayesi, alt yapı yatırımları, ticaret ve rüşvet-yolsuzlukla mücadele yer alıyor. Avustralya Brisbane toplantısının bitiminde şeffaflık ve rüşvet-yolsuzlukla mücadele diğer dört ana konu başlığının performansını birinci derecede etkileyecek öncelikli alan olarak belirlendi.[1]

Yani, G-20 istediği kadar kendi özel gündemi ile toplansın,

[1] Driving for impact takes precedence over breadth of discussion
http://media.rspp.ru/document/1/7/3/73e19382a7646169ad42f6aa4ad61ddb.pdf- slide 13

kararlar alsın ve bu kararların altına imzalar atılsın; rüşvet, yolsuzluk gibi konularda bir ilerleme sağlanamadığı sürece küresel ölçekte çözüm bekleyen ekonomik, sosyal ve çevresel sorunların çözümü sürekli "bir başka bahara" kalacak gibi!

Üçüncü ve bizi ilgilendiren konu ise; Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün 2014 sıralamasında 175 ülke arasında 64. Sırada bulunan Türkiye'nin bu konuda siciline yazdırdığı pazar payı belli ki hesap verilebilirliği sevmediğimizin bir başka göstergesi. Ve bu da "adalet ve hakkaniyet arayışı" ile ilgili temel beklentide gelişmiş ülkeler karşısında bizi ofsaytta bırakan bir başlık.

Portekiz eski Başbakanı Jose Socrates'in yolsuzluk ve vergi usulsüzlüğü yaptığı gerekçesiyle üç gün gözaltında tutulması, arkasından tutuklanması ve hakkında soruşturmalar açılması…

İspanya Kralı Altıncı Felipe'nin kız kardeşi Prenses Cristina'nın, kocasının iş bağlantıları aracılığıyla "vergi kaçırdığı ve kamu fonlarını amacının dışında kullandığı" iddiasıyla yargılanacak olması…

İsveç'te bir kadın bakanın Toblerone çikolata almak için devlet kasasından 60 TL kullandığı için görevini bırakması… Uruguay'da Ekonomi Bakanı Fernado Lorenz'nun adının rüşvet iddialarına karışmasını içine sindiremeyerek istifa etmiş olması ve istifa kararını mahkemenin önüne bakan olarak değil sıradan bir vatandaş gibi çıkmak için aldığını söylemiş olması… Veya aynı ülkenin devlet başkanı Jose Mujika'nın aylık 12 bin dolarlık maaşını hayır kurumlarına bağışlaması ve devletin tahsis ettiği son model bir Mercedese binmek yerine kendi külüstür tos-

bağasını kullanmakta ısrarcı olması… İngiltere'de eski Avrupa Bakanı Denis MacShane'ın, yaklaşık 12 bin 900 sterlin (yaklaşık 44 bin lira) değerinde sahte faturayla masraf gösterdiğini itiraf etmesinin ardından 6 ay hapis cezasına mahkûm olması gibi örneklerin arasında ülkemizde 17 ve 25 Aralık 2013 tarihleriyle birlikte kamuoyunun gündemine gelen yolsuzluk-rüşvet iddialarının nasıl bir yasal süreç izlemekte olduğu şüphesiz B-20'nin masa üstü olmasa bile masa altındaki gündemini oluşturacaktır!

İlk çağlardan bu yana "adalet" filozofların temel sorgusu olmuştur. Üzerinde yaşadığımız topraklara da etkisi olan eski Yunan'da filozof Socrates hem siyasetçilere hem de topluma bunu anahtar sözcük olarak vermiştir; "Adalet ve ahlâk en üstün değerlerdir. Tanrı kavramında da bu iki değer bulunur. Hukuk ve siyasette ahlâk ve adaleti kurmak ilk hedeftir." **[2]**

"Benim memurum işini bilir" anlayışından bu yana geldiğimiz noktada B-20 üyesi ülkelerin temsilcileri aslında " Türkiye'nin gündemi" ile buluşacaklar.

Çağdaş demokrasilerin omurgası olarak tanımlanan insan hakları ve ifade özgürlüğü bu toplantıya da damgasını vuracak! Küresel ölçekte; ekonomik büyümenin, toplumsal refahın ve yok ettiğimiz doğayı yeniden onarmanın anahtarı olarak tanımlanan rüşvet ve yolsuzlukla mücadele B-20'de tartışılırken arka planda; Gezi'nin gaza boğulması, Çarşı'nın bir terör örgütü olarak yargılanması, Soma'da yaşamını yitiren 301 madenci ile birlikte Ermenek'te su altı sularına terk edilen 18 madenci, Yırcalı'da acımasızca katledilen 6 bin zey-

[2] Etik, Ahlak, adalet kavramlarını inceleyen filozoflar
https://prezi.com/zaooznsgic6g/etik-ahlak-adalet-kavramlarn-inceleyen-filozoflar/

tin ağacı sorgulanmayacak mı? Kamu ihale kanununun 164 kez (şimdilik!) değişmiş olması, ifade özgürlüğünün simgesi olan internet ortamını kişiler bazında kontrol altına alma girişimleri bu toplantıya ülkemizi temsilen katılacak olanların karşısına soru olarak çıkmayacak mı?

Biraz geriye gidecek olursak;

1999'da Seattle'da birbirini tanımayan, daha önce hiçbir araya gelmemiş onbinlerce insan sokaklara döküldü… Çünkü on yıllardır Dünya Ticaret Örgütü az gelişmiş ülkeler karşısındaki adaletsiz ve hakkaniyetsiz uygulamalarını Seattle'da görüşüyorlardı.

Bugün her bir dakikada bir çocuk/bebek ölümüne tanık oluyorsak; iki milyara yakın insanın içilebilir nitelikte suya erişimi yoksa, yoksulluk nedeniyle onbinler evini, yurdunu ailesini terk edip göç etmek zorunda kalıyorlarsa 1999 yılında Seattle'da sokaklara dökülen her yaştan ve milliyetten insanın neler söylediklerine göz atmak gerek.

Ve sonraki yıllarda; G-8 toplantıları, IMF toplantıları ya da adı ne olursa olsun dünya liderlerinin toplantılarında sokaklar bu nedenle karıştı. Çünkü liderler adalet ve hakkaniyet arayışlarına cevap verebilecek bir gündemi hep sümen altı ettiler.

2008 küresel finans krizi ile sokakların ne denli haklı olduğu ortaya çıktı. Ama hala bir şey değişmedi! Tek gündem "ne pahasına olursa olsun büyümek" olarak kaldı!

Aslında, hepimiz yeni bir yüzyılın ilk çeyreğine yaklaşırken adaletsiz kalkınmanın ve büyümenin baş sorumlusu olarak görüyoruz rüşvet, yolsuzluk ve sahtekârlık süreçlerini…

Ve işte bu Türkiye'nin çağdaş dünyaya ait olduğunu belgeleyebilecek ve

hakkındaki tüm önyargıları yıkabilecek en önemli fırsat. Bugün ile B-20 toplantısı arasındaki zaman dilimi içinde hukuk düzeni içinde atılacak somut adımlar ve bunların takip edildiği süreçler ile tüm zamanların "en iyi uygulamalarını "örnek olarak ortaya koyabileceği bir şans… Sanki gümüş bir tepsi içinde sunulmuş B-20 toplantısının ev sahipliğini taçlandıracak, arayıp da bulamadığımız bir gündem!

Gerçekleri saklamadan…

Olan biteni halının altına süpürmeden…

Evrensel hukukun temel dayanaklarını süreç haritası ile zenginleştirerek…

Rüşvet ve yolsuzlukla mücadelenin ekonomik, sosyal ve çevresel büyümenin temel göstergesi haline dönüştürmenin ana performans göstergesi olarak katılımcıların önüne konulabilmesinin arkasında kim durmaz ki?

Bir bayram temizliği havasında tüm kurumların rüşvet ve yolsuzluk karşısında "dik duruşları" bile sadece Türkiye'nin değil tüm dünyanın önünü görmesini sağlayabilecek iyi bir başlangıç noktasıdır.

DEMOKRASİ YUNAN REFERANDUMU İLE "AHLÂK" SINAVINDA!

7 Temmuz 2015

Yunanistan'da aslında Uluslararası Para Fonu'nun borç dayatmasına karşılık bir referandum yapılmadı…

Çıkan **"hayır"** sonucu kapitalizmin ne kadarlık ömrü kaldığı ile ilgilidir.

Yunanlılar iki bin yıllık demokrasi kültürü kokusu sinmiş topraklarda yaşıyorlar.

Filozofları demokrasiyi "ahlâkın" yeşerttiğini bellettiler onlara…

Ama gelgelelim 150 yıllık kapitalizm **"ahlâkı"** bir türlü sevemedi! Çünkü arada **"para"** vardı! Paranın arkasında aslında hiç bir değeri olmayan **"hisse değeri"** diye uyduruk bir şey vardı. Bu yüzden aileler bölündü,kardeşler birbirine düşman oldu, ülkeler birbirine düşürüldü, savaşlar icat edildi, milyonlarca insan binlerce savaşta yok yere öldü.

Savaş olmayan ortamlarda kapitalizmin yolu açılsın aydınlansın diye;

Toplumlar cehaletle başbaşa bırakıldı…

Yoksullaştırıldı…

İnsanca yaşamanın temel hakları olan sağlık, eğitim bile -herkes yararlanamasın diye- kuruşlandırıldı.

Doğa acımasızca katledildi.

Kapitalizmi kurumsallaştırmak için İkinci Dünya Savaşı şartlarının gölgesinde Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi bugün aslında **"ne idüğü belirsiz, beş para etmez"** kurumlar ortaya çıktı. Bu kurumların üzerindeki kumaştan ahlâklı bir elbise yapmak mümkün değildi. Çünkü kapitalizmin konfeksiyon ürünüydü!

2008 de kapitalizm -beklendiği gibi- duvara tosladı.

Ahlâksızlığın diz boyu olduğu bir kez daha gözler önüne serildi.

Aslında borç sarmalı **"kırmızı başlıklı kız"** öyküsü gibi sadece kişileri, şirketleri değil ülkeleri de bataklığa çekmişti. Açtıkları krediler ve verdikleri borçlar ile **"amcaoğlunun bayram bahşişi"** kıvamında maddi destek verenler borç sarmalı sayesinde ayakta kalabileceklerinin bilincinde olan **"ahlâksız"** kurumlardı.

Bunlar dünya nüfusunun sadece %1'i. Ama toplam gelirin %50'sine sahipler. Yani formülün doğasındaki ahlâksızlığı **"demokrasi battaniyesi"** ile örtmeye çalışıyorlar!

IMF, Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi kurumları üreten ve adı **"gelişmiş"** olan ülkeler bile ekonomileri duvara tosladığı için merkez bankalarının bastıkları karşılıksız paralar ile ekonomilerini ayakta tutmaya çalışıyorlar. Yani yine "ahlâksız" bir yola başvuruyorlar!

Yunan referandumu demokrasi, ahlâk ve paranın hesaplaşmasıdır.

Şimdi Yunan ekonomisinin nasıl kurtulacağı değil kapitalizmin nasıl kurtulacağı konuşuluyorsa bu yüzdendir.

Aleksis Çipras -belki de- tarihin akışını değiştiren bir adım atıı bu kreditörlere kafa tutarak!

Ahlâki değerlerden yoksun olduğu için Sovyetlerin şemsiyesi altındaki blok 70 yılda çöktü yok oldu. Ahlâki değerlerden yoksun olduğu için kapitalizm 1980'lerden bu yana bitkisel hayatta, özelleştirmeler bile kurtaramadı sayılı günlerini.

2008'de kalp masajı ile hayata döndürüldü ise de oyunun kuralları bozuldu. Yunanistan referandumu ile yeni toplumsal uzlaşma kültürünün taşları döşenmeye başladı. Bakalım nasıl bir şey olacak?

DEREDEN TEPEDEN…

Bir de yaşamın ta kendisi vardır. İçinde size ait yaşamın gerçekleri dans eder. Kimi zaman vals, kimi zaman tango… Ben bunları rüzgar güllerine doğru uçan kuşlara benzetirim. Ucunda belki tehlike de vardır ama yine de size aittir her şey!

Sizin kararlarınız…

Sizin yaşam tasarımınız…

Yaşamın size sundukları ile sizin yaşadıklarınız arasındaki gel-gitler mutlaka bir yerlere not düşülmüştür.

Aslında bunlar yaşamın hangi penceresinden nereye baktığınız ve neyi yaşamakta olduğunuzla ilgili kendinize fısıldamakta olduğunuz bir şeylerdir.

Kimi zaman endişe…

Kimi zaman huzur, keyif ve rahatlık…

Kimi zaman ise sizin dışınızda ama sizinle ilgili gelişmelerdir.

Ama, hangisi olursa olsun; bir fikriniz vardır söyleyecek… Paylaşacak… Bunlar sizin kimliğinizi de ele verir, yaşam tarzınızı da…

Yaşamın "neresine" dokunmak…

Günler, haftalar, aylar, yıllar çok hızla akıp gidiyor. 30'lu yaşlara kadar gelecekle ilgili beklentilerimizi istiflediğimiz bir yaşam yığının içinde yol bulmaya çalışıyoruz.

30-40 arası elimizdeki pusulanın doğruluğunu sorguluyoruz. Ya kuzeyi göstermiyorsa diye bir kuşku içimizi kemiriyor.

40'lı yaşlar en böbürlendiğimiz yıllar.

Her şeyi ne kadar da doğru yapmışız!

Hiç yanılmamışız!

Hep isabetli kararlar vermişiz…

Ama ne kadar doğru bir yerdeyiz. Bu tartışılır…

50 ve sonrası geleceğe bakmaktan çok yaşanmışlıkların sohbete meze yapıldığı yıllar olarak geliyor gündeme.

Bunları düşünenler bir bilseler Çetin Altan'ın 40 'lı yaşlarda gazeteci olduğunu Hıfzı Topuz'un ilk romanını 70'li yaşlarında yazdığını…

Yani öyle ya da böyle… Yaşam akıp gidiyor: kendi içinde sürprizlere gebe olarak…

EHLİYETLE BİRLİKTE " NEZAKET" SINAVI!

27 Eylül 2014

Yıllardır düşünür dururum.

Neden **"mutsuzluk katsayımız"** bu kadar yüksek diye…

Kendimden biliyorum; sabahları kalktığımız andan itibaren, **"asabi, gergin, asık suratlı"** bir renkle yaşamın labirentli kollarına atarız kendimizi.

Durakta otobüs bekleyenler mutsuz, araç kullananlar mutsuz, araç içinde yarım kalmış uykusunu tamamlamak durumunda olanlar mutsuz, otobüstekiler mutsuz, simit satanlar mutsuz, simit alanlar mutsuz, vapura binenler, inenler, metro duraklarına inenler, çıkanlar…

Herkes mutsuz.. Ya da mutsuzluk katsayıları yüksek.

İşe geldiklerinde mutsuz oldukları için, kapsama alanındakilere de bunu yansıtma ve yayma ve hatta etkili olma olasılıkları da yüksek.

İstisnalar var tabii…

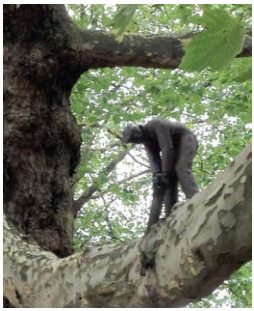

Onlara hayranım. Sabahları gülebilen, kahkahalar atabilen ve çevrelerine mutluluk hormonu aşılayanlar bir şekli ile başka gezegende yaşamıyorlar. Bizim aramızdalar ve doğallıkları içinde mutlu olmayı becerebiliyorlar.

Mutsuzluk katsayısı bu kadar yüksek insanın yaşadığı ortamda doğal olarak sinirler hep gergin, sesler hep yüksek tondan çıkıyor ve çok sık bir şekilde günün akışını kökten değiştirecek kavgalara, çatışmalara da tanık oluyoruz.

Bunları hepimiz biliyoruz. Çünkü biz de bunun bir parçasıyız.

Peki nedir bizim mutsuzluk katsayımızı sürekli artıran, birbirimize karşı silahlarımızı kuşatan, yaşamı çekilmez hale getiren davranışlarımızın kaynağı?

Ben buldum!

İki temel neden olduğunu düşünüyorum. (Tartışmaya açık)

Trafik ortamı ve yaşamak zorunda bırakıldığımız çarpık kentleşme!

Her ikisinin de en az diğeri kadar mutsuzluğumuzu besleyen ana damarlar olduğunu düşünüyorum.

Trafik ortamının **"oyun kurucusu"** ehliyet olayı örneğin…

Ehliyet alabilmek için girdiğimiz sınavda, ne zaman durulacak, hangi işaret ne anlama gelir, yokuş yukarı nasıl kalkılır, kaç km ile gitmek gerekir gibi içeriksel olarak teknik bir sınavdan geçeriz. Hem yazılı, hem de uygulamalı…

Hiç bir zaman okul işareti olan bir kavşakta neden durmamız gerektiği, durmazsak ne olabileceği…

Öğrenci taşıyan bir okul taşıtının neden hız limitlerinin üzerinde gitmemesi gerektiği…

Engellilere ait yere park etmemizin hangi sorunlara neden olabileceği…

Trafik tıkanıklığında acil şeridine günün birinde bizim de ihtiyacımız olabileceği…

Yani kısaca, araç kullanmanın ön şartının **"önce insan"** olduğu ve kuralların da aslında bu amaçla geliştirildiği sorgulanmadığı için bugün tam bir **"saygısızlık ortamına"** dönmüş bir trafik ortamında yaşamak durumunda bırakılmışız.

Bir yaya geçidinde karşıdan karşıya geçmekte olanlara yol verdiğim zaman aldığım o **"tebessüm"** dolu bakışlarla kendimi zenginleştirmeye çalışırken;

Altlarında son derece pahalı araçlar ve kılık kıyafetlerinden iyi eğitim almış, iyi şirketlerde iyi gelirlere sahip oldukları izlenimi veren sürücülerin **"tarlada ehliyet almış"** görüntüsü ile trafik ortamında dolaşmaları…

Başta minibüs sürücüleri ve taksiciler olmak üzere bir çok sürücünün kendini **"kamikaze"** zannetmesi…

Bir yere yetişme telaşı olanların olası kaza risklerini ceplerinde taşımayı alışkanlık haline getirmiş olmaları…

Bakımsız araçları ile trafik ortamına çıkılmasını **"maharet"** sananların varlığı…

Otobüsler, kamyonlar, mobiletler, motorlar derken içinden

çıkılmaz trafik ortamının **"eğitime değil de cezaya dayalı"** denetleniyor olması…

Sonuç ortada; her yıl 4 bine yakın ölüm, 250 binden fazla yaralıya mal olan kazalar… Bu insanların aileleri, arkadaşları ve yakın çevrelerini de dikkate alırsanız mutsuzluğun kaynağını başka yerde aramaya zaten gerek yok!

Trafik ortamı bana göre mutsuzluk katsayımızın temel nedenlerinden birini oluşturuyor. O yüzden yeni duyduğum **"ehliyet alınırken nezaket ve adab"** sorgulanacak haberini büyük bir keyifle kucaklıyorum.

Diğeri daha feci…

Çarpık kentleşme yani.

Başımızı sokacak bir **"yuva"** noktasından kentleşme olgusuna bakıldığı için…

Rant sistemi öyle bir **"yuva"** armağan etti ki bizlere;

Ne komşularımızı tanıyoruz…

Ne bakkalımız bizi biliyor…

Ne çocuklarımızın güvenle oynayabilecekleri oyun alanları var…

Ne nefes alabileceğimiz parklar, bahçeler, yeşil alanlar…

Ne aracınızı düzgün bırakabileceğiniz park yerleri…

Ne sinema, tiyatro, galeri gibi kültürel harman ihtiyaçlarımızı giderebileceğimiz mekanlar…

Ne… Ne… Ne…

Bu çarpık kentleşme; işe, okula gidip-gelirken alabildiğince belleğimize kazınan bir görsellik sunuyor… O görsellik zaten mutsuzluğun ana kaynağı olarak davranışlara yansıyor.

Yıllar önce Almanya'dan ülkemize ilk kez gelen bir üst düzey yöneticiyi İzmir'de havaalanından oteline getirdikten sonra yemeğe götürdüm ve ilk izlenimlerini sordum; **"Biraz enteresan villa anlayışınız var"** dedi. Önce anlamadım. Ama sonra yol boyunca geçtiğimiz gecekonduları kast ettiğini anladım.

Durum bundan ibaret.

Trafikte de kentleşmede de mutsuzluğu kendi ellerimizle inşa ettik. Hem de bunu okumuş abilerimiz, ablalarımız eliyle yaptık; mimarlarımız, mühendislerimiz, teknik insanlarımız ve daha sayabileceğimiz bir çok meslek mensubu bu mutsuzluk katsayımızın temeline harç koydular.

Ne yapabiliriz?

İki basit şey;

Sabahları en az 3 kişiye günaydın diyebiliriz ve

Yaya geçitlerinde "özellikle" yayalara yol verebiliriz…

ERKEKLER İÇİN YAŞAMIN LEZZETİ 45-55 YAŞ BANDINDA!

28 Eylül 2014

Bir gün konuşmacı olduğum bir konferansın kahve molasında uzun zamandır görüşmediğim dostlarımla sohbet ediyordum. Tesadüf kümelendiğimiz grubun tamamı erkekti. Bir tanesinin o gün doğum günüymüş ve 45 yaşına giriyormuş. **"Yeni dünyana hoşgeldin"** dedim.

O ve diğer dostların şaşkın bakışları arasında ne demek istediğimi açıklamaya çalıştım.

"Bir erkeğin eğer ciddi bir sağlık sorunu yoksa bana göre yaşamın lezzetini damaklarında dolaştıracağı yıllar 45-55 arasıdır" dedim. Ama ben 55'i geçtiğim için 5 yıl bonus veriyorum ve bunu 45-60 yapıyorum diye de ilave ettim.

"Yani ne demek bu?" şeklindeki bakışları cevaplamak durumundaydım. Aslında Ertuğrul Özkök bir yazısında benzer bir yaklaşımda bulunmuştu ama…

Eğer bir erkek, 45 yaşına geldiğinde kariyer meselesini çözmüş ise, ailesi ile ilgili temel ihtiyaçları giderebilmiş ve aile

bireylerinin güvencelerini tanımlamışsa…

Paranın neleri satın alabileceği, neleri alamayacağının ayrımını yapmayı öğrenmişse…

Makam, kırmızı halı, rütbe gibi **"itibar getirdiği"** düşünülen sanal yanılgıları vestiyere asabilmişse…

İkinci bir kariyer yapmanın **"tam zamanı"** duygusu içini kemirmeye başlamışsa…

O güne kadarki başarısızlıklarını **"kültürel zenginliğine katık edebilmişse"**…

Yaşamın kalite örgüsü olan; resim, müzik, edebiyat gibi alanların kendini yenilemenin araçları olarak görmeye başlamışsa…

O güne kadar yeterli, derinlikte **"dostluk biriktirmişse"**…

O erkeğin yaşamı imrenilecek bir on yılı hak ediyor demektir.

Çünkü 45'inde bu noktada olan erkek;

Nereye seyahat edilecek, ne yenilecek, ne içilecek, ne giyilecek, kim görülecek konularında kapısı çalınacak biridir.

Duygularını en saf, en doğal, en **"olması gerektiği"** gibi paylaşmaktan çekinmeyecektir.

O güne kadar hiç denemediği halde **"şiir"** bile yazmaya başlayabilir. Bir tiyatro oyununda **"rol"** talep edebilir. Resim kurslarına gidebilir ve sergi açabilir. Müzikte yeteneklerini sınayabilir.

Bu erkek **"büyük mutlulukların"** peşinde değildir artık. Anı yaşamayı ve o anın içindeki mutlulukları keşfetmeyi, uzakta **"ne zaman geleceği belli olmayan"** mutluluklara tercih eden **"birisidir"**.

Ödüllere gitmez. Ödüllerin ona geleceğinin bilincindedir.

Bunun **"Oskar"** olmasının gerekmediğini, ödevine yardım ettiği alt komşusunun ilköğretimdeki kızı tarafından teşekkür anlamında ona yazılmış bir **"şiir"** bile olabileceğinin bilincindedir.

Dostlukları gerçek ve kalıcıdır. İyi gün dostu değil, zor zamanların oyun kurucusudur artık.

Yaşam yönetiminde Epikür dönemine girmiştir. **"Zevk, mutlu bir yaşamın başlangıcı ve amacıdır"** demez ama hissettirir! Veya; **"Hayatı zevkli kılan şeyler, kolay bulunmayan şeylerdi ama aslında hiç de "pahalı" değildiler."** gibi laflar ederler!

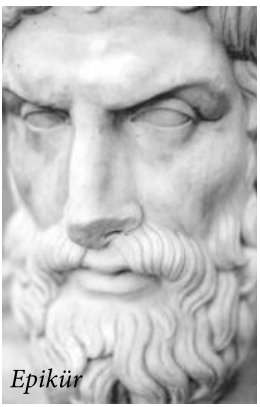
Epikür

Yaşamın kalitesi **"ondan"** sorulurcasına bir **"bilge adamdır"** artık O!

Savaşların, derin toplumsal çatışmaların içinde bile **"yaşamı anlamlı kılacak"** bir pusuladır.

Kısacası, yaşamın gerçek lezzeti ile buluşmak için **"nereye"** bakacağını biliyordur.

Bir erkek hiç bir zaman 30'larında bu yazdıklarımızı kendine dert edinmez. Başka öncelikleri, hedefleri, beklentileri ve **"değerleri"** vardır, o yaşlarda!

Bu 40'ına kadar böyle devam eder. 40 yaşına kadar kariyeri ile **"net"** kazanımları olmamışsa, para, sağlık, aile gibi yaşamın omurgası olan konularda bir alt yapı oluşturamamışsa, ya da **"hazırdan yemişse"**, 40'ından sonra istese de bunları yaşam kalitesi ve lezzeti ile buluşturacak bir performans gösteremez.

Altında teknesi olsa bile nasıl usturmaça atacağını bilemez.

BMW 7.40'a biniyor olabilir ama penceresinden dışarı mandalina kabukları atar!

Müzayeden bir dolu paraya heykel alır ama çalışma masasında kâğıt ağırlığı olarak kullanır!

Yaşamı paranın satın alabileceği **"şeyler"** üzerinden kurgu-

lar. Buna **"insan"** da dahil olabilir!

Terazinin kefelerinde ya kolay yoldan sahip olunmuşluklar ya da beceriksizlikler veya yeteneksizliklerin yumak olduğu gramlar duruyordur.

Hele bir de yaş kırklara gelmiş ve hem kariyer anlamında hem de yaşamın omurgası olarak tanımladığımız sosyal birikimler elde avuçta yoksa!

İşte bu en kötüsü… Bu yaştan sonra -istisnalar hariç- tamirat/tadilat fayda etmeyecektir.

Her şey yarım yamalak, bir ondan, bir bundan şeklinde olacaktır.

Başkalarının hayatlarından **"rol"** çalma yegane uğraş haline dönüşecektir.

Zamanında değerlendirilmemiş fırsatların anıları bir **"zenginlikmiş"** gibi sunulacaktır.

Erkeklerin 45 yaşına yapacakları hazırlıklar için son şansları 40-45 bandıdır. Bir çeşit **"hazırlık sınıfı"** yani… Bir yandan mevcut işler, güçler; diğer yandan 45'e hazırlık gerektiren konular… Yeterli bir süredir yaşamın kalitesi ile buluşmak isteyenler için.

Bütün bunları anlattıktan sonra **"beklediğim"** soru geldi;

"Peki ya kadınlar için durum ne?"

Cevabı çok basit aslında… Erkeklerin 45-55 yaş bandında yaşamın kalitesi, lezzeti ve bunlara paralel beklentileri her ne ise kadınlarda bunun karşılığı 30-40!

Hodri meydan:-)

BİRBİRİMİZİN HAYATINDA HANGİ ROLÜ OYNUYORUZ?

29 Ocak 2015

Yaşam kendi içindeki çelişkileri ve komiklikleri ile akıp gidiyor.

Arkamıza dönüp baktığımızda farklı zaman dilimleri içinde hayatımızda bir takım insanların farklı rolleri oynadıklarını görüyoruz.

Aynen bizim de bir takım insanların hayatında oynadığımız roller gibi.

Çekirdek aile içinde bile büyük kardeş zaman zaman kendisinden talep edilmese bile "baba" rolünü üstlenebilir. Küçük kar-

deşlerin böyle bir beklentisi olmadığı için büyük kardeş **"baba"** rolünü oynar ama bir **"babanın saygınlığını"** hiç bir zaman elde edemez! Oysa ki rolü çok başarılı bir şekilde oynamış bile olabilir ve aile dışından bu konuda ciddi takdirler de alabilir!

Bazen evliliklerde de karşımıza çıkar. Çiftler birbirlerine aşık olmadıkları halde **"Love Story"** nin yönetmenini kıskandıracak yetkinlikte aşka soyunurlar! Ama arka planda aşk olmadığı için rolleri Bostanlı pazarından alınmış giysiler gibi sırıtır.

Aşklarını terk edip arkadaş evlilikleri yapanlar ise zaten birbirlerine **"arkadaş"** rolü vermişlerdir. Yaşam bu eksen üzerinde akıp gidecektir. Bir arkadaşın sorumlulukları evliliğin omurgası biçiminde yaşamla sarmal olur.

Asıl tehlike sosyal hayatın içindeki ilişkilerde! Kimin hayatında kimin ne rolü var?

Aslında iki kişi, arasındaki rol dağılımı basit, anlaşılabilir ve uygulanabilir. Ama bu iki kişinin arasında dahil olabilecek üçüncü, dördüncü, onuncu, onbeşinci kişiler olduğunda roller de farklılaşmaya başlar.

Aslında farklılaşan roller değil dağ başında, gecenin bir saatinde kız başına eve dönerken araban bozulduğunda ailenin dışında ilk kimi arayabileceğindir!

Tabii ilk aradığın kişinin o telefonu görüp de açmaması, açıp ta **"bu saatte seninle uğraşamayacağım"** havasında konuşması veya sorunu savsaklaması, **"outsource"** etmesi o güne kadar o kişiye biçilmiş rolün ne derece doğru ve isabetli olduğu ile ilgili bir hayat dersidir!

Ve o an **"dank"** eder!

Hayatımızda aslında kaç kişiye hak etmediği o rolleri vermişiz.

Bir anda yaşamımıza **"kâbus"** gibi çöker gecenin alaca karanlığındaki iç hesaplaşma:

Gerçekten kim "arkadaş",

Kim "iş arkadaşı. mahalle arkadaşı, uzaktan tanıdık"…

Kim kardeş, abla, ağabey, dayı, amca vs.

Kim "dost"…

Ama hepsinden önemlisi kimdir o aile dışında **"ilk aranacak olan"**…

Asıl karın ağrıtan soru ise, **başkalarının bize verdikleri rol gerçekten bizim üstlendiğimiz sorumlulukların karşılığı mı?** Ya haberimiz olmayan sorumlulukların omuzlarımıza yüklendiği bir rolden habersizsek! Ya gecenin bir saati, uykunun en derin saatlerinde çalan telefon dağ başında arabası bozulmuş bir **"tanıdıktan"** geliyorsa!

Temel sorun zaten gerçek rollerle varsayılan roller arasındaki çelişkiden ibarettir.

O romantik akşam yemeğinden sonra erkek sinemaya **"sevgilisi"** ile gittiğini günlüğüne not düşerken kadın tarafında durum bir **"arkadaşı"** ile gittiği filmi beğendiğinden ibarettir!

Bir tatil dönüşü ev **"komşusu"** değil **"hırsız"** tarafından soyulmuştur.

Genç kızın kariyeri için çok anlamlı bir terfi **"patronun"** bir hafta sonunu Prag'da geçirmek teklifi ile anlam ve şekil değişikliğine uğrar!

Hasta yatağında son günlerini geçirmekte olan ailenin büyüğü bir anda karşısında **"çocuklarını"** değil mirasa **"hissedarları"** bulabilir.

Birlikte aynı işe giren iki **"arkadaşın"** zaman içindeki rekabeti **"düşman"** saflarındaki kavgadır artık!

Oysaki ilişkilerdeki rolleri belirleyici unsur "kokudur", "dokudur", "tondur"… Bir heykeltıraşın elinden çıkmış yontudur!

Kime, hangi konuda ne kadar **güvenebileceğin** meselesidir.

Özünde varsa, vardır… Yoksa **"yoktur"**... Bunu da bakışlar anlatır. Eller, ayaklar, dudaklar, kelimeler değil.

BİZ NE ZAMAN YAŞAYACAĞIZ?

7 Mart 2015

Yaşamın karanlık dehlizlerinde yaşları önce birer birer, sonra da onar onar arkanızda bıraktığınızı algıladığınızda yaşamın lezzetli taraflarını ıskaladığınızı fark edebilirsiniz.

Ama bu dehlizlerde zaman zaman karşınıza "üniversite gibi adamlar/kadınlar" çıkar! Bunlar evrensel bilgiye her daim ulaşan, bu bilgiyi işleyen ve içine lezzet katarak paylaşan insanlardır. Şöyle bir arkanıza yaslanıp bakıp, gözlerinizi kısarak gerilere baktığınızda bu insanların sayısı da fazla değildir.

İşte İnternet Ekipler Amiri lakaplı Serdar Kuzuloğlu benim "üniversite" gibi yaşamımı zenginleştirdiğim dostluklardan biridir.

Eksik olmasın, geldi Alaçatı'ya… Bir hafta sonunu kendi doğal akışı içinde paylaştık. Ve bir üniversite bitirmiş kadar zenginleştiğimi hissettim.

İzlenimlerini paylaştığı yazısı(*) onu bir üniversiteye benzetmemin ne kadar haklı bir tespitim olduğunu gösteriyor.

Ellerine ve aklına sağlık olsun

(*)http://www.mserdark.com/biz-ne-zaman-yasayacagiz/#more-13986

BİR "NUMARADAN" İBARET OLACAĞIMIZ GÜNLER NE KADAR UZAK?

6 Nisan 2015

Facebook, Twitter ve Youtube yasakları ile birlikte günlerdir yazmak için bir kenarda duran blog yazısı notuna gözüm ilişti; başlıkta olduğu gibi not aynen şöyleydi; "Bir numaradan ibaret olacağımız günler ne kadar uzak?"

İsimlerimizin, soyadlarımızın anlamının giderek kaybolmakta olduğunu acaba bir tek ben mi gözlemliyorum!

TC kimlik numaramız yaşamın yönetilmesinde artık en ön sırada değil mi? Hemen arkasından ehliyet, pasaport ya da SGK gibi bir takım numaralar hayatımızı yönetmiyor mu? Bunların hiç biri değilse de; "cep telefonun neydi ya" gibi sorular bizi yaşamın içindeki girdaba çekmiyor mu?

Bir şarkı vardı; "Ahmet, Mehmet, Süreyya" diye başlayan… Coşkusunu içindeki isimlerden alan…

İsimlerin yerine George Orwell'in 1984 romanındaki numaraların isimlerle değiş-tokuş edildiği bir döneme geri dönüyoruz!

1984'de Steve Jobs Apple Macintosh lansmanının arkasından bilgi çağına geçtiğimizi söylemişti. Ve hiç bir şeyin bizi George Orwell'ın 1984 romanına geri döndüremeyeceğini vurgulamıştı. Şunun şurasında topu topu 30 yıl geçti. Ve sanki 1984'den daha beter bir toplum düzenine gidiyormuşuz gibi bir duygu kapladı içimi!

-" N'aber 37586075946?"

-"İyiyim valla 67566645432. 87546555236 hastaydı. Onun yanından geliyorum.!"

-" Peki, 27897544056'yı görürsen selam söyle"

gibi mi olacak yani hayatımız?

Bir kâbus resmen aklıma gelen.

TC kimlik numarasının yanına iliştirilen bir parmak izi…

Her köşede bir mobese kamerası…

Yemek yediğin, kahve içtiğin restoran ve kafelerde kamera kayıtları…

Yaşamın tüm alanlarına hapsedilmiş bir özgürlük tarif ediyorlar bu yüz yılda…

Bilim kurgu romanları ile yarışan senaryolar…

Kaybettikleri gücü teknoloji ile geri alma mücadelesinde adım adım;

"Bir numaradan ibaret olacağımız günlere" doğru ilerliyoruz!

Endişe verici.

Ama gerçek.

Yeni doğan çocuğunuza koyduğunuz bir ismin bile anlamı olmayacak…

Hatta raf ömrü bile bir kaç saatlik olacak…

Kolay hatırlanır numaralar, örneğin; 666 666 66 666 gibi, daha çok para edecek mi acaba?

Borsası olacak mı?

Alınıp satılabilecek mi? Telefon numaraları gibi bir devletten (operatörden) diğerine taşınabilecek mi?

Her hangi bir yerde her TC kimlik numarasını sordukların-da ya da bir yere yazdığımda bunlar geliyor aklıma.

Haksız mıyım?

KEDİLERİN İTİBARINDAN KALİFORNİYA'NIN SU KESİNTİLERİNE

7 Nisan 2015

Kediler kedi olalı hiç "Kara Salı" olarak tarihe geçen elektrik kesintilerinin olduğu günkü kadar itibar görmediler!

Şımartılmadılar.

Önemsenmediler.

Sosyal statüde bir aslanın bile kıskanacağı seviyeye geldiler!

Sosyal medya üzerinden dönen şakalar, espriler, görseller aslında ne kadar ciddi bir sorun ve hatta tehlike altında olmamıza karşın içimizdeki yaratıcılığı nerelere kadar taşıdı

Kediler üzerinden dönen "geyik" aslında ne kadar ciddi bir yönetim kalitesi eksikliğinin belgesi oldu..

Dahası, aradan bu kadar zaman geçmiş olmasına karşın nedenini bulamadığımız elektrik kesintilerinin yaşandığı ülkede iki tane nükleer santral yapıyor olmamız.

Trafoya kedi dalmasının altından bir şekli ile kalkabiliriz ama ya kediler nükleer santrala dalarsa…

Biz kedilerle uğraşıyor olalım Amerika Birleşik Devletler'inde ancak filmlere konu olabilecek bir gelişme yaşanıyor; en zengin vilayetlerden biri olan Kaliforniya'da resmi su kesintileri başladı!

ABD tarihinde bir ilk!

Artık gelişi güzel araba yıkayamayacak Kaliforniyalılar…

Çimlerini de sulayamayacaklar.

Hatta duş sürelerindeki su tüketimlerini bile kontrol altında tutmak durumundalar.

Şimdilik yeşil rengini korumakta olan golf sahaları su kesintilerinden en fazla nasibini alacak olan yerler.

2013 kullanım oranları baz alındığında en az yüzde 25 kesinti talebi var Kaliforniya Valisinin.

Kişi başına 50 bin dolardan fazla geliri olan bir ülkede "su kullanımının sınırları" var!

"Bize ne, Amerika düşünsün" diyemeyeceğimiz bir gündem var.

Nasıl ki Japonya'da Fukuşima nükleer santralı insanoğlunu radyasyona boğduğunda " Bu Japonya'nın meselesi bize ne!" demediysek,

Kaliforniya zorunlu su kesintileri herkese bir mesaj!

Tabii ki sorun, ABD'deki kedilerin çok su içmesinden ya da susamışlığından kaynaklanmıyor!

Yüz yılı aşkın bir süredir sırtımızı döndüğümüz,

Görmezden geldiğimiz,

Yok saydığımız,

Umursamadığımız,

Bilimselliğine inanmadığımız

Küresel ısınmanın neden olduğu iklim değişikliklerinin bir yansıması.

Hemen yanı başında Arizona daha katı su tasarrufu önlemlerini açıklayacak yakında. Ve daha bir çok eyalette benzer durumların yaşanması söz konusu. Kaliforniya Valisi Brown açıkladığı su tasarrufu tedbirleri paketini bir "uyandırma servisi telefonu" olarak tanımlıyor.

Hala merak ediyorum, koskoca Amerika, bu su sorununun faturasını neden kedilere kesmedi diye!

HEYKELTRAŞLARI VERGİ REKORTMENİ OLAN BİR ÜLKE OLSA İDİK…

3 Ekim 2010

2001 yılının kriz günlerinde…

O belirsizliğin tam göbeğinde yaşarken…

Bırakın bir hafta sonrasını, bir saat sonrasını bile göremediğimiz akşamlardan bir tanesinde, CNN Türk'ün canlı yayımlanan **"Soru/ Cevap"** programında Yavuz Baydar'ın konuğu oldum.

Konumuz kriz.. Nasıl yöneteceğiz, ne yapacağız, çıkabilecek miyiz bunun içinden derken…

Söz döndü dolaştı **"vizyon"** gibi sihirli bir sözcüğe geldi. **"Bu ülkenin vizyonu var mıydı?"** Büyüklerimiz bize nasıl bir ülke vaat ediyorlardı? Elimiz uzanabilecek mi, değebilecek miydik oraya?

Birden dökülüverdi ağzımdan;

"Heykeltıraşlarının vergi rekortmeni olduğu bir ülke…"

Belki çok "absurd" bir beklenti idi. Uçuk, kaçık, krizin gir-

dabında boğulmuş Türkiye'nin en son düşüneceği bir fikirdi…

Ama, derler ya; **"düşüncesi bile hoş"**…

Çünkü, heykeltıraşları vergi rekortmeni olmuş bir ülke, sorunlarının büyük bir kısmını aşmış bir toplum olurdu. Sadece heykel değil, tüm sanat dalları bundan nemalanırdı. Resim, seramik, plastik sanatlar, edebiyat, şiir. Hepsi…

Toplumun öncelikleri farklı olurdu. Böyle **"ucube"** kentlerde, mutsuzluğun kucağına oturmuş insanlar olmazdı. Sanatın eli, oturduğumuz binalardan, sokaklarımıza, meydanlarımıza, tramvayların, otobüslerin rengine, vapurların tasarımına, havaalanlarımıza, elektrik direklerimize, otobüs duraklarına kadar her şeye değmiş olurdu.

İnsanların birbiri ile ilişkisi farklı olurdu. Dolmuş kuyruğunda kavga etmezler, neden yan baktın diye birbirlerine bıçak çekmezler, sanat galerilerinin sokağında arbede çıkmasına izin vermezlerdi.

Arkadaşının yumruk darbesi ile okul bahçesinde ölmek zorunda kalmazdı ilköğretim öğrencisi **"Mustafa"**. Çünkü o sırada atölyede seramik öğrenmekle meşgul olacaktı.

Evrensel bir **"duruşu"** olacaktı bu ülkenin eğer heykeltıraşları vergi rekortmeni olsaydı.

İlk çağlardan bu yana, toplumsal yaşamın dokusu içinde sanat, kültür ve felsefe ile yoğrulmuş bu topraklar üzerindeki ülkenin insanlarının tüm dünyayı kıskandıracak kentlerde yaşadığına tanık olunacaktı. Milyonlarca insan, deniz-kum-güneş için değil sanatı, kültürü ve kendi ülkelerinde bulamadıkları toplumsal yaşamı ve huzuru görmek için geleceklerdi bu ülkeye. Dünyanın dört bir tarafına, kültür ve sanat sektörünün en yüksek fiyatlarından satılmış eserlerinden elde ettiği geliri ekonomisine katık edecekti. Ekonominin en önemli girdisi otomotiv ihracatı değil, kültür ve sanat ürünleri olacaktı!

Arkeolojik alanları korumak için SİT kurulları icat etmek

zorunda kalmayacaktık. Zaten toplum koruyacaktı onları.

Gelişmişliğin, ilerlemenin ama hepsinden önemlisi çağdaş yaşamın tüm iliklerimize serpiştirildiği bir kültür ve sanat toplumu olacaktık **"gıpta"** edilen. "İtibarını, kültür ve sanatın yeşerttiği" bir ülke olarak anılacaktık insanlık tarihinde…

Mutluluğu, birbirine düşman olmanın çarelerinde değil, kültür ve sanatın satır aralarında arayan…

1989'da "kadife devrim" sonrasında Çekoslovakya'nın Devlet Başkanı seçilen ve Çeklerle, Slovakların barışçıl ayrılmalarına öncülük eden edebiyatçı yazar Vaclav Havel'in varlığını anımsadım birden

BAŞARI...

2 Haziran 2015

Ödev yapan öğrenciler sordu; bize üç kelime ile **"başarıyı"** tanımlayın!

Bugüne kadar başarı kavramı üzerinde epey tartışmışlığımız var. Özellikle başarıyı **"para"** ile ölçümleyenlere karşı net bir duruş sergileyebilmek için derin sularda yüzdük.

Bir yarışı – maçı kazanmak…

Üniversiteye kapağı atabilmek… Üniversiteden mezun olmak. Sonrasında "bir baltaya sap olmak" adına işe girebilmek…

Kariyer basamaklarında yükselmek… Müdür, genel müdür olabilmek!

Çok para ge tirecek bir sözleşme imzalamak.

Toğrağı sürerken petrol bulmak.

Krizlerde dolara yat

ırım yapmak, kriz sonrasında pa-

rayı har vurup harman savurmak!

Siyasete girmek; ilçe başkanı, milletvekili, genel başkan hatta başbakan belki de cumhurbaşkanı olmak!

Lincoln Center'da saz çalmak.

Başarı mıdır?

Yaşamın hangi kesitinde, elimizde ne bulunduğu ile yetinmek zorunda kalmak **"başarı"** mıdır?

Geçmişe öykünmek ya da geçmişin kırık merdivenlerinde "ah" lar çekip aslında ne kadar başarılı olabilecekken…

Karşımıza çıkan engelleri aşmadaki beceriksizliğimizin faturasını çıkardığımız kişilerin başarılarının gölgesinde kalmış olma korkusu…

Bir şekli ile elimizdekilerle yetinmemizi mi sağlıyor?

Ben kendi hayatımdan vereyim üç başlık altında öğrencilerimle paylaştığım **"başarının"** ne olduğu ile ilgili görüşümü…

Öncelikle **"büyük resmi görmek"**; hangi işi yapıyor olursak yapalım mutlaka bir yerde bir büyük resim vardır.

Bu resmi görmek kısa ve uzun vadede doğruyu yanlışı birbirinden ayırt eden kriterlerin net olarak görünmesini sağlayacaktır.

Örneğin insanoğlu 1800'lu yıllarda fosil bazlı yakıta meraklandı. 130 yıldır yerin binlerce kilometre altından bin bir zahmet, para ve kaynakla bu fosil yakıtı "enerji" adı altında "gelişmişlik" simgesi olarak benimsedi.

Uğruna savaşlar yapıldı. Milyonlarca insan canından, malından, yurdundan oldu. Üstüne üstlük geldiğimiz noktada görüyoruz ki karbon emisyonlarının ana kaynağı olması nedeniyle ozon tabakasını deldik. İklim değişikliklerine neden olduk. Ve sonuçta yaşamın sürdürülebilirliğini büyük bir tehlike altına soktuk.

Şimdi bu bağlamda, başta devletler üstü konumları olan dev petrol şirketleri olmak üzere fosil yakıt bazlı alanlarında faaliyet göstererek elde edilen kazanımlara "başarı" diyebilir miyiz?

Küçük resimlerle oyalanmak kolaycılıktır.

Kaytarmacılıktır.

Kısa günün kârına oynamak gerisini umursamamaktır.

Önemli olan büyük resmi görebilmek ve onun içinde bir konumlama elde edebilmektir.

Başarının ikinci göstergesi, onun **"size ait olması"** ile ilgilidir.

Size ait olmayan kazanımlar başarı değil **"puan"** almaktır diyebiliriz. Çok kötü oynadığınız bir futbol maçının son dakikasında rakip takımın kendi kalesine attığı gol ile maçtan galip ayrılmak "başarı" değildir!

Başkalarında olmayan ama sizde olan **"şey"** ile elde edilen kazanım başarıdır!

Bu bilgi ve el işçiliği ile elele giden bir **"şey"** dir!

Çok iyi bir marangoz olabilirsiniz, elinize kimse su dökemez olabilir ama bunun arkasında bilgi ile işlenmiş ve sadece size ait bir kurgu varsa o işte **"başarıdır".**

Taklit edilmek, kopya edilmek bu nedenle güzel bir **"şey"** dir!

Üçüncü başarı kriterim maddi bir beklenti içinde olmadan **"paylaşmaktır"**! Deneyim, birikim, bulgu her ne var ise bunları saklamak kişisel olarak insanın kendisini zenginleştirebilir ama yaşamın kalitesi ancak paylaşım olduğu sürece artar.

Paylaşım kurgusunun içine beklentiler girerse paylaşımın kalitesi düşer.

İçi boşalmaya başlar.

Egolar devreye girer. İlişkilere zarar verebilecek davranışlar, paylaşılan birikimin önüne geçmeye başlar.

Bu nedenle **"başarı"** bir beklenti olmadan öylesine paylaşmayı bir yaşam tarzı haline getirmiş insanlarda daha nettir. Paylaşarak zenginleşmek yaşam kalitesini artırır. Yeni paylaşım alanları açar.

Peki **"başarı"** ne getirir?

Tabii ki **"mutluluk"**… Başarılı insanlara bakın onlar mutludurlar.

FAHRÜNNİSA KADIBEŞEGİL

"SANAT BİR **YAŞAM**...
YAŞAMSA SANILDIĞI KADAR **SANAT** DEĞİL"

10 Ekim 2011

"Sanat başlangıçta bir sevme işidir.

Ağacı, çiçeği, hayvanı, insanı… İşte resim bu sevme işini söyleme şekillerinden biridir.

Ve sesli düşünmenin görsel karşılığıdır diyebiliriz. Ama hep devinim içindedir. İnandığı

değerler için ve değerler adına yaratır.

Sanat sürekli aramak ve değişmek demektir. Bu da sürekli çalışmayı gerektirir. İyi bir resim baktığı şeyi kutsamalı ve ruhu usulca tutuşturmalıdır."

Bunlar onun sözlerinden alıntılar…

Blogunu ziyaret edin. Varsa anılarınızı yazın. Bizi ve O'nu zenginleştirin. www.olusumdostlari.com

YILLAR

Yıllar

Yılları kovalar

Sağar

Avuçlarındaki zaman

İpliğini

Oyalar

Düzenin düzensizliğinde

Ama bir yerde

Yalnızdır yine insanlar

Eğer aşıksızsalar…

Edebiyat dünyamızın kilometre taşlarından biri olan **Oluşum** dergisinin yayımcısıydı.

Emekli maaşını katık ettiği bu girişimi iki binden fazla edebiyat aşığının buluşma noktası oldu. Annemizin blogundaki isimlere bir göz gezdirin. Kimler kimler, neler neler yazmışlar, 1970'li, 80'li,90'lı yıllarda bu dergide.

http://www.olusumdostlari.com/wp/olusum/olusum-yazarlari/

Sergilerini özellikle Anadolu kentlerinde, kasabalarında, köylerinde açardı. Ölümü yakınlarında hissettiği günlerde bile çok sevdiği Silifke'de resim sergisi açma hazırlıkları içindeydi.

"Sergi gündeme gelince, ben bir yandan da Anadoluda bazı il ve ilçelerle irtibat kurarak halkı resim sergisi görmeye alıştırmak amacıyla senede en az üç sergi açtım.

Kastamonu, Çankırı, Urfa, Kahramanmaraş, Malatya, Kayseri, Konya, Sivas, Mersin, Adana, Silifke, Balıkesir, Bursa, Kuşadası, Bodrum ve daha bir çok yer, bazılarında birkaç kez…

Öyle yerlere gittim ki, halkı hoparlörle sergiye davet ettik. Herkes çok memnundu çünkü ilk kez dışarıdan gelen bir ressam orada sergi açıyordu. Hala daha, bu alışkanlığımı sürdürüyorum. 250'nin üzerinde yurt içi ve yurt dışında tablolarım odaları süslemekte…"

Bir Dünya insanıydı Fahrünnisa Kadıbeşegil. Sadece iki oğlu için değil yaşamın gerçek değerleri için bir "ışıktı"…

ISSIZ GECE

Uzuyor
Issızlığında gecenin
Parıl parıl asfalt yollar.
Yıldızlar,
Kandil kandil kaylaşıyorlar
Başıma değecekmiş gibi
Tepemde
Hafif uğultusu rüzgarın
Ve
Tok sesleri, ayaklarımın
Yankılar yapıyor
Boşluğunda gecenin…
Serilmiş önümde ışıl ışıl
Koca şehir
Uyuyor
Uyuyor, gündüzün kini, ihtirası
Sevgisi…
Nesi bağlıyor bizi bu boş dünyanın
Nesi?

AĞIT

(Ceyhun Atıf Kansu'nun anısına)

Sen
Gül ezgileri ustası
Sevgi kaynağı,
Bozkırın güneş yanığı
Çocuğuna
Ağıt yakan,
İçimize doldurup
Esrik yankısını
Dostluğun,
Boş bıraktın
Ellerimizdeki
Ilgın sıcaklığı.

LAF – SÖZ

Aynı şehir, aynı toprak
Arada
Yollar, binalar yollar,
Arada
İnsanlar var
İnsanlar!
Görüşemiyoruz…

BABALAR VE KIZLAR…
AMA ARKADAŞTIRLAR…

2 Mart 2012

Kız babaları sanırım beni daha iyi anlayacaklar.

Daha ilkokula bile başlamadan çiziktirdikleri **çöp adamlı resimlerde** mutlaka babalar vardır. Elele tutuşmuşlardır onlarla.

Çocukluk yıllarında babaların iş seyahatleri dönüşleri kızlar için çok özeldir. Babalarının kokusunu serpiştirmişlerdir oraya buraya. Gece uyurlarken yanlarına uzanan babalarının kollarını sımsıkı kavrarlar. Yok oldukları günlerin acısını çıkartırcasına…

Anneler tabii ki annedir. Ve çok özeldir kız çocukları için.

Ama babalar!

Gerçek bir rol modele dönüşmez mi yaşların merdivenlerinde.

Okul yıllarında alınan takdirler, onur belgeleri aslında **"kimler"** içindir?

Kimin gözündeki başarı gerçek bir başarıdır **"kız çocuklarının"** kalbinde?

Sözsüz bir iletişim vardır babalarla kızları arasında.

Her şeyi ama her şeyi dudaklardan sözcükler dökülmeden paylaşırlar.

Gözler konuşur. Bakışlar yön verir yaşamın derinliklerine.

Sevince, üzüntüye, başarıya usulca dokunan ellerin sıcaklığındadır o duygular. Kelimelere gerek yoktur. Sırlar gidip gelir içi sevgi, anlayış ve paylaşım dolu yaşam renklerinin tonlarında.

Gün gelir ayrılıklar yaşanır. Belki yüksek öğrenim için belki gezmek, tozmak için.

Uzak diyarlarda bi başlarınadırlar gibi görünürler. Ama ceplerinde mutlaka babaları vardır. Yalnızlıklarına arkadaş yapmışlardır onları. En zor anlarda sıkıca kavrarlar ceplerindeki babalarını. Güç alırlar, cesaret alırlar, zorlukların üstesinden gelmenin en güçlü duygusudur babaları ile inşa ettikleri arkadaşlık.

Babalar kızlarının gözyaşlarına belki de hiç tanık olmazlar. Ama bilirler: o gözyaşlarında babalar ile paylaşılan okyanuslar vardır.

Babaların gözünce kız çocukları bir anda büyümüş olur.

Bir anda kendileri ile hesaplaşmaya başlarlar.

Yeteri kadar onlarla ilgilenmişler midir?

Yaşamın zorluklarına karşı onları gereği gibi hazırlamışlar mıdır?

Kendi ayaklarının üzerinde duracaklarının bilincinde görünüyorlardır ama gerçekten böyle olacak mıdır?

Ve gün gelir uçarlar yuvadan. Kendi yuvaları için.

Evliliğin ilk dakikalarındaki o kocaman sarılış bir babaya değil yaşam boyu yüreklerde yer etmiş **"arkadaşadır".** Çünkü onlar aslında arkadaştırlar!

Evet bildiniz: **kızım yani en iyi arkadaşım Pırıl evlendi.** Darısı diğer kız babalarına…

NASIL ZENGİN OLUNUR?

23 Mayıs 2012

Zenginlik oldum olası hepimizin başına **"dert"** olan kavramdır. **"Nasıl bir zenginlik"** meselesi yaşam boyu hepimizi meşgul etmiştir. Zenginlik üzerine yazılan kitapların, verilen tavsiyelerin haddi hesabı olmadığına hepimiz tanık oluyoruz. Hangimizin belleklerinde; ***"Ah bir zengin olsam"***(Fiddler on the roof) şimdiki zamanla gelecek zaman arasında zenginliğin süslediği hayallerin somut bir yansıması olarak yaşamımıza hem müzikal hem de film olarak yer etmedi ki?

Oldum olası zenginliğin temel ölçütü belleklerimize **"para"** ile kazındı! Hep bu zenginliğin peşinden koştuk yıllarca. Üniversite yıllarımızı, diplomayı aldıktan sonra **"nasıl zengin olacağımızın"** hayalleri işgal etti. En **çok** parayı nerede ve nasıl kazanabilirdik?

"Çok" olan para neydi acaba?

Herkes **"çok paranın"** karşılığını bir kağıt parçasına yazmaya kalksaydı birbirimizden ne kadar farklı dünyaların insanı olduğumuzu görebilir miydik?

Çok para için zenginliğin peşine düştüğümüz yaşam bizi; ailemizden, dostluklarımızı doyasıya yaşamaktan, sanat dünyasının derinliklerinden alıkoymadı mı? Bunları hiç zenginlik hesabımızdan düşmeye kalktık mı?

Herhalde **"borçlu"** çıkardık!

Nedense **"zenginliği"** ve **"mutluluğu"** hep gelecekte aramakla ilgili bir gündemimiz oldu.

O mutluluk ki;

Bizi **"zengin"** edecek.

Mutluluk **"satın alınabilir mi ki"** zenginliğin göstergesi olan bir para birimi gitsin bir yerden alabilsin!

O zenginlik ki;

İçinde **"mutluluğu"** barındırsın!

Para ile zengin olmanın dayattığı mutluluk sade, naif bir mutluluğun yerini tutabilsin.

Gelelim bu satırları yazmama neden olan **"mutluluğuma"…**

Yaşamı zenginleştirmek için herkese bir Haluk Gürgen hoca lazım

Beş yıldır ders verdiğim Bahçeşehir Üniversitesindeki son dersimi yaptım bugün.

40 öğrencim.

Hepsi pırıl pırıl.

Gözleri gelecekte… Hepsi yaşamda **“is”** değil **“iz”** bırakmaya aday.

Ben hep oldum olası, dostlarımla, arkadaşlarımla, eşimle, kızımla zenginleştim. Çok da zengin hissediyorum kendimi.

Haluk Gürgen hoca –*biraz da arkamdan itekleyerek*- ders vermem için baskı yaptığında da bu hesabı yaptım. Yıllarca, dostluğundan, arkadaşlığından, vizyonundan zenginleştiğim Haluk Gürgen hoca beni bir başka zenginlik alanına götürüyor dedim kendi kendime.

Öğrencilerimle bir çay molası…

İnsan öğrencileri ile zenginleşir mi?

Hem de çok!

Her birinden yaşama dair çok şey öğrendim bugüne kadar.

Ufkumu açanlar da oldu, **“ders”** verenler de.

Bu dönemki ödevlerinden biri **“el yazıları ile bana mektup yazmaları ve postaya verip göndermeleri”** idi. Her bir mektup bir yaşam dersiydi. Yaşamımın sonuna kadar özenle saklayacağım her birini. Onların değerleridir bizi gelecekle buluşturan.

O **dokudur** sözcüklerde yaşamı anlamlandıran.

O **masum bakışlardır** yaşamın en büyük kazıklarının altından büyük bir özgüvenle kalkmaya ve **"sıfırdan başlama aday"** olan.

O içten duygulardır bugün cüzdanlarının bir köşesine sıkıştırdıkları ve yaşam boyunca yanlarından ayırmayacakları konusunda söz verdikleri **"etik kurallarını"** yansıtan…

Bakışlarındaki o güzel ifadelerdir mutluluğu gelecekte değil hemen oracıkta;

Derste sunum yaparken…

Ödev gereği bir müzeyi gezerken…

Bir profesyonel yönetici ile görüşme yapabilmek için kırk takla atarken…

Bir sivil toplum kuruluşunun itibarını nasıl yönettiği ile ilgili mülakat yaparken…

Ya da üniversite sıralarında olmalarına karşın özgeçmişlerinde sahip oldukları zenginliği nasıl yansıtabilecekleri ile ilgili geceleri uykuları kaçarken yakaladıkları!

Benim zenginliğime zenginlik katan öğrencilerime teşekkür ediyorum.

Onların da günün birinde zenginliklerinin böyle tadını çıkarmalarını diliyorum.

Çünkü;

İşte böyle zengin olunur!

BUGÜN ÇETİN ALTAN OKUDUNUZ MU?

23 Temmuz 2012

Limonata ve Rafadan Yumurta

Yaşamında hiç limonata içmemiş biri, limonatayı çok pahalı bir serinletici sanabilir. Oysa çok ucuz bir serinleticidir. Bir bardak suya bir çorba kaşığı toz şekeri döküp, iyice karıştırdıktan sonra, üstüne doğru dürüst sıkılıp çay süzgecinden geçirilmiş, yarım limon suyu eklersin… Ve hepsini karıştırırsın.

Bardak, görkemli ve uzunca bir bardaksa, yarım yerine bir limon sıkar, bir çorba kaşığı toz şekerini de, iki çorba kaşığı yaparsın… Bir limonata, dişleri donduracak kadar mı soğuk olmalıdır? Hayır, bardağın çevresine hafif bir buğu yalazlanması yapacak kadar soğuk olmalıdır. Ayrıca bardağın içine kalıp buz atılmalı mıdır? Hayır, gerekiyorsa bir tatlı kaşığı dövülmüş buz atılmalıdır. Yarım tekerlek bir limon dilimi, bardağın kıyısına mı takılmalıdır, yoksa içine mi konmalıdır?

Bardağın kıyısına konduğu zaman, daha dekoratif olur; dileyen, limonun kokusunu daha keskin duymak isterse, bardağın

Çetin Altan

kıyısına takılmış yarım dilimi bardağın içine atabilir. İyi bir limonata yapmaya bu kadarı yeter mi? Yetmez. Çentilmiş limon kabuğuyla bir sap taze naneyi de, önce limonatanın içinde kısa bir süre tutup, sonra hepsini süzmek gerekir. Böyle bir limonata ultra süper bir zenginlik sorunu mudur? Hayır, sadece bir yaşam sevgisiyle, bir yaşam zevki sorunudur. Bu, çok önemli midir? Bir kez gelinip, bir kez geçilen dünyayı, en sade koşullar içinde dahi, ıskalamamanın göstergesi olduğu için, çok önemlidir. Sabahları bir saat yürüdükten sonra, duş almak da öyledir.

* * *

Bir yumurtayı azıcık tuz, biber ve nohut büyüklüğünde tereyağı ile bir fincanda çırptıktan sonra, yumurta biçiminde ve yumurta büyüklüğünde, kapağı vidalı çelik bir kaba döküp, suda iki dakika kaynatmak da önemlidir. Yiyebileceğiniz en enfes rafadan yumurta, ancak böyle pişirilebilir. Yumurta biçiminde ve yumurta büyüklüğünde, kapağı vidalı çelik bir kabı nerede bulacağız? Hiçbir yerde bulamazsınız. Neden? Çünkü o kabın üretilmesi, genel istem mekanizmasıyla ilgilidir. Kimse yaşam zevkini, enfes bir rafadan yumurtaya kadar bile inceltmemişse, öyle bir kap bulunmaz. Bu da ultra süper bir zenginlik sorunu değil, bir yaşam sevgisi sorunudur.

* * *

Doğru dürüst bir limonata ve tadı unutulmayacak bir rafadan yumurta… Bir de sabahları bir saat yürüyüşle, bir duş… Bunları sen yapabiliyor musun? Hayır. Neden? Çünkü bunları bir tek kişi yapamaz. Özenler ve incelikler, ortak bir yaşam kültüründen, kişilerin yaşamına kadar uzanmıyorsa; limonata yapmaya kalktığın zaman, önce evde limon bulamazsın. Limonu

almak için dışarı çıktığın zaman da, zaten limonata içme isteğin küllenmiş olur. Dişini sıktın, limonu alıp geldin. Kör bıçak, limonu doğru dürüst kesmez. Buzdolabına su konulması unutulmuştur. Yahut dolap tam o sırada söndürülmüştür. Yahut limon sıkacağını komşu almıştır. Zaten nane de yoktur. Çay süzgeci yıkanmamıştır. Görkemli uzun bardak bir gün önce kırılmıştı. Ama limonata yerine, soğuk maden suyu vardır… Ve yeni icatlar çıkarmak da, insanı üzmekten başka hiçbir işe yaramaz… Bardağı hafif buğulu, kıyısına yarım limon dilimi takılmış, içinde bir tatlı kaşığı çıngıltılı buz kırığı, azıcık limon kabuğuyla, taze nane kokan, limonatayı içemezsin. Yerine maden suyu içersin.

* * *

Dışarıda çırpıldıktan sonra, özel çelik kapta, tıpkı hiç kırılmamış yumurta gibi pişirilen rafadan yumurtayı ise asla yiyemezsin. Sabah yürüyüşleri de ortakça benimsenen bir alışkanlık değildir. Bazen yürürsün, bazen yürümezsin. Hele, masası normal bir pingpong masasının dörtte bir büyüklüğünde olmasına karşın; raketleri özel yapıldığı için, topu ancak o küçük masa kadar fırlatan Japon pingpongunu kesin oynayamazsın. Çünkü ya biri raketi kırmış; ya masayı, bir başkası, ütü masası yapmıştır.

* * *

Yaşam sevgisi bir kültürdür. Tıpkı çiçek sevgisi, tıpkı müzik sevgisi, tıpkı yüzme sevgisi gibi… Bu sevgi ya vardır, ya yoktur. Böyle bir sevgi pekişmemişse; orada insanlar, ne yaratıcı bir yaşama, ne sağlıklı bir aşka, ne keyifli bir yücelmeye fazla kulaç atamazlar… Kafası yarım kesik bir horoz gibi, çırpınır, bunalır, önüne geleni suçlar; ne istediğini, ne aradığını, daha doğrusu ne halt edeceğini bir türlü tam kestiremez ve kendilerini de, canım yaşamı da ziyan zebil ede ede, sönüp giderler. Yaşam sevgisi; enerjinin, yaşam zevkini kuşaklar boyu ortaklaşa yoğurmasından oluşur. Enerji yoksa orada sadece kurnazlık vardır. Kurnazlık da, yaşam sevgisiyle yaşam zevkinin en amansız celladıdır.

ŞU KARİYER DEDİĞİMİZ GİZEMLİ SÖZCÜK!

14 Temmuz 2015

"Büyüyünce ne olacaksın?"

Çocukluk yıllarımın bıktırıcı sorusuna her zaman yalapşap cevaplar vermişimdir.

Zaten standart meslekler etrafında tur atılan bir gevezelik seremonisiydi.

Doktor, mimar, mühendis, gemi kaptanı, uçak pilotu… Asker, polis… Mesleklerle ilgili hayal alemimiz bunlardan ibaretti.

"Tarzan veya Jane olmak, Tom Miks veya arkadaşlarından biri olmak" kariyerden sayılmıyordu!

Yıllar **"kariyer"** kavramının gizemi ve buğusu arasında kafamızı hep meşgul etti.

Sadece 20'li yaşların veya yeni yetme üniversite diplomalı gençlerin değil;

40'lı yaşların kaderciliğinin de baş oyuncusudur kariyer!

Çalışma hayatında 40 yılımı tamamladım…

Gazetecilik, devlet memurluğu, özel sektörde yöneticilik yaptım. Kendi şirketimi kurdum 20 yıl yönettim. Yerli ve yabancı mesleki kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarında aktif görevler üstlendim. Bilgimi paylaşmak için kitaplar yazdım, üniversitelerde dersler verdim, konferans ve kongrelerde konuşmalar yaptım.

Polis/adliye muhabirliği, ekonomi muhabirliği, sayfa sekreterliği, basın ve halkla ilişkiler müşavirliği, basın ataşeliği, halkla ilişkiler, stratejik iletişim, kurumsal iletişim, itibar yönetimi gibi yetkinlik alanlarında dolaştım.

Bu deneyimlerimin ışığında kariyer kavramının kapısını, geçtiğimiz günlerde bir genç arkadaşımdan gelen bir soruya verdiğim cevabı da dahil ederek şöyle aralıyorum.

Kariyeriniz olarak tanımladığınız "omurganın" üç ana girdisi vardır;

Kişisel vizyonunuz yani beş aşağı beş yukarı nasıl bir yaşam yolculuğu yapmak istediğiniz ile ilgili kişisel tespitleriniz…

Sizi bu yolculuğa ne tür bir bilgi donanımının taşıyacağı ve

Sahip olduğunuz ve olacağınız ilişkiler…

28 yaşına kadar kariyerinizin **"ana güzergahını"** çizmeyin, etrafında dolaşın…

Ama 28 yaşına geldiğinizde yaşamın tüm alanlarına dair bir birikime bilinçli bir şekilde yatırım yaptığınızdan emin olun, dolayısıyla zamanınızı boşa geçirmediğinizi göreceksiniz.

Üniversite yılları bu dönemde yapılması ve tamamlanması gereken işlerden **"sadece bir tanesidir"**. Bu nedenle üniversitenin bitimi ile birlikte kariyerinizde önemli gelişmelerin olacağı ile ilgili bir beklentiye girmeyin! Hayal kırıklıklarınızın onarımına harcayacağınız zaman aslında kariyerinizin gelişimine ayıracağınız zamandan çaldıklarınız olacaktır.

Üniversite yıllarında elinizden geldiğince farklı sektörlerde ve hatta size ait olmadığını düşündüğünüz alanlarda stajlar yapın. Resmi staj olması şart değil…

Üniversite yıllarında kendi özel ilgi alanlarınızı keşfedin. Resim, müzik, folklör, sanat tarihi, sinema, tiyatro her ne ise… Dama, tavla, briç, go oynamak bile bu grupta sayılabilir. (Zamanında 'go' öğrenmediğim için o kadar pişmanlık duyarım ki!)

Bu ilgi alanlarınızı temsil eden sosyal kurumlar, dernekler, platformlara girin, aktif sorumluluk üstlenin, ilgi alanlarınızı geliştirin.

Resmi dersleriniz arasında olmasa bile mutlaka; felsefe, sosyoloji, sanat tarihi ve toplum psikolojisini öncelikli gelişim alanlarınız arasına katın.

Gönüllülük bilincinizi geliştirin. Eğitim, kültür, sağlık veya hangisi aklınıza yatıyorsa sivil toplum kuruluşlarında olabildiğince yoğun gönüllülük yapın. Buradaki ilişkilerinizi yaşam boyu sıcak tutacakmış gibi hareket edin. Sorumluluk alın. İmkan bulursanız dernek kurun, yönetin. Bu çalışmaların ilerleyen yıllarda özgeçmişlerinizde birer **"seçim kriteri"** olabileceğini unutmayın.

Yabancı dil/ler öğrenin. Tüm imkanlarınızı zorlayıp kısa veya uzun yurt dışına seyahatlerine gidin. Farklı ülkeler, farklı kültürler görün. Bu kültürel zenginleşmenin kariyerinize en az bir üniversite bitirmiş kadar daha değer katacağını unutmayın. İlerleyen yıllarda bunu yapabilecek zamanınız olmayacak.

Üniversiteyi, bitirdikten sonra, yani yine 28 yaşına kadarki dönemde;

Ne kadar çok işe girip çıkarsanız,

Ne kadar çok farklı iş yeri ve kurumsal kültür ile tanışırsanız,

Çalıştığınız yerlerde ne kadar çok haksızlığa uğrarsanız veya uğradığınızı düşünürseniz,

Size göre ne kadar çok yanlış/kusurlu yönetici ile çalışırsanız,

Veya doğru seçimleriniz nedeniyle işinde **"ustaların"** (uzman değil) çırağı olursanız,

Rol modellerinizin kimler olabileceği konusunda kafanızda net çağrışımlara izin verirseniz,

Risk almanın bir **"tehlike"** değil bir "fırsat" olduğuna kendinizi ikna ederseniz,

28 yaşına geldiğinizde geleceğinize o kadar güvence içinde bakabilirsiniz.

Kariyer salt işiniz değil, işinizle birlikte sosyal ve özel hayattaki doğru seçimlerinizin toplamıdır.

Sadece iş odaklı bir kariyer düşünmek sizi belki genel müdür, yönetim kurulu başkanı, genel başkan -her ne ise- yapabilir ama gün gelir farkına varırsınız ki yaşamı ıskalamışınızdır!

Dolayısıyla kariyer "paranın" değil "başarının" peşinde koşmakla ilgili bir yaşam tasarımıdır.

Bu da;

Kişisel vizyonun "büyük resme dönüşmesi"

"Size ait bir kazanımın" başarı olabileceği bilincinin yerleşmesi ve

Her koşulda paylaşmak olarak tanımlayabileceğimiz bir üçleme ile yapılmış bir tasarımdır!

60 YIL İÇİNDE 76 ÖZEL GÜN
VE
"SONA DOĞRU"...

12 Haziran 2014

Yanlış anlaşılmasın nefes çalışmalarımın bir parçası

Sağlık durumumla ilgili geçtiğimiz haftalarda sanıyorum tatminkar bir bilgilendirme yaptım. Gelen yorumlar ve telefonlardan bu izlenime sahip oldum.

Bugün de aslında bir daha yazmak istemediğim sağlık durumumla ilgili yeni bir bilgilendirme yapayım dedim ve sonra aslında bu blogun açılmasına neden olan konulara yeniden geri döneyim kararını verdim.

60 yaşındayım.

Yakın geçmişte 60 yıllık hayatımın içinde **76"özel gün"** yaşadım.

Her biri bir diğerinden **"siyah * beyaz"** kadar farklı.

Saatlere, gelen telefonlara, alınan raporlara göre değişken…

76 özel günün omurgası 4 Şubat'ta İzmir'deki Doktorum Harun Yenice'nin; **"Ben bu akciğer filmini beğenmedim bir BT çektirelim"** yorumu ile çatılmaya başladı.

21 Nisan tarihinde de Anadolu Sağlık Merkezinde Doç.Dr. Altan Kır'ın sol akciğerimi alan operasyon ile ana süreç tamamlandı. Sonra yan süreçler 21 Mayıs'ta İzmir'de 16 hafta sürecek ve her çarşamba günü koruyucu kemoterapimin alınması ile devam ediyor.

76 Özel Gün…

Her biri, her saati gerçekten özel.

Bir yandan hayat devam ediyor…

Okulda dersler, konferanslarda konuşmalar, danışmanlık hizmetleri, TV konuşmaları, dergilere görüş yazıları, görüşme talepleri, toplantılar vs…

Diğer yandan tüm bu koşuşturmanın içine **"katık"** edilmiş ve ne olduğunu henüz bilmediğim ama ciddi bir şey olduğu konusunda şüphelerimin yoğunlaştığı bir gerçeğin içselleştirilmesi ya da hazmedilmesi diyelim…

İlk bir ay bu hazmetme sürecine ayrıldı. Doktorumun talep ettiği BT filmi bile çekilmedi. Çünkü hiç bir şekilde kendimi hasta hissetmiyordum ve internetten arayıp bulduğum bulguların hiç birini yaşamıyordum.

Bakü'de bir programım vardı Mart başında…

Her şeyi bu programın dönüşüne erteledim. Ve 5 Mart'ta tıbbi süreci başlattım. Kendimi tüm **"sonlara"** hazır hissettiğim bir döneme girmiştim.

Ve 13 Mart 'ta resim yavaş yavaş belli olmaya başlamıştı. Yapılan tetkiklerdeki raporların yazdıklarının dışında gidişatta ciddi bir şeyler olduğunu sizinle ilgilenen hekimlerin yüz ifadelerinden ve ses tonlarından anlayabildiğiniz bir dönem yani… Hatta idari personele bile yansıyor bu görsel gerçekle bir şekli ile baş edebilmek gücünü içimizde hissetmek!

13 Mart akşamı bir dost meslektaş ile Karaköy'de Nublu'nun çatısında özel seçim malt viskiler ve havana purosu ile yaşamda **"yeni bir tasarım sayfası açmam gerektiği"** kararını böylece almış oldum.(Örneğin o günden beri sigara içmiyorum)

O hafta sonu yakın dostum ve aynı zamanda dünya çapında bir onkoloji cerrahı olan Prof. Metin Çakmaçı'yı aramak geldi aklıma bir anda. Metin hocamın hekimliğinin yanı sıra Etik ve İtibar Derneğinin başkanlığını yapmış olması beni ona daha yakınlaştıran bir faktördü. Ara sıra buluşur dertleşir ve her ayrılışımızda her insanın hayatında böyle bir dost olması gerektiğini düşünür ve ne kadar şanslı olduğumu hissederdim.

Aradım.

Buluştuk.

Zaten hazır gelmişti. Kendi alanında uzmanlardan bir ekibe beni ertesi sabah havale etti.

Böylece 18 Mart ile 21 Nisan arasındaki en çetrefilli dönem başlamış oldu.

İnsanın **"vefat ilanı tasarımı nasıl olsun"** sorusu ile, **"tüm**

bunlar bittikten sonra dostlar ile hangi meyhanede kutlamalıyız bunu" sorularının cevaplarını aynı gün içinde bulmaya çalıştığı bir dönem yani!

Risklerim şunlardı

Her iki akciğerimde de kitle bulunuyordu. Soldaki 5,5 cm civarında ancak tek başına olsa ameliyat edilebilir türden.

Sağdaki oldukça küçük ancak patoloji değerlendirmesi yapılabilmesi için biyopsi yapılması lazım. Eğer soldan buraya sıçramış ise hem sağ hem de sol akciğerimle ilgili ameliyat şansı ortadan kalkıyor ve ilaçla (kemoterapi ile) tedavi tek çare olarak önümüze gelecek. BU DA PEK İYİ BİR HABER DEĞİL TABİİ…

Biyopsi için iki girişimde bulunuldu bir hafta içinde. Ancak ikisinden de karar verebilecek sonuçlar çıkmadı! Doktorum 8 Nisanda bir operasyonla bu kitleyi almaya ve patoloji değerlendirmesini bu şekilde yapmaya karar verdi ve ne olacağıma dair belirsizlik durumun devam ettiği bir süreç 8 Nisan tarihine kadar devam etti.

Hayat bu süreç içinde biraz ağırlaştırılmış ama temposu bana yeterli meşguliyeti verecek şekilde devam ediyordu.

Örneğin 2009'da kaybettiğimiz annemizin adını İzmir'de Bostanlı'da bir parka verdiler. Ben törene malum nedenler yüzünden gidemedim ama aynı gün bir tekstil markası yöneticilerine **"İz Bırakmak ve İs bırakmak"** başlıklı konuşmamı yaparken Annemi de iz bırakanlara örnek gösterdim.

www.olusumdostlari.com

21 Mart'ta RepMan Forum 2014 İtibar Yönetimi Performansı toplantısı vardı. Forum başkanlığını ben yapıyordum ve aylar öncesine dayanan hazırlıklar vardı. İngiltere'den konuk bir konuşmacı konuğumuz vardı. Sosyal programlar vs.

Bir gün önce 20 Mart'ta Göğüs Hastalıkları Uzmanı Doç. Dr. Kemal Tahaoğlu yapılan tetkikler neticesinde her iki akciğerimdeki bulgunun kanser olduğunu tedavinin sonraki aşa-

maları için diğer hekim meslektaşlarına beni havale ediyordu. Aslında Kemal Hocamla bu tespite yönelik buluşmaya gitmeden önce uluslararası bir müşterimde her ay düzenli yaptığımız bir toplantıyı yönetmek durumundaydım. Gibi… Gibi… Hayat devam ediyordu yani.

Tıbbi tarafta hekimlerim yapılan tetkikler neticesinde bende bulunan kitlelerin az görülen /rastlanan türde olduğu, birbirinden bağımsız olduğu noktasında buluştular.

Bu çok iyi bir haber.

Yani ameliyat olabilecektim…

Yani çok sevinmem gerekmez mi?

Hayır sevinemedim. Çünkü hala iki ciddi risk vardı.

Birincisi sol akciğerimdeki kitle aorta çok yakın ve riskli bir yerde bulunuyor.Ama doktorum; "Ben alırım mühim değil" dedi…

Asıl sorun ikinci riskte karşıma çıktı. Eğer lenf bezlerime bir sıçrama oldu ise ameliyat gerçekleştirilemeyecekti! Yapılan ileri tetkikler maalesef bu bilgiyi veremiyordu.

Doktorum ameliyatın nasıl olacağını şu basit cümleler ile anlattı.

"Ameliyatla ilgili tüm hazırlıklar önceden yapılmış olacak. Bir de patolog bize eşlik edecek. Seni uyuttuktan sonra lenf bezlerine bakacağız ve hemen orada değerlendirme yapacağız. Olumsuz ise ameliyatı hemen orada sonlandıracağız. Olumlu ise ameliyata devam edeceğiz ve sol akciğerini alacağız"

Ameliyat 21 Nisan'da oldu. ve ben o gece yoğun bakımda uyandığımda bile hangi seçenekle hareket edildiğini bilmiyordum!

Dört gün sonra taburcu olduğumda yaşam için açılmış yeni bir sayfa ile Gebze'deki Anadolu Sağlık Merkezini terk ettim.

Yaşam sanki biraz daha kolay Alaçatı'da.
Berber Fatih bile üşenmeden evde bu işi hallediyor.

Şimdi Alaçatı'dayım. Tüm bu süreci benimle bire bir yaşayan ve belki de risklerin üstüne bu kadar cesaretle gitmeme neden olan Aysen'in yanındayım. Öte yandan Pırıl'la hiç bu kadar güzel bir yakınlaşmamız olmamıştı. Onun varlığını yeniden keşfetmiş olmamın verdiği duygu her sabah güneşle birlikte yeniden doğdu.

Benden 12 yaş büyük ağabeyim ile her zamankinden farklı sevgi yumağı olduk. Daha 6 ay önce 41 yıllık hayat arkadaşı Sevinç'i kanserden kaybetmenin acısını yaşarken biricik kardeşinin benzer sorunu ile baş edebilmesi gerekiyordu. Bunu başarıyla yaptı.

Bu dönem içinde tesadüfen karşıma üç kez Robert Redford'un **"Sona Doğru"** isimli filmi çıktı.

Rahatsızlığım ile ilgili dönem başlamadan hemen önce Rober Redford'un 600 sayfalık biyografisini bitirmiştim. Zaten hayran olduğum bu karizmatik insana bir kez daha hayran olmuştum.

Ama…

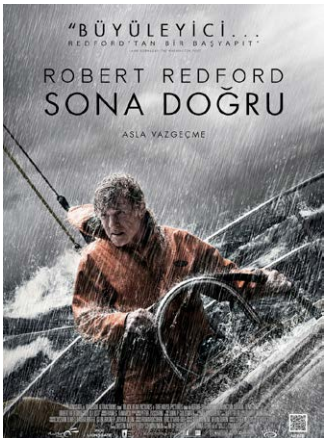

Sona Doğru…

76 günlük çetin süreç içinde yaşadıklarımı, duygularımla çarpıştıran ve umudu umutsuzluğa, umutsuzluğu ise umuda taşıyan bir film olarak çıktı karşıma.

MUTLAKA İZLEYİN…

Redford bu filmde tek başına oynuyor. Bir figüran bile yok. İzleyiciyi iki saate yakın sürüklüyor.

Senaryo yaşama tutunmak için okyanusun ortasında tek başına elindeki imkânlar ile umutlarını yeşertme uğraşısı veren bir insanı anlatıyor.

Ve tam **"Buraya kadarmış. herşey bitti!"** dediği anda yaşamla yeniden buluşması geçirmiş olduğum süreçle çok örtüşüyor.

Tedavimin bundan sonraki dönemi için koruma amaçlı verilen kemoterapi nedeniyle bir başka mükemmel insanla tanıştım. Prof.Dr. Salahattin Sanal. Tanıyanlar ne demek istediğimi anlayacaktır ama özellikle özel durumdaki hastaların tedavilerinin en az yarısının doktorunun kurduğu iletişimden geçtiğini iyi bilirler. Dünya çapında hekimlik kariyerini ilerlemiş yaşına rağmen işini sevgi ve tutku ile yapan her insanın yolunu tutmuş ve İzmir'de Özel Tınaztepe hastanesi Onkoloji bölümünün başında güleryüzü, sıcak, sevecen bir aile büyüğü gibi şifa dağıtıyor.

Çarşamba günleri ilacımı almaya tedavi merkezine gidiyorum.

Herkesin ikinci adresi Alaçatı'da ŞEREFE…

Yemek, sohbet, ortam ve dostlukların tazelenmesi

Sezonun açılmasıyla birlikte hareketlenen Alaçatı'nın suyunu çıkarmaya çalışıyorum. Genç Sanat Günleri vardı Mayıs ayında ve 19 galerideki sergilerin tamamını bile gezemedim.

Cumartesi günleri Çeşme Marina'da Jazz Rüzgarlarında zamanın ruhunu renklendiren sanatçıları dinleme imkanına sahibiz. Geçtiğimiz hafta Bülent Ortaçgil vardı mesela…

Kaybolan Lezzetler Festivali yeni bitti!

Dostlar geliyorlar.. Uzun olmamakla birlikte oturuyor hasret gideriyoruz.

Deniz mevsimini Pazartesi Marakesh'de açma şansım da oldu.

Sonuçta; evim, eşim, kızım, ağabeyim ve ailem kadar yakınım olan dostluklarımla zenginleştim. Yıllar içinde eşimin söylemi ile **"dostlukları biriktirmişim"**…

Bunu gördük bu süreçte…

Yaşam aslında böyle bir şey olsa gerek.. Bu satırların yazılmasını gerekli kılan ruh halinin yoğun duygu ve yaşamın gerçekleriyle çarpışması ortada iken geriye kalan her şeyin **"boş"** olduğu ile yüzleşebilmek. Ama benim gibi 60 yaşında da olabilir, şanslı olanların ise 30'lu, 40'lı yaşlarında…

Sağlıcakla kalın, sevgiyle ve dostlukla kalın. Klasik olacak ama; "iyi ki varsınız. varlığınızla aşıladığınız güç her şeyin üstesinden gelmeyi kolaylaştırıyor."

BUGÜN DOĞUM GÜNÜM!

11 Ağustos 2014

11 Ağustos 1954…

Ankara…

Yaşanmış 60 yılı terk edip ne kadar süreceği belli olmayan yeni bir yaşın getirdiği karmaşık duygular…

Bir kaç gün önce kemoterapisini tamamlamış bir insanın yeniden sıradan insanlardan biri gibi sokaklara dönmesinin getirdiği karmaşık ama aydınlık bir yolculuğun kilometre taşları sanki…

Ya da, 50'li yaşlarında, 70 yaşındaki özgeçmişini yazmak gibi yaşamı hep elinde bir cetvelle ölçüp-biçip yaşamış olmanın getirdiği romantik anımsatmalar…

Geriye dönüp bakıldığında;

Sevgiyle örülmüş dostluklar,

Her daim gelecek için yapılmış planlar,

Paylaşım odaklı bir yaşam döngüsü,

Umutlu olmanın getirdiği yaşam enerjisi,

Ve, – iyi mi kötü mü bilmiyorum- **hala daha yapacak, tamamlanacak dünya kadar iş olması!**

Son altı ayın sağlık ve tedavi özelinde oluşturduğu özel gündemine bakacak olursam yeni yaşlarımda eskinin alışkanlıklarını tekrar etmektense, yaşam bana, yeni bir **"BEN"** yaratmam gerektiğini söylüyor…

Gelecekle ilgili sayfalar dolusu planlar, programlar, hesaplar, kitaplar; bunlardan çıkarılarak oluşturulan hedefler ve bunları gerçekleştirmek için başta sağlık olmak üzere öz sermayenin tükenmekte olduğunu algılamamız için böyle bir deneyimden geçmek gerekiyor her halde.

Artık, yeni yaşımla birlikte sadece bir **"BEYAZ KAĞIT"** var önümde.

İdeallerimizin romantizmimizle kavga ettiği yıllar geride kaldı…

Karalamaya kıyamayacağım bir beyaz kağıt bu.

Yaşamı yönetmeye kalkmasın, ama, yaşamın herkes için sadece bir beyaz kağıttan ibaret olduğunu ve buraya ne **"karalarsak"** onu yaşayacağımızı bize anımsatsın!

Dostların parmak izleri ya da kokuları sinsin beyaz kağıda yeter. Başka neye ihtiyacımız olabilir ki? 60 yılı terk ederken…

Yaşam yeniden başlıyor!

Bir beyaz kağıtla…

Plansız, programsız, hedefsiz…

Ama hiç olmadığı kadar iddialı… Umutlu… Keyifli… **Ve en önemlisi , yine SİZLERLE!**

İSTANBUL'A BİR BURUK VEDA!

23 Kasım 2014

Şirketin adını aldığı ORSA…

Tam 20 yıl olmuş.

Takvimler Kasım 1993'ü gösterdiğinde İstanbul'da Teşvikiye'deki Güneş apartmanın giriş katının kapısına **"Orsa"** tabelasını asmıştık.

Denizcilikle uğraşanlar bilir; rüzgara karşı yelken açıp gitmenin adını. Halkla ilişkiler gibi kendi içinde türlü zorluğun ifadesini şirket adına taşımak belki bilinçli bir seçim değildi. Ama zaman içinde bir biri ile bütünleşti bu metafor.

3,5 kişi idik.

Ama umutlarımızı 500 m2'lik bahçemizin her bir santimetrekaresine özenle ekmiştik.

Adı halkla ilişkiler olan yolculuktu.

Geride, biri 1985, diğeri 1990'da yazılmış iki kitap ve İzmir'de kendi çapında bu mesleğe kendini adamış genç ama heyecanlı yüreklerden başka bir şey yoktu!

Aaaa… Pardon… Pardon… Vardı!

1992'de kafa kafaya verilerek **"İşte bu bizim anayasamız"** dediğimiz ve **"Bu işi yapacaksak böyle yapmalıyız"** diye tanımlayabileceğimiz umutlarımızın sesi, hayallerimizin resmi vardı.

2002'ye kadar her yıl sonu özenle güncelledik.

Orjinal Boyut için Tıklayınız.

Geçmişin hayallerini başarılarımızla evlendirdik.

Özenle yaşattığımız bu belge nice doktora ve lisans üstü tez çalışmalarına konu oldu.

İstanbul'a 1993'de geldik ama **"hoş gelemedik"**!

1994 krizi…

Hazırlıksız yakaladı . Ama hayallerimizi terk etmedik!

Dünyaya açılacak, uluslararası gelişmelerin bir parçası olacaktık. Bunun için İstanbul'a gelmiştik.

Evet yerleşmemiştik, İzmir-İstanbul arası parçalı bir yaşam vardı.

Ancak meslek tutkumuzu paylaşarak, çoğaltarak, yayarak gerçekleştirebileceğimiz bir gündemimiz vardı. Ve hep olacaktı.

ORSA news

SAYI 9

HALKLA İLİŞKİLER MESLEĞİNE YENİ STANDARTLAR GELİYOR...

Ne sık rastlar oldunuz değil mi? Halkla ilişkiler tabelaları ile halkla ilişkiler sözcüğünün ifade edildiği kartvizitlerden söz ediyoruz...
1980'ler sonrasının parlayan güneşi halkla ilişkiler ansızın bir yerlerden yeşeriverdi... Günlük yaşantımızın içinde öyle bir yer edindi ki olsa da olmuyor, olmasa da...

"Bu mesleği icra etmek bu kadar kolay ve basit olmasa gerek" diye yola çıktı Halkla İlişkiler Danışmanları Derneği... Önce kendi içinde, sonra da yasal meriler nezdinde Halkla İlişkiler ile ilgili bir ticari şirket kurmak veya Halkla İlişkiler Mesleğini icra edebilmek için gelişmiş ülkelerde uygulanan işlemleri yürürlüğe koymak için kolları sıvadı...

Bir takım çevrelerde "Teşrifatçılık" görevi ile sık sık karıştırılmakta olan Halkla İlişkiler Mesleğinin kendi gerçek kimliğine kavuşması yolunda Halkla İlişkiler Danışmanları Derneği'nce atılacak adımlara ORSA tam destek veriyor.

Orjinal Boyut için Tıklayınız.

Uluslararası mesleki standartlar, ölçümleme/değerlendirme, raporlama, şirketlerimizin bağımsız denetimi, insan kaynaklarımıza yatırım gibi konular yıllarca gündemimizden hiç düşmedi. Sektörde rakip olabilirdik ama iş mesleğin itibarı ve standartlarına gelince sorgusuz sualsiz dayanışma örnek bir model oldu.

1998'den itibaren 5 yıl kadar Levent'te bahçe içindeki villamızdaki çalışma ortamımız hayallerimize mutluluk kattı.

Sonra 2001 krizi…

Şartlar değişti. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de meslek bir kimlik bunalımına girdi.

Daha önce müşterisinde olmayan bilgi ile hareket eden ve

katma değerli farklılaşmayı bu bilginin işlenmesi/servis edilmesi ile yakalayan sektör bu dinamiği sürdüremedi.

Dahası **"bilgi"** müşteri tarafına geçti! Sektörün sıkıntılı yılları başlamıştı.

Ama yan kulvarda yıldızı parlayan başka alanlar vardı; İtibar Yönetimi gibi!

İstanbul'daki ikinci on yıl ilki kadar heyecan dolu sayfalar çevirmeye başlamıştı. Ama en az on yıllık bir süreç vardı.

Göze alınabilecek miydi! İlk on yıl neleri göze almıştık bunu mu alamayacaktık!

Nitekim öyle oldu…

Bu kez Kabataş set üstü bu sürece on yıl ev sahipliği yaptı. Göz açıp kapayana kadar on yıl geçti. Nitekim bugün itibar yönetiminin iş dünyasının ayrılmaz bir parçası olduğunu görüyoruz.

20 yıl boyunca umutlarımızı birlikte resmettiğimiz genç yürekler bana omuz verdi, inandı ve elinden geleni hedeflerimize katık etti. Bize inanan müşterilerimiz yıllarca bırakmadılar tuttukları eli. Onlara şükran dolu duygular iletiyorum buradan.

Bugün bir kez daha yaşam felsefesine hayran olduğum Robert Redford'un Utah'da Westminster College mezuniyet töreni konuşmasını izledim youtube'da. **"alınmayan risk, risktir"** diyor Redford. Biz de bana inanan çalışanlarım ve müşterilerimle hep risk aldık. Neyi başardık, ya da başaramadık bunu zaman gösterecek. Ama hem kendimize hem Orsa'ya hiçbir zaman bir **"öz geçmiş"** yazmanın peşinde koşmadık. **"öz gelecek"** riskin kendisi idi ve bunu yazmayı benimsedik!

Şimdi; biraz **"zorunluluktan"** biraz da İstanbul'un insanı tüketme hırsından bir **"veda"** zamanı bu büyülü dünya kentine. Yine yaşamımızda bir yerde olacak. Yine aylık iş ziyaretlerimizde **"ayak bastı"** türünden trafik ve kaotik işkencesine maruz kalacağız. Ama bu kez İstanbul'a Alaçatı'dan sesleneceğiz.

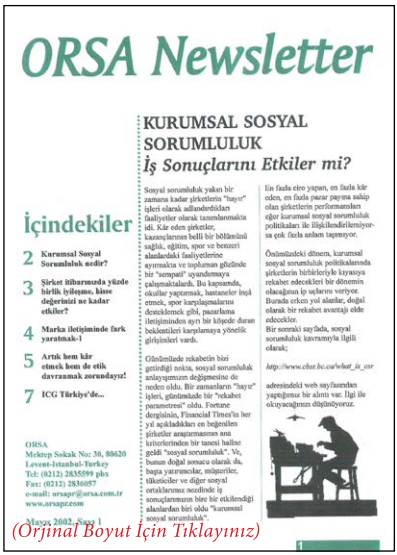

ORSA Newsletter

KURUMSAL SOSYAL SORUMLULUK
İş Sonuçlarını Etkiler mi?

İçindekiler

2 Kurumsal Sosyal Sorumluluk nedir?
3 Şirket itibarınızda yüzde birlik iyileşme, hisse değeriniz ne kadar etkiler?
4 Marka iletişiminde fark yaratmak-1
5 Artık hem kâr etmek hem de etik davranmak zorundayız!
7 ICG Türkiye'de...

ORSA
Mektep Sokak No: 30, 80620
Levent-Istanbul-Turkey
Tel: (0212) 2835599 pbx
Fax: (0212) 2836057
e-mail: orsapr@orsa.com.tr
www.orsapr.com

Mayıs 2002, Sayı 1

(Orjinal Boyut İçin Tıklayınız)

Satır başları ile neler denedik ORSA'da:

1992 yılında (Daha İstanbul' telaffuz bile edemezken) şirketin ilk anayasasını yaptık. 2001 yılına kadar aralıksız her yıl sonu çalışanlarla birlikte yaptığımız değerlendirme toplantıları ile hedeflerimizde ne kadar başarılı olduk, neleri iyileştirmemiz lazım, neleri hedeflememiz lazımı konuştuk.

Etkinliklerimizde çalışan host ve hostesleri çok önemsiyorduk. Bir etkinlikte çalışacak arkadaşlarımızı önce eğitime alıyor, sonra provaya davet ediyor arkasından da müşterimizi tanımaları için özel bir brifing veriyorduk. Çoğunluğu üniversite gençleri olan bu arkadaşlarımızın ailelerine etkinlik öncesi mektup yazar ve hangi gün, hangi müşteri için nasıl bir etkinlikte görev alacağını iletir, ücretinin ne olduğu, ne zaman alacağı, etkinlik sonrası evine nasıl bırakılacağını bildirirdik.

1995 yılında İstanbul'da Brisa müşterimiz oldu. Toplam Kalite Yönetimini ilk benimseyen ve 1996 yılında da EFQM Avrupa Kalite Büyük Ödülünü alan Brisa'dan Toplam Kalite Yönetimi adına öğrendiklerimizi şirket içi süreçler ve değerlendirmelerde olduğu gibi kullandık.

1997 yılında IPRA'nın (Uluslararası Halkla İlişkiler Derneği) Helsinki'de düzenlediği Halkla İlişkilerde Kalite Standartları ve Ölçümleme Kongresi tüm dünyada mesleğin bir kilometre taşı oldu. Bu kongre ile birlikte aynı tarihlerde yine Helsinki'de düzenlenen CERP (Avrupa Halkla İlişkiler Dernekleri Konfederasyonu) ve ICCO (Uluslararası İletişim Danışmanlıkları Birli-

ği) toplantılarına katıldım.

Mesleğimizin çok önemli bir sorunu olan standartlar ve ölçümlemenin Helsinki'de bu kapsamda ele alınması karşısında Türkiye'de bir şeyler yapmamız gerekiyordu. Meslektaşım Ali Saydam'ında desteği ile birbirine şeklen rakip olan halkla ilişkiler şirketlerini toplamaya çalıştık ve ortak hareket zemini aramaya çalıştık. O zamanlar bu çağrımıza; BERSAY, CAPİTOL,MPR, ORSA, ZARAKOL şirketleri yanıt verdi ve PRCI Turkey kuruldu. Daha sonraları bu şirketlere TRİBECA ve Ankara'da bulunan GTC de katıldı. Böylece mesleğimizin uluslararası standartları konusunda sektörde ortak bir hareket başladı. Dahası, İngiltere dışında dünyada bağımsız denetimden geçerek sertifika alan ilk PR şirketleri ORSA'nın da aralarında olduğu Türk şirketler oldu.2000'li yıllarda bu süreç İDA, İletişim Danışmanlığı Şirketleri Derneği olarak 30'a ulaşan şirket sayısı ile devam etti.

1998 yılında yine sektöre bir çağrı yaptık. Ölçümleme ve değerlendirme konusunda ortak bir şirket kurmak konusunda birlikte hareket etmek istedik. Bu çağrıya sadece PRCI'ı oluşturan şirketler cevap verdi ve bugünkü hizmet içeriği vizyonu ile PRNET kuruldu. Ancak, sınırlı kaynaklarımız arzu ettiğimiz teknolojiyi geliştirmeye yetmedi. Bir kaç yıl sonra şirketi satmak zorunda kaldık. PRNET'i kurduğumuz yıl dünyada sadece 8 ülkede halkla ilişkiler medya içerik analizi yapılıyordu.

1998 yılında bir önemli gelişme daha oldu. Türkiye resmen ICCO (Uluslararası İletişim Danışmanlıkları Birliği)üyesi oldu ve Lucern kentinde yapılan ilk dünya kongresine PRCI'ı oluşturan meslektaşlarımızla birlikte katıldık. Kurum itibarının ilk kez bu kadar yaygın seslendirildiği bu kongre ile ufukta yeni hedefler belirlenmeye başlamıştı.

ICCO üyesi şirketler Türkiye'de mucizeler yaratmaya başladılar. En kapsamlı staj programı, üye şirketlerin çalışanları ile 3 ayda bir düzenledikleri "benchmark" toplantıları, yılda 200 adam/saate varan iç eğitimler ve London School of Public Relati-

ons eğitimlerine başlanması sektöre yeni bir heyecan getirmişti.

6 yıl boyunca ICCO'da Türkiye'yi temsil ettim. Yılda iki kez üye ülkelerin ev sahipliğinde yapılan yönetim kurulu toplantılarından bir tanesi de Türkiye'de yapıldı. Dünyada halkla ilişkiler mesleğinin duayenlerini İstanbul'da ağırlamak fırsatını bulduk.

ORSA'da çalışanların eğitimi programı şöyle uygulanıyordu; Şirket içinde farklı yönetim uygulamaları da yapılıyordu. Örneğin 1996 yılında şirketi her ay bir çalışan yönetiyordu. Tam yetkili olarak kırtasiye alımına da o karar veriyordu, sigorta ve vergi beyannamelerinin imzalanmasına da… Böylece, çalışanlar bir şirketin ayakta durması için sistemin nasıl işlemek zorunda olduğunu yaşayarak öğreniyorlardı.

Her ayın son cumartesisi tüm çalışanlar belirlemiş olduğumuz konulardan birini diğer çalışma arkadaşlarına sunuyorlar ve dinleyenler ; sunum kalitesi+ içerik +kaynaklar +örnek olay başlıklarına göre not birbirlerine not veriyorlardı.

Yıl içinde her bir çalışanın belirlenmiş tüm konu başlıkları ile ilgili sunum yapması bir zorunluluktu.

Çalışanların performans değerlendirmesine bu sunumlar % 40 oranında yansıtılıyordu.

Bir dönem entelektüel birikimi artırmak için farklı bir uygulama başlattık. Her çalışan her ay bir misafiri ile birlikte; bir klasik konser, bir sinema ve tiyatroya gitmek zorundaydı. Ayrıca bir kitap alması ve bir paydaşı ile iş yemeği yemesi de gerekiyordu. Bunların giderlerinin tamamını şirket karşılıyordu. Ancak yerine getirmedikleri varsa o rakam kendisinden tahsil ediliyordu.

Müşteriden önce mesaiye başlamak bir ilke idi. Yine yıllık izinler müşterinin izin kullanacağı tarihlerde yapılıyordu.

Akşam 18:00'den sonra çalışmak yasaktı. Çalışanların sosyal hayatı olması destekleniyor ve bu nedenle 18:00'den sonra çalışmak şirket yönetimi tarafından hoş karşılanmıyordu.

Ülkemizde halkla ilişkiler sektöründeki ilk web sayfasını

1996 yılında ORSA açtı. Yine şirket içine yönelik ilk intranet ve forum uygulamaları 1998 yılında ORSA'da yapıldı. Teknolojinin sektörü çok yakından ilgilendirdiğinin bilincindeydi ORSA.

Sektörde kurumsallaşmanın ilk örneğini verdi ORSA. 1999 yılına profesyonel bir genel müdür ile girdi. Başarısızlıkla sonuçlanan bir deneyimdi. Pahalıya mal oldu. Ama içinden bir üniversite bitirecek kadar dersler çıktı.

Çalışanlarını şirkete ortak etmek şirketin vizyonuydu. 2000 yılına gelindiğinde; Müşteri direktörleri, mali işler yönetmeni ve yönetim asistanı bedelsiz hisseler karşılığı şirket ortağı oldular. Hisselerin çalışanlardaki kısmı %45 idi.

NEREDE KALMIŞTIK!

26 Ocak 2015

2014 enteresan bir yıl oldu benim için.

Yaşamın **"gel-git"** lerinin bahtımla sek sek oynadığı bir komiklikti sanki.

Bir **"varım"**… Bir **"yokum"**… Sonra yine **"varım"**!

İnsan, sahnelenen oyunda; hem senaryoyu yazan, hem yöneten, hem oynayan, yeri geldiğinde dublörlüğü de üstlenen bir hayat akışı içinde buluyor kendini. Birinci perde de sorun yok ama ikinci perde bir türlü oturmuyor!

Neyse, bitti 2014…

Doktorlarım da **"normal hayatına dön"** dediler:-)

Ama o normal hayat vestiyerde asılı ve kime ait olduğu unutulmuş bir ceket sanki.

Sanki yıllar geçmiş o normal hayatla **"merhabalaşmayalı"**!

Yeni bir hayat olmalı.

Ve,

İçinde sadece mutluluk olmalı…

Mümkün mü böyle bir şey?

Asırlardır filozoflar bile bunun kavgasını verdiler ve bir mutlu sona ulaşamadılar.

Bütün bunları,

Bugün

Çeşme-Ilıca'da, harika bir kış güneşinin baharı müjdelediği bir havada, yeşil ve mavinin tüm renklerini göğsüne sıkı sıkıya bastırmış çarşaf gibi denizin kenarında çayımı yudumlarken düşündüm.

Bizi mutsuz edecek o kadar çok şeyin olduğu günlerin içinde mutlu olmaya zaman ayıramayışımızın bedeli çok ağır olabiliyor. Ben bu bedelle tanıştım. Karşılıklı hoşlaştık ve vadeli bir çek yazarak; **"ileride helalleşiriz"** dedik!

Şimdi;

Düşünüyorum…

Yaşamın yeni bir formatı olmalı…

Yani **"normal hayatımın"** normal hayatım olmadığı ama sorduklarında "işte normal hayatım bu" diyebileceğim yeni bir **"normal hayatım"** olmalı!

İçinde; özgürlüğü, bağımsızlığı sözlük karşılığı değil yaşam karşılığı yaşayabildiğimiz bir normal hayattan söz ediyorum.

Sevgiyi, hoşgörüyü dudaklardan dökülen sözcüklerle değil kalb atışlarıyla yansıttığımız bir ilişkiler yumağından dem vuruyorum.

Sorumsuzluğu, kahkahalara katık ederek yaşadığımız ve paylaştığımız bir normal hayatı kendimize çok mu göreceğiz!

O kadar yıpratıldık..

O kadar birbirimizden uzaklaştırıldık…

O kadar yaşamın amaçlarına yabancılaştırıldık…

İnsan olmanın özündeki duygularımız o kadar körleştirildi ki…

Normal hayat diye dayattılar bunları önümüze!

Ben **"kiralık"** bir hayat değil, gerçekten **"normal bir hayat"** istiyorum. Eminim doktorlarım da bunu kast etmişlerdir!

-SON-

Kitapta kullanılan görseller "http://www.salimkadibesegil.com/tr" blog sitesinden alınmıştır.

2011 yılının son aylarına doğru son kitabım Oyun Bitti üzerine çalışıyordum. 35. Versiyon olmuştu ki kod adı "Ya kuşlar rüzgâr güllerine çarparsa" idi… Yenilenebilir enerjinin ana kaynaklarından biri olan rüzgârları enerjiye dönüştüren o devasa kollar artık her taraftaydı. Her bir rüzgâr gülü nedense içime mutluluk tohumları saçıyordu. Yüzümde tarif edilmez bir gülümseme ile selamlıyordum her birini. Hele Alaçatı'da yaşadığımdan gözlerim rüzgâr güllerinin gün ve geceler boyu sarmaş dolaş danslarına dalıp gidiyordu.

İşte o günlerden birinde EKO IQ dergisinde bir haber okudum. Aklıma geldiği halde bir şekli ile akıl altına süpürdüğüm konuyla ilgili bir haber vardı. Bir grup mühendis göçmen kuşların rüzgâr güllerine çarpıp yaşama veda etmemeleri için bir çalışma başlatmışlardı. Bir çeşit sensor rüzgâr güllerine monte edilecek ve kuş sürüleri doğal olarak bundan etkilenerek yön değiştirecekler ve böylece çarpıp ölmeyecekler.